

نام و نام خانوادگی :	ساعت شروع: ۱۰ صبح	رشته : ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	سؤالات امتحان نهایی درس : علوم و فنون ادبی ۳
مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	تاریخ امتحان: ۱۳۹۷/۱۰/۱۹	تعداد صفحه: ۴	پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه
مرکز سنجش آموزش و پرورش http://ace.medu.ir	دانش آموزان بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت دی ماه سال ۱۳۹۷		

ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)	نمره
------	-------------------------	------

الف	تاریخ ادبیات (۲ نمره) ۱- چه ویژگی، شعرپروین اعتصامی را از دیگر شاعران متمایز می کند؟ ۲- توضیح زیر، کدام شخصیت را معرفی می کند ؟ « در طنز، هجو و هزل چیره دست بود. در شعر وی اگرچه اندیشه های نوگرایانه وجود دارد، ولی جایگاه خانوادگی (نواده فتحعلی قاجار) و تفکرات شخصی او، مانع آن می شود که در ردیف شاعران آزادی خواه مشروطه قرار گیرد. قطعه « قلب مادر » از اوست.» الف) عارف قزوینی ب) فرخی یزدی ج) ایرج میرزا د) محمد تقی بهار ۳- درست یا نادرست بودن جمله های زیر را مشخص کنید. الف) هدف انجمن ادبی خاقان رهایی شعر فارسی از تباهی و انحطاط او اواخر دوره صفوی و بعد از آن بود. ب) ادیب الممالک فراهانی سردبیری مجله « بهار » را برعهده داشت. ۴- نام پدید آورندگان آثار در ستون « الف » را به آثار در ستون « ب » وصل کنید. (در ستون « ب » یک مورد اضافی است.)	۰/۵ ۰/۲۵ ۰/۵ ۰/۷۵										
	<table border="1"> <tr> <td>« الف »</td> <td>« ب »</td> </tr> <tr> <td>الف) سیمین دانشور</td> <td>۱- داستان باستان</td> </tr> <tr> <td>ب) میرزا حسن خان بدیع</td> <td>۲- ملاقات در شب آفتابی</td> </tr> <tr> <td>ج) علی مؤذنی</td> <td>۳- کشتی پهلو گرفته</td> </tr> <tr> <td></td> <td>۴- سووشون</td> </tr> </table>	« الف »	« ب »	الف) سیمین دانشور	۱- داستان باستان	ب) میرزا حسن خان بدیع	۲- ملاقات در شب آفتابی	ج) علی مؤذنی	۳- کشتی پهلو گرفته		۴- سووشون	
« الف »	« ب »											
الف) سیمین دانشور	۱- داستان باستان											
ب) میرزا حسن خان بدیع	۲- ملاقات در شب آفتابی											
ج) علی مؤذنی	۳- کشتی پهلو گرفته											
	۴- سووشون											

ب	سبک شناسی (۲ نمره) ۵- در سبک شعری کدام دوره، برخی از شاعران به کاربرد واژگان کهن مثل : بادافره، خلیدن، گلخن و... توجه داشتند؟ الف) دوره بیداری ب) دوره بازگشت ادبی ج) دوره انقلاب اسلامی د) دوره معاصر ۶- همه گزینیه ها « سطح فکری » نثر ادبیات معاصر تا انقلاب اسلامی را نشان می دهد، به جز گزینیه ..... الف) نثر این دوره تنوع مضمونی دارد. ب) طنز سیاسی - اجتماعی در نثر این دوره چشم نواز است. ج) مکتب های فلسفی و ادبی قرن نوزده و بیستم اروپا در ادبیات داستانی این دوره حضوری آشکار و تأثیرگذار دارند. د) رمان های تاریخی، سیاسی، علمی، فلسفی و... نگاشته می شوند. ۷- جای خالی را با عبارت مناسب پر کنید. یکی از ضعف های تکنیکی در اغلب داستان های دوران مشروطه، ..... در بعضی صحنه های داستان و سخن گفتن او با خواننده است که امروز کاربرد چندانی ندارد. ۸- سوال های کوتاه پاسخ : الف) بارزترین ویژگی های ادبیات دوره بیداری چیست ؟ ب) در « سطح ادبی » شعر دوره معاصر، علاوه بر قالب های سنتی و سپید، کدام قالب، پر کاربرد است ؟ ج) دو مورد از مضامین « فکری » نثر دوره انقلاب اسلامی را بنویسید.	۰/۲۵ ۰/۲۵ ۰/۵ ۰/۲۵ ۰/۲۵ ۰/۵
---	---	--

« ادامه سوالات در صفحه دوم »

نام و نام خانوادگی :	ساعت شروع: ۱۰ صبح	رشته : ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	سؤالات امتحان نهایی درس : علوم و فنون ادبی ۳
مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	تاریخ امتحان: ۱۳۹۷/۱۰/۱۹	تعداد صفحه: ۴	پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه
مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu.ir	دانش آموزان بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت دی ماه سال ۱۳۹۷		

ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)	نمره
------	-------------------------	------

۲/۲۵	<p>ج موسیقی شعر (۶ نمره)</p> <p>۹- با توجه به بیت: « برداشته دل ز کار او بخت در ماند پدر به کار او سخت » پایه های آوایی، وزن شعر و نشانه های هجایی را در جدول زیر قرار دهید.</p> <table border="1" style="width: 100%; text-align: center;"> <tr> <td style="width: 50%;"></td> <td style="width: 50%;">پایه های آوایی</td> </tr> <tr> <td></td> <td>وزن شعر</td> </tr> <tr> <td></td> <td>نشانه های هجایی</td> </tr> </table>		پایه های آوایی		وزن شعر		نشانه های هجایی	
	پایه های آوایی							
	وزن شعر							
	نشانه های هجایی							
۰/۵	<p>۱۰- کدام گزینه، وزن معادل، نشانه های هجایی مقابل است؟ « -U- U / -UU- // -U- U / -UU- »</p> <p>الف) مفاعِلن ، فعلاَتن // مفاعِلن ، فعلاَتن (ب) مفعولُ ، مفاعِلن // مفعولُ ، مفاعِلن ج) مفعولُ ، فاعلاَتن // مفعولُ ، فاعلاَتن (د) مفتعلن ، مفاعِلن // مفتعلن ، مفاعِلن</p>							
۰/۵	<p>۱۱- در تقطیع نمونه های زیر، کدام اختیار (زبانی) شاعری استفاده شده است؟</p> <p>الف) جادویی « -U- » (ب) برآید « -U- »</p>							
۰/۷۵	<p>۱۲- وزن حاصل از تکرار ارکان زیر را بنویسید.</p> <p>« فعولن، فعولن، فعولن، فعَل »</p>							
۱	<p>۱۳- پس از تقطیع هجایی بیت زیر، یک نمونه اختیار زبانی و یک نمونه اختیار وزنی به کار رفته را در بیت، معلوم کنید. « تو با خدای خود انداز کار و دل خوش دار که رحم اگر نکند مدعی خدا بکند »</p>							
۰/۷۵	<p>۱۴- شعر زیر در چه قالبی سروده شده است؟ دو ویژگی این نوع شعر را بنویسید.</p> <p>« نَفَسَم را پَر پرواز از توست / به دماوند تو سوگند، که گر بگشایند / بندم از بند، ببینند که: / آواز از توست »</p>							
۰/۲۵	<p>۱۵- کوتاهی و بلندی مصراع های شعر، در کدام قالب شعر کهن، پیشینه داشته است؟</p> <p>الف) مستط (ب) ترکیب بند (ج) مثنوی (د) مستزاد</p>							
	<p>د زیبایی شناسی (۶ نمره)</p> <p>۱۶- در بیت های زیر، هر یک از قسمت های مشخص شده، کدام آرایه معنوی را به وجود آورده است؟</p> <p>الف) اینکه گاهی می زدم برآب و آتش خویش را روشنی در کار مردم بود مقصودم چو شمع ب) بهر این فرمود رحمان ای پسر « کل یوم هو فی شأن » ای پسر ج) حرفی است که این خضر به آب بقا رسید زین چرخ دل سیه، دم آبی ندید کس</p> <p>۱۷- بیت زیر کدام آرایه ادبی را نشان می دهد؟ دانسته تاریخی خود را در مورد آن بنویسید.</p> <p>این مه که چون منیژه لب چاه می نشست گریان به تازیانه افراسیاب رفت</p> <p>۱۸- در بیت: « با آنکه جیب و جام من از مال و می تهی است ما را فراغتی است که جمشید جم نداشت » الف) « لف اول » و « نشر دوم » را بیابید و بنویسید. (ب) نوع « لف و نشر » را مشخص کنید.</p>							
	« ادامه سوالات در صفحه سوم »							

نام و نام خانوادگی :	ساعت شروع: ۱۰ صبح	رشته : ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	سؤالات امتحان نهایی درس : علوم و فنون ادبی ۳
مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	تاریخ امتحان: ۱۳۹۷/۱۰/۱۹	تعداد صفحه: ۴	پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه
مرکز سنجش آموزش و پرورش http://ace.medu.ir	دانش آموزان بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت دی ماه سال ۱۳۹۷		

ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)	نمره
------	-------------------------	------

۱۹- در کدام یک از بیت های زیر، آرایه «متناقض نما» دیده می شود؟ دلیل تشخیص خود را بنویسید.
 الف) گوش ترخمی کو کز ما نظر نپوشد / دست غریق یعنی فریاد بی صدایم
 ب) هرچه جز بار غمت بر دل مسکین من است / برود از دل من، وز دل من آن نرود

۲۰- در هر یک از بیت های گروه «الف» کدام آرایه ادبی گروه «ب» به کار رفته است؟ «قسمت» ب «ب» یک مورد اضافه است.

«الف»	«ب»
الف) ما گرچه مرد تلخ شنیدن نه ایم؛ لیک / تلخی که از زبان تو آید، شنیدنی است	۱- اغراق
ب) خانه زندان است و تنهایی ضلال / هر که چون سعدی گلستانیش نیست	۲- تناقض
ج) گر برگ گل سرخ کنی پیرهنش را / از نازکی آزار رساند بدنش را	۳- حس آمیزی
	۴- ایهام

۲۱- با توجه به بیت: «خمیده پشت از آن گشتند پیران جهان دیده / که اندر خاک می جویند ایام جوانی را»
 الف) شاعر چه دلیلی برای خمیدگی پشت پیران بیان کرده است؟

ب) این هنر شاعرانه سبب پیدایش کدام آرایه معنوی، در بیت شده است؟
 ۲۲- در بیت: «گر هزار است بلبل این باغ / همه را نغمه و ترانه یکی است»

الف) در کدام واژه آرایه «ایهام تناسب» به کار رفته است؟
 ب) واژه مورد نظر با کدام کلمه ها «تناسب» دارد؟

۲۳- کدام یک از بیت های زیر، «اسلوب معادله» دارد؟ دلیل خود را بنویسید.
 الف) به یک کرشمه که در کار آسمان کردی / هنوز می پرد از شوق چشم کوکب ها
 ب) بی کمالی های انسان از سخن پیدا شود / پسته بی مغز چون لب وا کند، رسوا شود

۲۴- در بیت زیر، آرایه «تضمین» را بیابید و مورد تضمین شده را تعیین کنید.
 ایوب با چندین بلا، کاندرا بلا شد مبتلا / پیوسته این بودش دعا: «الصبر مفتاح الفرج»

هـ- نقد و تحلیل نثر و نظم (۴ نمره)

۲۵- دو آرایه ادبی در سروده زیر بیابید و بنویسید.
 آغوش سحر تشنه دیدار شماس است / مهتاب خجل ز نور رخسار شماس است
 خورشید که در اوج فلک خانه اوست / همسایه دیوار به دیوار شماس است

«ادامه سوالات در صفحه چهارم»

نام و نام خانوادگی :	ساعت شروع: ۱۰ صبح	رشته : ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	سؤالات امتحان نهایی درس : علوم و فنون ادبی ۳
مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	تاریخ امتحان: ۱۳۹۷/۱۰/۱۹	تعداد صفحه: ۴	پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه
مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu.ir	دانش آموزان بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت دی ماه سال ۱۳۹۷		

ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)	نمره
------	-------------------------	------

۰/۵	۲۶- با توجه به شعر زیر به پرسش ها پاسخ دهید . از مُلک ادب حکم گزاران همه رفتند شو بار سفر بند که یاران همه رفتند آن گرد شتابنده که در دامن صحراست گوید چه نشینی که سواران همه رفتند داغ است دل لاله و نیلی است بر سرو کز باغ جهان لاله عذاران همه رفتند افسوس که افسانه سرایان همه خفتند اندوه که اندوه گساران همه رفتند « ملک الشعراى بهار »	۱
۰/۵	الف) دو مورد از ویژگی های زبانی این سروده را بنویسید . ب) شعر بالا از « ملک الشعراى بهار » است، سطح فکری آن را بررسی کنید. ۲۷- با توجه به متن « ننه! این زمین روی چیه؟ روی شاخ گاو، گاو روی چیه؟ روی ماهی، ماهی روی چیه؟ روی آب، وای وای! الهی روده ات بیره، چقدر حرف می زنی؟! حوصلم سر رفت! آفتابه لگن شش دست، شام و ناهار هیچی! گفت نخور، عسل و خربزه با هم نمی سازند! نشنید و خورد.» الف) دو مورد از ویژگی های زبانی نثر دهخدا را بنویسید. ب) یک «کنایه» و یک «ضرب المثل» را بیابید و مفهوم آن ها را بنویسید.	۱
۰/۵	۲۸- دو مورد از ویژگی های فکری متن زیر را بنویسید. « ... مینی بوس با سرعت نه چندان زیاد پیش می رفت، نگاه کردم به مناظر اطراف جاده، بعد از هفتاد و پنج روز زندانی بودن، حس فراموش نشدنی در من ایجاد می کرد. کاش می شد گوشه ای بایستیم. این آرزو هنوز در دلم بود که ناگهان صدایی مثل شلیک گلوله بلند شد و مینی بوس افتاد به تکان های شدید. لاستیکش ترکیده بود. راننده و محافظان مسلح برای تعویض لاستیک پیاده شدند. عراقی ها مجبور شدند همانجا لاستیک را پنچرگیری کنند.» « آن بیست و سه نفر، احمد یوسف زاده»	۱
۲۰	موفق و سربلند باشید	

راهنمای تصحیح امتحان نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	ساعت شروع: ۱۰ صبح	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
--	---	-------------------	----------------------

پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	تاریخ امتحان: ۱۳۹۷/۱۰/۱۹
------------------------------	--------------------------

دانش آموزان بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور دی ماه سال ۱۳۹۷	مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu
--	--

ردیف	راهنمای تصحیح	نمره
------	---------------	------

۱	الف) تاریخ ادبیات (۲نمره) شکل تصرف وی در مضامین و کیفیت ارائه آنها. ۰/۱۵ ص ۷۰	۰/۱۵																
۲	گزینه «ج» ایرج میرزا ۰/۲۵ ص ۱۶	۰/۲۵																
۳	الف) درست ۰/۲۵ ص ۱۲ ب) نادرست ۰/۲۵ ص ۱۵	۰/۱۵																
۴	الف- ۴ (سووشون) ۰/۲۵ ص ۷۴ ب- ۱ (داستان باستان) ۰/۲۵ ص ۱۸ ج- ۲ (ملاقات در شب آفتابی) ۰/۲۵ ص ۸۰	۰/۱۷۵																
۵	ب) سبک شناسی (۲نمره) گزینه «الف» سبک دوره بیداری ۰/۲۵ ص ۴۲	۰/۲۵																
۶	گزینه «ب» / طنز سیاسی - اجتماعی در نشر این دوره چشم نواز است. ۰/۲۵ ص ۹۸	۰/۲۵																
۷	حضور راوی سوم شخص ۰/۱۵ ص ۴۶	۰/۱۵																
۸	الف) توجه به مردم ۰/۲۵ ص ۴۴ ب) قالب نیمایی ۰/۲۵ ص ۹۷ ج) بی توجهی به مادیات، دعوت به اخلاقیات استکبارستیزی، مبارزه با بی عدالتی اجتماعی، استقبال از شهادت و فرهنگ ایثار و دفاع از وطن «دو مورد» ۰/۱۵ ص ۱۰۱	۱																
۹	ج) موسیقی شعر (۶نمره) ۲۷ <table border="1" style="width: 100%; text-align: center;"> <tr> <td>پایه های آوایی ۰/۷۵</td> <td>بُر دا شِیْ —</td> <td>تِ دِل زِ کَا</td> <td>ر او بَغْت</td> </tr> <tr> <td>وزن شعر ۰/۷۵</td> <td>دَر مانِ دِ</td> <td>پِ دَرِ بِ کَا</td> <td>ر او سَخْت</td> </tr> <tr> <td>نشانه های هجایی ۰/۷۵</td> <td>U - -</td> <td>U - U - U</td> <td>- - U</td> </tr> </table> <p>توجه: «مستفعل فاعلات فع کن» نیز معادل این وزن است.</p>	پایه های آوایی ۰/۷۵	بُر دا شِیْ —	تِ دِل زِ کَا	ر او بَغْت	وزن شعر ۰/۷۵	دَر مانِ دِ	پِ دَرِ بِ کَا	ر او سَخْت	نشانه های هجایی ۰/۷۵	U - -	U - U - U	- - U	۲/۲۵				
پایه های آوایی ۰/۷۵	بُر دا شِیْ —	تِ دِل زِ کَا	ر او بَغْت															
وزن شعر ۰/۷۵	دَر مانِ دِ	پِ دَرِ بِ کَا	ر او سَخْت															
نشانه های هجایی ۰/۷۵	U - -	U - U - U	- - U															
۱۰	گزینه «د» مفتعلن مفاعِلن / مفتعلن مفاعِلن ۰/۱۵ ص ۵۲	۰/۱۵																
۱۱	الف) کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند ۰/۲۵ ص ۵۲ ب) امکان حذف همزه ۰/۲۵ ص ۴۹	۰/۱۵																
۱۲	بحر متقارب مثنی محذوف ۰/۱۷۵ ص ۱۰۷	۰/۱۷۵																
۱۳	<table border="1" style="width: 100%; text-align: center;"> <tr> <td>تِ با خِ دا</td> <td>یِ خِ دِنِ دا</td> <td>زِ کَا رُ دِل</td> <td>خَش دَار</td> </tr> <tr> <td>- U - U</td> <td>- - U U</td> <td>- U - U</td> <td>- - - -</td> </tr> <tr> <td>کِ رَح مِ مِ گَر</td> <td>نِ کِ نَد مَد</td> <td>دِ عِ خِ دا</td> <td>بِ کِ نَد</td> </tr> <tr> <td>- - - -</td> <td>- - - -</td> <td>- - - -</td> <td>- - - -</td> </tr> </table> <p>الف) حذف همزه هجای هفتم از مصرع اول (زبانی) ص ۴۹ ب) بلند بودن هجای پایانی در مصرع اول (وزنی) ص ۸۳ ج) امکان حذف همزه هجای سوم از مصرع دوم (زبانی) ص ۴۹ د) ابدال در هجای سیزده و چهارده مصرع دوم به جای دو هجای کوتاه یک هجای بلند آمده (وزنی) ص ۸۵ (هر مورد ۰/۱۵)</p>	تِ با خِ دا	یِ خِ دِنِ دا	زِ کَا رُ دِل	خَش دَار	- U - U	- - U U	- U - U	- - - -	کِ رَح مِ مِ گَر	نِ کِ نَد مَد	دِ عِ خِ دا	بِ کِ نَد	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	۱
تِ با خِ دا	یِ خِ دِنِ دا	زِ کَا رُ دِل	خَش دَار															
- U - U	- - U U	- U - U	- - - -															
کِ رَح مِ مِ گَر	نِ کِ نَد مَد	دِ عِ خِ دا	بِ کِ نَد															
- - - -	- - - -	- - - -	- - - -															
ادامه راهنمای تصحیح در صفحه دوم																		

کتاب آورنده: فرزانه بابائی و محمدرضا عادل خانی

راهنمای تصحیح امتحان نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	ساعت شروع: ۱۰ صبح	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه		تاریخ امتحان: ۱۳۹۷/۱۰/۱۹	
دانش آموزان بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور دی ماه سال ۱۳۹۷		مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu	
ردیف	راهنمای تصحیح		
۱۴	الف) شعر نیمایی (نو) ۰/۲۵ ب) شعر نیمایی وزن عروضی دارد اما تعداد هجاهای مصراع ها و نیز طول آن ها برابر نیست و قافیه در آن آزاد است. (ذکر دو مورد کافی است) ۰/۵ ص ۱۰۵		
۱۵	گزینه «د» (مستزاد) ۰/۲۵ ص ۱۰۶		
۱۶	د) زیبایی شناسی (۶ نمره) الف) تضاد ۰/۲۵ ص ۵۹ ب) تضمین ۰/۲۵ ص ۲۲ ج) تلمیح ۰/۲۵ ص ۲۵		
۱۷	تلمیح ۰/۲۵ اشاره به داستان تاریخی بیزن و منیژه دارد. ۰/۲۵ ص ۳۰		
۱۸	الف) لف اول: جیب ۰/۲۵ نشر دوم: می ۰/۲۵ ب) لف و نشر مرتب ۰/۲۵ ص ۶۲		
۱۹	«الف» ۰/۲۵ همراهی واژه های فریاد با بی صدایی و مفهومی که این واژه ها بیان نموده اند، متناقض نما است؛ شاعر هنرمندانه دو واژه را که عقلاً ارتباط بین آنها غیر ممکن است، به هم مربوط ساخته است. ۰/۵ ص ۶۱		
۲۰	الف) (۳) «حسن آمیزی» ۰/۲۵ ص ۱۱۷ ب) (۴) «ایهام» ۰/۲۵ ص ۹۰ ج) (۱) «اغراق» ۰/۲۵ ص ۹۲		
۲۱	الف) دلیل خمیدگی پشت پیران این است که در خاک به دنبال جوانی می گردند. ۰/۲۵ ب) حس تعلیل ۰/۲۵ ص ۱۱۷		
۲۲	الف) هزار ۰/۲۵ ب) بلبل، باغ، نغمه و ترانه «دو مورد» ۰/۵ ص ۹۱		
۲۳	ب) «بی کمالی های انسان از سخن پیدا شود پسته بی مغز چون لب وا کند، رسوا شود ۰/۲۵ همان طور که بی مغزی پسته از باز بودن دهانش پیداست، انسان بی کمال نیز با باز کردن دهان؛ بی کمالی اش آشکار می گردد. (مصراع دوم تأییدی بر مصراع اول است.) ۰/۵ ص ۱۱۶		
۲۴	مصراع دوم «الصَّبْرُ مِفْتَاحُ الْفَرَجِ» ۰/۲۵ آوردن حدیث ۰/۲۵ ص ۳۶		
۲۵	ه) نقد و تحلیل نظم و نثر (۴ نمره) آغوش سحر استعاره مکنیه یا اضافه استعاری - خجل بودن مهتاب استعاره مکنیه یا تشخیص - تشنه دیدار کسی بودن کنایه از انتظار دیدار کسی داشتن - اوج فلک کنایه از نهایت بلند مرتبگی - همسایه دیوار به دیوار کنایه از بسیار نزدیک - مراعات نظیر بین کلمات «سحر، مهتاب، نور، خورشید و فلک» - تکرار واژه دیوار و شماست - واج آرای صامت «س»، «ر»، «کسره اضافی (دو مورد کافی است.) ص ۴۷		
۲۶	الف) به کار بردن فعل شو به معنی برو - ساختمان بیشتر کلمات ساده است اما بعضی از کلمات ساختمان مشتق - مرکب دارند. مانند حکم گزاران، لاله عذاران ... - جمع اسم با «ان» فارسی - به کار بردن فعل مضارع ساده به جای مضارع التزامی مانند: بند، گوید، نشینی - به کار بردن شبکه معنایی تناسب: گرد، صحرا، سواریا داغ، لاله، لاله عذاران یا باغ، لاله سرو (هر پاسخ درست دیگر) (دو مورد) ۰/۵ ص ۴۶ ب) عشق به وطن و بیان ظلم و بی عدالتی استبدادگران - دعوت به قیام و آزادی خواهی و حسرت از دست دادن آزادی - خواهان - سخن از درد مردم و کشته شدن آزادی خواهان - شعر تحت تأثیر حوادث سیاسی دوران مشروطه و حاکمیت فضای سیاسی است. ۱ نمره ص ۴۶		
ادامه راهنمای تصحیح در صفحه سوم			

کتاب آورنده: فرزان باغابی و محمدرضا عادل جانی

راهنمای تصحیح امتحان نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳		رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی		ساعت شروع: ۱۰ صبح		مدت امتحان: ۹۰ دقیقه		
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه				تاریخ امتحان: ۱۳۹۷/۱۰/۱۹				
دانش آموزان بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور دی ماه سال ۱۳۹۷				مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu				
ردیف		راهنمای تصحیح				نمره		
۲۷	الف) زبان ساده و قابل فهم - جمله ها کوتاه - در ساختار و ترکیب دستوری کلام، جمله هادریست تر و با طبیعت زبان هماهنگ تر می شوند - استفاده از اصطلاحات و تمثیلات محاوره ای مانند: روده ات بیره، حوصلم سر رفت - تکرار عبارت های عامیانه - استفاده از واژگان عربی آشنا مانند: حرف، حوصله، مثل، حالا. (ذکر دومورد) ۰/۵ ص ۲۰ ب) کنایه: روده بریدن - ساکت شدن، حرف نزدن؛ ضرب المثل: آفتابه لگن شش دست، شام و ناهار هیچی - تشریفات و تجملات سفره بیشتر از محتویات آن است و همچنین کنایه از: حواشی بیش از اصل آن (هر مورد ۰/۵ نمره) ص ۲۰						۱	۰/۵
۲۸	تنوع موضوع ها، دگرگونی های بنیادی، مانند مقاومت هشت ساله مردم در جنگ تحمیلی، اندیشه حاکم بر داستان اجتماعی است. استقبال از شهادت، فرهنگ ایثار و دفاع از وطن. ص ۱۰۱ برشی از خاطرات ۸ سال اسارت ۲۳ نوجوان ۱۳ تا ۲۳ ساله، خود نوشت احمد یوسف زاده از کتاب «آن بیست و سه نفر» ماجرای گروهی نوجوان رزمنده ایرانی از تیپ ثارالله کرمان که در مرحله مقدماتی عملیات بیت المقدس، در سال ۶۱ اسارت نیروی های عراقی درآمدند، نویسنده داستان یکی از اسرا بود. صدام می خواست از سن کم آن ها استفاده تبلیغاتی کند ولی آن ها با حماسه آفرینی و رشادت مانع کار او شدند و تا ۲۶ مرداد ۶۹ در اسارت ماندند. (یا هر پاسخ مناسب دیگر) ۰/۵ ص ۱۲۱						۱	۰/۵
۲۰	" در نهایت، نظر همکاران محترم صائب است "							

کتاب آورنده: فرزانه باغابی و محمدرضا عادل خانی

سؤالات امتحان نهایی درس : علوم و فنون ادبی ۳	رشته : ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	ساعت شروع : ۸ صبح	تعداد صفحه: ۴
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	نام و نام خانوادگی :	تاریخ امتحان: ۱۳۹۸/۰۳/۰۵	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت خرداد ماه سال ۱۳۹۸			
مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir			

ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)	نمره
------	-------------------------	------

الف	تاریخ ادبیات (۲ نمره)											
۰/۲۵	۱- هریک از ویژگی‌های شعری زیر مربوط به کدام شاعر دوره بیداری است؟ الف) شعرهای او که به زبان ساده و طنزآمیز در راه مبارزه با استبداد و عشق به وطن بود، در روزنامه « نسیم شمال » به چاپ می رسید.											
۰/۲۵	ب) عرصه هنری وی تصنیف‌ها و ترانه‌های میهنی بود که در برانگیختن مردم و آزادی خواهی نقش بسیار مؤثر داشت. ۲- جاهای خالی را با واژه مناسب کامل کنید.											
۰/۲۵	الف) قائم مقام فراهانی احیا کننده نثر فارسی است و « ..... » مهم ترین اثر اوست.											
۰/۲۵	ب) دردوره بیداری، ادبیات- به ویژه شعر- برای آن که بتواند با توده مردم ارتباط برقرار کند، زبان ..... را برگزید.											
۰/۲۵	۳- « شعر نو تغزلی » در کدام دوره ادبیات معاصر به گسترده ترین جریان های زمان خود تبدیل شد؟ الف) دوره دوم (ب) دوره چهارم (ج) دوره سوم (د) دوره اول											
۰/۷۵	۴- نام آثار را درستون « الف » به پدید آورندگان آثار درستون « ب » وصل کنید. (درستون « ب » یک مورد اضافی است).											
	<table border="1"> <tr> <td>« الف »</td> <td>« ب »</td> </tr> <tr> <td>الف) منظومه حیدر بابایه سلام</td> <td>۱- حسن مقدم</td> </tr> <tr> <td>ب) جعفر خان از فرنگ برگشته</td> <td>۲- قیصر امین پور</td> </tr> <tr> <td>ج) در کوچه آفتاب</td> <td>۳- محمدحسین بهجت تبریزی</td> </tr> <tr> <td></td> <td>۴- موسوی گرمارودی</td> </tr> </table>	« الف »	« ب »	الف) منظومه حیدر بابایه سلام	۱- حسن مقدم	ب) جعفر خان از فرنگ برگشته	۲- قیصر امین پور	ج) در کوچه آفتاب	۳- محمدحسین بهجت تبریزی		۴- موسوی گرمارودی	
« الف »	« ب »											
الف) منظومه حیدر بابایه سلام	۱- حسن مقدم											
ب) جعفر خان از فرنگ برگشته	۲- قیصر امین پور											
ج) در کوچه آفتاب	۳- محمدحسین بهجت تبریزی											
	۴- موسوی گرمارودی											

ب)	سبک شناسی (۲ نمره)	
۰/۵	۵- درست یا نادرست بودن جمله های زیر را مشخص کنید. الف) زبان و واژگان شعری در قاصید دوره انقلاب به سبک خراسانی نزدیک است. ب) اندیشه حاکم بر داستان های دهه اول پس از پیروزی انقلاب، ابتدا اجتماعی و در مرحله بعد سیاسی بود.	
۰/۲۵	۶- بنیادی ترین تفکر و خواست مشروطه خواهان چه بود؟ الف) توجه به مردم (ب) تعلیم و تربیت جدید (ج) آزادی (د) قانون ۷- پرسش های کوتاه پاسخ :	
۰/۲۵	الف) نمونه ای از تخیلات سرایندهگان پیشین را در اشعار کدام شاعر دوره بیداری می توان دید؟	
۰/۵	ب) یکی از ضعف های تکنیکی در اغلب داستان های دوران مشروطه چیست؟	
۰/۵	۸- همه گزینه ها « سطح ادبی » شعر ادبیات معاصر تا انقلاب اسلامی را نشان می دهد، به جز گزینه ..... الف) علاوه بر قالب های سنتی، قالب نیمایی و سپید پر کاربرد است. ب) صور خیال، جدید و نو هستند و تکرار تصاویر شاعران دوره های قبل نیستند. ج) گرایش به نماد در تصاویر شعری بیشتر می شود. د) معشوق در ادبیات معاصر مانند دوره های آغازین شعر فارسی زمینی است.	

« ادامه سوالات در صفحه دوم »

سؤالات امتحان نهایی درس : علوم و فنون ادبی ۳	رشته : ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	ساعت شروع : ۸ صبح	تعداد صفحه: ۴
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	نام و نام خانوادگی :	تاریخ امتحان: ۱۳۹۸/۰۳/۰۵	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
دانش آموزان آزاد سراسر کشور در نوبت خرداد ماه سال ۱۳۹۸		مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir	

ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)	نمره
------	-------------------------	------

	<p>(ج) موسیقی شعر (۶ نمره)</p> <p>۹- با توجه به جمله‌های زیر، مورد درست را از داخل پرانتز انتخاب کنید.</p> <p>الف) در مصراع: « همه کارم ز خودکامی به بد نامی کشید آخر » شاعر از اختیار زبانی (بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه - کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند) استفاده کرده است.</p> <p>ب) با توجه به علامت‌های هجایی، رکن « سوی دلم » « U - U - » شاعر از اختیار روزنی (قلب - ابدال) استفاده کرده است.</p> <p>۱۰- وزن کدام بیت « ناهمسان » است آن را مشخص کنید ؟</p> <p>الف) سعدی نظرا از رویت کوتاه نکند هرگز و ر روی بگردانی، در دامن آویزد</p> <p>ب) از کرده خویشتن پشیمانم جز توبه ره دگر نمی‌دانم</p> <p>۱۱- واژه‌های « که » (U) و « نیست » (U-) در کجای مصراع با کلمه « بد » (-) برابر است؟ این اختیار از کدام نوع است؟</p> <p>۱۲- پس از تقطیع هجایی و تعیین وزن بیت زیر، اختیارات « وزنی » به کار رفته در آن را بنویسید.</p> <p>دست در دامن مولا زد در که علی بگذر و از ما مگذر</p> <p>۱۳- « پایه های آوایی » و « وزن » یک مصراع از بیت زیر را تعیین کنید و « نام بحر » آن را بنویسید.</p> <p>به سوزی ده کلامم را روایی کز آن گرمی کند آتش گدایی</p> <p>۱۴- شعر زیر، در چه قالبی سروده شده است؟ دو مورد از ویژگی این نوع شعر را بنویسید.</p> <p>چون درختی در صمیم سرد و بی ابر زمستانی هر چه برگم بود و بارم بود هر چه از فرّ بلوغ گرم تابستان و میراث بهارم بود؛ هر چه یاد و یادگارم بود، ریخته است.</p>	۰/۵ ۰/۵ ۰/۵ ۱/۵ ۲/۲۵ ۰/۷۵
--	---	--

	<p>(د) زیبایی شناسی (۶ نمره)</p> <p>۱۵- در بیت های زیر، هر یک از قسمت های مشخص شده، کدام آرایه معنوی را به وجود آورده است ؟</p> <p>الف) شب تاریک و بیم موج و گردابی چنین هایل کجا دانند حال ما سبکباران ساحل ها</p> <p>ب) سپهبد فرستنده را گفت گرم سخن های شیرین به آوای نرم</p> <p>ج) در نیابد حال پخته هیچ خام پس سخن کوتاه باید و السلام</p> <p>د) تویی بهانه آن ابرها که می‌گیرند بیا که صاف شود این هوای بارانی</p> <p>۱۶- بیت زیر، کدام آرایه ادبی را نشان می‌دهد ؟ دانسته تاریخی خود را در مورد آن بنویسید.</p> <p>نه خدا توانمش خواند نه بشر توانمش گفت متحیرم چه نامم شه ملک لا فتی را</p>	۰/۲۵ ۰/۲۵ ۰/۲۵ ۰/۲۵ ۰/۷۵
--	--	--------------------------------------

« ادامه سوالات در صفحه سوم »		
------------------------------	--	--

سؤالات امتحان نهایی درس : علوم و فنون ادبی ۳	رشته : ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	ساعت شروع : ۸ صبح	تعداد صفحه: ۴
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	نام و نام خانوادگی :	تاریخ امتحان: ۱۳۹۸/۰۳/۰۵	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت خرداد ماه سال ۱۳۹۸			
مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir			

ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)	نمره
------	-------------------------	------

۰/۵	۱۷- در بیت زیر، آرایه «تضمین» را مشخص کنید؛ حافظ از شعر کدام شاعر تضمین کرده است؟ خیز تا خاطر بدان ترک سمرقندی دهیم کز نسیمش بوی جوی مولیان آید همی ۱۸- با توجه به بیت‌های زیر، به سؤال‌ها پاسخ دهید. ۱- دل و کشورت جمع و معمور باد! ز ملک‌ت پراکندگی دور باد! ۲- افروختن و سوختن و جامه دریدن پروانه زمن، شمع زمن، گل زمن آموخت الف) نوع «لف و نشر» بیت اول تعیین کنید. ب) در بیت دوم «لف سوم» و «نشر دوم» را بیابید و بنویسید.	۰/۲۵										
۰/۵	۱۹- در کدام یک از بیت‌های زیر، آرایه «متناقض نما» دیده می‌شود؟ دلیل تشخیص خود را بنویسید.	۰/۷۵										
۰/۷۵	الف) زکوی یار می آید نسیم باد نوروژی ازین باد ار مدد خواهی چراغ دل بر افروزی ب) شکر ایزد که به اقبال کله گوشه گل نخوت باد دی و شوکت خار آخر شد ۲۰- در هر یک از بیت‌های گروه «الف» کدام آرایه ادبی گروه «ب» به کار رفته است؟ «قسمت» «ب» یک مورد اضافه است.											
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>«الف»</th> <th>«ب»</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>الف) از آن مرد دانا دهان دوخته است / که ببند که شمع از زبان سوخته است</td> <td>۱- اسلوب معادله</td> </tr> <tr> <td>ب) خداوند لباس هراس و گرسنگی را به آن‌ها چشاند.</td> <td>۲- ایهام</td> </tr> <tr> <td>ج) چون جام شفق موج زند خون به دل من / با این همه دور از تو مرا چهره زردی است</td> <td>۳- حسن تعلیل</td> </tr> <tr> <td></td> <td>۴- حس آمیزی</td> </tr> </tbody> </table>	«الف»	«ب»	الف) از آن مرد دانا دهان دوخته است / که ببند که شمع از زبان سوخته است	۱- اسلوب معادله	ب) خداوند لباس هراس و گرسنگی را به آن‌ها چشاند.	۲- ایهام	ج) چون جام شفق موج زند خون به دل من / با این همه دور از تو مرا چهره زردی است	۳- حسن تعلیل		۴- حس آمیزی	
«الف»	«ب»											
الف) از آن مرد دانا دهان دوخته است / که ببند که شمع از زبان سوخته است	۱- اسلوب معادله											
ب) خداوند لباس هراس و گرسنگی را به آن‌ها چشاند.	۲- ایهام											
ج) چون جام شفق موج زند خون به دل من / با این همه دور از تو مرا چهره زردی است	۳- حسن تعلیل											
	۴- حس آمیزی											
۰/۵	۲۱- در بیت: «چنان سایه گسترد بر عالمی / که زالی نیندیشد از رستمی» الف) در کدام واژه آرایه «ایهام تناسب» به کار رفته است؟ ب) واژه مورد نظر با کدام کلمه «تناسب» دارد؟											
۰/۵	۲۲- در بیت: «محرم این هوش جز بی‌هوش نیست / مرزبان را مشتری جز گوش نیست» کدام آرایه ادبی به کار رفته است؟ الف) تمثیل ب) متناقض نما ج) اسلوب معادله د) حسن تعلیل											
۰/۵	۲۳- در همه گزینه‌ها به جز گزینه ..... آرایه «اسلوب معادله» به کار رفته است. الف) چشم عاشق نتوان دوخت که معشوق نبیند پای بلبل نتوان بست که بر گل نسراید ب) نیست پروا تلخکامان را ز تلخی‌های عشق آب دریا در مذاق ماهی دریا خوش است ج) عجب نیست بر خاک اگر گل شکفت که چندین گل اندام در خاک خفت د) بی‌کمالی‌های انسان از سخن پیدا شود پسته بی مغز چون لب وا کند، رسوا شود											
	«ادامه سوالات در صفحه چهارم»											

تعداد صفحه: ۴	ساعت شروع: ۸ صبح	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	سؤالات امتحان نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳
مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	تاریخ امتحان: ۱۳۹۸/۰۳/۰۵	نام و نام خانوادگی:	پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه
مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir		دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت خرداد ماه سال ۱۳۹۸	

ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)	نمره
------	-------------------------	------

	<p>هـ) نقد و تحلیل نظم و نثر (۴ نمره)</p> <p>۲۴- با توجه به شعر زیر از «احمد عزیزی» به سؤالات پاسخ دهید.</p> <p>یاس بوی مهربانی می دهد / عطر دوران جوانی می دهد یاس ها یادآور پروانه اند / یاس ها پیغمبران خانه اند حضرت زهرا دلش از یاس بود / دانه های اشکش از الماس بود داغ عطر یاس زهرا زیر ماه / می چکانید اشک حیدر را به چاه عشق محزون علی، یاس است و بس / چشم او یک چشمه الماس است و بس</p> <p>الف) یک تشبیه «بلیغ اسنادی» و یک تشبیه «بلیغ اضافی» را در شعر بیابید و بنویسید.</p> <p>ب) دو مورد از ویژگی های فکری شعر بالا را بنویسید.</p> <p>۲۵- دو مورد از ویژگی های زبانی شعر زیر از «اخوان» را بیابید و بنویسید.</p> <p>سلامت را نمی خواهند پاسخ گفت / سرها در گریبان است / کسی سر بر نیارد کرد پاسخ گفتن و دیدار یاران را / نگه جز پیش پا را دید نتواند / که ره تاریک و لغزان است / و گر دست محبت سوی کس یازی، / به اکراه آورد دست از بغل بیرون / که سرما سخت سوزان است.</p> <p>۲۶- با توجه به متن زیر از «عبدالحسین زرین کوب» به پرسش ها پاسخ دهید.</p> <p>این تنگ عیشی برای او (مولوی) نوعی ریاضت نفسانی بود؛ ناشی از حسّت و خشک دستی نبود. از زندگی فقط به قدر ضرورت تمتّع می برد. بیش از قدر ضرورت را موجب دور افتادن از خط سیر روحانی خویش می یافت.</p> <p>الف) یک کنایه در متن بیابید و معنی آن را بنویسید.</p> <p>ب) رابطه بین واژه های «تنگ عیشی و تمتّع» چیست؟</p> <p>۲۷- با توجه به متن «باری چه دردسر بدهم؟ آن قدر گفت و گفت و گفت تا ما را به این کار واداشت. حالا که می بیند آن روی کار بالاست، دست و پایش را گم کرده، تمام آن حرف ها یادش رفته. تا یک فرآش قرمز پوش می بیند، دلش می تپد، تا به یک ژاندارم چشمش می افتد، رنگش می پرد، هی می گوید: «امان از همنشین بد».</p> <p>«چرند و پرند ده خدا»</p> <p>الف) سه مورد از «ویژگی های زبانی» نثر دوره بیداری را بنویسید.</p> <p>ب) دو مورد از «ویژگی های فکری» متن بالا را بنویسید.</p>	۱ ۰/۵ ۰/۵ ۰/۵ ۰/۲۵ ۰/۷۵ ۰/۵
۲۰	سر بلند و پیروز باشید.	

راهنمای تصحیح امتحان نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	ساعت شروع: ۸ صبح
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه		تاریخ امتحان: ۱۳۹۸/۰۳/۵
دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت خرداد ماه سال ۱۳۹۸		مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu

ردیف	نمره																			
۱	۰/۵	الف) تاریخ ادبیات (۲نمره) الف) سید اشرف الدین گیلانی ۰/۲۵ ص ۱۵ ب) عارف قزوینی ۰/۲۵ ص ۱۶																		
۲	۰/۵	الف) منشآت ۰/۲۵ ص ۱۹ ب) زبان محاوره ۰/۲۵ ص ۱۵																		
۳	۰/۲۵	گزینه (ج) / دوره سوم ۰/۲۵ ص ۶۹																		
۴	۰/۷۵	الف - «۳» (سید محمد حسین بهجت تبریزی) ۰/۲۵ ص ۷۱ ب - «۱» (حسن مقدم) ۰/۲۵ ص ۷۳ ج - «۲» (قیصر امین پور) ۰/۲۵ ص ۷۷																		
۵	۰/۵	ب) سبک شناسی (۲نمره) الف) درست ۰/۲۵ ص ۹۹ ب) نادرست ۰/۲۵ ص ۱۰۱																		
۶	۰/۲۵	گزینه «د» یا قانون ۰/۲۵ ص ۴۴																		
۷	۰/۷۵	الف) میرزاده عشقی ۰/۲۵ ص ۴۳ ب) حضور راوی سوم شخص ۰/۵ ص ۴۶																		
۸	۰/۵	گزینه «د» یا معشوق در ادبیات معاصر مانند دوره های آغازین شعر فارسی زمینی است. ۰/۵ ص ۹۷																		
۹	۰/۵	ج) موسیقی شعر (۶نمره) الف) بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه ۰/۲۵ ص ۵۱ ب) قلب ۰/۲۵ ص ۸۵-۸۶																		
۱۰	۰/۵	«ب» یا از کرده خویشتن پشیمانم / جز توبه ره دگر نمی دانم (مفعول مفاعیلن یا مستفعل فاعلاتن مستفعل) ۰/۵ ص ۲۴																		
۱۱	۰/۵	در هجای پایان مصراع ۰/۲۵ اختیار وزنی ۰/۲۵ ص ۸۶																		
۱۲	۱/۵	۰/۲۵ ۰/۲۵ ۰/۲۵ <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td>دَس تِ دَر دَا</td> <td>مَ نِ مَو لَا</td> <td>زَد دَر</td> </tr> <tr> <td>- - U -</td> <td>- - U U</td> <td>- /</td> </tr> <tr> <td>U U</td> <td></td> <td>- U U</td> </tr> <tr> <td>کِ عَ لَی بَگ</td> <td>دُرُ اَز مَا</td> <td>مُ گُ دَر</td> </tr> </table> <p>وزن: فاعلاتن، فَعِلَاتِن فَعِلِن ۰/۲۵</p> <p>آوردن «فاعلاتن» به جای فعلاتن در رکن اول مصرع اول ۰/۲۵ و ابدال (در رکن پایانی مصراع اول؛ شاعر به جای دو هجای کوتاه کنار هم، یک هجای بلند آورده است). ۰/۲۵ ص ۸۶</p>	دَس تِ دَر دَا	مَ نِ مَو لَا	زَد دَر	- - U -	- - U U	- /	U U		- U U	کِ عَ لَی بَگ	دُرُ اَز مَا	مُ گُ دَر						
دَس تِ دَر دَا	مَ نِ مَو لَا	زَد دَر																		
- - U -	- - U U	- /																		
U U		- U U																		
کِ عَ لَی بَگ	دُرُ اَز مَا	مُ گُ دَر																		
۱۳	۲/۲۵	پایه های آوایی ۰/۷۵ <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td>بِه سَو زَی دِه</td> <td>کَ لَا مَم رَا</td> <td>رَ وَا یِی</td> </tr> <tr> <td>کَ زَان گَر مِی</td> <td>کُ نَد آ تَش</td> <td>گِ دَا یِی</td> </tr> <tr> <td>- - - U</td> <td>- - - U</td> <td>- - U</td> </tr> <tr> <td>مَفَاعِیِلِن</td> <td>مَفَاعِیِلِن</td> <td>مَفَاعِی</td> </tr> <tr> <td>۰/۷۵</td> <td>۰/۷۵</td> <td>۰/۷۵</td> </tr> <tr> <td>نام بحر</td> <td>هزج مسدس محذوف</td> <td>ص ۱۰۸</td> </tr> </table>	بِه سَو زَی دِه	کَ لَا مَم رَا	رَ وَا یِی	کَ زَان گَر مِی	کُ نَد آ تَش	گِ دَا یِی	- - - U	- - - U	- - U	مَفَاعِیِلِن	مَفَاعِیِلِن	مَفَاعِی	۰/۷۵	۰/۷۵	۰/۷۵	نام بحر	هزج مسدس محذوف	ص ۱۰۸
بِه سَو زَی دِه	کَ لَا مَم رَا	رَ وَا یِی																		
کَ زَان گَر مِی	کُ نَد آ تَش	گِ دَا یِی																		
- - - U	- - - U	- - U																		
مَفَاعِیِلِن	مَفَاعِیِلِن	مَفَاعِی																		
۰/۷۵	۰/۷۵	۰/۷۵																		
نام بحر	هزج مسدس محذوف	ص ۱۰۸																		
۱۴	۰/۷۵	قالب نیمایی (نو) ۰/۲۵ وزن عروضی دارد؛ اما کوتاهی و بلندی مصراع ها و نیز تعداد هجاها برابر نیست. همچنین تعداد وزن واژه های هر بخش آن یکسان نیست مثلاً در یک مصراع می توان یک فاعلاتن آورد و در مصراع دیگر، دو یا سه یا چهار؛ یا حتی می توان نیمی از یک وزن واژه را در یک مصراع قرار داد. ۰/۵ ص ۱۰۵ - ۱۰۶																		
		ادامه راهنمای تصحیح در صفحه دوم																		

راهنمای تصحیح امتحان نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳		رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی		ساعت شروع: ۸ صبح	
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه			تاریخ امتحان: ۱۳۹۸/۰۳/۵		
دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت خرداد ماه سال ۱۳۹۸		مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu			
ردیف	نمره				
۱۵	(د) زیبایی شناسی (۶ نمره) الف) مراعات نظیر (تناسب) ۰/۲۵ ص ۲۹ (ب) حس آمیزی ۰/۲۵ ص ۱۱۳ (ج) تضاد ۰/۲۵ ص ۶۳ (د) حسن تعلیل ۰/۲۵ ص ۱۱۲				
۱۶	۰/۲۵ تلمیح ۰/۲۵ شاعر به حدیث: « لا فْتی اِلَّا عَلی لا سِیفَ اِلَّا ذُو الْفَقَارِ » اشاره کرده است. ۰/۵ ص ۳۱				
۱۷	« بوی جوی مولیان آید همی » ۰/۲۵ مصرعی از شعر « رودکی » را تضمین کرده است. ۰/۲۵ ص ۳۲				
۱۸	الف) مرتب ۰/۲۵ (ب) لف سوم: جامه دریدن، نشردوم: شمع ۰/۵ ص ۶۲ و ۵۸				
۱۹	«الف» ۰/۲۵ باد خاموش کننده چراغ است اما در اینجا از باد مدد می خواهد که چراغ را روشن کند ۰/۵ ص ۶۳				
۲۰	الف) (۳) «حسن تعلیل» ۰/۲۵ ص ۱۱۳ (ب) (۴) «حس آمیزی» ۰/۲۵ ص ۱۱۶ (ج) (۲) «ایهام» ۰/۲۵ ص ۹۰				
۲۱	الف) زال ۰/۲۵ (ب) رستم ۰/۲۵ ص ۹۱				
۲۲	گزینه «د» یا حسن تعلیل ۰/۵ ص ۱۱۲ و ۱۱۳				
۲۳	گزینه ج «یا عجب نیست بر خاک اگر گل شکفت/ که چندین گل اندام در خاک خفت ۰/۵ ص ۱۱۵ تا ۱۱۷				
۲۴	هـ) نقد و تحلیل نظم و نثر (۴ نمره) الف) یاس ها پیغمبران خانه اند، حضرت زهرا دلش از یاس بود، دانه های اشکش از الماس بود تشبیه بلیغ اسنادی ۰/۵ دانه های اشک، چشمه الماس تشبیه بلیغ اضافی ۰/۵ (یا هر مورد مشابه دیگر) (ذکر یک مورد برای هر کدام کافی است) ب) ویژگی فکری: شعر صمیمی است و سادگی کلام در آن دیده می شود. عشق به ائمه و تکریم حضرت زهرا و حضرت علی و قداست و پاکی آن ها. توجه به اسوه های تاریخ اسلام، مظلومیت حضرت علی (ع) و حضرت زهرا (س) (ذکر دو مورد کافی است). ۰/۵ ص ۸۱				
۲۵	کهنه گرایی، به کار گیری ترکیبات زیبا و خوش آهنگ، برخی کاربردهای نحوی به سبک خراسانی است، زبان شعر نمادین است، بیان روایی داستانی - حماسی است، به شیوه بلاغی گفته شده، تقدّم مفعول (ذکر دو مورد کافی است) ۰/۵ ص ۷۲				
۲۶	الف) خشک دستی کنایه از خساست ۰/۵ (ب) تنگ عیشی و تمتع: تضاد ۰/۲۵ ص ۱۰۳				
۲۷	الف) زبانی: زبان نثر ساده و قابل فهم است. - جمله ها کوتاه - در ساختار و ترکیب دستوری کلام، جمله ها درست تر و با طبیعت زبان هم آهنگ تر می شود. - بهره گرفتن از واژه های غربی مانند: ژاندارم - کاهش عبارتهای وصفی دور و دراز اصطلاحات عامیانه و ترکیبات کنایی مردمی نزدیک به زبان کوچه و بازار در نثر به کار رفته است. (ذکر سه مورد) ۰/۷۵ ص ۶۵ ب) فکری: دهخدا با هوشیاری با زبان طنز و تمسخر به جنگ با مفاسد اجتماعی زمان خود می رود و از تجدد خواهی، نوگرایی، آزادی طلبی با هدف تأثیر پذیری بر عامه مردم سخن می گوید. اثرش نوعی نقد اجتماعی و طنز سیاسی به شمار می رود. (ذکر دو مورد) ۰/۵ ص ۶۵				
۲۰	" در پایان، نظر همکاران گرامی در بخش نقد و تحلیل نظم و نثر صائب است "				

کتاب آرازمده: فزانه باطنی و محمدرضا عادل خانی

سؤالات آزمون نهایی درس : علوم و فنون ادبی ۳	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	نام و نام خانوادگی :	ساعت شروع: ۸ صبح
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	تاریخ امتحان: ۱۳۹۸/۰۶/۲۳	تعداد صفحه: ۴	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت شهریور ماه سال ۱۳۹۸		مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir	
ردیف	سؤالات پاسخ نامه دارد		
نمره			

الف	تاریخ ادبیات (۲ نمره) ۱- کتاب « تاریخ بیداری ایرانیان » از کیست و موضوع آن چیست؟ ۲- بیت زیر سر آغاز سروده کدام شاعر دوره بیداری است؟ « آن زمان که بنهادم سر به پای آزادی / دست خود ز جان شستم از برای آزادی » الف) محمد تقی بهار ب) عارف قزوینی ج) فرخی یزدی د) سید اشرف الدین گیلانی ۳- جاهای خالی را با واژه مناسب کامل کنید. الف) در عصر مشروطه بیشترین رویکرد نویسندگان به رمان های ..... بود. ب) جریان نوگرایی شعری نیما با سرایش ..... در سال ۱۳۱۶ تثبیت شد. ۴- نام آثار را درستون « الف » به پدید آورندگان آثار درستون « ب » وصل کنید. (درستون « ب » یک مورد اضافی است.)										
	<table border="1"> <tr> <td>« الف »</td> <td>« ب »</td> </tr> <tr> <td>الف) ملاقات در شب آفتابی</td> <td>۱- حسن مقدم</td> </tr> <tr> <td>ب) مدیر مدرسه</td> <td>۲- سیمین دانشور</td> </tr> <tr> <td>ج) آتش خاموش</td> <td>۳- علی مؤذنی</td> </tr> <tr> <td></td> <td>۴- جلال آل احمد</td> </tr> </table>	« الف »	« ب »	الف) ملاقات در شب آفتابی	۱- حسن مقدم	ب) مدیر مدرسه	۲- سیمین دانشور	ج) آتش خاموش	۳- علی مؤذنی		۴- جلال آل احمد
« الف »	« ب »										
الف) ملاقات در شب آفتابی	۱- حسن مقدم										
ب) مدیر مدرسه	۲- سیمین دانشور										
ج) آتش خاموش	۳- علی مؤذنی										
	۴- جلال آل احمد										
ب	سبک شناسی (۲ نمره) ۵- کدام گزینه، از جمله موضوعاتی است که در کنار تعلیم و تربیت نوین و همگانی بسیار مورد توجه نویسندگان دوره بیداری قرار گرفته است؟ الف) دشمنی با استعمار و استبداد ب) حقوق مدنی زنان ج) آزادی طلبی د) تجدید خواهی ۶- درست یا نادرست بودن جمله های زیر را مشخص کنید. الف) از نظر موسیقی و عروض ، گروه سنت گرا پایبندی و التزام کمتری به سنت های ادبی داشتند. ب) باستان گرایی و علاقه فراوان به استفاده از واژه های کهن در زبان شعر دوره انقلاب اسلامی محسوس است. ۷- یک مورد از ویژگی های زبانی نثر دوره بیداری را بنویسید. ۸- همه گزینه ها « سطح ادبی » شعر انقلاب اسلامی را نشان می دهد ، به جز گزینه ..... الف) در این دوره قالب های سنتی مورد توجه قرار گرفت و شیوه نیمایی به ویژه در میان جوانان تاحدودی از رونق افتاد. ب) موضوع شعر محدود نیست و بسیار تنوع دارد و شاعر برای انتخاب موضوع آزاد است. ج) در سال های نخستین ، شعر این دوره از تمثیل و نمادگرایی ، کمتر بهره گرفته است. د) گرایش به خیال بندی ، شعر برخی شاعران این دوره را گاه به شعر بیدل و صائب نزدیک کرده است. ۹- چرا در ادبیات معاصر تا انقلاب اسلامی ، واحد شعر بیشتر « بند » است نه « بیت »؟										
	« ادامه سوالات در صفحه دوم »										

سؤالات آزمون نهایی درس : علوم و فنون ادبی ۳	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	نام و نام خانوادگی :	ساعت شروع: ۸ صبح
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	تاریخ امتحان: ۱۳۹۸/۰۶/۲۳	تعداد صفحه: ۴	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت شهریور ماه سال ۱۳۹۸		مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir	
ردیف	سؤالات پاسخ نامه دارد		
نمره			

ردیف	سؤالات پاسخ نامه دارد	نمره
ج	موسیقی شعر (۶ نمره) ۱۰- در بیت «هوای حوصله‌ام تا همیشه بارانی است / که مشت سرخ من اکنون به وضع بحرانی است» چند «حذف همزه» وجود دارد؟	۰/۲۵
	۱۱- نمونه‌های زیر، به صورتی که بین دو کمانک تقطیع شده‌اند، با کدام نوع اختیار شاعری مطابقت دارد؟ الف) نیاز من (U-U) (ب) تو گفتی (---)	۰/۵
	۱۲- با توجه به ابیات زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید. ۱- بیا عاشقی را رعایت کنیم / زیاران عاشق حکایت کنیم ۲- از کرده خویشتن پشیمانم / جز توبه ره دگر نمی‌دانم	۰/۵
	الف) مشخص کنید وزن کدام بیت «ناهمسان» است؟ ب) علت «ناهمسانی» بیت مورد نظر را بنویسید.	۰/۲۵
	۱۳- پس از تقطیع هجایی بیت زیر، هجاهای معادل درد و مصراع را مقایسه کنید؛ و دو اختیار «وزنی» به کار رفته در بیت را بیابید و در مورد آن بنویسید. « چرخ برهم زخم از غیر مرادم گردد / من نه آنم که زبونی کیشم از چرخ فلک»	۲/۵
	۱۴- بیت زیر در کدام «بحر عروضی» سروده شده است؟ « بیا تا گل برافشانیم و می در ساغر اندازیم / فلک را سقف بشکافیم و طرحی نو دراندازیم » الف) بحر هزج مسدس سالم ب) بحر هزج مثنی سالم ج) بحر هزج مسدس محذوف د) بحر هزج مثنی محذوف	۰/۲۵
	۱۵- وزن عروضی کدام گزینه با بیت «خانه زندان است و تنهایی ضلال / هر که چون سعدی گلیستانیش نیست» یکسان است؟ الف) شب افروزی چو مهتاب جوانی / سیه چشمی چو آب زندگانی ب) در نیابد حال پخته هیچ خام / پس سخن کوتاه باید والسلام	۰/۵
	۱۶- پایه های آوایی و نشانه‌های هجایی بیت زیر را مشخص کنید . « سعدی نظر از رویت کوتاه نکند هرگز / و روی بگردانی در دامن آویزد »	۱
	۱۷- نام نشانه‌های هجایی این رکن عروضی « - - U - » چیست؟	۰/۲۵
	« ادامه سوالات در صفحه سوم »	

سؤالات آزمون نهایی درس : علوم و فنون ادبی ۳	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	نام و نام خانوادگی :	ساعت شروع: ۸ صبح
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	تاریخ امتحان: ۱۳۹۸/۰۶/۲۳	تعداد صفحه: ۴	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت شهریور ماه سال ۱۳۹۸		مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir	
ردیف	سؤالات پاسخ نامه دارد		
نمره			

د	زیبایی شناسی (۶ نمره)
۰/۲۵	۱۸- در بیت‌های زیر ، هر یک از قسمت‌های مشخص شده ، کدام آرایه معنوی را به وجود آورده است ؟ الف) چو رامین گه گهی بنواختی چنگ ب) بگویم تا بداند دشمن و دوست ج) حافظ از جور تو، حاشا که بگرداند روی د) ما گرچه مرد تلخ شنیدن نه‌ایم ، لیک
۰/۲۵	ز شادی بر سر آب آمدی سنگ
۰/۲۵	که من مستی و مستوری ندانم
۰/۲۵	من از آن روز که در بند توام، آزادم
۰/۲۵	تلخی که از زبان تو آید، شنیدنی است
۰/۲۵	۱۹- در کدام گزینه « دانسته تاریخی » در آرایه « تلمیح » متفاوت است ؟ الف) یوسف به این رها شدن از چاه دل مبند ب) ای پریشان گوی مسکین پرده دیگر کن ج) عزیز مصر به رغم برادران غیور د) دو شبکه « مراعات نظیر » را در بیت زیر مشخص کنید.
۰/۵	این بار می‌برند که زندانی‌ات کنند پور دستان جان ز چاه نابردار در نخواهد برد ز قعر چاه برآمد به اوج ماه رسید
۰/۵	۲۰- « بسی تیر و دی ماه و اردیبهشت بر آید که ما خاک باشیم و خشت » ۲۱- در بیت زیر آرایه « تناقض » را مشخص کنید و علت تشخیص خود را بنویسید. « عجب مدار که در عین درد خاموشم که درد یار پری چهره عین درمان است »
۱	۲۲- آرایه « حسن تعلیل » و « اسلوب معادله » را در بیت‌های زیر بیابید و برای تشخیص خود در هر بیت، دلیل بیاورید. الف) دل چو شد غافل ز حق ، فرمان پذیر تن بود ب) به یک کرشمه که در کار آسمان کردی ۲۳- با توجه به بیت زیر، به سؤال‌ها پاسخ دهید. منعم مکن از دیدن قد و رخ و چشمش من انس به سرو و گل و بادام گرفتم الف) نوع « لف و نشر » را مشخص کنید. ب) « لف دوم » و « نشر سوم » را بیابید و بنویسید.
۰/۲۵	می‌برد هر جا که خواهد اسب خواب آلوده را هنوز می‌پرد از شوق، چشم کوکب‌ها
۰/۵	۲۴- در بیت « پرستش به مستی است در کیش مهر / برون اند زین جرگه هوشیارها » واژه « مهر » در معنای « عشق » و مهرورزی پذیرفتنی است و دارای آرایه ..... است؛ معنی دیگر آن با واژه‌های ..... و ..... تناسب دارد. ۲۵- آرایه‌های درست هر بیت را از کمانک مقابل آن بیابید و بنویسید. الف) یارب این آتش که بر جان من است ب) چندین که بر شمردم از ماجرای عشقت ۲۶- در بیت زیر کدام آرایه ادبی وجود ندارد ؟ « گر ندیدی قبض و بسط عشق را گریه مینا نگر خندیدن ساغر بین » الف) تضاد ب) لف و نشر ج) تشخیص د) تناقض
۰/۲۵	سرد کن زان سان که کردی برخلیل (تلمیح - تضمین)
۰/۲۵	اندوه دل نگفتم الا یک از هزاران (اسلوب معادله - اغراق)
۰/۲۵	۲۷- در بیت « اگر سنت اوست نوآوری / نگاهی هم از نو به سنت کنیم » واژه « از نو » ایهام دارد ؛ معانی مختلف آن را بنویسید.
۰/۵	
	« ادامه سوالات در صفحه چهارم »

سؤالات آزمون نهایی درس : علوم و فنون ادبی ۳	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	نام و نام خانوادگی :	ساعت شروع: ۸ صبح
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	تاریخ امتحان: ۱۳۹۸/۰۶/۲۳	تعداد صفحه: ۴	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت شهریور ماه سال ۱۳۹۸		مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir	
ردیف	سؤالات پاسخ نامه دارد		
نمره			

هـ	نقد و تحلیل نظم ونثر (۴نمره) ۲۸- با توجه به سروده زیر به پرسش ها پاسخ دهید. « سراپا اگر زرد و پژمرده ایم ولی دل به پاییز نسپردیم» چو گلدان خالی لب پنجره پر از خاطرات ترک خورده ایم اگر داغ دل بود، ما دیده ایم اگر دشمنه دشمنان، گردنیم اگر دشمنه دشمنان، گردنیم اگر دشمنه دشمنان، گردنیم گواهی بخواهید، اینک گواه دلی سر بلند و سری سربه زیر از این دست عمری به سر برده ایم «قیصر امین پور» الف) قالب سروده مورد نظر چیست؟ ب) یک مورد از ویژگی های «زبانی» سروده را بنویسید. ج) در سطح ادبی، تقلید از سبک ..... و خراسانی در سروده بالا دیده می شود. ۲۹- ویژگی های کلی سروده زیر از «ملک الشعرای بهار» شاعر دوره بیداری را بنویسید. «دومورد» «من نگویم که مرا از قفس آزاد کنید یاد از این مرغ گرفتار کنید ای مرغان چون تماشای گل و لاله و شمشاد کنید ای بزرگان وطن بهر خدا داد کنید جور و بیداد کند عمر جوانان کوتاه گر شد از جور شما خانه موری ویران کنج ویرانه زندان شد اگر سهم بهار خانه خویش محال است که آباد کنید شکر آزادی و آن گنج خداداد کنید» ۳۰- متن زیر را از دیدگاه «زبانی» و «ادبی» بررسی کنید. (هر سطح یک مورد) «... اکنون مدت دو سال افزون است که نه از آن طرف بریدی و سلامی و نه از این جانب قاصدی و پیامی، طایر مکاتبات را پر بسته و کلبه مراودات را در بسته...» «قائم مقام فراهانی» ۳۱- با توجه به متن زیر از «چرند و پرند دهخدا» دو مورد از ویژگی های «فکری» نثر مشروطه را بنویسید. «گفتم: بابا والله من مرده شماها زنده، شما از وکیل خیر نخواهید دید، مگر همان مشروطه خالی چطور است؟ گفتند: «برو پی کارت سواد نداری حرف نزن.» باری حالا بعد از دو سال سر حرف من افتاده اند، حالا تازه می فهمند که شأن مقنن (=قانون گذار) بالاتر از آن است که به قانون عمل کند. این ها را مردم تازه می فهمند من از قدیم می فهمیدم، چون گریه های مادرم را دیده بودم، برای این که چشم های مثل ازرق شامی بابام هنوز یادم بود.»	۰/۲۵ ۰/۵ ۰/۲۵ ۱ ۱ ۱
۲۰	در پناه یزدان پاک باشید	جمع نمره

راهنمای تصحیح آزمون نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	ساعت شروع: ۸ صبح
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه		تاریخ امتحان: ۱۳۹۸/۶/۲۳
دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت شهریور ماه سال ۱۳۹۸		مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu

ردیف	نمره	سؤال
۱	۰/۱۵	الف) تاریخ ادبیات (۲نمره) ناظم الاسلام کرمانی ۰/۲۵ - تاریخ مشروطه ۰/۲۵ ص ۱۹
۲	۰/۲۵	ج) «فرخی یزدی» ۰/۲۵ ص ۱۷
۳	۰/۱۵	الف) تاریخی ۰/۲۵ ص ۱۸ ب) ققنوس ۰/۲۵ ص ۷۱
۴	۰/۷۵	الف) «۳» (علی مؤذنی) ۰/۲۵ ص ۸۰ ب) «۴» (جلال آل احمد) ۰/۲۵ ص ۷۴ ج) «۲» (سیمین دانشور) ۰/۲۵ ص ۷۴
۵	۰/۲۵	ب) سبک شناسی (۲نمره) «ب» حقوق مدنی زنان ۰/۲۵ ص ۴۶
۶	۰/۱۵	الف) «نادرست» ۰/۲۵ ص ۴۳ ب) درست ۰/۲۵ ص ۹۹
۷	۰/۱۵	۱- واژه‌ها و ترکیب‌های عربی ناآشناکتر می‌شود. ۲- به دلایل گوناگون، بسیاری از لغات انگلیسی، ترکی، فرانسوی و... به نثر فارسی وارد می‌شود. ۳- بر خلاف نثر دوره‌های پیش، عبارت‌های وصفی دور و دراز و لفظ‌پردازی‌های بیجا در نامه‌ها و نوشته‌ها کاهشی آشکار می‌یابد. «یک مورد» ۰/۱۵ ص ۴۵
۸	۰/۲۵	«ب» موضوع شعر محدود نیست و بسیار تنوع دارد و شاعر برای انتخاب موضوع آزاد است. ۰/۲۵ ص ۹۹
۹	۰/۱۵	زیرا رواج شعر نونیمایی و سنت‌شکنی هادر قالب شعر و موسیقی و قافیه، مقبول طبع بسیاری قرار گرفت، واحد شعر بیشتر به جای بیت، بند شد. ۰/۱۵ ص ۹۶
۱۰	۰/۲۵	ج) موسیقی شعر (۶نمره) «سه مورد» حذف همزه. ۱- «بارانی است» هجای پایانی مصراع اول ۲- «مَن اکنون» هجای هفت از مصراع دوم و «بحرانی است» هجای پایانی از مصراع دوم «ذکر عدد سه کافی است» ۰/۲۵ ص ۴۹
۱۱	۰/۱۵	الف) کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند «ی» در هجای اول، زبانی ۰/۲۵ ص ۵۴ ب) بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه «ـ» در هجای اول، زبانی ۰/۲۵ ص ۵۰
۱۲	۰/۷۵	الف) بیت «ب» وزن «ناهمسان» دارد، برابر با: «مستفعل - فاعلاتن - مستفعل» یا «مفعول - مفاعِلن - مفاعیلن» ۰/۱۵ ص ۲۴ ب) زیرا وزن پایه‌ها تکرار یک‌نواخت و یکسانی ندارند. ۰/۲۵ ص ۲۱
۱۳	۰/۲۵	پایه های آوایی چَر خَ بَر هَم زَ نَ مَر غِی رِ مَ رَا دَم گَر دَد - / - UU مَن نَ آ نَم کِ زَ بُو نِی کِ شَ مَز چَر خِ فَا لَک - - U - - - UU - - UU - UU وزن شعر ۰/۱۵ فا ع ل ا ت ن ف ع ل ا ت ن ف ع ل ا ت ن ف ع ل ا ت ن
		الف) در رکن اول آوردن «فاعلاتن» به جای «فاعلاتن» ۰/۲۵ ص ۸۴ ب) در رکن پایانی «ابدال» آوردن «فع لن» به جای «فَعِلن» ۰/۲۵ ص ۸۵
۱۴	۰/۲۵	«ب» بحر هزج مثنی سالم آوردن چهار «مفاعیلن» ۰/۲۵ ص ۱۰۷
۱۵	۰/۱۵	«ب» در نیابد حال پخته هیچ خام / پس سخن کوتاه باید والسّلام «فاعلاتن، فاعلاتن، فاعِلن» ۰/۱۵ ص ۹۰
		ادامه در صفحه دوم

کتاب آورنده: فرزانه باستانی و محمدرضا عادل خانی

راهنمای تصحیح آزمون نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	ساعت شروع: ۸ صبح
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه		تاریخ امتحان: ۱۳۹۸/۶/۲۳
دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت شهریور ماه سال ۱۳۹۸		مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu

ردیف	نمره
------	------

۱۶	پایه‌های آوایی	سَع دِی نَ	ظَ رَزَ رِو یَت	کُو تَه نَ	کُ نَد هَر گِز
	نشانه‌های هجایی	وَر رِو یُ	بَ گَر دَا نِی	دَر دَا مَ	نَ تَا وِی زَد
	ص ۴۹	U - -	- - - U	U - -	- - - U
		۰/۲۵	۰/۲۵	۰/۲۵	۰/۲۵
۱۷	«مُستفَعِلین» ۰/۲۵	ص ۲۴			۰/۲۵
۱۸	د) زیبایی شناسی (۶ نمره) الف) اغراق ۰/۲۵ (ص ۸۸ ب) تضاد ۰/۲۵ (ص ۵۹ ج) تضمین ۰/۲۵ (ص ۳۲ د) حس آمیزی ۰/۲۵ (ص ۱۱۳)				۱
۱۹	«ب» «ای پریشان گوی مسکین پرده دیگر کن / پور داستان جان ز چاه نابردار در نخواهد برد» ۰/۲۵	ص ۳۰			۰/۲۵
۲۰	۱- تیر، دی ماه، اردیبهشت ۰/۲۵		۲- خاک و خشت ۰/۲۵	ص ۲۸	۰/۵
۲۱	درد عین درمان است. ۰/۲۵ در تناقض تضاد در یک امر است نه دو امر، درد نمی‌تواند عین درمان باشد. ۰/۲۵	ص ۶۳			۰/۵
۲۲	الف) «اسلوب معادله» زیرا هر مصراع استقلال نحوی و معنایی خودش را دارد «هر پاسخ مشابه» ۰/۵	ص ۱۱۴			۱
	ب) «حسن تعلیل» زیرا شاعر دلیلی شاعرانه و غیر واقعی برای سخن خویش آورده است. یا چشمک زدن ستارگان را از ناز و کرشمه یار بر آسمان می‌داند. ۰/۵	ص ۱۱۷			
۲۳	الف «مرتب» ۰/۲۵		ب) لف دوم: «رخ» ۰/۲۵	ج) نشر سوم: «بادام» ۰/۲۵	ص ۵۷
۲۴	«ایهام تناسب» ۰/۲۵	واژه‌های: کیش و پرستش ۰/۵	ص ۹۰		۰/۷۵
۲۵	الف) تلمیح ۰/۲۵	ص ۳۰	ب) اغراق ۰/۲۵	ص ۸۸	۰/۵
۲۶	«د» تناقض ۰/۲۵	ص ۶۰			۰/۲۵
۲۷	۱- مجدد ۰/۲۵	۲- قالب شعر نو ۰/۲۵	ص ۹۰		۰/۵
۲۸	هـ) نقد و تحلیل نظم ونثر (۴ نمره) الف) غزل ۰/۲۵ (ص ۱۰۰ ب) ۱- زبان و واژگان شعر به سبک خراسانی نزدیک است. ۲- ساختمان واژگان بیشتر ساده و متناسب با جنگ و ایثار و وطن دوستی است. ۳- آشنایی زدایی زبانی و به کاربردن ترکیب‌های تازه و بی‌سابقه مانند: خاطرات ترک خورده، سراپا زرد بودن. «ذکر یک مورد» ۰/۵ (ص ۱۰۰ ج) عراقی ۰/۲۵ (ص ۹۹)				۱
۲۹	۱- زبان شعری بهار حماسی و سبک شعرش خراسانی است. ۲- بهار شناخت و توانمندی خود را در خدمت آزادی و وطن خواهی در آورد. ۳- برای ارتباط با مردم مفاهیم سیاسی را با زبان ساده و صمیمی بیان می‌کند. ۴- مظاهر استبداد و استعمار را نقد می‌کند و برای دیدگاه خود زبان ادبی برمی‌گزیند. ۵- واقعیات جامعه آن روز را در اختیار مردم قرار می‌دهد. «دو مورد» هر مورد ۰/۵ (ص ۱۶ و ۱۷)				۱
۳۰	۱- وجود تکلف و تصنع با به کارگیری کلمات و ترکیبات عربی ۲- تقلید از زبان سبک سعدی در گلستان ۰/۵ ادبی: ۱- کاربرد آرایه تشبیه و جناس، واج آرایی ۰/۲۵ ۲- شیوه نثر مسجع و به کارگیری آرایه سجع ۰/۲۵ (ص ۱۹)				۱
۳۱	۱- دهخدا با هوشیاری و با استفاده از زبان طنز و تمسخر به جنگ با مفاسد اجتماعی زمان خود می‌رود ۲- از تجدد خواهی نوگرایی، آزادی طلبی با هدف تأثیرپذیری بر عامه مردم سخن می‌گوید. ۳- اثرش نوعی نقد اجتماعی و طنز سیاسی به شمار می‌رود. «دو مورد» هر مورد ۰/۵ (ص ۲۰) (یا هر پاسخ مناسب دیگر)				۱
	" در پایان، نظر همکاران محترم در بخش «نقد و تحلیل» صائب است."				
					۲۰

کود آلوده: فرزانه باستانی و محمدرضا عادل خانی

نام و نام خانوادگی :	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	سؤالات امتحان نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳
ساعت شروع: ۱۰ صبح	تاریخ امتحان: ۱۳۹۸/۱۰/۱۴	تعداد صفحه: ۴	پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه
مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir		دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت دی ماه سال ۱۳۹۸	

ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)	نمره
------	-------------------------	------

الف	تاریخ ادبیات (۲ نمره)											
۰/۵	۱- چرا شاعران دوره بازگشت به پیروی از اسلوب‌های کهن پرداختند؟											
۰/۲۵	۲- توضیح زیرکدامیک از شخصیت‌های ادبی دوره بیداری را معرفی می‌کند؟ « از معروف‌ترین نویسندگان و سیاست‌مداران این دوره است ، قبل از او سبک نویسندگان فارسی با تکلف و تصنع همراه بود. او با تغییر سبک نگارش، تکلف را در نثر از بین برد و مسائل عصر را با زبان و اصطلاحات رایج و آمیخته به شعر و ضرب‌المثل‌های لطیف، به سبک گلستان سعدی نوشت.»											
۰/۵	الف - دهخدا ب- ادیب الممالک فراهانی ج- قائم مقام فراهانی د- میرزا آقا تبریزی ۳- درست یا نادرست بودن سوال‌های زیر را مشخص کنید. الف) شعر انتقادی « ای قلم» سروده عارف قزوینی است؟ درست / نادرست ب) پروین اعتصامی ، قصیده را به سبک منوچهری به روانی و لطافت شعر سعدی می‌سرود. درست / نادرست ۴- نام پدید آورندگان آثار را در ستون « الف» به آثار در ستون « ب» وصل کنید. (در ستون « ب» یک مورد اضافی است.)											
	<table border="1"> <tr> <td>« الف »</td> <td>« ب »</td> </tr> <tr> <td>الف) سید علی موسوی گرمارودی</td> <td>۱- اگه بابا بمیره</td> </tr> <tr> <td>ب) جلال آل احمد</td> <td>۲- تلخ و شیرین</td> </tr> <tr> <td>ج) محمد رضا سرشار</td> <td>۳- گوشواره عرش</td> </tr> <tr> <td></td> <td>۴- خسی در میقات</td> </tr> </table>	« الف »	« ب »	الف) سید علی موسوی گرمارودی	۱- اگه بابا بمیره	ب) جلال آل احمد	۲- تلخ و شیرین	ج) محمد رضا سرشار	۳- گوشواره عرش		۴- خسی در میقات	
« الف »	« ب »											
الف) سید علی موسوی گرمارودی	۱- اگه بابا بمیره											
ب) جلال آل احمد	۲- تلخ و شیرین											
ج) محمد رضا سرشار	۳- گوشواره عرش											
	۴- خسی در میقات											
ب	سبک شناسی (۲ نمره)											
۰/۲۵	۵- در شعر « ملک‌الشعراى بهار» و « ادیب‌الممالک فراهانی» توجه به چه قالب‌هایی بیشتر بوده است؟ الف) قصیده و مثنوی ب) مستزاد و چهار پاره ج) قصیده و غزل د) مثنوی و غزل											
۰/۲۵	۶- همه گزینه‌ها « سطح زبانی» نثر دوره بیداری را نشان می‌دهد، به جز گزینه ..... الف) نثر دوره ساده و قابل فهم است . ب) بسیاری از لغات انگلیسی، ترکی، فرانسوی و ..... به نثر فارسی وارد شد. ج) واژه‌ها و ترکیب‌های عربی نا آشنا کمتر می‌شود . د) لغات و اصطلاحات دینی و عرفانی در نثر وارد می‌شود.											
۰/۵	۷- جاهای خالی را با واژه‌های مناسب پر کنید. الف) شاعرانی که به زبان مردم عادی شعر می‌گفتند به آرایه‌های بیانی و بدیعی و سنت‌های ادبی ..... پایبند بودند. ب) شاخص‌ترین شاعران عصر بیداری که به دفاع از کارگران و ضعیفان توجه داشتند، فرخی یزدی و ..... بودند . ۸- سوال های تشریحی											
۰/۵	الف) دو مورد از ویژگی‌های « فکری» شعر انقلاب اسلامی را بنویسید.											
۰/۵	ب) در شعر سنتی دوره انقلاب اسلامی ، تقلید و تمایل به کدام سبک‌های شعری زیاد است؟											
	« ادامه سوالات در صفحه دوم »											

نام و نام خانوادگی :	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	سؤالات امتحان نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳
ساعت شروع: ۱۰ صبح	تاریخ امتحان: ۱۳۹۸/۱۰/۱۴	تعداد صفحه: ۴	پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه
مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir	دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت دی ماه سال ۱۳۹۸		

ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)	نمره
------	-------------------------	------

ج	موسیقی شعر (۶ نمره)							
۰/۵	۹- واژه « دلآرام » را یک بار بدون حذف همزه و یک بار با حذف همزه ، تقطیع هجایی کنید.							
۱	۱۰- در تقطیع نمونه های زیر، برای هر مورد کدام اختیار شاعری استفاده شده است؟ نوع اختیار را بنویسید.							
	الف) جادویی « -U- » ب) بهانه « -U- »							
۰/۲۵	۱۱- کدام گزینه با مصرع « از در در آمدی و من از خود به در شدم » هم وزن است؟ الف) آن یار کزو خانه ما جای پری بود ب) ای بی خبر بکوش که صاحب خبر شوی ج) مگر تو روی بیوشی و فتنه باز نشانی د) در کار گلاب و گل حکم ازلی این بود							
۲/۲۵	۱۲- با توجه به بیت « آب آتش فروز، عشق آمد / آتش آب سوز عشق آمد » پایه های آوایی، نشانه های هجایی و وزن شعر را در جدول زیر قرار دهید.							
	<table border="1"> <tr> <td>پایه های آوایی</td> <td></td> </tr> <tr> <td>نشانه های هجایی</td> <td></td> </tr> <tr> <td>وزن شعر</td> <td></td> </tr> </table>	پایه های آوایی		نشانه های هجایی		وزن شعر		
پایه های آوایی								
نشانه های هجایی								
وزن شعر								
۰/۷۵	۱۳- نام بحر حاصل از تکرار وزن زیر را به طور کامل بنویسید. فاعلاتن، فاعلاتن، فاعلن							
۰/۵	۱۴- با توجه به بیت « کیسه هنوز فربه است ، با تو از آن قوی دلم / چاره چه خاقانی اگر، کیسه رسد به لاغری »							
۰/۵	الف) در کدام رکن بیت اختیار وزنی صورت گرفته است؟ نوع آن چیست؟ ب) کاربرد این قابلیت ، تنها در چه وزن هایی رخ می دهد؟							
۰/۲۵	۱۵- کدام مصراع زیر « ناهمسان » است؟ الف) کی شعر تر انگیزد خاطر که حزین باشد ب) آبی تر از آنیم که بی رنگ بمیریم							
د	زیبایی شناسی (۶ نمره)							
۰/۲۵	۱۶- آرایه های « مراعات نظیر ، تلمیح ، و تضمین » را در بیت های زیر مشخص کنید.							
۰/۲۵	الف) به تمنای تو در آتش محنت چو خلیل گویا در چمن لاله و ریحان بودم							
۰/۲۵	ب) درویش بی معرفت نیار آمد تا فقرش به کفر انجامد؛ کاذب فقر آن یکنون کُفرأ							
۰/۲۵	ج) شعاع درد مرا ضرب در عذاب کنید مگر مساحت رنج مرا حساب کنید							
	« ادامه سوالات در صفحه سوم »							

نام و نام خانوادگی :	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	سؤالات امتحان نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳
ساعت شروع: ۱۰ صبح	تاریخ امتحان: ۱۳۹۸/۱۰/۱۴	تعداد صفحه: ۴	پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه
مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir	دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت دی ماه سال ۱۳۹۸		

ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)	نمره
------	-------------------------	------

۰/۷۵	۱۷- در بیت « اگر زخلق ملامت و گر زکرده ندامت / کشیدم، از تو کشیدم، شنیدم، از تو شنیدم» الف) « لف دوم » و « نشر اول » را نشان دهید. ب) نوع « لف و نشر » را بنویسید.	۱										
۰/۷۵	۱۸- در کدام یک از ابیات آرایه «تناقض» و در کدام ، آرایه « تضاد» دیده می شود؟ دلیل تشخیص خود را بنویسید. الف) کی شود این روان من ساکن / این چنین ساکن روان که منم ب) شادی ندارد آن که ندارد به دل غمی / آن را که نیست عالم غم، نیست عالمی	۱										
۰/۷۵	۱۹- در هر یک از بیت های گروه « الف » کدام آرایه ادبی گروه « ب » به کار رفته است ؟ « قسمت « ب » یک مورد اضافه است.»											
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>« الف »</th> <th>« ب »</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>الف) شب تاریک و بیم موج و گردابی چنین هایل / کجا دانند حال ما سبکباران ساحل ها</td> <td>۱- اغراق</td> </tr> <tr> <td>ب) بر لب کوه جنون خنده شیرین بهار / نقش زخمی است که از تیشه فرهاد شکفت</td> <td>۲- حسن تعلیل</td> </tr> <tr> <td>ج) اگر چه نقش دیوارم به ظاهر از گران خوابی / اگر رنگ از رخ گل می پرد ، بیدار می گردم</td> <td>۳- تلمیح</td> </tr> <tr> <td></td> <td>۴- مراعات نظیر</td> </tr> </tbody> </table>	« الف »	« ب »	الف) شب تاریک و بیم موج و گردابی چنین هایل / کجا دانند حال ما سبکباران ساحل ها	۱- اغراق	ب) بر لب کوه جنون خنده شیرین بهار / نقش زخمی است که از تیشه فرهاد شکفت	۲- حسن تعلیل	ج) اگر چه نقش دیوارم به ظاهر از گران خوابی / اگر رنگ از رخ گل می پرد ، بیدار می گردم	۳- تلمیح		۴- مراعات نظیر	
« الف »	« ب »											
الف) شب تاریک و بیم موج و گردابی چنین هایل / کجا دانند حال ما سبکباران ساحل ها	۱- اغراق											
ب) بر لب کوه جنون خنده شیرین بهار / نقش زخمی است که از تیشه فرهاد شکفت	۲- حسن تعلیل											
ج) اگر چه نقش دیوارم به ظاهر از گران خوابی / اگر رنگ از رخ گل می پرد ، بیدار می گردم	۳- تلمیح											
	۴- مراعات نظیر											
۰/۵	۲۰- در بیت « نگران با من استاده سحر /صبح می خواهد از من / کز مبارک دم او آورم این قوم به جان باخته را / بلکه خبر» کلمه « نگران » ایهام دارد ، معانی مختلف آن را بنویسید.											
۰/۲۵	۲۱- در بیت « چون شبنم اوفتاده بدم پیش آفتاب / مهرم به جان رسید و به عیوق بر شدم» الف) در کدام واژه آرایه « ایهام تناسب» به کار رفته است ؟											
۰/۲۵	ب) واژه مورد نظر با کدام کلمه « تناسب » دارد؟											
۰/۵	۲۲- آرایه های « اسلوب معادله » و « حس آمیزی » را در ابیات زیر بیابید و دلیل تشخیص خود را برای هر مورد بنویسید. الف) آسمان فریبی آبی رنگ شد.											
۰/۵	ب) سرکشان را فکند تیغ مکافات ز پای / شعله را زود نشانند به خاکستر خویش											
۰/۵	۲۳- با توجه به بیت « خمیده پشت از آن گشتند پیران جهان دیده / که اندر خاک می جویند ایام جوانی را » الف) شاعر چه دلیلی برای « خمیدگی پشت پیران » بیان کرده است ؟											
۰/۲۵	ب) این هنر شاعرانه سبب پیدایش کدام آرایه معنوی ، در بیت شده است ؟											
	« ادامه سوالات در صفحه چهارم »											

نام و نام خانوادگی :	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	سؤالات امتحان نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳
ساعت شروع: ۱۰ صبح	تاریخ امتحان: ۱۳۹۸/۱۰/۱۴	تعداد صفحه: ۴	پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه
مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir	دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت دی ماه سال ۱۳۹۸		

ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)	نمره
------	-------------------------	------

ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)	نمره
هـ	نقد و تحلیل نثر و نظم (۴ نمره)	
	۲۴- با توجه به شعر زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید. ۱- چون گشت زمین ز جورگردون سرد و سیه و خموش و آوند، ۲- بنواخت زخشم برفلک مشت آن مشت تویی تو ای دماوند ۳- تا درد و ورم فرو نشینند کافور بر آن ضماد کردند ۴- شو منفجر ای دل زمانه وان آتش خود نهفته میسند	
۰/۵	الف) دو مورد از ویژگی‌های <u>زبانی</u> سروده بالا را بیاورد و بنویسد.	۱
۰/۵	ب) شعر بالا از «محمد تقی بهار» است، «سطح فکری» آن را بررسی کنید. «دو مورد»	
۰/۵	ج) آرایه <u>شاخص</u> بیت سوم چیست؟ در مورد آن بنویسد.	
	۲۵- با توجه به متن «فردای آن روز به خاطر آمد که دیروز یک دست از بهترین لباس‌های نودوز خود را به انضمام مایحتوی، یعنی آقای استادی مصطفی خان، به دست چلاق شده خودم از خانه بیرون انداخته‌ام، ولی چون تیری که از شست رفته باز نمی‌گردد، یک بار دیگر به کلام بلند پایه «از ماست که برماست» ایمان آوردم و پشت دستم را داغ کردم که تا من باشم دیگر پیرامون ترفیع رتبه نگردم. «داستان کباب غاز، محمد علی جمالزاده»	
۰/۵	الف) یک «کنایه» در متن بیاورد و معنی آن را بنویسد.	۰/۲۵
۰/۲۵	ب) آرایه «تضمین» را در متن پیدا کنید و بنویسد.	
۰/۲۵	ج) بین واژه‌های «دست» و «شست» چه آرایه‌ای وجود دارد؟	۰/۲۵
۱	د) دو مورد از ویژگی‌های <u>زبانی</u> نثر جمالزاده را بنویسد.	
۲۰	موفق و سربلند باشید	

راهنمای تصحیح امتحان نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳		رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی		ساعت شروع: ۱۰ صبح																			
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه			تاریخ امتحان: ۱۳۹۸/۱۰/۱۴																				
دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت دی ماه سال ۱۳۹۸		مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu																					
ردیف	نمره																						
۱	الف) تاریخ ادبیات (۲ نمره) ۱- به سبب فقر فرهنگی جامعه ۰/۲۵ ۲- سستی و رخوت حاکم بر ادبیات ۰/۲۵ ۳ ص ۰/۵																						
۲	«ج» / قائم مقام فراهانی ۰/۲۵ ۱۹ ص ۰/۲۵																						
۳	الف) نادرست ۰/۲۵ ۱۵ و ۱۶ ص (ب) نادرست ۰/۲۵ ۷۰ ص ۰/۵																						
۴	الف: با «۳» (گوشواره عرش) ۰/۲۵ ۷۱ ص ج: با «۱» (اگه بابا بمیره) ۰/۲۵ ۷۷ ص ب: با «۴» (خسی در میقات) ۰/۲۵ ۷۴ ص ۰/۷۵																						
۵	ب) سبک شناسی (۲ نمره) گزینه «الف» / قصیده و مثنوی ۰/۲۵ ۴۳ ص ۰/۲۵																						
۶	گزینه «د» / لغات و اصطلاحات دینی و عرفانی در نثر وارد می شود. ۰/۲۵ ۴۵ ص ۰/۲۵																						
۷	الف) کمتر ۰/۲۵ ۴۳ ص (ب) ابوالقاسم لاهوتی ۰/۲۵ ۴۴ ص ۰/۵																						
۸	الف) ۱- شاعران به مفاهیم و مضامین اسلامی به ویژه فرهنگ عاشورایی توجه نمودند. ۲- روح حماسه و عرفان در شعر این دوره آشکار است. تلفیق این دو را در غزل حماسی انقلاب می توان دید. ۳- روی آوردن به مفاهیم انتزاعی در شعر این دوره آشکار است. ۴- یکی از اصلی ترین درون مایه های شعر این دوره فرهنگ دفاع مقدس است. «دو مورد» ۰/۵ ۱۰۰ ص ب) سبک عراقی و خراسانی ۰/۵ ۹۹ ص ۱																						
۹	ج) موسیقی شعر (۶ نمره) بدون حذف همزه = دل / آ / رام ۰/۲۵ با حذف همزه = د / لا / رام ۰/۲۵ ۴۹ ص ۰/۵																						
۱۰	الف) در هجای دوم شاعر از اختیار زبانی ۰/۲۵ کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند استفاده کرده است ۰/۲۵ ۵۴ ص ۱ ب) در هجای آخر شاعر به جای هجای کوتاه از اختیار زبانی ۰/۲۵ بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه بهره برده است. ۰/۲۵ ۵۴ ص																						
۱۱	با گزینه «ب» ای بی خبر بکوش که صاحب خبر شوی ۰/۲۵ ۲۴ ص ۰/۲۵																						
۱۲	<table border="1"> <tr> <td rowspan="4">۲/۲۵</td> <td rowspan="4">۶۵ ص</td> <td>پایه های آوایی</td> <td>آ ب آ تَش</td> <td>فُ ر و زِ عِش</td> <td>ق ا مَد</td> </tr> <tr> <td>نشانه های هجایی</td> <td>آ ت ش آ</td> <td>بِ س و زِ عِش</td> <td>ق ا مَد</td> </tr> <tr> <td>وزن شعر</td> <td>U - U -</td> <td>U - U</td> <td>- -</td> </tr> <tr> <td></td> <td>ف ا عِلا تُن</td> <td>مَفا عِلن</td> <td>ف ع لُن</td> </tr> </table>					۲/۲۵	۶۵ ص	پایه های آوایی	آ ب آ تَش	فُ ر و زِ عِش	ق ا مَد	نشانه های هجایی	آ ت ش آ	بِ س و زِ عِش	ق ا مَد	وزن شعر	U - U -	U - U	- -		ف ا عِلا تُن	مَفا عِلن	ف ع لُن
۲/۲۵	۶۵ ص	پایه های آوایی	آ ب آ تَش	فُ ر و زِ عِش	ق ا مَد																		
		نشانه های هجایی	آ ت ش آ	بِ س و زِ عِش	ق ا مَد																		
		وزن شعر	U - U -	U - U	- -																		
			ف ا عِلا تُن	مَفا عِلن	ف ع لُن																		
۱۳	بحر رمل ۰/۲۵ مسدس ۰/۲۵ محذوف ۰/۲۵ ۱۰۷ ص ۰/۷۵																						
۱۴	الف) رکن دوم مصرع دوم ۰/۲۵ قلب ۰/۲۵ ۸۵ ص (ب) مُفْتَعِلِن وَمَفَاعِلِن ۰/۵ ۸۶ ص ۱																						
۱۵	گزینه «ب» / آبی تر از آنیم که بی رنگ بمیریم ۰/۲۵ ۲۱ ص ۰/۲۵																						
۱۶	د) زیبایی شناسی (۶ نمره) الف) تلمیح ۰/۲۵ ۳۰ ص (ب) تضمین ۰/۲۵ ۳۲ ص (ج) مراعات نظیر ۰/۲۵ ۲۸ ص ۰/۷۵																						
۱۷	الف) ندامت ۰/۲۵؛ کشیدم ۰/۲۵ (ب) نامرتب یا مشوش ۰/۲۵ ۶۲ ص ۰/۷۵																						
ادامه راهنمای تصحیح در صفحه دوم																							

راهنمای تصحیح امتحان نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳		رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	ساعت شروع: ۱۰ صبح
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه		تاریخ امتحان: ۱۳۹۸/۱۰/۱۴	
دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت دی ماه سال ۱۳۹۸		مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu	
ردیف	نمره		
۱۸	الف) تناقض ۰/۲۵ ص ۶۰ ب) تضاد ۰/۲۵ دلیل این است که تضاد آوردن دو امر متضاد است؛ بدون آنکه متناقض هم باشند، اما در متناقض نما، تضاد در یک امر است؛ نه دو امر؛ در حقیقت تناقض برانگیختن اعجاب است از راه خلاف عرف و عادت و منطق. ۰/۵ ص ۶۱	۱	
۱۹	الف: با «۴» مراعات نظیر ۰/۲۵ ص ۲۸؛ ب: با «۳» تلمیح؛ ۰/۲۵ ص ۳۰ ج: با «۱» اغراق ۰/۲۵ ص ۸۸	۰/۷۵	
۲۰	۱- نگرستن؛ ۲- نگران و مضطرب ۰/۵ ص ۹۲	۰/۵	
۲۱	الف) مهر ۰/۲۵ ب) آفتاب یا عیوق ۰/۲۵ ص ۹۲	۰/۵	
۲۲	الف) حس آمیزی ۰/۲۵ دلیل: آمیزش یک امر ذهنی با حس بینایی ۰/۲۵ ص ۱۱۴؛ ب) اسلوب معادله ۰/۲۵ دلیل: بیان مطلبی در دو عبارت مستقل به نحوی که یکی از طرفین که به صورت ضرب المثل است، معادلی است برای تأیید عبارت دیگر. ۰/۲۵ ص ۱۱۶	۱	
۲۳	الف) که در خاک به دنبال جوانی می گردند، ۰/۲۵ که یک دلیل ادبی و غیر واقعی است ۰/۲۵ ب) حسن تعلیل ۰/۲۵ ص ۱۱۷	۰/۷۵	
۲۴	هـ) نقد و تحلیل نثر و نظم (۴ نمره) الف) در بیتها، جملهها به شکل مرکب است، بین واژهها روابط معنایی تناسب: سرد و سیاه و خاموش؛ منفجر و آتش؛ درد و ورم و ضماد؛ تکرار: مشت و تو. آوردن واژههای کهنه ضماد و آوند. ساده بودن زبان شعر، ساختمان بیشتر واژهها ساده است. بیشتر واژهها فارسی اند به جز یکی دو مورد عربی. به کار بردن فعل پیشوندی فرو نشیند. به کار بردن بناوخت به جای زد. (دو مورد) هر مورد ۰/۲۵ صص ۱۶ و ۱۷ ب) نوع ادبی شعر ادبیات پایداری و مقاومت است. دماوند نماد آزاد بخوانان و آگاهان خاموش جامعه؛ درون مایه: دعوت به قیام و مبارزه در برابر بیداد و ستم پادشاه وقت محمد علی شاه قاجار؛ شعر جنبه ملی و میهنی دارد و در مورد مسائل روز جامعه طرح مسائل سیاسی - اجتماعی با زبان حماسی در سبک خراسانی سروده شده است؛ شعر در خدمت آزادی و وطن خواهی و مخالفت با دولت وقت و برای برانگیختن احساسات ملی و وطنی مردم برای دعوت به قیام (۲ مورد) هر مورد ۰/۵ صص ۱۶ و ۱۷ ج) حسن تعلیل ۰/۲۵ علت نشستن برف بر قله دماوند را تسکین درد می داند. ۰/۲۵ ص ۱۶	۱	۰/۵
۲۵	الف) از ماست که بر ماست کنایه از مقصر دانستن خود؛ پشت دست داغ کردن؛ عبرت گرفتن و توبه کردن (یک مورد) ۰/۵ ص ۷۴ ب) «از ماست که بر ماست» ۰/۲۵ ج) جناس ناقص ۰/۲۵ ص ۷۴ د) قالب متن داستان است. به محتوا توجه دارد و در نقد تظاهر و دورویی است. سبک نویسندگی و کاربرد واژگان عامیانه و متداول در نثر همان دوره است مانند: دست چلاق شده، پشت دست داغ کردن، و کلام را به طبع خوانندگان نزدیک کرده است. درون مایه طنز مانند: لباس نودوز خود را با مایختوی بیرون انداخته بودم. به راه کسانی چون زین العابدین مراغه ای و دهخدا رفته است. (۲ مورد) هر مورد ۰/۵ ص ۷۴	۱	۰/۵
	"در پایان، نظر همکاران گرامی در بخش نقد و تحلیل نظم و نثر صائب است"	۲۰	

نام و نام خانوادگی:	ساعت شروع: ۸ صبح	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	سؤالات امتحان نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳
مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	تاریخ امتحان: ۱۳۹۹/۰۴/۱۵	تعداد صفحه: ۵	پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه
مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir	دانش آموزان روزانه سراسر کشور در نوبت خرداد ماه سال ۱۳۹۹		
نمره	سؤالات (پاسخ نامه دارد)		

بخش الزامی

دانش آموزان عزیز به سؤالات ۱ تا ۲۰ (جهت کسب ۱۶ نمره پاسخ دهید).

الف	تاریخ ادبیات (۱/۵ نمره) ۱- چرا ادبیات دوره بیداری - به ویژه شعر - زبان محاوره را برگزید؟ ۲- کدام مورد از آثار محمد تقی بهار (ملک الشعرا) نیست؟ الف) تاریخ مختصر احزاب سیاسی ایران ب) تاریخ تطوّر نظم فارسی ج) سبک شناسی د) سرگذشت حاجی بابای اصفهانی ۳- شهریار از کدام شاعر غزل سرای نامی ایران ، تأثیر فراوان پذیرفته است؟ الف) سعدی ب) حافظ ج) خواجه کرمانی د) مولوی ۴- نام آثار در ستون «الف» را به پدید آورندگان آثار در ستون «ب» وصل کنید. (در ستون «ب» یک مورد اضافی است .)	۰/۲۵ ۰/۲۵ ۰/۲۵ ۰/۷۵										
	<table border="1"> <tr> <td>«الف»</td> <td>«ب»</td> </tr> <tr> <td>الف) مدار صفر درجه</td> <td>۱- مهدی اخوان ثالث</td> </tr> <tr> <td>ب) ضیافت</td> <td>۲- احمد محمود</td> </tr> <tr> <td>ج) آخر شاهنامه</td> <td>۳- سید علی موسوی گرمارودی</td> </tr> <tr> <td></td> <td>۴- سید مهدی شجاعی</td> </tr> </table>	«الف»	«ب»	الف) مدار صفر درجه	۱- مهدی اخوان ثالث	ب) ضیافت	۲- احمد محمود	ج) آخر شاهنامه	۳- سید علی موسوی گرمارودی		۴- سید مهدی شجاعی	
«الف»	«ب»											
الف) مدار صفر درجه	۱- مهدی اخوان ثالث											
ب) ضیافت	۲- احمد محمود											
ج) آخر شاهنامه	۳- سید علی موسوی گرمارودی											
	۴- سید مهدی شجاعی											

ب	سبک شناسی (۱/۵ نمره) ۵- درست یا نادرست بودن عبارتهای زیر را مشخص کنید . الف) بسیاری از نثرهای دوره بیداری به ویژه نثر داستانی به موضوع خرافات می پردازد. ب) در سطح ادبی نثر دوره بیداری ، صنایع ادبی از نثر جدا می شود و نثر در خدمت بیان و خواست و آمال مردم به شکلی پویا ظاهر می گردد. ج) از بازرترین ویژگی های ادبیات دوره بیداری توجه به تعلیم و تربیت جدید بوده است. ۶- جاهای خالی را با واژه مناسب کامل کنید. الف) گرایش شاعران دوره بیداری به قالب های کم کاربرد مانند: مستزاد و چهارپاره ، زمینه را برای ظهور..... فراهم کرد. ب) در نثر دوره بیداری عبارتهای وصفی دور و دراز و لفظ پردازی های بیجا در نامه ها و نوشته ها ..... می یابد. ج) نثر دوران مشروطه با ویژگی هایی چون نوگرایی ، تجدیدخواهی و آزادی طلبی و با هدف ..... گسترش یافت.	۰/۷۵ ۰/۷۵
---	--	--------------

ج	موسیقی شعر (۵ نمره) ۷- مشخص کنید وزن کدام مصراع «همسان» و کدام «ناهمسان» است؟ الف) هرگز کسی به خوبی ، چون یار ما نباشد ب) عاقبت گرگ زاده گرگ شود	۱
	« ادامه سؤالات در صفحه دوم »	

کتاب آورنده: فرزان باستانی و محمدرضا عادل خانی

سؤالات امتحان نهایی درس : علوم و فنون ادبی ۳	رشته : ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	ساعت شروع: ۸ صبح	نام و نام خانوادگی:
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	تعداد صفحه: ۵	تاریخ امتحان: ۱۳۹۹/۰۴/۱۵	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
دانش آموزان روزانه سراسر کشور در نوبت خرداد ماه سال ۱۳۹۹		مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir	

ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)	نمره
------	-------------------------	------

۰/۷۵	۸- برای بیت زیر، کدام وزن ترجیح دارد؟ چرا؟ « تا رفت مرا از نظر آن چشم جهان بین کس واقف از ما نیست که از دیده چه ها رفت » الف) مفعولُ مفاعیلُ مفاعیلُ فعولن ب) مستفعلُ مستفعلُ مستفعلُ مُستف	۰/۷۵
۰/۲۵	۹- وزن بیت زیر در کدام گزینه درست آمده است؟ « ما نصیحت به جای خود کردیم روزگاری در این به سر بردیم » الف) فاعلاتن فاعلاتن فاعلن ب) فاعلاتن مفاعلن فع لن ج) مستفعلُ فاعلاتُ فع لن د) مستفعلن مفاعلُ مستفعلن	۰/۲۵
۰/۲۵	۱۰- با توجه به بیت « اگر آن تُرک شیرازی به دست آرد دل ما را / به خال هندویش بخشم سمرقند و بخارا را » الف) اختیار « حذف همزه » در کدام هجای بیت صورت گرفته است؟	۰/۷۵
۰/۷۵	ب) « تغییر کمیت مصوت ها » را در هجاهای بیت مشخص کنید.	۲
۲	۱۱- پس از تقطیع هجایی بیت زیر « دو اختیار روزنی » به کار رفته در آن را پیدا کنید و بنویسید. « به که ز بهر سخن برنگشاید زبان گر نتواند که مرد سخن به پایان برد »	

د	زیبایی شناسی (۵ نمره) ۱۲- در هریک از بیت های گروه « الف » کدام آرایه ادبی گروه « ب » به کار رفته است؟ (قسمت « ب » یک مورد اضافه است.)	۱												
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>« الف »</th> <th>« ب »</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>الف) هر کو نظری دارد با یار کمان ابرو</td> <td>۱- تلمیح</td> </tr> <tr> <td>ب) به شهر عشق منم شهریار چون حافظ</td> <td>۲- لف و نشر</td> </tr> <tr> <td>ج) شاه ترکان سخن مدعیان می شنود</td> <td>۳- تناقض</td> </tr> <tr> <td>د) مستانه کاش در حرم و دیر بگذری</td> <td>۴- مراعات نظیر</td> </tr> <tr> <td></td> <td>۵- تضمین</td> </tr> </tbody> </table>	« الف »	« ب »	الف) هر کو نظری دارد با یار کمان ابرو	۱- تلمیح	ب) به شهر عشق منم شهریار چون حافظ	۲- لف و نشر	ج) شاه ترکان سخن مدعیان می شنود	۳- تناقض	د) مستانه کاش در حرم و دیر بگذری	۴- مراعات نظیر		۵- تضمین	
« الف »	« ب »													
الف) هر کو نظری دارد با یار کمان ابرو	۱- تلمیح													
ب) به شهر عشق منم شهریار چون حافظ	۲- لف و نشر													
ج) شاه ترکان سخن مدعیان می شنود	۳- تناقض													
د) مستانه کاش در حرم و دیر بگذری	۴- مراعات نظیر													
	۵- تضمین													
۰/۵	۱۳- آرایه های شاخص هر بیت را از کمانک مقابل آن بیابید و بنویسید. الف) ز دیوارها خشت و از بام سنگ به کوی اندرون تیغ و تیر و خدنگ (اغراق - مراعات نظیر) ب) باز آی که در غم تو ما را چشمی و هزار چشمه آب است (مراعات نظیر - اغراق)	۰/۵												
۰/۵	۱۴- انواع « لف و نشر » را در ابیات زیر مشخص کنید. الف) گر دهدت روزگار، دست و زبان زینهار هر چه بدانی مگوی ، هر چه توانی مکن ب) ذکر رخ و زلف تو دلم را وردی است که صبح و شام دارد	۱												
۰/۵	۱۵- در ابیات زیر، بخش هایی را که نشان دهنده آرایه های « تضاد » و « تناقض » است، مشخص کنید و برای تشخیص هر مورد دلیل بیاورید. الف) تأمل کنان در خطا و صواب به از ژاژ خایان حاضر جواب ب) چشم دل باز کن که جان بینی و آن چه نادیدنی است آن بینی	۰/۵												
	۱۶- کدام آرایه ادبی ، مناسب ترین ابزار برای تصویر آفرینی در حماسه است ؟ این آرایه را در بیت زیر بیابید. چو بوسید پیکان سرانگشت اوی گذر کرد بر مهره پشت اوی													
	« ادامه سوالات در صفحه سوم »													

سؤالات امتحان نهایی درس : علوم و فنون ادبی ۳	رشته : ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	ساعت شروع: ۸ صبح	نام و نام خانوادگی:
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	تعداد صفحه: ۵	تاریخ امتحان: ۱۳۹۹/۰۴/۱۵	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
دانش آموزان روزانه سراسر کشور در نوبت خرداد ماه سال ۱۳۹۹		مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir	
ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)		
نمره			

۰/۷۵	۱۷- در شعر زیر، کدام واژه دارای ایهام است؟ معانی آن را بنویسید. « ناگهان انگار / بر لب آن چاه / سایه‌ای را دید / او شغاد ، آن نابردار بود .»	
۰/۷۵	۱۸- با توجه به « ایهام تناسب » به کار رفته در بیت زیر: « ز شور عشق ، دل خویش چون سبک سازیم نمک جدا به چه تدبیر از این کباب کنیم» الف) واژه « شور » در این بیت به معنی ..... است ؛ و معنی دیگر آن « ..... » است . ب) در معنایی که مورد نظر نیست ، واژه شور با « ..... » تناسب دارد .	
هـ	نقد و تحلیل نظم ونثر (۳نمره) ۱۹- سروده زیر از « پروین اعتصامی » را بخوانید و به پرسش‌ها پاسخ دهید. ۱- محتسب مستی به ره دید و گریبانش گرفت مست گفت: « ای دوست، این پیراهن است افسار نیست» ۲- گفت: «مستی، زان سبب افتان و خیزان می‌روی» گفت: « جرم راه رفتن نیست، ره هموار نیست» ۳- گفت: «می‌باید تو را تا خانه قاضی بَرَم» گفت: « رو ، صبح آی، قاضی نیمه شب بیدار نیست» ۴- گفت: « نزدیک است والی را سرای، آن‌جا شویم» گفت: « والی از کجا در خانه خمار نیست؟» ۵- گفت: « دیناری بده پنهان و خود را وارهان» گفت: « کار شرع ، کار درهم و دینار نیست» الف) شاعر در گفتگوی بین « محتسب » و « مست » از کدام شیوه شعری استفاده کرده‌است؟ ب) دو مورد « ویژگی‌زبانی » را در بیت چهارم بیابید و بنویسید . ج) محتوای شعر پروین را از نظر فضای کلی (سطح فکری) بررسی کنید . (سه مورد) ۲۰- با توجه به متن زیر از « جلال آل احمد » به پرسش‌ها پاسخ دهید . « آخر چرا تصادف کردی ؟ ...» مثل اینکه سوال را از او کردم ، اما وقتی دیدم نمی‌تواند حرف بزند ، خودم را به عنوان او دم چک گرفتم : « آخر چرا ؟ » به چنان عتابی و خطابی این‌ها را می‌گفتم که چشمم به دکتر کشیک افتاد . « مرده شور تون بیره ، ساعت چهار تا حالا از تن این مرد خون میره ، حیفتون نیومد ؟ ...» . دستی روی شانهم نشست و فریادم را خواباند . برگشتم . پدرش بود . با همان هیكل و همان قیافه نیمه همان سیب اما سوخته تر و پلاسیده تر .... و تازه داشت گل از گلم می‌شکفت که شنیدم :- آقا کی باشند ؟ این را همان دکتر کشیک گفت که من باز سوار شدم :- « مرا می‌گید آقا ؟ من هیشکی . یک آقا مدیر کوفتی . این هم معلّم . نواله تاریخ تشریح شما...» که یک مرتبه عقل هی زد که « پسر خفه شو ! » و خفه شدم . دلم می‌خواست یک کلمه دیگر بگویم . یک کنایه بزند ، یک لبخند ، کوچک‌ترین نیش ...» الف) توصیف جزئی رفتار و خصوصیات افراد از ویژگی‌های داستان جلال آل احمد است ، نمونه‌ای از آن را در متن بیابید و بنویسید . ب) معانی کنایه‌های زیر را بنویسید . ۱- گل از گلم می‌شکفت ۲- خودم را دم چک گرفتم ج) یکی از ویژگی‌های سبکی نویسنده به کار گیری « حذف فعل است » . یک مورد در متن بالا پیدا کنید و بنویسید . د) دو مورد از ویژگی‌های شاخص نثر دوره معاصر تا انقلاب اسلامی را در متن بالا بنویسید .	۰/۲۵ ۰/۵ ۰/۷۵
	« ادامه سوالات در صفحه چهارم »	

سؤالات امتحان نهایی درس : علوم و فنون ادبی ۳	رشته : ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	ساعت شروع: ۸ صبح	نام و نام خانوادگی:
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	تعداد صفحه: ۵	تاریخ امتحان: ۱۳۹۹/۰۴/۱۵	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
دانش آموزان روزانه سراسر کشور در نوبت خرداد ماه سال ۱۳۹۹		مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir	
ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)		
نمره			

بخش انتخابی

دانش آموزان عزیز جهت کسب ۴ نمره، از سؤالات ۲۱ تا ۳۶ فقط ۸ سوال را به دلخواه انتخاب کرده و پاسخ دهید.

- ۰/۵ ۲۱- به چه علت تحقیقات ادبی و تاریخی در دوره مشروطه جاذبه‌ای نداشت؟
- ۰/۵ ۲۲- علت کم توجهی به کاربرد جمله‌ها و ترکیب‌های زبانی در شعر دوره بیداری چیست؟ (دو مورد)
- ۰/۵ ۲۳- بیت زیر دارای دو وزن است ، هر دو وزن آن را بنویسید .
« لاف از سخن چو دُر توان زد آن خشت بود که پُر توان زد »
- ۰/۵ ۲۴- آرایه قسمت‌های مشخص شده بیت‌های زیر را بنویسید.
الف) چنین گفت پیغمبر راستگوی
ب) خال مشکین که بدان عارض گندمگون است
سر آن دانه که شد رهنز آدم با اوست
- ۰/۵ ۲۵- دو مورد از ویژگی‌های فکری شعر زیر را بنویسید .
« با این نسیم سحرخیز ، برخیز اگر جان سپردیم
دیروز در غربت باغ ، من بودم و یک چمن داغ
امروز خورشید در دشت ، آینه دار من و تو » (سلمان هراتی)
- ۰/۵ ۲۶- موضوع کلی هر کدام از آثار زیر را بنویسید .
الف) تلخ و شیرین
ب) سووشون
- ۰/۵ ۲۷- نام پدید آورندگان آثار زیر را بنویسید .
الف) طوفان در پرائنز
ب) جعفرخان از فرنگ برگشته
- ۰/۵ ۲۸- متن زیر از داستان «سانتاماریا» سید مهدی شجاعی را از نظر ویژگی‌های داستان‌های بعد از انقلاب اسلامی در قلمرو فکری بررسی کنید.
« درست در همان لحظه ، شما «یامهدی» غریبانه‌ای گفتید و تفنگ از دستتان افتاد و من نفهمیدم چرا . ولی بی اختیار پیش دویدم تا تفنگ را بردارم و به دستتان بدهم ؛ مثل گاهی که در کلاس ، قلمی ، کاغذی از دستتان می‌افتاد و ما بی اختیار خم می‌شدیم تا آن را به شما بدهیم .
ایستاده بودید ولی تفنگ را نگرفتید . به دستتان نگاه کردم، دیدم که از مچتان خون می‌ریزد ، تفنگ را با دست چپ از من گرفتید و همه را گفتید که بروند و بازگشتید به حال اولتان ، انگار نه انگار که یک دست از دست داده‌اید . »
- ۰/۵ ۲۹- در سطح فکری شعر دوره انقلاب ، وضعیت حماسه و عرفان چگونه است؟
- ۰/۵ ۳۰- هر یک از ویژگی‌های زیر، مربوط به کدام یک از قلمروهای سه‌گانه « شعر انقلاب اسلامی » است؟
الف) آشنایی‌زدایی و روی آوردن به ترکیب‌های بدیع و بی‌سابقه .
ب) بعد از پیروزی انقلاب ، قالب‌های سنتی مورد توجه قرار گرفت .

« ادامه سؤالات در صفحه پنجم »

سؤالات امتحان نهایی درس : علوم و فنون ادبی ۳	رشته : ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	ساعت شروع: ۸ صبح	نام و نام خانوادگی:
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	تعداد صفحه: ۵	تاریخ امتحان: ۱۳۹۹/۰۴/۱۵	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
دانش آموزان روزانه سراسر کشور در نوبت خرداد ماه سال ۱۳۹۹		مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir	
ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)		
نمره			

۰/۵	۳۱- پس از تعیین پایه‌های آوایی ، « وزن » مصراع اول را بنویسید . « در چه هنگامی بگویم من ؟ یک نفر در آب دارد می‌گند بیهوده جان قربان ؟ »
۰/۵	۳۲- در بیت « رنگین سخنان در سخن خویش نهانند / از نکهت خود نیست به هر حال جدا گل » چه آرایه‌ای به کار رفته است ؟ بخشی را که آرایه در آن قرار دارد ، مشخص کنید.
۰/۵	۳۳- شاعر در بیت « غنچه و گل ، اشک بلبل گرمی کردند پاک / آستین آن چرا خونین شد و دامان آن » چه آرایه‌ای را در شعر خلق کرده است ؟ در مورد تشخیص خود بنویسید .
۰/۵	۳۴- در کدامیک از بیت‌های زیر « آرایه اسلوب معادله » آمده است ؟ برای تشخیص خود دلیل بیاورید . الف) ابر از آن پیدا شود کز رشک خورشید رُخش آستین بر رُخ نهد با دامن تر آفتاب ب) فکر شنبه تلخ دارد جمعه اطفال را عشرت امروز بی اندیشه فردا خوش است
۰/۵	۳۵- شعر زیر در چه قالبی سروده شده است ؟ یکی از ویژگی‌های این نوع شعر را بنویسید . پروانه و شمع و گل شبی آشفند در طرف چمن وز جور و جفای دهر با هم گفتند بسیار سخن
۰/۵	۳۶- « نام بحر » بیت زیر را بنویسید . « در خود نمی‌بینم که من بی او توانم ساختن یا دل توانم یک زمان از کار او پرداختن »
۲۴	جمع فرخنده فرجام باشید

ساعت شروع: ۸ صبح	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	راهنمای تصحیح امتحان نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳
تعداد صفحه: ۳	تاریخ امتحان: ۱۳۹۹/۴/۱۵	پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه
مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu	دانش آموزان روزانه سراسر کشور در نوبت خرداد ماه سال ۱۳۹۹	

ردیف	راهنمای تصحیح	نمره																				
۱	الف) تاریخ ادبیات (۵/۱نمره) برای ارتباط با توده مردم ۰/۲۵ ص ۱۵	۰/۲۵																				
۲	«د» (سرگذشت حاجی بابای اصفهانی) ۰/۲۵ ص ۱۶	۰/۲۵																				
۳	«ب» (حافظ) ۰/۲۵ ص ۷۱	۰/۲۵																				
۴	الف) با «۲» (احمد محمود) ۰/۲۵ ص ۷۸ ب) با «۴» (سید مهدی شجاعی) ۰/۲۵ ص ۸۰ ج) با «۱» (مهدی اخوان ثالث) ۰/۲۵ ص ۷۵	۰/۷۵																				
۵	ب) سبک شناسی (۵/۱نمره) الف) نادرست ۰/۲۵ ص ۴۶ ب) درست ۰/۲۵ ص ۴۶ ج) نادرست ۰/۲۵ ص ۴۴	۰/۷۵																				
۶	الف) شعر نو ۰/۲۵ ص ۴۳ ب) کاهشی آشکار ۰/۲۵ ص ۴۵ ج) تأثیر بر عامة مردم ۰/۲۵ ص ۴۵	۰/۷۵																				
۷	ج) موسیقی شعر (۵نمره) الف) وزن: «مفعول فاعلاتن/مفعول فاعلاتن» ۰/۲۵ همسان دولختی است. ۰/۲۵ ص ۲۶ ب) وزن: «فاعلاتن مفاعن فعین» ۰/۲۵ ناهمسان است. ۰/۲۵ ص ۲۳	۱																				
۸	«ب» ۰/۲۵ چون نظم همسان «مستفعل مستفعل مستفعل مستف» بر نظم ناهمسان برتری دارد ۰/۲۵ و وزن بیت را بهتر نشان می دهد. ۰/۲۵ ص ۲۶	۰/۷۵																				
۹	«ب» فاعلاتن مفاعن فعین ۰/۲۵ ص ۲۲	۰/۲۵																				
۱۰	اگر آن تُرکِ شی رازی / بِ دَسِ تا رَدِ دلِ ما را // بِ خالِ هِنِ / دو یَشِ بَخِ شَمِ اسَ مَرَقَنِ دُ / بْ خا را را الف) مصراع اول ، هجای یازدهم «تا» ۰/۲۵ ص ۴۹ ب) ۱- مصراع اول ، هجای (۱۴) ۰/۲۵ ۲- مصراع دوم ، هجای (۳) و هجای (۱۲) ۰/۲۵ «بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه» (یک مورد) ۳- مصراع دوم، هجای (۵) ؛ ۰/۲۵ کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند صص ۵۰ تا ۵۳ «به تقطیع هجایی نمره تعلق نمی گیرد.»	۱																				
۱۱	<table border="1"> <tr> <td>۰/۲۵</td> <td>بِه كِ زِ بَهـ</td> <td>رِسُ خَن</td> <td>بَر نَ گَا شَا</td> <td>يَد زَ بَان</td> </tr> <tr> <td>۰/۲۵</td> <td>- U U -</td> <td>- U -</td> <td>- U U -</td> <td>- U -</td> </tr> <tr> <td>۰/۲۵</td> <td>گَر نَ تَ وا</td> <td>نَد كِ مَرَد</td> <td>سُ خَن بِ پا</td> <td>يَان بَ رَد</td> </tr> <tr> <td>۰/۲۵</td> <td>مُفْتَعِلِن</td> <td>فَا عِلِن</td> <td>مُفْتَعِلِن</td> <td>فَا عِلِن</td> </tr> </table> <p>۱- بلند بودن هجای پایان نیم مصرع دوم مانند پایان مصرع ۰/۵ : ۲- «اختیار قلب» ۰/۲۵ آوردن مفاعن به جای مُفْتَعِلِن در رکن سوم مصرع دوم ۰/۲۵ ص ۸۱ / ۸۵ و ۸۶</p>	۰/۲۵	بِه كِ زِ بَهـ	رِسُ خَن	بَر نَ گَا شَا	يَد زَ بَان	۰/۲۵	- U U -	- U -	- U U -	- U -	۰/۲۵	گَر نَ تَ وا	نَد كِ مَرَد	سُ خَن بِ پا	يَان بَ رَد	۰/۲۵	مُفْتَعِلِن	فَا عِلِن	مُفْتَعِلِن	فَا عِلِن	۲
۰/۲۵	بِه كِ زِ بَهـ	رِسُ خَن	بَر نَ گَا شَا	يَد زَ بَان																		
۰/۲۵	- U U -	- U -	- U U -	- U -																		
۰/۲۵	گَر نَ تَ وا	نَد كِ مَرَد	سُ خَن بِ پا	يَان بَ رَد																		
۰/۲۵	مُفْتَعِلِن	فَا عِلِن	مُفْتَعِلِن	فَا عِلِن																		
۱۲	د) زیبایی شناسی (۵ نمره) الف) با «۴، مراعات نظیر» ۰/۲۵ ص ۳۰ ب) با «۵، تضمین» ۰/۲۵ ص ۳۳ ج) با «۱ تلمیح» ۰/۲۵ ص ۳۱ د) با «۲، لف و نشر»، ۰/۲۵ ص ۵۷	۱																				
۱۳	الف) مراعات نظیر ۰/۲۵ ص ۲۹ ب) اغراق ۰/۲۵ ص ۸۸-۸۹	۰/۵																				
۱۴	الف) مشوش (نامرتب) ۰/۲۵ ص ۵۸ ب) مرتب ۰/۲۵ ص ۵۸	۰/۵																				
ادامه راهنمای تصحیح در صفحه دوم																						

ساعت شروع: ۸ صبح	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	راهنمای تصحیح امتحان نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳
تعداد صفحه: ۳	تاریخ امتحان: ۱۳۹۹/۴/۱۵	پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه
مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu	دانش آموزان روزانه سراسر کشور در نوبت خرداد ماه سال ۱۳۹۹	

ردیف	راهنمای تصحیح	نمره
۱۵	الف) خطا و صواب «تضاد» ۰/۲۵ چون دو امر متضادند ۰/۲۵ ص ۶۳ ب) مصرع دوم بیت دوم، دیدن نادیدنی‌ها «تناقض» ۰/۲۵ این تضاد در یک امر است؛ نه دو امر؛ ۰/۲۵ ص ۶۱	۱
۱۶	اغراق ۰/۲۵ همین که نوک تیر به سرانگشت رستم رسید از مهره پشت اشکبوس گذر کرد. (سرعت تیراندازی) ۰/۲۵ ص ۸۸	۰/۵
۱۷	«نابردار» ۰/۲۵ «۱- برادر ناتنی ۰/۲۵ ۲- ناجوانمرد؛ نامرد» ۰/۲۵ ص ۸۹	۰/۷۵
۱۸	الف) «غوغا و هیجان»؛ «۰/۲۵ نمکین / پرنمک» ۰/۲۵ ب) «نمک» ۰/۲۵ ص ۹۰	۰/۷۵
۱۹	ه) نقد و تحلیل نظم ونثر (۳نمره) الف) مناظره ۰/۲۵ ب) ۱- «رای فک اضافه» سرای والی، والی مضاف الیه ۰/۲۵ ۲- شویم در معنی فعل خاص «برویم» خصوصیت سبک خراسانی ۰/۲۵ ج) انعکاس اوضاع نامطلوب سیاسی - اجتماعی عصر خود، ترسیم فساد و تزویر اجتماع، انتقاد اجتماعی و اعتراض به شیوه برخورد عاملان حکومت با مردم، بیان گستردگی و رواج نابسامانی‌ها و انحراف عمومی جامعه، بی‌عدالتی، بی‌بند و باری و فساد دستگاه حاکم، غفلت کارگزاران از امور دینی و اشاره به پدیده اجتماعی رشوه‌خواری عصر شاعر. محتسب نماد انسان‌های حاکم بر جان و مال و ناموس مردم که تنها ظواهر شریعت را حفظ می‌کنند در عمل به آن پایبند نیستند. مست، نماد انسانی کاملاً آگاه مثل خود شاعر که در این پوشش و با بیانی طنز آمیز نابسامانی جامعه را به تمسخر می‌گیرد و خود را تبرئه می‌کند. (سه مورد) ۰/۷۵ ص ۷۰	۱/۵
۲۰	الف) دستی روی شانه‌ام نشست و فریادم را خواباند. برگشتم. پدرش بود. با همان هیکل و همان قیافه، نیمه همان سیب اما سوخته‌تر و پلاسیده‌تر. (یک مورد) ۰/۲۵ ب) ۱- شاد شدن و لبخند زدن ۰/۲۵ ۲- خود را مقصر دانستم ۰/۲۵ ج) سوخته‌تر و پلاسیده‌تر «بود»، هیشکی «نیستم»، مدیر کوفتی «هستم»، این معلّم «است»، نواله ... «است». یک لبخند «بزند»، نیش «بزند» (یک مورد) ۰/۲۵ د) ۱- کاربرد زبان محاوره و اصطلاحات عامیانه مانند: مرده‌شورتون ببره. هیشکی، می‌گید، حیفتون نیومد. از تن این مرد خون میره ۲- کوتاهی و سادگی جملات ۳- به کاربردن کنایه و ضرب المثل (موجود در متن) ۴- طنز موجود در متن مانند: مدیر کوفتی (دو مورد) ۰/۵ ص ۷۴	۱/۵
۲۱	بخش انتخابی: به علت اشتغال اهل قلم به روزنامه نویسی ۰/۲۵ و موضوعات دیگر ۰/۲۵ ص ۲۰	۰/۵
۲۲	۱- اغلب شاعران صرفاً به محتوا گرایش داشتند. ۲- برخی شاعران تسلط کافی برای ادبیات کهن نداشتند. ۳- شاعران برای آگاه‌سازی مردم و انتشار آثار در روزنامه‌ها ناگزیر بودند به شتاب شعر بسرایند. (دو مورد) ۰/۵ ص ۴۳	۰/۵
۲۳	« لا فز س خ ن چ د ر ت وان ز د / آن خ ش ت ب و د ک پ ر ت وان ز د » ۱) - - U / - U - U / U - // - - U / - U - U / U - - وزن: «مفعول مفاعیلن فعولن» ۰/۲۵ ص ۲۷ ۲) - - UU - / UU - // - - / U - U - / UU - // - - / U - U - / UU - // - - وزن: «مستفعل فاعلاتن فع لن» ۰/۲۵ ص ۲۷	۰/۵
	ادامه راهنمای تصحیح در صفحه سوم	

ساعت شروع: ۸ صبح	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	راهنمای تصحیح امتحان نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳
تعداد صفحه: ۳	تاریخ امتحان: ۱۳۹۹/۴/۱۵	پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه
مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu	دانش آموزان روزانه سراسر کشور در نوبت خرداد ماه سال ۱۳۹۹	

ردیف	راهنمای تصحیح	نمره
۲۴	الف) تضمین ۰/۲۵ ص ۳۳ (ب) تلمیح ۰/۲۵ ص ۳۱	۰/۵
۲۵	۱- نوید پیروزی انقلاب اسلامی ۲- مفهوم ایثار ، فداکاری و شهادت در راه انقلاب اسلامی ۳- اشاره به دستاوردهای ارزشمند انقلاب ۴- مقایسهٔ اوضاع جامعهٔ سیاسی - اجتماعی قبل و بعد از انقلاب و ترسیم فضای مطلوب جامعهٔ در سایهٔ انقلاب اسلامی . « دو مورد » ۰/۲۵ ص ۷۸	۰/۵
۲۶	الف) داستان ۰/۲۵ ص ۷۴ ب) در برگرفته داستان زندگی زری و یوسف. (اوضاع اجتماعی مردم فارسی در خلال جنگ جهانی دوم) ۰/۲۵ ص ۷۴	۰/۵
۲۷	الف) قیصر امین پور ۰/۲۵ ص ۷۷ (ب) حسن مقدم ۰/۲۵ ص ۷۳	۰/۵
۲۸	۱- وقوع جنگ تحمیلی ۲- دفاع مقدس از وطن ۳- فرهنگ ایثار ۴- استقبال از شهادت ۵- اعتقادات دینی شیعی ۶- مقاومت هشت سالهٔ مردم در جنگ تحمیلی (دو مورد) ۰/۵ ص ۸۰	۰/۵
۲۹	روح حماسه و عرفان در شعر این دوره آشکار است . در حماسه، بعد زمینی غلبه دارد و در عرفان بعد آسمانی. ۰/۵ ص ۱۰۰	۰/۵
۳۰	الف) (الف) زبانی ۰/۲۵ ص ۹۹ (ب) ادبی ۰/۲۵ ص ۹۹	۰/۵
۳۱	درچ هِن گا / می ب گو یِم / مَن / ۰/۲۵ ؛ فاعلاتن فاعلاتن فع ۰/۲۵ ص ۱۱۰	۰/۵
۳۲	حس آمیزی ۰/۲۵ رنگین سخنان ۰/۲۵ ص ۱۱۳	۰/۵
۳۳	«حسن تعلیل» ۰/۲۵ « دلیل خونین بودن برگ و گل برگ‌های غنچه و گل ، پاک کردن اشک خونین بلبل است .» دلیلی هنری ، اما غیر واقعی و خیالی است که مخاطب را قانع می‌سازد . ۰/۲۵ ص ۱۱۲	۰/۵
۳۴	«ب» ۰/۲۵ بیان مطلب در هردو مصراع مستقل است . به نحوی که مصرع دوم معادل و مصداق مصراع اول است. بر پایهٔ « تشبیه» است ؛ همانطوری که فکر شنبه جمعهٔ اطفال را خراب می‌کند . اندیشهٔ فردا نیز خوشی امروز را خراب می‌کند . (یک دلیل کافی است) ۰/۲۵ ص ۱۱۴	۰/۵
۳۵	مستزاد ، ۰/۲۵ از مصراع های کوتاه و بلند ساخته شده است . ۰/۲۵ ص ۱۰۶	۰/۵
۳۶	بهر رجز ۰/۲۵ مثنی سالم ۰/۲۵ ص ۱۰۷	۰/۵
	" دربخش نقد و تحلیل ، نظر همکاران محترم صائب است "	جمع ۲۴

نام و نام خانوادگی:	ساعت شروع: ۸ صبح	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	سؤالات امتحان نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳
مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	تاریخ امتحان: ۱۳۹۹/۰۶/۱۱	تعداد صفحه: ۵	پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه
مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir	دانش آموزان روزانه سراسر کشور در نوبت شهریور ماه سال ۱۳۹۹		
ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)		
نمره			

بخش الزامی

دانش آموزان عزیز به سؤالات ۱ تا ۲۴ (برای کسب ۱۶ نمره پاسخ دهید.)

الف تاریخ ادبیات (۱/۵ نمره)

- ۱- یک اثر از « ملک الشعراء بهار » نام ببرید .
 ۲- کدام یک از جمله های زیر درست است ؟
 الف) « فتحعلی خان صبای کاشانی » ، پرچمدار بازگشت ادبی است .
 ب) « میرزاده عشقی » پرچمدار بازگشت ادبی است .
 ۳- کدام یک از عوامل زیر بر ادبیات عصر بیداری مؤثر نبود ؟
 الف) رواج صنعت چاپ و روزنامه نویسی
 ج) کوشش عباس میرزا در روی آوردن به دانش و فنون نوین
 د) عدم توجه روشنفکران به شعر و شاعری
 ۴- متن زیر چه کسی را معرفی می کند ؟
 « نام پدرش یوسف اعتصام الملک آشتیانی است . اوج سخن او در قطعات اوست که در آن ها به شیوه «انوری» و «سنایی» توجه دارد . برخی از اشعارش به صورت « مناظره » میان دو انسان ، جاندار یا شیء است او به مضامین اخلاقی ، پند و اندرز هم توجه دارد . »
 ۵- هر یک از آثار در ستون « الف » به کدام یک از پدید آورندگان آن در ستون « ب » مربوط است . (یک مورد در ستون « ب » اضافی است .)

الف	ب
۱) مدار صفر درجه	جلال آل احمد
۲) خسی در میقات	اسماعیل فصیح احمد محمود

ب سبک شناسی (۱/۵ نمره)

- ۶- کدام یک از واژه های داخل کمانک درست است ؟
 الف) از بارزترین شاخصه های زبان شعر عصر بیداری (سادگی ، پیچیدگی) است .
 ب) از شاخه های ارزنده ای که در نثر عصر بیداری چشم نواز است ، (طنز سیاسی - اجتماعی ، طنز اخلاقی) است .
 ج) شاعری که با استفاده از واژه ها و اصطلاحات موسیقی عامیانه شعر می سرود (ادیب الممالک فراهانی ، عارف قزوینی) بود .
 ۷- در جاهای خالی واژگان مناسب بنویسید .
 الف) نگرش شاعران و نویسندگان در شعر مشروطه ، از کلی نگری و ذهنیت گرایی به جزئی نگری و ..... تغییر پیدا کرد .
 ب) « نثر فارسی » حتی پیشتر از « شعر فارسی » در دوره بیداری ، قید و بندهای نثر ..... را کنار می گذارد .
 ۸- یکی از درون مایه های شاخص « شعر عصر بیداری » را بنویسید .

ادامه سؤالات در صفحه دوم

سؤالات امتحان نهایی درس : علوم و فنون ادبی ۳	رشته : ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	ساعت شروع : ۸ صبح	نام و نام خانوادگی :
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	تعداد صفحه : ۵	تاریخ امتحان : ۱۳۹۹/۰۶/۱۱	مدت امتحان : ۹۰ دقیقه
دانش آموزان روزانه سراسر کشور در نوبت شهریور ماه سال ۱۳۹۹		مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir	

ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)	نمره
------	-------------------------	------

ج	موسیقی شعر (۵ نمره)											
	۹- برای هر یک از ابیات زیر ، یکی از وزن های داخل کمانک را انتخاب کنید . (همسان یک پایه ای - ناهمسان - همسان دو لختی)											
	الف (پیش کمان ابرویش لابه همی کنم ولی ب (نسیم صبح را گفتم که با او جانبی داری ج (در دام فتاده آهوئی چند	گوش کشیده است از آن گوش به من نمی کند کز آن جانب که او باشد ، صبا عنبر فشان آید محکم شده دست و پای در بند										
	۱۰- بیت : « به حسن خلق و وفا کس به یار ما نرسد الف (تقطیع هجایی کنید . ب (نشانه های هجایی آن را بگذارید . ج (وزن این بیت را بنویسید .	تو را در این سخن انکار کار ما نرسد «										
	۱۱- کدام یک از کلمات « تک هجایی » زیر ، ممکن است در صورت اضافه شدن به کلمه دیگری « کوتاه » شود ؟ الف (دو ب (سو ج (جو د (مو											
	۱۲- اختیار « وزنی » بیت : « سرو را مانی ولیکن سرو را رفتار نه ۱۳- با توجه به بیت زیر به پرسش ها پاسخ دهید . « یاد باد آن که ز ما وقت سفر یاد نکرد الف (اختیار « زبانی » مصراع اول را مشخص کنید . ب (در رکن اول بیت ، کدام اختیار « وزنی » به کار رفته است ؟	ماه را مانی ولیکن ماه را گفتار نیست « را بنویسید . به وداعی دل غم دیده ما شاد نکرد «										
	۱۴- برای بیت زیر کدام وزن ، « ترجیح » دارد ؟ « دل نیست کبوتر که چو برخاست نشیند الف (مفعول مفاعیل مفاعیل فعولن ب (مستفعل مستفعل مستفعل مستفعل	از گوشه بامی که پریدیم ، پریدیم « ب (مستفعل مستفعل مستفعل مستفعل										
	د	زیبایی شناسی (۵ نمره)										
	۱۵- در هر یک از بیت های گروه « الف » کدام آرایه ادبی گروه « ب » به کار رفته است ؟ (قسمت « ب » یک مورد اضافه است) .											
		<table border="1"> <thead> <tr> <th>« الف »</th> <th>« ب »</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>۱) هرگز وجود حاضر غایب شنیده ای ؟</td> <td>ایهام</td> </tr> <tr> <td>۲) اگر سنت اوست نوآوری ،</td> <td>اغراق</td> </tr> <tr> <td>۳) دل و کشورت جمع و معمور باد</td> <td>متناقض نما</td> </tr> <tr> <td>۴) آن فرومایه هزار من سنگ بردارد و طاقت یک حرف نمی آرد</td> <td>تضمین لف و نشر</td> </tr> </tbody> </table>	« الف »	« ب »	۱) هرگز وجود حاضر غایب شنیده ای ؟	ایهام	۲) اگر سنت اوست نوآوری ،	اغراق	۳) دل و کشورت جمع و معمور باد	متناقض نما	۴) آن فرومایه هزار من سنگ بردارد و طاقت یک حرف نمی آرد	تضمین لف و نشر
« الف »	« ب »											
۱) هرگز وجود حاضر غایب شنیده ای ؟	ایهام											
۲) اگر سنت اوست نوآوری ،	اغراق											
۳) دل و کشورت جمع و معمور باد	متناقض نما											
۴) آن فرومایه هزار من سنگ بردارد و طاقت یک حرف نمی آرد	تضمین لف و نشر											
۱۶- بیت زیر به چه داستانی « تلمیح » دارد ؟ « گفت آن یار کزو گشت سر دار بلند جرمش این بود که اسرار هویدا می کرد «		۰/۵										
۱۷- کدام یک از عبارات های زیر درست و کدام نادرست است ؟ الف (در بیت : حافظ از جور تو ، حاشا که بگرداند روی / « من از آن روز که در بند توأم ، آزادم » آرایه « تضمین » وجود دارد . ب (آرایه بیت : « سر من مست جمالت ، دل من خام خیالت گهر دیده نثار کف دریای تو دارد « متناقض نما » است . ج (در شعر : « می شناسمت / چشم های تو میزبان آفتاب صبح سبزاباغ هاست / می شناسمت « آرایه « اغراق » وجود دارد . د (بیت : « نه خدا توانمش خواند ، نه بشر توانمش گفت متحیرم چه نامم شه ملک لافتی را « آرایه « تلمیح » ندارد .		۰/۲۵ ۰/۲۵ ۰/۲۵ ۰/۲۵										
ادامه سوالات در صفحه سوم												

نام و نام خانوادگی:	ساعت شروع: ۸ صبح	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	سؤالات امتحان نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳
مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	تاریخ امتحان: ۱۳۹۹/۰۶/۱۱	تعداد صفحه: ۵	پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه
مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir	دانش آموزان روزانه سراسر کشور در نوبت شهریور ماه سال ۱۳۹۹		

ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)	نمره
------	-------------------------	------

۰/۲۵	۱۸- با توجه به ابیات زیر، به پرسش ها پاسخ دهید . ۱- منعم مکن از دیدن قد و رخ و چشمش من انس به سرو و گل و بادام گرفتم ۲- روی و چشمی دارم اندر مهر او کاین گهر می ریزد آن زر می زند	۰/۵
۰/۲۵	الف) در کدام بیت « لف و نشر نامرتب » (مشوش) به کار رفته است ؟ ب) در چه صورتی « لف و نشر » نامرتب (مشوش) ایجاد می شود ؟ ج) به غیر از « لف و نشر » چه آرایه مشترکی در این دو بیت به کار رفته است ؟	۰/۵
۰/۲۵	۱۹- در بیت : « روی خوبت آیتی از لطف بر ما کشف کرد الف) کدام واژه، آرایه « ایهام تناسب » به وجود می آورد ؟ ب) دو معنی این واژه را بنویسید . ج) این واژه با کدام یک از کلمات بیت « تناسب » دارد ؟	۰/۵
۰/۲۵	۲۰- در کدام یک از ابیات زیر آرایه « تضاد » وجود دارد ؟ الف) فلک در خاک می غلتید از شرم سرافرازی ب) اینکه گاهی می زدم بر آب و آتش خویش را ج) ما با توایم و باتو نه ایم؛ اینت بوالعجب د) چیست این سقفِ بلندِ ساده بسیار نقش	۰/۵
۰/۵	نقد و تحلیل نظم و نثر (۳ نمره) ۲۱- یک ویژگی « فکری » شعر « عارف قزوینی » را در ابیات زیر بنویسید . « ناله مرغ اسیر این همه بهر وطن است مسلک مرغ گرفتار قفس، همچو من است » « جامه ای کاو نشود غرقه به خون بهر وطن بدر آن جامه که ننگ تن و کم از کفن است »	۰/۵
۰/۵	۲۲- با توجه به متن زیر از « سید محمد علی جمالزاده » به پرسش ها پاسخ دهید . « شب عید نوروز بود و موقع ترفیع رتبه ، در اداره با هم قطارها قرار و مدار گذاشته بودیم که هر کس اول ترفیع رتبه یافت، به عنوان ولیمه کباب غاز صحیحی بدهد ؛ زد و ترفیع رتبه به اسم من در آمد. عیالم گفت : « تنها همان رتبه های بالا را وعده بگیر و مابقی را خط بکش و بگذار سماق بمکند . »	۰/۵
۰/۵	الف) یک ویژگی مهم « سبک نویسندگی جمالزاده » را در این عبارت بنویسید . ب) « کنایه » از متن بالا بیابید و مفهوم آن را بنویسید .	۰/۵
۰/۵	۲۳- دو ویژگی شعر « ققنوس »، سروده « نیما یوشیج » را از نظر « قالب » بنویسید . « ققنوس، مرغ خوش خوان، آوازه جهان / آواره ماند از وزش بادهای سرد / بر شاخ خیزران / بنشسته است فرد بر گرد او به هر سر شاخی پرندگان / او ناله های گمشده ترکیب می کند . »	۰/۵
۰/۵	۲۴- با توجه به سروده زیر از « سلمان هراتی »، شاعر انقلاب اسلامی، به پرسش های مربوط به آن پاسخ دهید . ۱- « دیروز در غربت باغ من بودم و یک چمن داغ امروز خورشید در دشت ، آیینه دار من و تو » ۲- « این فصل، فصل من و توست، فصل شکوفایی ما برخیز با گل بخوانیم اینک بهار من و تو »	۰/۵
۰/۵	الف) دو ویژگی « ادبی » بیت « یک » را بنویسید . ب) دو ویژگی « زبانی » بیت « دو » چیست ؟	۰/۵

ادامه سوالات در صفحه چهارم

نام و نام خانوادگی:	ساعت شروع: ۸ صبح	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	سؤالات امتحان نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳
مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	تاریخ امتحان: ۱۳۹۹/۰۶/۱۱	تعداد صفحه: ۵	پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه
مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir	دانش آموزان روزانه سراسر کشور در نوبت شهریور ماه سال ۱۳۹۹		
ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)		

بخش انتخابی

دانش آموزان عزیز برای کسب ۴ نمره، از سؤالات ۲۵ تا ۴۰ فقط ۸ سوال را به دلخواه انتخاب کرده و پاسخ دهید.

- ۰/۵ ۲۵ - در جاهای خالی کلمات مناسب بنویسید .
الف (بیت زیر نمونه ای از اشعار ..... سید اشرف الدین گیلانی « نسیم شمال » است .
« غلغلی انداختی در شهر تهران ای قلم خوش حمایت می کنی از شرع قرآن ای قلم
ب (در عصر « مشروطه » بیشترین رویکرد نویسندگان به رمان های ..... بود .
- ۰/۵ ۲۶ - موضوع منظومه « حیدر بابایه سلام » ، سروده « استاد شهریار » چیست ؟
- ۰/۵ ۲۷ - متن زیر از کتاب « چرند و پرند » نوشته «دهخدا» در دوره « بیداری » است ؛ دو ویژگی « زبانی » آن را بنویسید .
« باری ، چه دردسر بدهم ؟ آن قدر گفت و گفت و گفت تا ما را به این کار وا داشت . حالا که می بیند آن روی کار بالاست ،
دست و پایش را گم کرده ، تمام آن حرف ها یادش رفته . تا به یک ژاندارم چشمش می افتد ، رنگش می پرد .
هی می گوید : امان از هم نشین بد . »
- ۰/۵ ۲۸ - واژه درست را از داخل کمانک انتخاب کنید .
الف (زبان و واژگان شعری در قصاید دوره انقلاب به سبک (خراسانی ، هندی) نزدیک است .
ب (مخاطب شعر در ادبیات معاصر (روشنفکران ، عامه مردم) هستند .
- ۰/۵ ۲۹ - در بیت: « چو بشنوی سخن اهل دل مگو که خطاست سخن شناس نه ای جان من خطا اینجاست »
اختیار وزنی « ابدال » در کدام قسمت آن به کار رفته است ؟
- ۰/۵ ۳۰ - وزن بیت: « درد عشقی کشیده ام که می پرس زهر هجری چشیده ام که می پرس » چیست ؟
الف (فاعلاتن مفاعیلن فعلن ب) مفتعلن فاعلاتن فع
- ۰/۵ ۳۱ - نام « بحر » بیت زیر را بنویسید .
« روزگار است این که گه عزت دهد گه خوار دارد چرخ بازیگر از این بازیچه ها بسیار دارد »
- ۰/۵ ۳۲ - با توجه به قسمت مشخص شده در شعر زیر ، به پرسش های مربوط به آن پاسخ دهید .
« و به آنان گفتم / هر که در حافظه چوب ببیند باغی ، / صورتش در وزش بیشه شور ابدی خواهد ماند . / هر که با مرغ
هوا دوست شود ، / خوابش آرام ترین خواب جهان خواهد بود . »
- ۰/۵ الف (چند پایه آوایی وجود دارد ؟ ب) یک هجای کشیده بباید و بنویسید .
۳۳ - با ذکر یک دلیل ثابت کنید در بیت زیر آرایه « متناقض نما » به کار رفته است .
« ز کوی یار می آید نسیم باد نوری از این باد ار مدد خواهی ، چراغ دل بر افروزی »
- ۰/۵ ۳۴ - آرایه مناسب هر بیت را از داخل کمانک انتخاب کنید .
الف (بی مهر رخت روز مرا نور نمانده است وز عمر مرا جز شب دیجور نمانده است (اسلوب معادله - ایهام)
ب (گواه رهرو آن باشد که سردش یابی از دوزخ نشان عاشق آن باشد که خشکش بینی از دریا (تلمیح - تشبیه)
- ۰/۵ ۳۵ - چگونه به آرایه « حس آمیزی » در بیت زیر پی می برید ؟
« بر لب کوه جنون خنده شیرین بهار نقش زخمی است که از تیشه فرهاد شکفت »

« ادامه سؤالات در صفحه پنجم »

سؤالات امتحان نهایی درس : علوم و فنون ادبی ۳	رشته : ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	ساعت شروع: ۸ صبح	نام و نام خانوادگی:
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	تعداد صفحه: ۵	تاریخ امتحان: ۱۳۹۹/۰۶/۱۱	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
دانش آموزان روزانه سراسر کشور در نوبت شهریور ماه سال ۱۳۹۹		مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir	

ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)	نمره
۰/۵	۳۶- برای هر یک از ابیات زیر یک آرایه ادبی بنویسید . الف (عشق چون آید برد هوش دل فرزانه را ب (رسم بد عهدی ایام چو دید ابر بهار دزد دانا می کشد اول چراغ خانه را گریه اش بر سمن و سنبل و نسرین آمد	۰/۵
۰/۵	۳۷- دو ویژگی سطح « فکری » ابیات زیر را بنویسید . « از ملک ادب حکم گزاران همه رفتند یک مرغ گرفتار در این گلشن ویران شو بار سفر بند که یاران همه رفتند تنها به قفس ماندو هزاران همه رفتند	۰/۵
۰/۵	۳۸- شعر زیر از مجموعه « زمستان » سروده «اخوان ثالث» است ؛ دو ویژگی شعری این شاعر را بنویسید . « سلامت را نمی خواهند پاسخ گفت / سرها در گریبان است / وگر دست محبت سوی کس یازی، به اکراه آورد دست از بغل بیرون / که سرما سخت سوزان است . »	۰/۵
۰/۵	۳۹- کدام یک از عبارات های زیر ویژگی « ادبی » و کدام یک ویژگی « زبانی » شعر «ادبیات معاصر» است ؟ الف (لغات و ترکیبات امروزی و جدید وارد شعر شده است . ب (صور خیال جدید و نو هستند و تکرار تصاویر شاعران دوره قبل نیستند .	۰/۵
۰/۵	۴۰- وزن بیت زیر از تکرار چهار بار ..... پدید آمده است . « به پایان آمد این دفتر ، حکایت همچنان باقی است به صد دفتر نشاید گفت حسب الحال مشتاقی»	۰/۵
۲۴	فرجامتان نیک باد	جمع نمره

راهنمای تصحیح امتحان نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳		رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی		ساعت شروع: ۸ صبح																																																																			
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه			تاریخ امتحان: ۱۳۹۹/۶/۱۱																																																																				
دانش آموزان روزانه، سراسر کشور در نوبت شهریور ماه سال ۱۳۹۹			مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu																																																																				
ردیف	راهنمای تصحیح					نمره																																																																	
۱	الف) تاریخ ادبیات (۱/۵ نمره) تاریخ مختصر احزاب سیاسی ایران، سبک شناسی، تاریخ تطور نظم فارسی، دیوان اشعار (ذکر یک مورد) ۰/۲۵ ص ۱۶					۰/۲۵																																																																	
۲	«الف» یا «فتحعلی خان صبا کاشانی» پرچمدار بازگشت ادبی است ۰/۲۵ ص ۱۳					۰/۲۵																																																																	
۳	«د» یا «عدم توجه روشنفکران به شعر و شاعری ۰/۲۵ ص ۱۴					۰/۲۵																																																																	
۴	پروین (رخشنده) اعتصامی ۰/۲۵ ص ۷۰					۰/۲۵																																																																	
۵	۱- احمد محمود ۰/۲۵ ص ۷۸ - ۲- جلال آل احمد ۰/۲۵ ص ۷۴					۰/۵																																																																	
۶	ب) سبک شناسی (۱/۵ نمره) الف) سادگی ۰/۲۵ ص ۴۲ ب) طنز سیاسی - اجتماعی ۰/۲۵ ص ۴۶ ج) عارف قزوینی ۰/۲۵ ص ۴۲-۴۳					۰/۷۵																																																																	
۷	الف) عینیت گرایی (عینی بودن) ۰/۲۵ ص ۴۴ ب) مصنوع و فنی ۰/۲۵ (اگر دانش آموز یک مورد را هم بنویسد نمره تعلق می گیرد. ص ۴۵)					۰/۵																																																																	
۸	«آزادی، وطن، قانون، تعلیم و تربیت جدید، توجه به مردم، دانش ها و فنون نوین ۰/۲۵ ص ۴۴» (ذکر یک مورد کافی است.) (همکاران محترم به مفاهیم مشابه نمره تعلق می گیرد.)					۰/۲۵																																																																	
۹	ج) موسیقی شعر (۵ نمره) الف) همسان دو لختی ۰/۲۵ ص ۵۳ ب) همسان یک پایه ای ۰/۲۵ ص ۵۰ ج) ناهمسان ۰/۲۵ ص ۵۲ (همکاران محترم توجه فرمایند در این قسمت ذکر «یک پایه ای» و «دو لختی» در پاسخ نامه مهم است و صرفا با ذکر «همسان» نمره تعلق نمی گیرد.)					۰/۷۵																																																																	
۱۰	<table border="1"> <tr> <td>۰/۲۵</td> <td>تقطیع هجایی</td> <td>ب</td> <td>حس</td> <td>ن</td> <td>خل</td> <td>ق</td> <td>و</td> <td>فا</td> <td>کس</td> <td>ب</td> <td>یا</td> <td>ر</td> <td>ما</td> <td>ن</td> <td>ر</td> <td>سَد</td> </tr> <tr> <td>۰/۷۵</td> <td>تقطیع هجایی</td> <td>ت</td> <td>را</td> <td>د</td> <td>رین</td> <td>س</td> <td>خ</td> <td>نن</td> <td>کا</td> <td>ر</td> <td>کا</td> <td>ر</td> <td>ما</td> <td>ن</td> <td>ر</td> <td>سَد</td> </tr> <tr> <td>۰/۷۵</td> <td>نشانه های هجایی</td> <td>u</td> <td>-</td> <td>u</td> <td>-</td> <td>u</td> <td>u</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>u</td> <td>-</td> <td>u</td> <td>-</td> <td>u</td> <td>u</td> <td>-</td> </tr> <tr> <td>۰/۷۵</td> <td>وزن</td> <td colspan="3">مفاعِلن</td> <td colspan="3">فعلاتن</td> <td colspan="3">مفاعِلن</td> <td colspan="3">فعلن</td> </tr> </table>					۰/۲۵	تقطیع هجایی	ب	حس	ن	خل	ق	و	فا	کس	ب	یا	ر	ما	ن	ر	سَد	۰/۷۵	تقطیع هجایی	ت	را	د	رین	س	خ	نن	کا	ر	کا	ر	ما	ن	ر	سَد	۰/۷۵	نشانه های هجایی	u	-	u	-	u	u	-	-	u	-	u	-	u	u	-	۰/۷۵	وزن	مفاعِلن			فعلاتن			مفاعِلن			فعلن			۲/۲۵
۰/۲۵	تقطیع هجایی	ب	حس	ن	خل	ق	و	فا	کس	ب	یا	ر	ما	ن	ر	سَد																																																							
۰/۷۵	تقطیع هجایی	ت	را	د	رین	س	خ	نن	کا	ر	کا	ر	ما	ن	ر	سَد																																																							
۰/۷۵	نشانه های هجایی	u	-	u	-	u	u	-	-	u	-	u	-	u	u	-																																																							
۰/۷۵	وزن	مفاعِلن			فعلاتن			مفاعِلن			فعلن																																																												
۱۱	«ب» یا «سو» ۰/۲۵ ص ۵۳					۰/۲۵																																																																	
۱۲	بلند بودن هجای پایان مصراع ها (هجای پایانی مصراع ها چه کوتاه باشد، چه کشیده، همواره بلند به حساب می آید و با علامت (-) نشان داده می شود.) ۰/۵ ص ۸۳-۸۴ (همکاران محترم اگر دانش آموز هر یک از این مفاهیم را برساند پاسخ درست است.)					۰/۵																																																																	
۱۳	الف) امکان حذف همزه ۰/۵ (در هجای چهارم مصراع اول، یا / د / با / دان اگر دانش آموز فقط هجا را بیان کرد ۰/۲۵ نمره تعلق گیرد. ص ۸۴ ب) آوردن «فاعلاتن» به جای «فعلاتن» ۰/۵ ص ۸۴					۰/۵ ۰/۵																																																																	
۱۴	«ب» یا «مستفعل مستفعل مستفعل مستف» ۰/۲۵ ص ۲۷					۰/۲۵																																																																	
۱۵	زیباشناسی (۵ نمره) ۱- متناقض نما ۰/۲۵ ص ۶۰ (۲) ایهام ۰/۲۵ ص ۹۰ ۳- لف و نشر ۰/۲۵ ص ۶۲ (۴) اغراق ۰/۲۵ ص ۹۲					۱																																																																	
۱۶	یاد آوری داستان «بر دار کردن حسین بن منصور حلاج» عارف بزرگ قرن چهارم ۰/۵ ص ۳۲					۰/۵																																																																	

راهنمای تصحیح امتحان نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳		رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی		ساعت شروع: ۸ صبح	
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه			تاریخ امتحان: ۱۳۹۹/۶/۱۱		
دانش آموزان روزانه، سراسر کشور در نوبت شهریور ماه سال ۱۳۹۹			مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu		
ردیف	راهنمای تصحیح				
۱۷	الف) درست ۰/۲۵ ص ۳۳	ب) نادرست ۰/۲۵ ص ۳۰	ج) درست ۰/۲۵ ص ۸۹	د) نادرست ۰/۲۵ ص ۳۲	۱
۱۸	الف) بیت (دو) یا « روی و چشمی دارم اندر مهر او کاین گهر می ریزد آن زر می زند » ۰/۲۵ ص ۵۹ ب) اگر ارتباط لف ها با نشر ها نا منظم باشد ، لف و نشر نامرتب (مشوش) خواهد بود . ۰/۵ (و یا هر پاسخ مشابه دیگر) ص ۵۸ ج) مراعات نظیر (تناسب) ۰/۲۵ ص ۵۸-۵۹				
۱۹	الف) آیت ۰/۲۵	ب) نشانه ۰/۲۵	آیه ۰/۲۵	ج) تفسیر ۰/۲۵	ص ۹۱
۲۰	« ب » یا « این که گاهی می زدم بر آب و آتش خویش را روشنی در کار مردم بود مقصودم چو شمع ۰/۵ ص ۵۹				
۲۱	ه) نقد و تحلیل نظم ونثر (نمره) (به پاسخ ها و مفاهیم مشابه و درست دیگر نمره تعلق می گیرد) در شعر « عارف قزوینی « مضامین وطن دوستی ، مبارزه با دشمنان وطن، سوز و شور عشق و دردمندی نسبت به میهن، بر انگیختن مردم ، آزادی خواهی ۰/۵ ص ۱۷				
۲۲	الف) کاربرد کلمات عامیانه و متداول در نثر ، نزدیکی کلام به طبع خوانندگان ، کاربرد کنایات ، جملات کوتاه و .. (ذکر یک مورد کافی است .) ۰/۵	ب) خط بکش : کنایه از حذف کن سماق بکنند : کنایه از انتظار بکشند (ذکر یک مورد کافی است .) ۰/۵ ص ۷۴			
۲۳	این شعر در قالب شعر نو (نیمایی) سروده شده است که در آن یکسانی مصراع ها از نظر تعداد هجا ها شرط نیست و شعر وزن و قافیه دارد . ۰/۵ ص ۸۲				
۲۴	الف) دیروز و امروز : تضاد و مجاز - خورشید آینه دار من و توست : تشبیه - کلمات : « باغ ، داغ » و « من ، چمن » : جناس - باغ : استعاره از ایران ، غربتی که در محیط ایران وجود داشت - دشت : استعاره از کشور و وطن - غربت باغ : اضافه استعاری (ذکر دو مورد کافی است .) ۰/۵ ب) بیت پنج جمله است . این فصل : نهاد - فصل من و تو : مسند : فعل جمله پنجم به قرینه حذف شده است . ذکر دو مورد کافی است . ۰/۵ ص ۷۸ (یا هر مورد صحیح دیگر)				
بخش انتخابی :					
همکاران محترم مصحح توجه کنند ، اگر دانش آموزان به بیش از ۸ سوال انتخابی پاسخ داده باشد فقط ۸ سوال اول را تصحیح نمایید .					
۲۵	الف) انتقادی ۰/۲۵ ص ۱۶	ب) تاریخی ۰/۲۵ ص ۱۹	۰/۵		
۲۶	شاعر در این منظومه با شیفتگی تمام از اصالت فرهنگی و زیبایی های روستای زادگاهش یاد می کند . ۰/۵ ص ۷۱				
۲۷	این متن از نظر زبانی ساده و دور از تعابیر پیچیده و به زبان محاوره ای و عامیانه نزدیک است . جملات کوتاه و کنایه استفاده شد . واژه فرانسوی « ژاندارم در آن به کاررفته است . » (همکاران محترم به ویژگی های زبانی دیگر هم نمره تعلق می گیرد .) ۰/۵ ص ۶۵				
۲۸	الف) خراسانی ۰/۲۵ ص ۹۹	ب) عامه مردم ۰/۲۵ ص ۹۷	۰/۵		
۲۹	شاعر در هجای سیزدهم از رکن پایانی مصراع دوم ، هجای بلند « این » را معادل با دو هجای کوتاه « ک ، خ » در رکن پایانی مصراع اول قرار داده است ، بنابراین (- uu) ابدال دارد . ۰/۵ ص ۸۵				
۳۰	« الف) یا « فاعلاتن مفاعلن فعلا » ۰/۵ ص ۲۲				
۳۱	رمل ۰/۵ ص ۱۰۸-۱۰۷-۰/۵				
۳۲	الف) چهار پایه آوایی (چهارده هجا) ۰/۲۵ ب) « رام » ، فعل « بود » در اصل هجای کشیده است و چون در هجای آخریت قرار گرفت مطابق با اختیارات شاعری هجای بلند تلفظ می شود . ۰/۲۵ ص ۱۱۱				

ساعت شروع: ۸ صبح		رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی		راهنمای تصحیح امتحان نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳	
تاریخ امتحان: ۱۳۹۹/۶/۱۱			پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه		
مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu		دانش آموزان روزانه، سراسر کشور در نوبت شهریور ماه سال ۱۳۹۹			
ردیف	راهنمای تصحیح				نمره
۳۳	زیرا تضاد در یک امر است نه دو امر ۰/۵ (باد ، چراغ را بر می افروزد : متناقض نما است) ص ۱۶۳				۰/۵
۳۴	الف (ایهام ۰/۲۵ ص ۸۹ ب (تلمیح ۰/۲۵ ص ۳۶				۰/۵
۳۵	در ترکیب « خنده شیرین » دو حس « شنوایی » و « چشایی » به هم آمیخته اند . ۰/۵ ص ۱۱۴				۰/۵
۳۶	الف (اسلوب معادله ، استعاره ، مراعات نظیر (یک مورد) ۰/۲۵ ص ۱۱۵ ب (حسن تعلیل ، استعاره مکنیه ، تشخیص ، مراعات نظیر (یک مورد) ۰/۲۵ ص ۱۱۳				۰/۵
۳۷	آزادی خواهی ، مبارزه با ظلم و استبداد در شعر آشکار است . شاعر در رثای یاران مبارزش که در راه آزادی وطن به شهادت رسیده اند ، مرثیه سرایی می کند . توجه به مردم هم در شعرا او مشهود است ۰/۵ ص ۴۶				۰/۵
۳۸	شعر « اخوان ثالث » شعری اجتماعی است و حوادث زندگی مردم را در خود منعکس می کند. او زبانی « نمادین » دارد. ۰/۵ ص ۷۲				۰/۵
۳۹	الف (زبانی ۰/۲۵ ص ۹۶ ب (ادبی ۰/۲۵ ص ۹۷				۰/۵
۴۰	مفاعیلن ۰/۵ ص ۱۱۲				۰/۵
۲۴	" دربخش نقد و تحلیل ، نظر همکاران محترم صائب است "				

همکاران ارجمند : خدا قوت ؛ از زحمات شما سپاسگزاریم

نام و نام خانوادگی:	ساعت شروع: ۱۰ صبح	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	سؤالات امتحان نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳
مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	تاریخ امتحان: ۱۳۹۹/۱۱/۴	تعداد صفحه: ۴	پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه
مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir	دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت دی ماه سال ۱۳۹۹		

ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)	نمره
------	-------------------------	------

۰/۲۵	الف تاریخ ادبیات (۲ نمره) ۱- کدامیک از عبارتهای زیر درست است؟ الف) شاعران دوره بازگشت به سبب فقر فرهنگی جامعه و سستی حاکم بر ادبیات، به پیروی از اسلوبهای کهن پرداختند. ب) شاعران دوره معاصر به سبب فقر فرهنگی جامعه و سستی حاکم بر ادبیات، به پیروی از اسلوبهای کهن پرداختند.	۰/۲۵								
			۰/۲۵							
۰/۲۵	۲- متن زیر در مورد چه کسی است؟ «او از پیشگامان نثر جدید فارسی است و با روزنامه «صوراسرافیل» همکاری داشت و مجموعه نوشتههای طنزآمیز سیاسی - اجتماعی او با عنوان «چرند و پرند» در آن روزنامه منتشر می شد.» ۳- جایگاه خانوادگی و تفکرات شخصی کدام یک از شاعران زیر، مانع از آن می شود که در ردیف «شاعران آزادی خواه مشروطه» قرار گیرد؟ الف) عارف قزوینی ب) فرخی یزدی ج) ایرج میرزا د) میرزاده عشقی	۰/۲۵								
			۰/۵							
۰/۷۵	۴- در جاهای خالی کلمات مناسب بنویسید. الف) «جمال زاده» را با مجموعه داستان «یکی بود؛ یکی نبود» آغازگر ..... فارسی به شیوه نوین می دانند. ب) جریان «نوگرایی» شعری نیما با سرایش ..... در سال ۱۳۱۶ تثبیت شد. ۵- هر یک از آثار در ستون «الف» به کدام یک از پدید آورندگان آن در ستون «ب» مربوط است. (یک مورد در ستون «ب» اضافی است.)	۰/۷۵								
			<table border="1" style="width: 100%; text-align: center;"> <thead> <tr> <th>گروه «الف»</th> <th>گروه «ب»</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>۱) زمستان</td> <td>جلال آل احمد</td> </tr> <tr> <td>۲) مدیر مدرسه</td> <td>قائم مقام فراهانی</td> </tr> <tr> <td>۳) منشآت</td> <td>مهدی اخوان ثالث</td> </tr> <tr> <td></td> <td>حمید سبزواری</td> </tr> </tbody> </table>	گروه «الف»	گروه «ب»	۱) زمستان	جلال آل احمد	۲) مدیر مدرسه	قائم مقام فراهانی	۳) منشآت
گروه «الف»	گروه «ب»									
۱) زمستان	جلال آل احمد									
۲) مدیر مدرسه	قائم مقام فراهانی									
۳) منشآت	مهدی اخوان ثالث									
	حمید سبزواری									
۱	ب سبک شناسی: (۲ نمره) ۶- کدام یک از واژههای داخل کمانک درست است؟ الف) شاعران در دوره بیداری به انعکاس خواستها و علایق (شخصی خود - توده مردم) پرداختند. ب) در نثر دوره بیداری، واژهها و ترکیبهای عربی نا آشنا (کمتر - بیشتر) می شود. ج) معشوق در ادبیات معاصر مانند دورههای آغازین شعر فارسی (زمینی - آسمانی) است. د) باستان گرایی و علاقه فراوان به استفاده از واژههای (کهن - نو) در زبان شعر دوره انقلاب اسلامی، محسوس است.	۰/۵								
			۰/۲۵							
۰/۲۵	۷- یکی از مضامین «نثر» دوره انقلاب اسلامی را بنویسید. ۸- کدام یک از عبارتهای زیر نادرست است؟ الف) توجه به قالبهای «مستزاد و چهارپاره» در شعر «ملک الشعراى بهار» و «ادیب الممالک فراهانی» بیشتر است. ب) از نظر موسیقی و عروض، گروه «سنت گرا» بسیار پایبند به سنتهای ادبی بودند. د) لغات و ترکیبات امروزی و جدید وارد شعر شده است.	۰/۲۵								
			۰/۲۵							
	۹- کدام یک از موارد زیر، جزء ویژگیهای «سطح زبانی شعر معاصر» است؟ الف) لحن شاعر صمیمانه و متواضعانه است. ب) صور خیال جدید و نو هستند. ج) موضوع شعر محدود نیست و تنوع دارد. د) لغات و ترکیبات امروزی و جدید وارد شعر شده است.									
ادامه سوالات در صفحه دوم										

سؤالات امتحان نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	ساعت شروع: ۱۰ صبح	نام و نام خانوادگی:
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	تعداد صفحه: ۴	تاریخ امتحان: ۱۳۹۹/۱۱/۴	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت دی ماه سال ۱۳۹۹		مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir	

ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)	نمره
------	-------------------------	------

ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)	نمره
ج	<p>موسیقی شعر: (۶ نمره)</p> <p>۱۰- کدام یک از ابیات زیر، با بیت: «بنمای رخ که باغ و گلستانم آرزوست / بگشای لب که قند فراوانم آرزوست» هم وزن است؟ الف) آب زنید راه را هین که نگار می‌رسد ب) دست از مس وجود چو مردان ره بشوی ج) هر چه داری اگر به عشق دهی د) کافر مگر جوی زبان بینی</p> <p>۱۱- برای هر یک از ابیات زیر، یکی از وزن‌های داخل کمانک را انتخاب کنید. (ناهمسان - همسان یک پایه ای - همسان دولختی) الف) من نمی‌گویم زبان کن یا به فکر سود باش ب) ز دو دیده خون فشانم ز غمت شب جدایی ج) هر چه داری اگر به عشق دهی د) کافر مگر جوی زبان بینی</p> <p>۱۲- برای بیت زیر، کدام وزن ترجیح دارد؟ تا رفت مرا از نظر آن چشم جهان بین کس واقف ما نیست که از دیده چه‌ها رفت الف) مستفعلُ مستفعلُ مستفعلُ مستف ب) مفعولُ مفاعیلُ مفاعیلُ فعولن</p> <p>۱۳- تقطیع بین کمانک، با کدام «اختیار زبانی» مطابقت دارد؟ درخت دوستی: (U - - - U -) ۱۴- مصوت بلند / (ی) / در کدام یک از کلمات زیر، کوتاه نیست؟ الف) عامیانه ب) ایثار ج) قیامت د) گیاه</p> <p>۱۵- اختیار «وزنی» مشترک در دو مصراع بیت زیر را بنویسید. آمد سوی کعبه سینه پر جوش چون کعبه نهاد حلقه در گوش</p> <p>۱۶- وزن بیت: «دلا بسوز که سوز تو کارها بکند / نیاز نیم شبی دفع صد بلا بکند» چیست؟ الف) مفعولُ مفاعلن مفاعیلن ب) مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن</p> <p>۱۷- بیت: «دستم نداد قوت رفتن به پیش دوست چندی به پای رفتم و چندی به سر شدم» الف) تقطیع هجایی کنید. ب) نشانه‌های هجایی آن را بگذارید. ج) وزن بیت را بنویسید.</p> <p>۱۸- با توجه به شعر زیر به پرسش‌ها پاسخ دهید. «نفسم را پر پرواز از توست / به دماوند تو سوگند، که گر بگشایند / بدم از بند، ببینند که: / آواز از توست / همه اجزایم با مهر تو آمیخته است / همه ذراتم با جان تو آمیخته باد!» الف) این شعر در چه قالبی سروده شده است؟ ب) یک هجای «کشیده» در مصراع «همه ذراتم با جان تو آمیخته باد!» پیدا کنید.</p> <p>۱۹- اختیار وزنی بیت: «یاد باد آن که ز ما وقت سفر یاد نکرد / به وداعی دل غمدیده ما شاد نکرد» را بنویسید؟</p>	
	ادامه سوالات در صفحه سوم	

سؤالات امتحان نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	ساعت شروع: ۱۰ صبح	نام و نام خانوادگی:
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	تعداد صفحه: ۴	تاریخ امتحان: ۱۳۹۹/۱۱/۴	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت دی ماه سال ۱۳۹۹		مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir	

ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)	نمره
------	-------------------------	------

زیبایی شناسی: (۶ نمره)

د

۲۰- در هر یک از بیت‌های گروه «الف» کدام آرایه ادبی گروه «ب» به کار رفته است؟ (در ستون «ب» یک مورد اضافی است.)

گروه «الف»	گروه «ب»
(۱) آیین طریق از نفس پیرمغان یافت	تضاد
(۲) در نیابد حال پخته هیچ خام	تلمیح
(۳) گر برگ گل سرخ کنی پیرهنش را	لف و نشر
(۴) منعم مکن از دیدن قد و رخ و چشمش	متناقض نما
	اغراق

- ۰/۷۵ ۲۱- در عبارت « درویش بی معرفت نیارآمد تا فقرش به کفر انجامد: «كَادَ الْفَقْرُ أَنْ يَكُونَ كُفْرًا»: الف) کدام قسمت، آرایه «تضمین» دارد؟
ب) ارتباط آن را با قسمت‌های دیگر متن، مشخص نمایید.
- ۰/۵ ۲۲- در کدام گزینه، واژه «مهر»، آرایه «ایهام تناسب» دارد؟
الف) من ندانستم از اول که تو بی مهر و وفایی
ب) بی مهر رخت روز مرا نور نمانده‌است
ج) پرستش به مستی است در کیش مهر
عهد نابستن از آن به، که ببندی و نیایی
وز عمر مرا جز شب دیجور نمانده‌است
برون‌اند زین جرگه هشیارها
- ۰/۷۵ ۲۳- با توجه به دو بیت زیر:
بر لب کوه جنون خنده شیرین بهار
سرکشان را فکند تیغ مکافات ز پای
الف) کدام بیت، آرایه «اسلوب معادله» دارد؟
ب) چگونه به آرایه «اسلوب معادله» در این بیت، پی برده‌اید؟
- ۰/۲۵ ۲۴- در بیت «محرم این هوش جز بی هوش نیست / مرزبان را مشتری جز گوش نیست» کدام آرایه ادبی به کار نرفته است؟
الف) مراعات نظیر
ب) متناقض نما
ج) اسلوب معادله
د) حسن تعلیل
- ۰/۷۵ ۲۵- در هر یک از بیت‌های زیر، قسمت‌های مشخص شده کدام آرایه «معنوی» را به وجود آورده است؟
الف) سپهبد پرستنده را گفت گرم
ب) اگر سنت اوست نوآوری،
ج) شب تاریک و بیم موج و گردابی چنین هایل
سخن‌های شیرین به آوای نرم
نگاهی هم از نو به سنت کنیم
کجا دانند حال ما سبکباران ساحل‌ها؟
- ۰/۷۵ ۲۶- با توجه به بیت زیر به پرسش‌ها پاسخ دهید:
«خمیده پشت از آن گشتند پیران جهان‌دیده
که اندر خاک می‌جویند ایام جوانی را»
الف) نام آرایه بیت را بنویسید.
ب) دلیل خود را برای انتخاب این آرایه بیان کنید؟
- ۰/۵ ۲۷- ثابت کنید در بیت زیر، آرایه «متناقض نما» به کار رفته است؟
«چیست این سقف بلند ساده بسیار نقش
هیچ دانا زین معمّا در جهان آگاه نیست»
- ۰/۷۵ ۲۸- در بیت: «روی و چشمی دارم اندر مهر او
کاین گهر می‌ریزد آن زر می‌زند»
الف) «لف اول» کدام کلمه است؟
ب) «نشر دوم» را بنویسید.
ج) این نوع «لف و نشر» چه نام دارد؟

ادامه سوالات در صفحه چهارم

سؤالات امتحان نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	ساعت شروع: ۱۰ صبح	نام و نام خانوادگی:
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	تعداد صفحه: ۴	تاریخ امتحان: ۱۳۹۹/۱۱/۴	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت دی ماه سال ۱۳۹۹		مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir	

ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)	نمره
------	-------------------------	------

هـ	<p>نقد و تحلیل نظم و نثر (۴ نمره)</p> <p>۲۹- با توجه به شعر زیر از « احمد عزیزی»، به پرسش‌ها پاسخ دهید.</p> <p>یاس مثل عطر پاک نیت است یاس استنشاق معصومیت است یاس را آیینه‌ها رو کرده‌اند یاس را پیغمبران بو کرده‌اند یاس بوی حوض کوثر می‌دهد عطر اخلاق پیمبر می‌دهد</p> <p>الف) یک ویژگی فکری آن را بنویسید. ب) دو ویژگی « ادبی» بیت اول چیست؟</p> <p>۳۰- متن زیر از کتاب « تاریخ بیداری ایرانیان» را بخوانید و به پرسش‌ها پاسخ دهید.</p> <p>«چه آن بزرگ‌مرد از آن یگه اشخاص بود که به قابلیت خود بدون اسباب و مساعدت خارجی از پستی به بلندی رسید. یعنی پسر سرآشپز قائم مقام بود و در اثنای کار و شغل، خویش را دارای رتبه و مقام صدارت نمود. دوست و دشمن او را از نوادر دهر شمردند و کارهای امیرنظام از ترتیب و انتظام قشون و اصلاح کار دفتر و مالیه که همه در یک دوسال صورت گرفت، گواه و دلیل بزرگی مرد است.»</p> <p>الف) دو ویژگی « زبانی» برای متن بنویسید. ب) نویسنده متن کیست؟ ج) این کتاب مربوط به کدام «حوزه ادبی» در نثرنویسی دوران بیداری است؟</p> <p>۳۱- کدام آرایه در بیت « در دفتر زمانه فتد نامش از قلم/ هر ملت‌ی که مردم صاحب قلم نداشت» دیده نمی‌شود؟</p> <p>الف) تشبیه ب) حس آمیزی ج) کنایه د) مراعات نظیر</p> <p>۳۲- سروده زیر از « سهراب سپهری» را بخوانید و به پرسش‌ها پاسخ دهید.</p> <p>« قایقی خواهم ساخت / خواهم انداخت به آب / دور خواهم شد از این خاک غریب / که در آن هیچ کسی نیست که در بیشه عشق / قهرمانان را بیدار کند.»</p> <p>الف) وزن مصراع « قایقی خواهم ساخت» چیست؟ ب) در کدام قسمت شعر «حذف همزه» صورت گرفته است؟ (ذکر یک مورد کافی است) ج) برای این قالب شعری، یک ویژگی بنویسید.</p> <p>۳۳- با توجه به متن زیر، عبارت‌های آمده، مربوط به کدام «ویژگی نثر دوره انقلاب اسلامی» است؟</p> <p>«آفتاب، چشم‌هایتان را می‌زد، برای همین دستتان را بر چشم‌های درشتتان که در نور آفتاب جمع شده بود، حمایل کرده بودید، دست دیگرتان را هم به هنگام صحبت کردن تکان می‌دادید، با یک سال و نیم پیش فرق زیادی نکرده بودید. جز ریش‌هایتان که پُرتر و بلندتر شده بود و رنگ چهره‌تان که آفتاب خورده‌تر و تیره‌تر. لباس نظامی به تنتان برازنده بود، شکل‌تر از همیشه که کت و شلوار می‌پوشیدید.»</p> <p>الف) ساده‌نویسی که در دوره‌های پیش شروع شده بود، در این دوره نیز ادامه یافت. ب) گرایش به برخی قالب‌های دیگر مانند خاطره، قطعه ادبی، سفرنامه، شرح حال رایج شد.</p>	۱ ۱ ۰/۲۵ ۱/۲۵ ۰/۵
۲۰	فرجامتان نیک باد	جمع نمره

راهنمای تصحیح امتحان نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	ساعت شروع: ۱۰ صبح
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	تعداد صفحه: ۲	تاریخ امتحان: ۱۳۹۹/۱۱/۴
دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت دی ماه سال ۱۳۹۹		مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu

ردیف	راهنمای تصحیح	نمره																																																																
	الف) تاریخ ادبیات (۲ نمره)																																																																	
۱	گزینۀ «الف» یا شاعران دورۀ بازگشت به سبب فقر فرهنگی جامعه و سستی حاکم بر ادبیات، به پیروی از اسلوب‌های کهن پرداختند. ۰/۲۵ ص ۱۳	۰/۲۵																																																																
۲	علامه علی اکبر دهخدا ۰/۲۵ ص ۲۰	۰/۲۵																																																																
۳	ج یا ایرج میرزا ۰/۲۵ ص ۱۷	۰/۲۵																																																																
۴	الف) داستان نویسی ۰/۲۵ ص ۷۴ ب) ققنوس ۰/۲۵ ص ۷۱	۰/۵																																																																
۵	۱- مهدی اخوان ثالث ۰/۲۵ ص ۷۲ ۲- جلال آل احمد ۰/۲۵ ص ۷۴ ۳- قائم مقام فراهانی ۰/۲۵ ص ۲۰	۰/۷۵																																																																
	ب) سبک شناسی (۲ نمره)																																																																	
۶	الف) تودۀ مردم ۰/۲۵ ص ۴۴ ب) کمتر ۰/۲۵ ص ۴۵ ج) زمینی ۰/۲۵ ص ۹۷ د) کهن ۰/۲۵ ص ۹۹	۱																																																																
۷	بی‌توجهی به مادیات، دعوت به اخلاقیات، استکبارستیزی، مبارزه با بی‌عدالتی اجتماعی، استقبال از شهادت و فرهنگ ایثار و دفاع از وطن. (ذکر یک مورد کافی است). ۰/۵ ص ۱۰۱	۰/۵																																																																
۸	الف یا توجه به قالب‌های «مستزاد و چهارپاره» در شعر «ملک الشعرا بهار» و «ادیب الممالک فراهانی» بیشتر است. ۰/۲۵ ص ۴۳	۰/۲۵																																																																
۹	گزینۀ «د» یا لغات و ترکیبات امروزی و جدید وارد شعر شده است. ۰/۲۵ صص ۹۶-۹۷	۰/۲۵																																																																
	ج) موسیقی شعر (۶ نمره)																																																																	
۱۰	گزینۀ «ب» یا «دست از مس وجود چو مردان ره بشوی / تا کیمیای عشق بیایی و زر شوی» ۰/۲۵ ص ۲۵	۰/۲۵																																																																
۱۱	الف) همسان یک پایه ای ۰/۲۵ ص ۵۵ ب) همسان دو لختی ۰/۲۵ ص ۵۵ ج) ناهمسان ۰/۲۵ ص ۹۳	۰/۷۵																																																																
۱۲	گزینۀ «الف» یا «مستفعل مستفعل مستفعل مستف» ۰/۲۵ ص ۲۶	۰/۲۵																																																																
۱۳	بلند تلفظ کردن هجای کوتاه ۰/۵ ص ۵۴	۰/۵																																																																
۱۴	گزینۀ «ب» یا ایثار ۰/۲۵ ص ۵۴	۰/۲۵																																																																
۱۵	بلند بودن هجای پایان مصراع ۰/۵ ص ۵۶	۰/۵																																																																
۱۶	گزینۀ «ب» یا «مفاعیلن فاعلاتن مفاعیلن فاعلن» ۰/۲۵ ص ۳۸	۰/۲۵																																																																
۱۷	<table border="1"> <tr> <td>۰/۷۵</td> <td>تقطیع هجایی</td> <td>دَس</td> <td>تَم</td> <td>نَ</td> <td>دَا</td> <td>د</td> <td>قَو</td> <td>وَ</td> <td>تِ</td> <td>رَف</td> <td>تَن</td> <td>بِ</td> <td>پِ</td> <td>شِ</td> <td>دوست</td> </tr> <tr> <td>۰/۷۵</td> <td>تقطیع هجایی</td> <td>چَن</td> <td>دِ</td> <td>بِ</td> <td>پَا</td> <td>ی</td> <td>رَف</td> <td>تِ</td> <td>مَ</td> <td>چَن</td> <td>دِ</td> <td>بِ</td> <td>سِر</td> <td>شِ</td> <td>دَم</td> </tr> <tr> <td>۰/۵</td> <td>نشانه‌های هجایی</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>U</td> <td>-</td> <td>U</td> <td>-</td> <td>U</td> <td>U</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>U</td> <td>-</td> <td>U</td> <td>-</td> </tr> <tr> <td>۱</td> <td>وزن</td> <td>مفعول</td> <td>فاعلاتن</td> <td>مفاعیلن</td> <td>فاعلن</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </table>	۰/۷۵	تقطیع هجایی	دَس	تَم	نَ	دَا	د	قَو	وَ	تِ	رَف	تَن	بِ	پِ	شِ	دوست	۰/۷۵	تقطیع هجایی	چَن	دِ	بِ	پَا	ی	رَف	تِ	مَ	چَن	دِ	بِ	سِر	شِ	دَم	۰/۵	نشانه‌های هجایی	-	-	U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	-	۱	وزن	مفعول	فاعلاتن	مفاعیلن	فاعلن											۲/۲۵
۰/۷۵	تقطیع هجایی	دَس	تَم	نَ	دَا	د	قَو	وَ	تِ	رَف	تَن	بِ	پِ	شِ	دوست																																																			
۰/۷۵	تقطیع هجایی	چَن	دِ	بِ	پَا	ی	رَف	تِ	مَ	چَن	دِ	بِ	سِر	شِ	دَم																																																			
۰/۵	نشانه‌های هجایی	-	-	U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	-																																																			
۱	وزن	مفعول	فاعلاتن	مفاعیلن	فاعلن																																																													
۱۸	الف) نیمایی ۰/۲۵ ب) «میخ» یا «باد» (ذکر یک مورد کافی است) ۰/۲۵ ص ۱۰۶	۰/۵																																																																
۱۹	آوردن «فاعلاتن» به جای «فاعلاتن» (در رکن اول مصراع) ۰/۵ ص ۸۴	۰/۵																																																																
	د) زیبایی شناسی: (۶ نمره)																																																																	
۲۰	(۱) تلمیح ۰/۲۵ صص ۳۲-۳۱-۲ تضاد ۰/۲۵ ص ۶۲ (۳) اغراق ۰/۲۵ ص ۹۲ (۴) لف و نشر ۰/۲۵ ص ۵۷	۱																																																																
۲۱	الف) سعدی حدیث «كَادَ الْفَقْرُ أَنْ يَكُونَ كُفْرًا» را در سخن خویش تضمین کرده است. ۰/۲۵ ص ۳۳ ب) سعدی با استفاده از این حدیث به بهترین شکل، ارتباط بین «کفر و فقر» را نشان داده است. ۰/۵ ص ۳۳-۳۴	۰/۷۵																																																																

ساعت شروع: ۱۰ صبح		رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی		راهنمای تصحیح امتحان نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳	
تاریخ امتحان: ۱۳۹۹/۱۱/۴		تعداد صفحه: ۲		پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	
مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu		دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت دی ماه سال ۱۳۹۹			
ردیف	راهنمای تصحیح				نمره
۲۲	گزینه «ج» یا «پرستش به مستی است در کیش مهر / برون اند زین جرگه هشیارها» ۰/۵ ص ۹۰-۹۱				۰/۵
۲۳	الف) بیت « سرکشان را فکند تیغ مکافات ز پای / شعله را زود نشانند به خاکستر خویش » ۰/۲۵ ب) می توان دو مصراع را جا به جا کرد و به جای یکدیگر به کاربرد که این از ویژگی های آرایه « اسلوب معادله » است. ۰/۵ ص ۱۱۶ (به مفاهیمی که مقصود را برساند ، نمره تعلق می گیرد.)				۰/۲۵
۲۴	گزینه «د» یا حسن تعلیل ۰/۲۵ صص ۱۱۲-۱۱۳				۰/۲۵
۲۵	الف) حس آمیزی ۰/۲۵ ص ۱۱۳ ب) ایهام ۰/۲۵ ص ۹۰ ج) مراعات نظیر ۰/۲۵ ص ۳۰				۰/۲۵
۲۶	الف) حسن تعلیل ۰/۲۵ ب) علت خمیدگی پشت پیران جهان دیده این است که در خاک در جستجوی ایام جوانی خود هستند. ۰/۵ ص ۱۱۷				۰/۲۵
۲۷	کلمات «ساده» و «بسیار نقش» به هم اضافه شده است. همراهی این دو واژه با هم و مفهوم آنها، متناقض نما است. شاعر، به شکل ادبی و هنرمندانه، دو واژه را که عقلا ارتباط بین آنها غیر ممکن است، به هم مربوط نموده است. ۰/۵ ص ۶۵ (بیان مفاهیم مشابه که مقصود را برساند مورد قبول است)				۰/۵
۲۸	الف) روی ۰/۲۵ ب) گهر ۰/۲۵ ج) نامرتب (مشوئش) ۰/۲۵ ص ۵۹				۰/۲۵
۲۹	هـ) نقد و تحلیل نظم و نثر: (۴ نمره) الف) این شعر در مورد مقام والای حضرت زهرا (س) است که اسوه تاریخی و مذهبی هستند. ۰/۵ ب) در بیت اول آرایه های «تشبیه» و «استعاره» به کار رفته است. ۰/۵ ص ۸۰				۱
۳۰	الف) نثر ساده و روان، قابل فهم - عبارت های وصفی دور و دراز و لفظ پردازی های بی جا دیده نمی شود. ۰/۵ ب) ناظم الاسلام کرمانی ۰/۲۵ ج) تحقیقات ادبی و تاریخی ۰/۲۵ ص ۴۷ - ص ۲۰				۱
۳۱	حس آمیزی ۰/۲۵ صص ۱۱۳-۱۱۴				۰/۲۵
۳۲	الف) فاعلاتن فع لن ۰/۵ ب) رکن اول مصراع دوم یا رکن دوم مصراع سوم یا رکن اول مصراع چهارم ۰/۵ ص ۱۱۹ ج) وزن عروضی دارد، کوتاهی و بلندی مصراع ها و نیز تعداد هجاها برابر نیست. تعداد ارکان یکسان نیست، نشانه های هجایی و وزن واژه های یک مصراع با مصراع دیگر برابر نیست. (ذکر یک مورد کافی است). ۰/۲۵				۱/۲۵
۳۳	الف) زبانی ۰/۲۵ ب) ادبی ۰/۲۵ ص ۱۰۲				۰/۵
۲۰	" در مورد پاسخ های مشابه و درست ، نظر همکاران محترم صائب است "				جمع نمرات

همکار عزیز و ارجمند خدا قوت

سؤالات امتحان نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	ساعت شروع: ۸ صبح	نام و نام خانوادگی:
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	تعداد صفحه: ۴	تاریخ امتحان: ۱۴۰۰/۳/۱۱	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت خرداد ماه سال ۱۴۰۰		مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir	

ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)	نمره
------	-------------------------	------

الف	تاریخ ادبیات (۲ نمره)							
	۱- واژه مناسب را از داخل کمانک انتخاب کنید.	۰/۵						
	الف) اولین کسی که در ایران به نوشتن نمایشنامه فارسی پرداخت، (میرزا آقا تبریزی - میرزا جهانگیر خان صور اسرافیل) بوده است.							
	ب) اولین رمان اجتماعی را، «مرتضی مشفق کاظمی» در سال ۱۳۰۱ با نام (شمس و طغرا - تهران مخوف) منتشر کرد.	۰/۲۵						
	۲- کدامیک از جملات زیر، درست است؟							
	الف) شاعران جریان «سمبولیسم اجتماعی» یا «شعر نو حماسی» بیشتر به مسائل سیاسی، اجتماعی، مشکلات و آرمان‌های مردم توجه دارند.							
	ب) «سید محمد علی جمال‌زاده» را با مجموعه داستان «تلخ و شیرین» آغازگر داستان نویسی فارسی به شیوه نوین می‌دانند.	۰/۲۵						
	۳- نثر پرشتاب و بریده بریده ..... را با عنوان «نثر تلگرافی» یاد می‌کنند.							
	الف) اسماعیل فصیح (ب) جلال آل احمد (ج) محمود دولت‌آبادی (د) هوشنگ گلشیری	۰/۲۵						
	۴- یک اثر از «مهدی اخوان ثالث» نام ببرید.	۰/۲۵						
۵- کدام یک از موارد ستون «ب» به جملات ستون «الف» مربوط است. (یک مورد در ستون «ب» اضافی است).	۰/۵							
<table border="1"> <thead> <tr> <th>گروه «الف»</th> <th>گروه «ب»</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>۱) روح حماسی اشعار دوران مقاومت که با موجی از عرفان آمیخته شده است، موجب تحوّل و دگرگونی زبان و ..... می‌شود.</td> <td>رمان نویسی</td> </tr> <tr> <td>۲) سال‌های پس از جنگ، دوران اوج شکوفایی ..... در ایران بود.</td> <td>ترجمه داستان محتوای شعر</td> </tr> </tbody> </table>		گروه «الف»	گروه «ب»	۱) روح حماسی اشعار دوران مقاومت که با موجی از عرفان آمیخته شده است، موجب تحوّل و دگرگونی زبان و ..... می‌شود.	رمان نویسی	۲) سال‌های پس از جنگ، دوران اوج شکوفایی ..... در ایران بود.	ترجمه داستان محتوای شعر	
گروه «الف»	گروه «ب»							
۱) روح حماسی اشعار دوران مقاومت که با موجی از عرفان آمیخته شده است، موجب تحوّل و دگرگونی زبان و ..... می‌شود.	رمان نویسی							
۲) سال‌های پس از جنگ، دوران اوج شکوفایی ..... در ایران بود.	ترجمه داستان محتوای شعر							
۶- در متن زیر، یک واژه نادرست به کار رفته است، درست آن را بنویسید.								
«عرصه هنر «عارف قزوینی» تصنیف‌ها و ترانه‌های میهنی‌ای بود که در برانگیختن مردم و آزادی‌خواهی نقش بسیار مؤثری داشت. او مضامین طنز و ستیز با نادانی را با آوازی زیبا و پرشور می‌خواند.»	۰/۲۵							
سبک شناسی: (۲ نمره)								
۷- در بیت زیر از «ملک الشعرای بهار»، کاربرد واژه مشخص شده، جزء کدام سطح از سبک شعر در «دوره بازگشت و بیداری» است؟	۰/۵							
«بشکن در دوزخ و برون ریز بادافره کفر کافری چند»								
۸- در جاهای خالی، کلمات مناسب بنویسید.	۰/۵							
الف) اندیشه حاکم بر داستان‌های دهه اول پس از پیروزی انقلاب، ابتدا سیاسی و در مرحله بعد، ..... است.								
ب) در شعر سنتی دوره انقلاب اسلامی تقلید از سبک عراقی و ..... و تمایل به آن‌ها زیاد است.								
۹- کدام یک از ویژگی‌های زیر، «وجه اشتراک» سطح زبانی شعر «دوره بازگشت و بیداری» و «دوره معاصر انقلاب اسلامی» است؟	۰/۲۵							
الف) کم توجهی کاربرد جمله‌ها و ترکیبات زبانی در شعر								
ب) آشنایی زدایی زبانی و روی آوردن به ترکیبات بدیع								
ج) سادگی و روانی زبان شعر	۰/۲۵							
۱۰- کدام یک از عبارات‌های زیر بیانگر ویژگی «سطح ادبی» سبک نثر دوره بیداری است؟								
الف) یکی از ضعف‌های تکنیکی در اغلب داستان‌های دوران مشروطه، حضور راوی سوم شخص در بعضی صحنه‌های داستان است.								
ب) بسیاری از نثرهای دوره بیداری به ویژه نثر داستانی به موضوع تنفر از خرافات می‌پردازد.								
ادامه سوالات در صفحه دوم								

نام و نام خانوادگی:	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	سؤالات امتحان نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳
ساعت شروع: ۸ صبح	تاریخ امتحان: ۱۴۰۰/۳/۱۱	پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه
مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	تعداد صفحه: ۴	دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت خرداد ماه سال ۱۴۰۰
مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir		

ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)	نمره
------	-------------------------	------

۰/۵	۱۱- هر یک از جملات زیر، مربوط به کدام یک از ویژگی‌های (زبانی - ادبی - فکری) است؟ الف) در دهه هشتاد شاهد داستانک نویسی (مینی‌مال) و مدرن‌نویسی هستیم. ب) موضوع شعر در ادبیات معاصر، محدود نیست و بسیار تنوع دارد و شاعر برای انتخاب موضوع آزاد است. موسیقی شعر: (۶ نمره)	ج
۰/۲۵	۱۲- کدام یک از ابیات زیر، دو برش آوایی دارد (با دو وزن خوانده می‌شود)؟ الف) ماه فرو ماند از جمال محمد / سرو نباشد به اعتدال محمد ب) بنمای رخ که باغ و گلستانم آرزوست / بگشای لب که قند فراوانم آرزوست	
۰/۷۵	۱۳- برای هر یک از ابیات زیر، یکی از وزن‌های داخل کمانک را انتخاب کنید. (ناهمسان - همسان یک پایه ای - همسان دولختی) الف) بی تو در کلبه گدایی خویش / رنج‌هایی کشیده‌ام که می‌رس ب) گفتمی به غم بنشین یا از سر جان برخیز / فرمان برمت جانا، بنشینم و برخیزم ج) نسیم صبح را گفتم که با او جانبی داری / کز آن جانب که او باشد، صبا عنبرفشان آید	
۱	۱۴- در بیت «در دام فتاده آهوئی چند / محکم شده دست و پای در بند»: الف) چرا مصوت بلند / و در کلمه «آهو» کوتاه تلفظ شده است؟ ب) شاعر در واژه «آهو» از کدام اختیار شاعری داخل کمانک مقابل، استفاده کرده است؟ (وزنی - زبانی) ج) چند هجای کشیده (بدون توجه به اختیارات شاعری) در بیت وجود دارد؟	
۰/۲۵	۱۵- در کدام یک از واژگان بیت زیر، مصوت بلند «ی»، همواره کوتاه است؟ «به دشت دل گیاهی جز گل رویت نمی‌روید / من این زیبا زمین را آزمودم میهن ای میهن!»	
۰/۲۵	۱۶- برای بیت: «دل گفت وصالش به دعا باز توان یافت / عمری است که عمرم همه در کار دعا رفت» کدام وزن ترجیح ندارد؟ الف) مفعول مفاعیل مفاعیل فاعول ب) مستفعل مستفعل مستفعل مستف	
۰/۵	۱۷- در کدام رکن از بیت «چو بشنوی سخن اهل دل مگو که خطاست / سخن شناس نه‌ای جان من خطا اینجاست» اختیار شاعری «ابدال» به کار رفته است؟	
۰/۲۵	۱۸- نام بحر کدام یک از ابیات زیر، «رمل مثنی سالم» است؟ الف) هر که چیزی دوست دارد، جان و دل بروی گمارد / هر که محرابش تو باشی، سر ز خلوت بر ندارد ب) شیر مردی باید این ره را شگرف / زان که ره دور است و دریا ژرف ژرف	
۲/۲۵	۱۹- بیت: «یاد باد آنکه ز ما وقت سفر یاد نکرد / به وداعی دل غم‌دیده ما شاد نکرد» الف) تقطیع هجایی کنید. ب) نشانه‌های هجایی آن را بگذارید. ج) وزن بیت را بنویسید.	
۰/۵	۲۰- نام «قالب» هر یک از اشعار زیر را بنویسید. الف) «می‌تراود مهتاب / می‌درخشد شب‌تاب / نیست یک دم شکند خواب به چشم کس و لیک / غم این خفته چند / خواب در چشم ترم می‌شکند» ب) هر لحظه به شکلی بت عیار برآمد / دل برد و نهان شد هر دم به لباسی دگر آن یار برآمد / گه پیر و جوان شد	
	ادامه سؤالات در صفحه سوم	

نام و نام خانوادگی:	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	سؤالات امتحان نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳
ساعت شروع: ۸ صبح	تعداد صفحه: ۴	پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه
مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	تاریخ امتحان: ۱۴۰۰/۳/۱۱	دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت خرداد ماه سال ۱۴۰۰
مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir		

ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)	نمره
------	-------------------------	------

زیبایی شناسی: (۶ نمره)

۲۱- در هر یک از بیت‌های گروه «الف» کدام آرایه ادبی گروه «ب» به کار رفته است؟ (در ستون «ب» یک مورد اضافی است.)

گروه «الف»	گروه «ب»
۱) حافظ از جور تو، حاشا که بگرداند روی	تضاد
۲) موج ز خود رفته‌ای تیز خرامید و گفت	تضمین
۳) برهنه چو تیغ تو بیند عقاب	اسلوب معادله
۴) عشق چون آید برد هوش دل فرزانه را	لف و نشر
«من از آن روز که در بند توام، آزادم»	اغراق
هستم اگر می‌روم گر نروم نیستم	
نیارد به نخجیر کردن شتاب	
دزد دانا می‌کشد اول چراغ خانه را	

- ۲۲- برای هر یک از ابیات زیر، آرایه مناسب را از داخل کمانک انتخاب کنید.
- الف) چون جواب احمق آمد خامشی / این درازی در سخن چون می‌کشی (تلمیح - حسن تعلیل)
- ب) من مسلمانم، / قبله‌ام یک گل سرخ / جانمازم چشمه، مهرم نور / دشت سجاده من (متناقض نما - مراعات نظیر)
- ۲۳- با توجه به بیت زیر:
- «نرگس همی رکوع کند در میان باغ / زیرا که کرد فاخته بر سرو مؤذنی»
- الف) شاعر چه دلیلی برای «رکوع گل نرگس» بیان کرده است؟
- ب) این آرایه و هنر شاعرانه چه نام دارد؟
- ۲۴- در بیت «افروختن و سوختن و جامه دریدن / پروانه ز من، شمع ز من، گل ز من آموخت»
- الف) «لف اول» را بیابید. ب) نوع این «لف و نشر» را بنویسید.
- ۲۵- با ذکر دلیل ثابت کنید در بیت زیر آرایه «متناقض نما» به کار رفته است.
- می‌خورم جام غمی هر دم به شادی رخت / خرم آن کس کاو بدین غم شادمانی می‌کند
- ۲۶- در بیت: «روی خوبت آیتی از لطف بر ما کشف کرد / زان زمان جز لطف و خوبی نیست در تفسیر ما»
- الف) کدام واژه، آرایه «ایهام تناسب» را به وجود آورده است؟
- ب) این واژه با کدام کلمه در بیت، «تناسب» برقرار کرده است؟
- ۲۷- با توجه به ابیات:
- ۱- از صدای سخن عشق ندیدم خوش‌تر / یادگاری که در این گنبد دوار بماند
- ۲- دل چو غافل شد ز حق، فرمان‌پذیر تن بود / می‌برد هر جا که خواهد اسب، خواب‌آلوده را
- الف) در کدام بیت آرایه «اسلوب معادله» وجود دارد؟
- ب) چگونه به وجود این آرایه در بیت پی برده‌اید؟ (ذکر یک دلیل کافی است)
- ۲۸- در بیت «خانه زندان است و تنهایی ضلال / هر که چون سعدی گلستانیش نیست»:
- الف) در کدام واژه، آرایه «ایهام» به کار رفته است؟
- ب) معانی مختلف این واژه را بنویسید.
- ۲۹- در سروده «با من بیا به خیابان / تا بشنوی بوی زمستانی که در باغ رخنه کرده است»:
- الف) آرایه قسمت مشخص شده چه نام دارد؟ ب) دلیل خود را برای وجود این آرایه بنویسید.

ادامه سوالات در صفحه چهارم

نام و نام خانوادگی:	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	سؤالات امتحان نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳
ساعت شروع: ۸ صبح	تاریخ امتحان: ۱۴۰۰/۳/۱۱	تعداد صفحه: ۴
مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت خرداد ماه سال ۱۴۰۰
مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir		

ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)	نمره
------	-------------------------	------

هـ	<p>نقد و تحلیل نظم و نثر (۴ نمره)</p> <p>۳۰- با توجه به شعر زیر از «قیصر امین پور» به پرسش‌ها پاسخ دهید.</p> <p>سراپا اگر زرد و پژمرده‌ایم، ولی دل به پاییز نسپرده‌ایم چو گلدان خالی لب پنجره پر از خاطرات ترک خورده‌ایم اگر داغ دل بود، ما دیده‌ایم اگر خون دل بود، ما خورده‌ایم اگر دل دلیل است، آورده‌ایم اگر داغ شرط است، ما برده‌ایم</p> <p>الف) یک مورد از ویژگی‌های «فکری» این سروده را بیان کنید. ب) مفهوم کنایی مصراع «اگر خون دل بود، ما خورده‌ایم» چیست؟</p> <p>۳۱- با توجه به متن زیر:</p> <p>«وقتی بچه‌هایی که می‌افتادند، خوابیده به سمت خاکریز نشانه می‌رفتند و آخرین رمق‌هایشان را در آخرین فشنگ‌هایشان می‌ریختند و شلیک می‌کردند. جایز نبود که من همچنان بی‌حرکت بمانم و فقط دنبال شما بگردم. آن قسمت خاکریز را که بیشتر آتش به پا می‌کرد، نشانه رفتم و یک خشاب فشنگم را درست در همان نقطه آتش، خالی کردم و با خاموش شدن آن آتش که تیربار به نظر می‌آمد، نیرو گرفتم...» «سید مهدی شجاعی»</p> <p>الف) دو ویژگی «زبانی» برای این متن بنویسید. ب) نویسنده، این متن را در چه قالبی نوشته است؟</p> <p>۳۲- شعر زیر سروده «نیما یوشیج» است. یک ویژگی برای آن ذکر نمایید.</p> <p>«در شب تیره دیوانه‌ای کاو / دل به رنگی گریزان سپرده / در دره سرد و خلوت نشسته / همچو ساقه گیاهی فسرده / می‌کند داستانی غم‌آور...»</p> <p>۳۳- در سروده زیر کدام آرایه به کار نرفته است؟</p> <p>«رود می‌نالد / جغد می‌خواند / غم بیاویخته با رنگ غروب / می‌تراود ز لبم قصه سرد / دلم افسرده در این تنگ غروب»</p> <p>الف) استعاره مکنیه (ب) حس آمیزی (ج) متناقض نما (د) جناس</p> <p>۳۴- متن زیر از «علی اکبر دهخدا» است، دو ویژگی «زبانی» آن را بیان کنید.</p> <p>«ننه، هان! این زمین روی چیه؟ روی شاخ گاو، گاو روی چیه؟ روی ماهی، ماهی روی چیه؟ روی آب، آب روی چیه؟ وای وای! الهی روده‌ات ببره، چقدر حرف میزنی؟! حوصلم سر رفت! آفتابه لگن شش دست، شام و ناهار هیچی! گفت نخور، عسل و خربزه با هم نمی‌سازند.»</p> <p>۳۵- دو مورد از ویژگی‌های متن زیر از «جمال زاده» را بنویسید.</p> <p>«گفتم ای بابا، خدا را خوش نمی‌آید. این بدبخت‌ها سال آزرگار یک‌بار برایشان چنین پایبی می‌افتد و شکم‌ها را مدتی است صابون زده‌اند که کباب‌غاز بخورند و ساعت‌شماری می‌کنند. چطور است از منزل یکی از دوستان و آشنایان یک‌دست دیگر ظرف و لوازم عاریه بگیریم؟»</p>	۱
۲۰	فرجامتان نیک باد	جمع نمره

ساعت شروع: ۸ صبح		رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی		راهنمای تصحیح امتحان نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳	
تاریخ امتحان: ۱۱/۳/۱۴۰۰		پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه			
مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu		دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت خرداد ماه سال ۱۴۰۰			
نمره	راهنمای تصحیح				ردیف
الف) تاریخ ادبیات (۲ نمره)					
۰/۵	الف) میرزا آقا تبریزی ۰/۲۵ ص ۱۹ (ب) تهران مخوف ۰/۲۵ ص ۷۳				۱
۰/۲۵	الف) یا شاعران جریان « سمبولیسم اجتماعی » یا « شعر نو حماسی » بیشتر به مسائل سیاسی، اجتماعی، مشکلات و آرمان های مردم توجه دارند. ۰/۲۵ ص ۷۰				۲
۰/۲۵	ب) یا جلال آل احمد ص ۷۴				۳
۰/۲۵	آخر شاهنامه ، زمستان، از این اوستا (ذکر یک مورد کافی است) ۰/۲۵ ص ۷۲ (اگر دانش آموز آثار دیگر شاعر از جمله کتاب «در حیاط کوچک پاییز در زندان» یا ارغنون یا تو را ای کهن بوم و بردوست دارم و... ذکر نمود، نمره تعلق می گیرد.)				۴
۰/۵	۱) محتوای شعر ۰/۲۵ ص ۷۶ (۲) رمان نویسی ۰/۲۵ ص ۷۹				۵
۰/۲۵	به جای « طنز » واژه « وطن دوستی » درست است. ۰/۲۵ ص ۱۷				۶
ب) سبک شناسی : (۲ نمره)					
۰/۵	زبانی ۰/۵ ص ۴۳				۷
۰/۵	الف) اجتماعی ۰/۲۵ ص ۱۰۱ (ب) خراسانی ۰/۲۵ ص ۹۹				۸
۰/۲۵	ج یا سادگی و روانی زبان شعر ۰/۲۵ ص ۹۶ و ۴۲				۹
۰/۲۵	الف یا یکی از ضعف های تکنیکی در اغلب داستان های دوران مشروطه، حضور راوی سوم شخص است. ۰/۲۵ ص ۴۶				۱۰
۰/۵	الف) ادبی ۰/۲۵ ص ۱۰۱ (ب) فکری ۰/۲۵ ص ۹۷				۱۱
ج) موسیقی شعر : (۶ نمره)					
۰/۲۵	ب) یا بنمای رخ که باغ و گلستانم آرزوست بگشای لب که قند فراوانم آرزوست ص ۲۴				۱۲
۰/۷۵	الف) ناهمسان ۰/۲۵ (ادامه غزل ص ۲۲ کتاب) (ب) همسان دولختی ۰/۲۵ (ج) همسان یک پایه ای ۰/۲۵ ص ۵۰				۱۳
۱	الف) چون بعد از مصوت بلند / و / ، مصوت آمده است. ۰/۵ ص ۵۲ (ب) زبانی ۰/۲۵ ص ۵۲				۱۴
۰/۲۵	ج) چهار هجای کشیده ۰/۲۵ ص ۵۲				۱۵
۰/۲۵	گیاه ص ۵۴				۱۵
۰/۲۵	الف) یا مفعول مفاعیل مفاعیل فاعولن ص ۲۶				۱۶
۰/۵	رکن پایانی مصراع دوم (اگر دانش آموز هجای ۱۳ و ۱۴ را نوشت، نمره تعلق می گیرد.) ص ۸۵				۱۷
۰/۲۵	الف) یا هر که چیزی دوست دارد، جان و دل بر وی گمارد / هر که محرابش تو باشی، سر ز خلوت بر نیارد ص ۱۰۷				۱۸
۲/۲۵	یا د بادان	ک ز ما وق	ت س ق ر یا	د ن کرد	۱۹
	- - U -	- - UU	- - UU	- UU	
	ب و دا عی	د ل غم دی	د ی ما شا	د ن کرد	
	- - UU	- - UU	- - UU	- UU	
	فاعلاتن (فاعلاتن)	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	
الف) تقطیع هجایی : ۰/۷۵ (ب) نشانه های هجایی ۰/۷۵ (ج) وزن (فاعلاتن) (فاعلاتن) (فاعلاتن، فاعلاتن، فاعلن) ص ۸۴					

کتاب آواز نده: فرزانه باستانی و محمدرضا عادل خانی

راهنمای تصحیح امتحان نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳		رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی		ساعت شروع: ۸ صبح	
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه			تاریخ امتحان: ۱۱/۳/۱۴۰۰		
دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت خرداد ماه سال ۱۴۰۰		مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu			
ردیف	راهنمای تصحیح				
۲۰	الف) شعر نو (نیمایی) ۰/۲۵ ص ۱۰۴ (ب) مستزاد ۰/۲۵ ص ۱۰۶				
(د) زیبایی شناسی: (۶ نمره)					
۲۱	۱) تضمین ۰/۲۵ ص ۳۳ ۲) تضاد ۰/۲۵ ص ۶۰ ۳) اغراق ۰/۲۵ ص ۸۸ ۴) اسلوب معادله ۰/۲۵ ص ۱۱۵				
۲۲	الف) تلمیح ۰/۲۵ ص ۳۲ (ب) مراعات نظیر ۰/۲۵ ص ۳۰				
۲۳	الف) شاعر علت رکوع گل نرگس را اذان گفتن فاخته بر روی سرو دانسته است. ۰/۵ (ب) حسن تعلیل ۰/۲۵ ص ۱۱۳				
۲۴	الف) افروختن ۰/۲۵ (ب) لف و نشر نامرتب ۰/۲۵ ص ۵۸				
۲۵	با غم شادمانی کردن در کلام شاعر به شکل ادبی و هنرمندانه، تناقض دارد زیرا نمی توان با غم شادمانی کرد و این غیر ممکن است. ۰/۵ ص ۶۱				
۲۶	الف) آیت ۰/۲۵ (ب) تفسیر ۰/۲۵ ص ۹۱				
۲۷	الف) بیت ۲ یا دل چو غافل شد ز حق، فرمان پذیر تن بود می برد هر جا که خواهد اسب، خواب آلوده را ۰/۲۵ (ب) هریک از دو مصراع استقلال نحوی و معنایی دارند و مصراع دوم در حکم مصداق و تأییدی برای مصراع اول است. شاعر، بر پایه تشبیه بین دو مصراع ارتباط معنایی برقرار کرده است، (ذکر یک دلیل کافی است) ۰/۵ ص ۱۱۵				
۲۸	الف) گلستان ۰/۲۵ (ب) ۱) باغ و گلزار ۰/۲۵ ۲) کتاب گلستان سعدی ۰/۲۵ ص ۹۰				
۲۹	الف) حس آمیزی ۰/۲۵ (ب) زیرا شاعر دو حس بویایی و شنوایی را آمیخته کرده است ۰/۷۵ ص ۱۱۴				
(ه) نقد و تحلیل نظم و نثر: (۴ نمره)					
۳۰	الف) استقامت و پایداری در دوران دفاع مقدس - سربلندی و افتخار - زنده نگه داشتن خاطرات و حفظ ارزشهای دفاع مقدس - غزل حماسی - بعد حماسی و عرفانی - مفاهیم انتزاعی - بعد زمینی و آسمانی - فرهنگ دفاع مقدس (ذکر یک مورد کافی است) ۰/۵ (ب) «خون دل خوردن» به مفهوم غصه خوردن و ناراحتی دیدن ۰/۵ ص ۱۰۰				
۳۱	الف) ۱- بهره گیری از ساده نویسی ۲- زبان داستانها به ویژه در زمان جنگ بیشتر عامیانه است ۳- با انقلاب اسلامی و وقوع جنگ تحمیلی، بسیاری از واژه های مربوط به فرهنگ ایثار و شهادت و مبارزه و مقاومت وارد زبان داستان این دوره شد، یا عامیانه نویسی و واژه هایی که برگرفته از فرهنگ اسلامی است. (ذکر دو مورد کافی است). ۰/۵ نمره صص ۱۰۰ و ۱۰۱ (ب) قالب نوشته خاطره نویسی است. ۰/۵				
۳۲	تغییر در آوردن جایگاه قافیه و کوتاهی و بلندی مصراعها - نگاه نو و نگرش عاطفی به واقعیات ملموس - سیر آزاد تخیل - نزدیکی به ادبیات نمایشی از ویژگی های شعر نیما است. (ذکر یک مورد کافی است). ۰/۵ ص ۷۱				
۳۳	گزینه ج (متناقض نما) ۰/۲۵ ص ۶۰				
۳۴	ساده و قابل فهم بودن نثر - استفاده از عبارات عامیانه - کم بودن لغات و ترکیبات ناآشنای عربی ۰/۵ صص ۲۱ و ۴۵				
۳۵	۱) بسیاری از واژه ها، کنایات و اصطلاحات عامیانه در آن به کاررفته است ۲) نثر داستانی تحت تأثیر زبان گفتار و محاوره است. ۳) کوتاهی جملات و کاربرد افعال فراوان در متن دیده می شود. ۴) در این متن گونه های نثر فنی و مصنوع جایگاهی ندارند (به ذکر موارد صحیح دیگر نمره تعلق می گیرد) ۰/۵ ص ۹۸				
۲۰	" دربخش نقد و تحلیل، نظر همکاران محترم صائب است" همکاران ارجمند از زحمات شما سپاسگزاریم.				

نام و نام خانوادگی:	ساعت شروع: ۸ صبح	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	سؤالات امتحان نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳
مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	تاریخ امتحان: ۱۴۰۰/۶/۱۷	تعداد صفحه: ۴	پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه
مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir		دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت شهریورماه سال ۱۴۰۰	

ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)	نمره
------	-------------------------	------

الف	تاریخ ادبیات (۲ نمره)					
۰/۵	۱- هر یک از عبارات گروه «الف» به کدام یک از شخصیت‌های گروه «ب» مرتبط است؟ (در گروه «ب» یک مورد اضافی است).					
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>الف</th> <th>ب</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>۱- او از شاعران شاخص عصر بیداری است و تحت تأثیر شاعران گذشته، به ویژه مسعود سعد و سعدی بود.</td> <td rowspan="2">ادیب الممالک فراهانی علی مؤذنی فرخی یزدی</td> </tr> <tr> <td>۲- او از جمله نویسندگان معروف عصر انقلاب است که در عرصه داستان کوتاه، داستان بلند، رمان، نمایشنامه و فیلم‌نامه قلم می‌زند. وی در حوزه ادبیات دفاع مقدس نیز رویکردی خاص و عمیق به مسائل دارد. «ملاقات در شب آفتابی» از آثار اوست.</td> </tr> </tbody> </table>	الف	ب	۱- او از شاعران شاخص عصر بیداری است و تحت تأثیر شاعران گذشته، به ویژه مسعود سعد و سعدی بود.	ادیب الممالک فراهانی علی مؤذنی فرخی یزدی	۲- او از جمله نویسندگان معروف عصر انقلاب است که در عرصه داستان کوتاه، داستان بلند، رمان، نمایشنامه و فیلم‌نامه قلم می‌زند. وی در حوزه ادبیات دفاع مقدس نیز رویکردی خاص و عمیق به مسائل دارد. «ملاقات در شب آفتابی» از آثار اوست.
الف	ب					
۱- او از شاعران شاخص عصر بیداری است و تحت تأثیر شاعران گذشته، به ویژه مسعود سعد و سعدی بود.	ادیب الممالک فراهانی علی مؤذنی فرخی یزدی					
۲- او از جمله نویسندگان معروف عصر انقلاب است که در عرصه داستان کوتاه، داستان بلند، رمان، نمایشنامه و فیلم‌نامه قلم می‌زند. وی در حوزه ادبیات دفاع مقدس نیز رویکردی خاص و عمیق به مسائل دارد. «ملاقات در شب آفتابی» از آثار اوست.						
۰/۲۵	۲- متن زیر، کدام اثر ادبی را معرفی می‌کند؟ «این کتاب در برگیرنده داستان «زری و یوسف» و اوضاع اجتماعی مردم فارس در خلال جنگ جهانی دوم است. «سیمین دانشور»، با این اثر به اوج نویسندگی خود رسید.»					
۰/۷۵	۳- واژه درست را از داخل کمانک انتخاب کنید. الف) صبا کاشانی پرچمدار بازگشت ادبی است. از آثار او می‌توان به (منشآت - خداوندنامه) اشاره کرد. ب) نثر فارسی تحت تأثیر آثاری که در دوره بیداری از زبان‌های اروپایی ترجمه می‌شد، به (تکلف - سادگی) گرایید. ج) نیما یوشیج در (ققنوس - افسانه) تغییراتی در اصول و ضوابط شعر سنتی ایجاد کرد.					
۰/۲۵	۴- کدام یک از موارد زیر درست است؟ الف) «همسایه‌ها» نوشته «هوشنگ گلشیری» ب) «دهکده پر ملال» نوشته «امین فقیری»					
۰/۲۵	۵- تکریم شهید و فرهنگ شهادت با تکیه بر ..... ملّی و تاریخی یکی از درون مایه‌های شعر در دوره انقلاب اسلامی است. الف) داستان‌های (ب) سروده‌های (ج) اسطوره‌های (د) روایت‌های					
۰/۲۵	۶- کدام یک از موارد زیر، از عوامل «کم‌توجهی کاربرد جمله‌ها و ترکیب‌های زبانی در شعر دوره بیداری» نیست؟ الف) اغلب شاعران صرفاً به شکل و ظاهر، گرایش داشتند. ب) برخی شاعران تسلط کافی برای ادبیات کهن نداشتند. ج) شاعران برای آگاه‌سازی مردم و انتشار آثار در روزنامه‌ها ناگزیر بودند، به شتاب شعر بسرایند.					
۱	۷- کدامیک از جملات زیر درست و کدامیک نادرست است؟ الف) در دهه نخست انقلاب، دوری از سبک‌های جدید داستان دیده می‌شود. ب) روح عرفان و حماسه در شعر دوره بازگشت و بیداری آشکار است. ج) زبان و واژگان شعری در قصاید دوره انقلاب به سبک خراسانی نزدیک است. د) کتاب «تاریخ بیداری ایرانیان» در حوزه نمایشنامه‌نویسی نثر دوره مشروطه است.					
۰/۷۵	۸- هر یک از موارد زیر مربوط به کدام ویژگی (زبانی - ادبی - فکری) شعر «ادبیات دوره معاصر تا انقلاب اسلامی» است؟ الف) جمله بندی‌های ساده در شعر معاصر کاملاً چشمگیر است. ب) مدح و ذم و هجو در شعر این دوره بسیار کم است. ج) گرایش به «نماد» در تصاویر شعری بیشتر می‌شود.					
ادامه سوالات در صفحه دوم						

نام و نام خانوادگی:	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	سؤالات امتحان نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳
ساعت شروع: ۸ صبح	تعداد صفحه: ۴	پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه
مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	تاریخ امتحان: ۱۷/۶/۱۴۰۰	دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت شهریورماه سال ۱۴۰۰
مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir		

ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)	نمره
------	-------------------------	------

ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)	نمره
	ج	
	موسیقی شعر: (۶ نمره)	
۰/۲۵	۹- «وزن» کدام یک از ابیات زیر، با بیت: «چون جام شفق موج زند خون به دل من / با این همه دور از تو مرا چهره زردی است» متفاوت است؟ الف) هرگز وجود حاضر غایب شنیده‌ای؟ ب) هنگام وداع تو ز بس گریه که کردم من در میان جمع و دلم جای دیگر است دور از رخ تو چشم مرا نور نمانده است	
۰/۲۵	۱۰- برای بیت: «از کرده خویشتن پیشیمانم الف) مفعول مفاعیلن مفاعیلن (ب) مستفعل فاعلات مستفعل (ج) مفتعلن فاعلات مفتعلن فع جز توبه ره دگر نمی‌دانم» کدام یک از وزن ها، نادرست است؟	
۰/۷۵	۱۱- پاسخ درست را از داخل کمانک انتخاب کنید. الف) روی خوبت آیتی از لطف بر ما کشف کرد ب) درد عشقی کشیده‌ام که می‌پرس ج) همه شب در این امیدم که نسیم صبحگاهی زان زمان جز لطف و خوبی نیست در تفسیر ما (همسان دولختی - همسان) زهر هجری چشیده‌ام که می‌پرس (ناهمسان - همسان) به پیام آشنایی، بنوازد آشنا را (همسان دولختی - ناهمسان)	
۰/۵	۱۲- در کدام یک از ابیات زیر، هر سه اختیار زبانی (بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه - حذف همزه - کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند) به کار رفته است؟ الف) سعدی نظر از رویت کوتاه نکند هرگز ب) پس سوی کاری فرستاد آن دگر و ر روی بگردانی، در دامن آویزد تا از این دیگر شود او با خبر	
۰/۲۵	۱۳- در کدام یک از واژگان بیت زیر، مصوت بلند «ی» همواره کوتاه تلفظ می‌شود؟ «بیا تا گل برافشانیم و می در ساغر اندازیم فلک را سقف بشکافیم و طرحی نو دراندازیم»	
۰/۵	۱۴- با توجه به بیت: «کیسه هنوز فربه است، با تو از آن قوی دلم چاره چه خاقانی اگر، کیسه رسد به لاغری» الف) در چندمین رکن مصراع دوم به جای (U - U) «مفاعیلن»، (- UU) «مفتعلن» آمده است؟ ب) نام این اختیار شاعری وزنی چیست؟	
۰/۲۵	۱۵- بیت «دریای هستی دم به دم / در چرخ و تاب و پیچ و خم» در بحر ..... سروده شده است. الف) هزج مربع سالم (ب) رجز مربع سالم (ج) هزج مسدس محذوف (د) رجز مسدس محذوف	
۰/۵	۱۶- با ذکر دو دلیل ثابت کنید شعر زیر در قالب «نیمایی» سروده شده است. «تو را من چشم در راهم، شباهنگام / که می‌گیرند در شاخ تلاجن، سایه‌ها رنگ سیاهی / وز آن دل خستگانت راست، اندوهی فراهم / تو را من چشم در راهم .....»	
۲/۷۵	۱۷- بیت «چو بشنوی سخن اهل دل مگو که خطاست سخن شناس نه ای جان من خطا اینجاست» را: الف) تقطیع هجایی کنید. ب) نشانه‌های هجایی آن را بگذارید. ج) وزن بیت را بنویسید. د) در رکن پایانی مصراع دوم، کدام اختیار شاعری وزنی، به کار رفته است؟	
	د	
	زیبایی شناسی: (۶ نمره)	
۰/۵	۱۸- در بیت «بیستون کندن فرهاد نه کاری است شگفت / شور شیرین به سر هر که فتد، کوهکن است» هر دو آرایه ..... و ..... وجود دارد. الف) تلمیح - تضمین ب) مراعات نظیر - لف و نشر ج) مراعات نظیر - تضمین د) تلمیح - مراعات نظیر	
	ادامه سؤالات در صفحه سوم	

نام و نام خانوادگی:	ساعت شروع: ۸ صبح	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	سؤالات امتحان نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳
مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	تاریخ امتحان: ۱۴۰۰/۶/۱۷	تعداد صفحه: ۴	پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه
مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir		دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت شهریورماه سال ۱۴۰۰	

ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)	نمره
------	-------------------------	------

۰/۵	۱۹- هر یک از آرایه‌های «تضاد» و «متناقض نما» برای کدامیک از نمونه‌های زیر مناسب است؟ الف) سخن در میان دو دشمن چنان گوی که اگر دوست گردند، شرم زده نباشی. ب) ما در عصر احتمال به سر می‌بریم / در عصر شک و شاید / در عصر قاطعیت تردید / عصر جدید / عصری که هیچ اصلی / جز اصل احتمال، یقینی نیست.	
۰/۵	۲۰- نوع هر یک از «لف و نشرها» ی بیت‌های زیر را بنویسید. الف) از عفو و خشم تو دو نمونه است روز و شب وز مهر و کین تو دو نمونه است شهید و سم ب) روی و چشمی دارم اندر مهر او کاین گهر می‌ریزد آن زر می‌زند	
۰/۵	۲۱- در شعر زیر، آرایه «تضمین» به کار رفته است. یک دلیل برای آن ذکر نمایید. مه من نقاب بگشا ز جمال کبریایی که بتان فرو گذارند اساس خودنمایی شده انتظارم از حد، چه شود ز در در آیی؟ «ز دو دیده خون فشانم ز غمت شب جدایی چه کنم که هست اینها گل باغ آشنایی»	
۰/۵	۲۲- در بیت «پرستش به مستی است در کیش مهر برون اند زین جرگه هشیارها»: الف) کدام واژه، آرایه «ایهام تناسب» پدید آورده است؟ ب) این واژه با کدام کلمه در بیت، «تناسب» دارد؟	
۰/۲۵	۲۳- آرایه مشترک ابیات زیر چه نام دارد؟ الف) بگذار تا بگیریم چون ابر در بهاران کز سنگ ناله خیزد روز وداع یاران ب) دلم گرفته از این روزها دلم تنگ است میان ما و رسیدن هزار فرسنگ است	
۱	۲۴- برای هر یک از ابیات زیر، کدام آرایه داخل کمانک نادرست است؟ الف) باران هم بر جای عرق می‌چکد از ابر پیداست که از دست کریم تو حیا کرد (مراعات نظیر - حسن تعلیل - جناس) ب) از صدای سخن عشق ندیدم خوش تر یادگاری که در این گنبد دوار بماند (حس آمیزی - ایهام تناسب - تشخیص) ج) بی مهر رخت روز مرا نور نمانده است وز عمر مرا جز شب دیجور نمانده است (لف و نشر - تضاد - ایهام) د) چشم عاشق نتوان دوخت که معشوق نبیند پای بلبل نتوان بست که بر گل نسراید (استعاره - اسلوب معادله - اغراق)	
۰/۷۵	۲۵- در بیت: «اگر سنت اوست نوآوری، نگاه می‌هم از نو به سنت کنیم»: الف) واژه «از نو» آرایه ..... پدید آورده است. ب) دو معنای این واژه را با توجه به بیت بنویسید.	
۰/۵	۲۶- چگونه به وجود آرایه «حسن تعلیل» در بیت زیر پی برده‌اید؟ (ذکر یک دلیل کافی است). «به سرو گفت کسی میوه‌ای نمی‌آری؟ جواب داد که آزادگان تهی دست‌اند»	
۰/۷۵	۲۷- با توجه به بیت: «قطع زنجیر ز مجنون تو نتوان کردن موج جزو بدن آب روان می‌باشد»: الف) عبارت زیر درست است یا نادرست؟ «بیدل» در مصراع «دوم»، «جدایی ناپذیری موج از آب را معادل و تأییدی برای مفهوم جدایی ناپذیری زنجیر از عاشق مجنون (دیوانه) بیان کرده است. ب) نام آرایه مناسب بیت با توجه به توضیح قسمت «الف» چیست؟ ج) این آرایه بر پایه ..... است.	

ادامه سوالات در صفحه چهارم

نام و نام خانوادگی:	ساعت شروع: ۸ صبح	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	سؤالات امتحان نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳
مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	تاریخ امتحان: ۱۴۰۰/۶/۱۷	تعداد صفحه: ۴	پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه
مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir	دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت شهریورماه سال ۱۴۰۰		

ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)	نمره
------	-------------------------	------

۰/۲۵	<p>۲۸- در عبارت زیر، قسمت مشخص شده، چه آرایه‌ای را پدید می‌آورد؟ «اصرارهای من که بوی التماس می داد، عاقبت شما را متقاعد کرد.»</p> <p>نقد و تحلیل نظم و نثر (۴ نمره)</p> <p>۲۹- متن زیر از «سید محمد علی جمالزاده» است؛ به پرسش‌های مربوط به آن پاسخ دهید. «دیگران نیز فرصت نداده مانند قحطی زدگان به جان غاز افتادند و در یک چشم به هم زدن، چنان کلکش را کردند که گویی هرگز غازی قدم به عالم وجود نهاده بود! در همان بحبوحه بخور بخور، صدای تلفن بلند شد، بیرون جستم و فوراً برگشته رو به آقای استادی گفتم: «وزیر داخله پای تلفن است» یارو حساب کار خود را کرده، بدون آنکه سر سوزنی خود را از تک و تا بیندازد، دل به دریا زده و به دنبال من از اتاق بیرون آمد.»</p> <p>الف) یک عبارت کنایی از متن ذکر نمایید. ب) در جای خالی عبارت زیر، کلمه مناسب بنویسید. «جمالزاده» در داستان بیشتر از اینکه به محتوا توجه داشته باشد به سبک نویسندگی و کاربرد کلمات ..... و متداول در نثر توجه داشت. ج) واژه درست را از داخل کمانک انتخاب کنید. از آثار دیگر جمالزاده می‌توان به (تلخ و شیرین - سه تار) اشاره کرد.</p> <p>۳۰- با توجه به ابیات زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید.</p> <p>به کردار افسانه از هر کسی شنیدم همی داستانت بسی به تنها یکی گور بریان کنی هوا را به شمشیر گریان کنی برهنه چو تیغ تو بیند عقاب نیارد به نخجیر کردن شتاب نشان کمند تو دارد هژبر ز بیم سنان تو خون بارد ابر</p> <p>الف) شاعر در بیان کدام یک از ویژگی‌های رستم زیاده‌روی کرده است؟ ب) با توجه به این توصیف، مناسب‌ترین آرایه برای تصویر آفرینی در حماسه ..... است.</p> <p>۳۱- ابیات زیر سروده «پروین اعتصامی» است، به پرسش‌های مربوط به آن پاسخ دهید.</p> <p>«محتسب مستی به ره دید و گریبانش گرفت مست گفت: «ای دوست، این پیراهن است افسار نیست» گفت: «از بهر غرامت، جامه ات بیرون کنم گفت: «پوسیده است، جز نقشی ز پود و تار نیست» الف) به این شیوه گفت و گو میان دو انسان ..... می‌گویند. ب) مصراع «گفت: «پوسیده است، جز نقشی ز پود و تار نیست»» به چه موضوعی تأکید می‌کند؟</p> <p>۳۲- ابیات زیر سروده «فرخی یزدی» است. دو ویژگی ادبی آن را بنویسید.</p> <p>«آن زمان که بنهادم سر به پای آزادی دست خود ز جان شستم از برای آزادی تا مگر به دست آرم، دامن وصالش را می‌دوم به پای سر در قفای آزادی</p> <p>۳۳- برای بیت زیر از «سید اشرف الدین گیلانی»، یک ویژگی زبانی بنویسید.</p> <p>غلغلی انداختی در شهر تهران ای قلم خوش حمایت می‌کنی از شرع قرآن ای قلم</p>	
۲۰	جمع نمره	پاینده و پیروز باشید

راهنمای تصحیح امتحان نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	ساعت شروع: ۸ صبح
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه		تاریخ امتحان: ۱۴۰۰/۶/۱۷
دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت شهریورماه سال ۱۴۰۰		مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu

ردیف	راهنمای تصحیح	نمره
------	---------------	------

الف	تاریخ ادبیات: (۲ نمره)	
۱	۱) فرخی یزدی ۰/۲۵ ص ۱۷ (۲) علی مؤذنی ۰/۲۵ ص ۸۰	۰/۵
۲	سووشون ۰/۲۵ ص ۷۴	۰/۲۵
۳	الف) خداوندنامه ۰/۲۵ ص ۱۳ ب) سادگی ۰/۲۵ ص ۷۲ ج) ققنوس ۰/۲۵ ص ۷۲	۰/۷۵
۴	ب یا «دهکده پر ملال» نوشته «امین فقیری» ۰/۲۵ ص ۷۳	۰/۲۵
۵	ج یا اسطوره های ۰/۲۵ ص ۷۵	۰/۲۵
ب	سبک شناسی: (۲ نمره)	
۶	الف یا اغلب شاعران صرفا به شکل و ظاهر، گرایش داشتند. ۰/۲۵ ص ۴۳	۰/۲۵
۷	الف) درست ۰/۲۵ ص ۱۰۱ ب) نادرست ۰/۲۵ ص ۱۰۰ ج) درست ۰/۲۵ ص ۹۹ د) نادرست ۰/۲۵ ص ۲۰	۱
۸	الف) زبانی ۰/۲۵ ص ۹۶ ب) فکری ۰/۲۵ ص ۹۷ ج) ادبی ۰/۲۵ ص ۹۷	۰/۷۵
ج	موسیقی شعر: (۶ نمره)	
۹	الف یا «هرگز وجود حاضر غایب شنیده ای؟ / من در میان جمع و دلم جای دیگر است» ۰/۲۵ ص ۲۶	۰/۲۵
۱۰	ج یا «مفتعلن فاعلات مفتعلن فع» ۰/۲۵ صص ۲۶ و ۲۵	۰/۲۵
۱۱	الف) همسان ۰/۲۵ ب) ناهمسان ۰/۲۵ ج) همسان دولختی ۰/۲۵ صص ۲۲ تا ۲۶	۰/۷۵
۱۲	ب ۰/۵ (در هجای دوم مصراع اول در کلمه «سو» کوتاه تلفظ کر تا دن مصوت بلند و در هجای سوم مصراع اول کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند و در هجای نهم مصراع اول و هجای سوم مصرا تا ع دوم حذف همزه به کار رفته است) ص ۵۳	۰/۵
۱۳	بیا ۰/۲۵ ص ۵۴	۰/۲۵
۱۴	الف) دومین رکن ۰/۲۵ ب) قلب ۰/۲۵ ص ۸۶	۰/۵
۱۵	ب یا «رجز مربع سالم» ۰/۲۵ ص ۱۰۸	۰/۲۵
۱۶	تغییر در آوردن جایگاه قافیه، کوتاهی و بلندی مصراع ها، سیر آزاد تخیل، نگاه نو و نگرش عاطفی به واقعیات ملموس - نزدیکی به ادبیات نمایشی نیمه - برابر نبودن تعداد نشانه های هجایی و وزن واژه های یک مصراع با مصراع دیگر. (ذکر دو مورد کافی است) ۰/۵ ص ۱۰۶	۰/۵

۱۷	۲/۷۵	الف) تقطیع هجایی ۰/۷۵	چُ بَش - ن وی	سُ خَ نِ آه	لِ دَل مَ گو	کِ خَ طاست
		ب) نشانه های هجایی ۰/۷۵	. U . U	. . UU	. U . U	. UU
		الف) تقطیع هجایی	سُ خَن شِ نا	س نِ ای جا	نِ مَن خَ طا	این جاست
		ب) نشانه های هجایی	. U . U	. . UU	. U . U	. / UU
		ج) وزن انمره	مفاعِلن	فَعْلَاتِن	مفاعِلن	فَعْلن

د) ابدال ۰/۲۵ ص ۸۵

ادامه راهنمای تصحیح در صفحه دو

راهنمای تصحیح امتحان نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳		رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی		ساعت شروع: ۸ صبح	
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه		تاریخ امتحان: ۱۷/۶/۱۴۰۰		مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu	
دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت شهریورماه سال ۱۴۰۰		راهنمای تصحیح		نمره	
ردیف					
۵	زیبایی شناسی: (۶ نمره)				
۱۸	د یا «تلمیح - مراعات نظیر» ۰/۲۵ صص ۳۱ و ۳۰	۰/۵			
۱۹	الف) تضاد ۰/۲۵ ب) متناقض ۰/۲۵ صص ۶۰-۶۲	۰/۵			
۲۰	الف) مرتب ۰/۲۵ ب) نامرتب (مشوش) ۰/۲۵ صص ۵۸ و ۵۹	۰/۵			
۲۱	زیرا بیت «ز دو دیده خوش فشانم ز غمت شب جدایی / چه کنم که هست اینها گل باغ آشنایی» از شعر شاعر دیگری آورده شده است یا هاتف اصفهانی بییتی از غزل فخرالدین عراقی را تضمین کرده است یا شاعر با آوردن بییتی از سروده های یک شاعر دیگر، مقصود خود را بهتر بیان کرده است. (ذکر یک مورد و یا بیان مفاهیم مشابه) ۰/۵ صص ۳۳ و ۳۴	۰/۵			
۲۲	الف) مهر ۰/۲۵ ب) پرستش ۰/۲۵ ص ۹۱	۰/۵			
۲۳	اغراق ۰/۲۵ ص ۸۹	۰/۲۵			
۲۴	الف) جناس ۰/۲۵ ص ۱۱۳ ب) ایهام تناسب ۰/۲۵ ص ۱۱۴ ج) لف و نشر ۰/۲۵ ص ۸۹ د) اغراق ۰/۲۵ ص ۱۱۵	۱			
۲۵	الف) ایهام ۰/۲۵ ب) ۱- دوباره ۰/۲۵ ۲- جدید ۰/۲۵ (ص ۹۰)	۰/۷۵			
۲۶	زیرا شاعر دلیلی هنری و لطیف برای میوه ندادن سرو بیان کرده است. ۰/۵ یا) این یک دلیل غیرواقعی و ادعایی است و زیبایی آفرینی بیت از همین علت سازی خیالی است. (ص ۱۱۲)	۰/۵			
۲۷	الف) درست ۰/۲۵ ب) اسلوب معادله ۰/۲۵ ج) تشبیه یا شباهت ۰/۲۵ ص ۱۱۵	۰/۷۵			
۲۸	حس آمیزی ۰/۲۵ صص ۱۱۴ و ۱۱۳	۰/۲۵			
هـ	نقد و تحلیل نظم و نثر: (۴ نمره)				
۲۹	الف) یک چشم به هم زدن، گلگش را کردند، حساب کار خود را کرده، سر سوزنی، دل به دریا زده (و موارد درست دیگر) (ذکر یک عبارت کنایی کافی است) ۰/۵ ب) عامیانه ۰/۲۵ ج) تلخ و شیرین ۰/۲۵ ص ۷۴	۱			
۳۰	الف) شجاعت و قدرت ۰/۵ ب) اغراق ۰/۵ صص ۸۸ و ۸۹	۱			
۳۱	الف) مناظره ۰/۵ ب) فقر ۰/۲۵ (اگر دانش آموز به انعکاس اوضاع نامساعد جامعه اشاره کند نمره کامل تعلق می گیرد) ص ۷۰	۱			
۳۲	مراعات نظیر: (سر، پا، دست) / کنایه: (دست از جان شستم - به پای سر می روم) استعاره (دامن وصال) آزادی: ردیف / پای، برای، قفای: کلمات قافیه (ذکر دو مورد، کافی است) ۰/۵ ص ۴۵	۰/۵			
۳۳	سادگی و روانی ۰/۵ ص ۱۶	۰/۵			
۲۰	«در بخش نقد و تحلیل نظم و نثر به پاسخ های مشابه نمره تعلق می گیرد.» فرجامتان نیک باد	جمع			

نام و نام خانوادگی:	ساعت شروع: ۱۰ صبح	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	سؤالات امتحان نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳
مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	تاریخ امتحان: ۱۴۰۰/۱۰/۶	تعداد صفحه: ۴	پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه
مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir		دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت دی ماه سال ۱۴۰۰	

ردیف	سؤالات	نمره
------	--------	------

بارم	الف)	تاریخ ادبیات: (۲ نمره)										
۰/۲۵	۱	عبارت «او از پیشگامان نثر جدید فارسی است، او در نثر ساده و عامیانه، نقش مؤثری داشت.» «امثال و حکم» یکی از آثار اوست. چه کسی را معرفی می کند؟										
۰/۲۵	۲	در سال‌های مشروطه، ..... مجله «بهار» را که نشریه‌ای ادبی محسوب می شد، منتشر کرد. (الف) سیداشرف الدین گیلانی (ب) ملک الشعرا محمدتقی بهار (ج) میرزا یوسف خان اعتصامی آشتیانی (د) میرزا محمدصادق امیری فراهانی										
۰/۲۵	۳	کتاب «دستور زبان عشق» اثر کیست؟										
۰/۵	۴	واژه مناسب را از داخل کمانک انتخاب کنید. (الف) در قصیده به سبک ناصر خسرو به روانی و لطافت سعدی شعر می‌سراید. اوج سخنش در قطعات اوست. برخی از اشعار او به صورت مناظره میان دو انسان، جاندار یا شیء است. (پروین اعتصامی - میرزاده عشقی) (ب) در داستان نویسی دهه شصت، اغلب نویسندگان موفق (نسل جوان - پیش کسوتان) هستند.										
۰/۲۵	۵	کدام یک از جملات زیر درست نیست؟ (الف) اولین کنگره نویسندگان و شاعران ایران در تیرماه ۱۳۲۵ تشکیل شد و نیما در آنجا شعر «آی آدم‌ها» را خواند. (ب) تصرف نیما در ماهیت شعر معاصر و ارائه ماهیتی کهن از آن، به تغییر در قالب و ویژگی‌های شاعران قدیم انجامید.										
۰/۵	۶	نام یکی از آثار هر یک از شخصیت‌های زیر را بنویسید. (الف) سیمین دانشور (ب) سیدعلی موسوی گرمارودی										
		ب) سبک‌شناسی: (۲ نمره)										
۰/۲۵	۷	کاربرد کدام یک از کلمات زیر، بیانگر توجه به «واژگان کهن» در سطح زبانی شعر عصر بیداری است؟ (الف) وصال (ب) گلخن (ج) رنگین (د) آزادی										
۱	۸	هر یک از جملات زیر، مربوط به کدام یک از ویژگی‌های (زبانی - ادبی - فکری) است؟ (الف) دشمنی با استعمار و استبداد، در نثر روزنامه‌ای عصر بیداری بسیار مورد توجه قرار گرفته است. (ب) در دوره معاصر، گرایش به نماد در تصاویر شعری بیشتر می‌شود. (ج) با انقلاب اسلامی و وقوع جنگ تحمیلی، بسیاری از واژه‌های مربوط به فرهنگ ایثار و شهادت و مبارزه و مقاومت وارد زبان داستان این دوره شد. (د) گرایش به خیال‌بندی، شعر برخی شاعران دوره انقلاب اسلامی را گاه به شعر بیدل و صائب نزدیک کرده است.										
۰/۷۵	۹	کدام یک از موارد ستون «ب» به جملات ستون «الف» مربوط است؟ (یک مورد در ستون «ب» اضافی است)										
		<table border="1"> <thead> <tr> <th>گروه الف</th> <th>گروه ب</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>۱) در شعر ادبیات معاصر، انتخاب وزن، متناسب با لحن..... گفتار و زبان شعر است.</td> <td>مصنوع</td> </tr> <tr> <td>۲) گونه‌های نثر فنی و ..... در نثر ادبیات دوره معاصر جایگاهی ندارد.</td> <td>بینابین</td> </tr> <tr> <td>۳) در نثر دوره انقلاب اسلامی، زبان داستان‌ها به ویژه در زمان جنگ بیشتر ..... است.</td> <td>عامیانه</td> </tr> <tr> <td></td> <td>طبیعی</td> </tr> </tbody> </table>	گروه الف	گروه ب	۱) در شعر ادبیات معاصر، انتخاب وزن، متناسب با لحن..... گفتار و زبان شعر است.	مصنوع	۲) گونه‌های نثر فنی و ..... در نثر ادبیات دوره معاصر جایگاهی ندارد.	بینابین	۳) در نثر دوره انقلاب اسلامی، زبان داستان‌ها به ویژه در زمان جنگ بیشتر ..... است.	عامیانه		طبیعی
گروه الف	گروه ب											
۱) در شعر ادبیات معاصر، انتخاب وزن، متناسب با لحن..... گفتار و زبان شعر است.	مصنوع											
۲) گونه‌های نثر فنی و ..... در نثر ادبیات دوره معاصر جایگاهی ندارد.	بینابین											
۳) در نثر دوره انقلاب اسلامی، زبان داستان‌ها به ویژه در زمان جنگ بیشتر ..... است.	عامیانه											
	طبیعی											
		ادامه سؤالات در صفحه دوم										

نام و نام خانوادگی:	ساعت شروع: ۱۰ صبح	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	سؤالات امتحان نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳
مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	تاریخ امتحان: ۱۴۰۰/۱۰/۶	تعداد صفحه: ۴	پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه
مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir		دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت دی ماه سال ۱۴۰۰	

ردیف	سؤالات	نمره
موسیقی شعر: (۶ نمره)		
۱۰	کدام یک از ابیات زیر، دو برش آوایی ندارد؟ (با دو وزن خوانده نمی‌شود؟) الف) از کرده خویشتن پشیمانم جز توبه ره دگر نمی دانم ب) درد عشقی کشیده ام که می‌رس زهر هجری چشیده ام که می‌رس	۰/۲۵
۱۱	برای هر یک از ابیات زیر، یکی از وزن های داخل کمانک را انتخاب کنید. (ناهمسان - همسان دو لختی - همسان تک لختی) الف) پیش از من و تو بسیار بودند و نقش بستند / دیوار زندگی را زین گونه یادگاران ب) در غم ما روزها بی گاه شد / روزها با سوزها همراه شد ج) ماه فروماند از جمال محمد / سرو نباشد به اعتدال محمد	۰/۷۵
۱۲	در بیت «پیش کمان ابرویش لابه همی کنم ولی / گوش کشیده است از آن گوش به من نمی‌کند»: الف) شاعر در هجای هفتم مصراع اول بیت، از کدام اختیار «زبانی» استفاده کرده است؟ ب) وزن این بیت چیست؟	۱
۱۳	در کدام بیت اختیار «وزنی» به کار رفته است؟ الف) به صد جان ارزد آن رغبت که جانان ب) سرو را مانی ولیکن سرو را رفتار نه ج) همه کارم ز خودکامی به بدنامی کشید آخر نخواهم گوید و خواهد به صد جان ماه را مانی ولیکن ماه را گفتار نیست نهان کی ماند آن رازی کز او سازند محفل ها	۰/۵
۱۴	نام بحر کدام یک از ابیات زیر «رجز مربع سالم» است؟ الف) دریای هستی دم به دم ب) ای خوش منادی های تو، در باغ شادی های تو در چرخ و تاب و پیچ و خم بر جای نان شادی خورد، جانی که شد مهمان تو	۰/۵
۱۵	در شعر زیر، وزن مصراع مشخص شده را بنویسید. «می تراود مهتاب / می درخشد شب تاب / نیست یک دم شکند خواب به چشم کس و لیک / غم این خفته چند / خواب در چشم ترم می شکند.»	۰/۵
۱۶	با توجه به بیت «می‌کوش به هر ورق که خوانی / کان دانش را تمام دانی» به پرسش‌ها پاسخ دهید. الف) بیت را تقطیع هجایی کنید. ب) نشانه های هجایی آن را بگذارید. ج) کدام اختیار وزنی در بیت به کار رفته است؟ د) وزن بیت چیست؟	۲/۵
زیبایی شناسی: (۶ نمره)		
۱۷	در هر یک از بیت های گروه «الف» کدام آرایه ادبی گروه «ب» به کار رفته است؟ (در ستون «ب» یک مورد اضافی است.)	۱/۲۵
	گروه الف	گروه ب
	(۱) گر چه گاهی شهبابی / مشق های شب آسمان را / زود خط می زد و محو می شد / باز در آن هوای مه آلود / پاک کن هایی از ابر تیره / خط خورشید را پاک می کرد (۲) گوش ترخمی کو کز ما نظر نیوشد / دست غریب یعنی فریاد بی صداییم (۳) دلم گرفته از این روزها دلم تنگ است / میان ما و رسیدن هزار فرسنگ است (۴) سپهدر پرستنده را گفت گرم / سخن های شیرین به آوای نرم (۵) خیز تا خاطر بدان ترک سمرقندی دهیم / کز نسیمش «بوی جوی مولیان آید همی»	متناقض نما تضمین حس آمیزی مراعات نظیر اغراق اسلوب معادله
ادامه سؤالات در صفحه سوم		

نام و نام خانوادگی:	ساعت شروع: ۱۰ صبح	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	سؤالات امتحان نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳
مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	تاریخ امتحان: ۱۴۰۰/۱۰/۶	تعداد صفحه: ۴	پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه
مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir		دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت دی ماه سال ۱۴۰۰	
نمره	سؤالات		ردیف

۰/۵	در بیت زیر، یک «لف» و یک «نشر» مربوط به آن را بنویسید. «روی و چشمی دارم اندر مهر او / کاین گهر می ریزد آن زَر می زند»	۱۸
۰/۵	بیت زیر، به چه موضوعی «تلمیح» دارد؟ «یارب این آتش که بر جان من است / سرد کن زان سان که کردی بر خلیل»	۱۹
۰/۵	با توجه به شعر و نثر زیر، تفاوت آرایه های «تضاد» و «متناقض نما» را بنویسید. الف) عصر جدید / عصری که هیچ اصلی / جز اصل احتمال، یقینی نیست. ب) زمین را از آسمان نثار است و آسمان را از زمین غبار.	۲۰
۱	با توجه به بیت «گر هزار است بلبل این باغ / همه را نغمه و ترانه یکی است» به پرسش‌ها پاسخ دهید: الف) در کدام واژه، آرایه «ایهام تناسب» به کار رفته است؟ ب) معانی مختلف این واژه را بنویسید. ج) این واژه، با کدام یک از واژه های بیت، تناسب دارد؟ (یک مورد)	۲۱
۱	برای هر یک از ابیات زیر، آرایه مناسب را از داخل کمانک انتخاب کنید. الف) به سرو گفت کسی میوه ای نمی آری؟ / جواب داد که آزادگان تهی دستند (لف و نشر - حسن تعلیل) ب) چشم عاشق نتوان دوخت که معشوق نبیند / پای بلبل نتوان بست که بر گل نسراید (اسلوب معادله - تضمین) ج) چو رامین گه گهی بناوختی چنگ / ز شادی بر سر آب آمدی سنگ (حسن آمیزی - اغراق) د) عهد کردی که گُشی فرصت خود را روزی / فرصت ار یافتی، آن عهد فراموش نکن (متناقض نما - ایهام)	۲۲
۰/۵	با ذکر یک دلیل ثابت کنید در بیت زیر، آرایه «اسلوب معادله» به کار رفته است. «سعدی از سرزنش خلق نترسد، هیهات / غرقه در نیل چه اندیشه کند باران را»	۲۳
۰/۷۵	در شعر زیر: «رود می نالد / جغد می خواند / غم بیاویخته با رنگ غروب / می تراود ز لبم قصه سرد / دلم افسرده در این تنگ غروب» الف) آرایه قسمت مشخص شده چه نام دارد؟ ب) چگونه به وجود این آرایه، پی برده‌اید؟	۲۴
	نقد و تحلیل نظم و نثر: (۴ نمره)	
۰/۷۵	به پرسش‌های مربوط به سروده زیر از «نیما یوشیج» پاسخ دهید. «در شب تیره دیوانه‌ای کاو / دل به رنگی گریزان سپرده / در دره سرد و خلوت نشسته / همچو ساقه گیاهی فسرده / می کند داستانی غم‌آور...» الف) قالب این شعر چیست؟ ب) دو ویژگی این شعر را بنویسید.	۲۵
۰/۵	بیت زیر از «عارف قزوینی» بیانگر چه مضمونی از شعر این شاعر دوره بازگشت و بیداری است؟ «از خون جوانان وطن لاله دمیده / از ماتم سرو قدشان سرو خمیده»	۲۶
ادامه سؤالات در صفحه چهارم		

نام و نام خانوادگی:	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	سؤالات امتحان نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳
ساعت شروع: ۱۰ صبح	تعداد صفحه: ۴	پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه
مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	تاریخ امتحان: ۱۴۰۰/۱۰/۶	دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت دی ماه سال ۱۴۰۰
مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir		

ردیف	سؤالات	نمره
------	--------	------

۲۷	شعر انتقادی «ای قلم» که با بیت زیر آغاز می‌شود، سروده کدام یک از شاعران زیر است؟ « غلغلی انداختی در شهر تهران ای قلم / خوش حمایت می کنی از شرع قرآن ای قلم» الف) سیداشرف الدین گیلانی ب) فرخی یزدی ج) ادیب الممالک فراهانی د) ایرج میرزا	۰/۲۵
۲۸	سه مورد از درون‌مایه‌های «نثر» دوره بیداری را بنویسید.	۰/۷۵
۲۹	متن زیر از «سیدمحمدعلی جمال زاده» است، دو مورد از ویژگی های آن را بنویسید. گفت: «خوب دستگیرم شد. خاطر جمع باشید که از عهده برخواهم آمد» چندین بار درسش را تکرار کردم تا از بر شد، بعد برای تبدیل لباس و آراستن سر و وضع او را به اتاق دیگر فرستادم. «	۰/۵
۳۰	با توجه به شعر زیر که سروده «مهدی اخوان ثالث» است، به پرسش‌ها پاسخ دهید: «سلامت را نمی‌خواهند پاسخ گفت / سرها در گریبان است / کسی سر برنیارد کرد پاسخ گفتن و دیدار یاران را / نگه جز پیش پا را دید نتواند / که ره تاریک و لغزان است / و گر دست محبت سوی کس یازی / به اکراه آورد دست از بغل بیرون / که سرما سخت سوزان است» الف) دو ویژگی شعر «اخوان» را بنویسید. ب) یک اثر از این شاعر نام ببرید.	۰/۷۵
۳۱	در ابیات زیر، دو آرایه مشترک بیابید. ۱) « بی مهر رُخت روز مرا نور نمانده است وز عمر مرا جز شب دیجور نمانده است» ۲) چون جام شفق موج زند خون به دل من با این همه دور از تو مرا چهره زردی است»	۰/۵

۲۰	فرجامتان نیک باد	
----	-------------------------	--

راهنمای تصحیح امتحان نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	ساعت شروع: ۱۰ صبح
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه		تاریخ امتحان: ۱۴۰۰/۱۰/۶
دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت دی ماه سال ۱۴۰۰		مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu

ردیف	راهنمای تصحیح	نمره
	پاسخ	بارم
	الف) تاریخ ادبیات: (۲ نمره)	
۱	علامه علی اکبر دهخدا (ص ۲۱-۲۰)	۰/۲۵
۲	ج یا میرزا یوسف خان اعتصامی آشتیانی (ص ۱۸)	۰/۲۵
۳	قیصر امین پور (ص ۷۷)	۰/۲۵
۴	الف) پروین اعتصامی (ص ۷۰) ب) پیش کسوتان (ص ۷۸)	۰/۵
۵	ب یا تصرف نیما در ماهیت شعر معاصر و ارائه ماهیتی کهن از آن، به تغییر در قالب و ویژگی های سخن شاعران قدیم انجامید. (ص ۶۹)	۰/۲۵
۶	الف) آتش خاموش، شهری چون بهشت، سووشون یا هر اثر درست دیگر (یک مورد ۰/۲۵) (ص ۷۵-۷۴) ب) صدای سبز، خواب ارغوانی، برآشفتن گیسوی تاک، گوشواره عرش یا هر اثر درست دیگر (یک مورد ۰/۲۵) (ص ۷۷-۷۸)	۰/۵
	ب) سبک شناسی: (۲ نمره)	
۷	ب یا گلخن (ص ۴۳)	۰/۲۵
۸	الف) فکری (ص ۴۶) ب) ادبی (ص ۹۷) ج) زبانی (ص ۱۰۱) د) ادبی (ص ۹۹)	۱
۹	الف) طبیعی (ص ۹۷) ب) مصنوع (ص ۹۸) ج) عامیانه (ص ۱۰۰)	۰/۷۵
	ج) موسیقی شعر: (۶ نمره)	
۱۰	ب یا درد عشقی کشیده ام که مپرس / زهر هجری چشیده ام که مپرس (صص ۲۲ و ۲۵ و ۲۶)	۰/۲۵
۱۱	الف) همسان دولختی (ص ۲۵) ب) همسان تک لختی (ص ۲۵) ج) ناهمسان (ص ۲۴)	۰/۷۵
۱۲	الف) تغییر کمیت مصوت یا کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند (ص ۵۳) ب) مفتعلن مفاعلهن مفتعلن مفاعلهن (ص ۵۳)	۱
۱۳	ب یا سرو را مانی ولیکن سرو را رفتار نه / ماه را مانی ولیکن ماه را گفتار نیست (صص ۸۳ و ۵۱-۵۰)	۰/۵
۱۴	الف یا دریای هستی دم به دم / در چرخ و تاب و پیچ و خم (ص ۱۰۸)	۰/۵
۱۵	فعلاتن فعلن (ص ۱۰۵)	۰/۵
۱۶	الف) تقطیع هجایی ب) نشانه های هجایی الف) تقطیع هجایی ب) نشانه های هجایی	۲/۵
	الف) تقطیع هجایی (ص ۷۵) ب) نشانه های هجایی (ص ۷۵)	
	ج) ابدال (ص ۲۵) د) مستعمل فاعلاتن فع لن یا مفعول مفاعلهن فعولن (ص ۸۵)	
	ادامه در صفحه دوم	

ساعت شروع: ۱۰ صبح	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	راهنمای تصحیح امتحان نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳
تاریخ امتحان: ۱۴۰۰/۱۰/۶		پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه
مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu		دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت دی ماه سال ۱۴۰۰

ردیف	راهنمای تصحیح	نمره
	(د) زیبایی شناسی: (۶ نمره)	
۱۷	۱- مراعات نظیر ۰/۲۵ (ص ۳۱) ۲- متناقض نما (پارادوکس) ۰/۲۵ (ص ۶۱) ۳- اغراق ۰/۲۵ (ص ۸۹) ۴- حس ۱/۲۵ آمیزی ۰/۲۵ (ص ۱۱۳) ۵- تضمین ۰/۲۵ (ص ۳۳)	
۱۸	روی (لف) (۰/۲۵) زر می زند (نشر) ۰/۲۵ یا چشم (لف) ۰/۲۵ (نشر) ۰/۲۵ (ص ۵۹)	۰/۵
۱۹	به داستان حضرت ابراهیم (ع) و گلستان شدن آتش (ص ۳۲)	۰/۵
۲۰	«تضاد» آوردن دو امر متضاد است، بدون آنکه متناقض هم باشند، اما در متناقض نما، تضاد در یک امر است؛ نه دو امر (یا ذکر مفاهیم مشابه) (صص ۶۱-۶۰-۵۹)	۰/۵
۲۱	الف) هزار ۰/۲۵ (ب) عدد هزار ۰/۲۵، بلبل ۰/۲۵ ج) بلبل، باغ، نغمه، ترانه (ذکر یک مورد کافی است) ۰/۲۵ (ص ۹۱)	۱
۲۲	الف) حسن تعلیل ۰/۲۵ (ص ۱۱۲) (ب) اسلوب معادله ۰/۲۵ (ص ۱۱۵) ج) اغراق ۰/۲۵ (ص ۸۹) (د) ایهام ۰/۲۵ (ص ۹۰)	۱
۲۳	هر یک از دو مصراع استقلال نحوی و معنایی دارند و مصراع دوم با مفهومی محسوس در حکم مصداق و تأییدی برای مصراع اول است. شاعر بر پایه تشبیه بین دو مصراع ارتباط معنایی برقرار کرده است. (ذکر یک دلیل کافی است) ۰/۵ (صص ۱۱۴ و ۱۱۵)	۰/۵
۲۴	الف) حس آمیزی ۰/۲۵ (ب) زیرا شاعر دو حس شنوایی و لامسه را با هم آمیخته است. ۰/۵ (ص ۱۱۴)	۰/۷۵
	(ه) نقد و تحلیل نظم و نثر: (۴ نمره)	
۲۵	الف) نو یا نیمایی ۰/۲۵ (ب) تغییر در آوردن جایگاه قافیه و کوتاهی و بلندی مصراع ها، نگاه نو و نگرش عاطفی به واقعیات ملموس- سیر آزاد تخیل - نزدیکی به ادبیات نمایشی از ویژگی های این شعر نیما است. (ذکر دو مورد کافی است). ۰/۵ (ص ۷۱)	۰/۷۵
۲۶	سوز و شور شاعر نسبت به وطن، و نشان دادن دردمندی و عشق او به میهن و جوانان (ص ۱۷)	۰/۵
۲۷	الف یا سیداشرف الدین گیلانی (نسیم شمال) (ص ۱۶)	۰/۲۵
۲۸	آزادی، وطن، قانون، تعلیم و تربیت جدید، توجه به مردم، دانش ها و فنون نوین (ذکر سه مورد هر کدام ۰/۲۵) (صص ۴۶-۴۵-۴۴)	۰/۷۵
۲۹	۱) بسیاری از واژه ها، کنایات و اصطلاحات عامیانه در آن به کار رفته است. ۲) نثر داستانی تحت تاثیر زبان گفتار و محاوره است. ۳) کوتاهی جملات و کاربرد افعال فراوان در متن دیده می شود. ۴) در این متن گونه های نثر فنی و مصنوع جایگاهی ندارند (ذکر دو مورد کافی است). هر کدام ۰/۲۵ به موارد صحیح دیگر نمره تعلق می گیرد (ص ۹۸)	۰/۵
۳۰	الف) بیان روایی و داستانی، حماسی بودن زبان، کهن گرایی، به کارگیری ترکیبات زیبا و خوش آهنگ، کاربردهای نحوی سبک خراسانی، شعر اجتماعی، انعکاس حوادث زندگی مردم در شعر. هر مورد ۰/۲۵ (ذکر دو مورد کافی است). ب) آخر شاهنامه، زمستان، از این اوستا یا هر اثر درست دیگر. ۰/۲۵ (ذکر یک مورد کافی است) (ص ۷۲)	۰/۷۵
۳۱	ایهام، تشبیه (به هر آرایه مشترک دیگر هم نمره تعلق می گیرد). هر کدام ۰/۲۵ (صص ۸۹ و ۹۰)	۰/۵
	فرجامتان نیک باد	

تعداد صفحه: ۴	ساعت شروع: ۸ صبح	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	سؤالات امتحان نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳
مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	تاریخ امتحان: ۱۴۰۱/۳/۱۹	نام و نام خانوادگی:	پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه
مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://ace.medu.ir	دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت خردادماه سال ۱۴۰۱		
نمره	سؤالات		ردیف

بارم	تاریخ ادبیات: (۲ نمره)	ردیف
۱	کدام یک از عبارات‌های زیر درست و کدام یک نادرست است؟ الف) شعرهای سید اشرف‌الدین گیلانی در راه مبارزه با استبداد و عشق به وطن در روزنامه «قرن بیستم» چاپ می‌شد. ب) شاعران دوره بازگشت از این جهت اهمیت دارند که توانستند زبان شعر را از آن حالت سستی که در اواخر سبک هندی در شعر به وجود آمده بود، نجات بخشند. ج) در ادبیات دوره معاصر، نوآوری‌ها، اندیشه‌های باستان‌گرا و گاهی گرایش به شعرهای ترجمه‌ای مورد توجه بود. د) نثر فارسی دوره معاصر، تحت تأثیر آثاری که در دوره بیداری از زبان‌های اروپایی ترجمه می‌شد، از سادگی دور شد.	۱
۰/۲۵	کدام کتاب از آثار مثنوی «قیصر امین‌پور» است؟ الف) آیین‌های ناگهان (ب) در کوچه آفتاب (ج) طوفان در پرانتز (د) ظهر روز دهم	۲
۰/۲۵	عبارت زیر در مورد کدام دوره از شعر فارسی معاصر است؟ « در این دوره که باید آن را دوره کمال جریان‌های ادبی دانست، شاعران بهتر و هنری‌تر از گذشته به جوهر شعر دست یافتند و مضمون شعر آنها بیشتر نقد اجتماعی است.» الف) اول (ب) دوم (ج) سوم (د) چهارم	۳
۰/۵	جاهای خالی را با واژه‌های مناسب پر کنید. الف) «سیمین دانشور» با کتاب ..... به اوج نویسندگی خود رسید. ب) اولین ..... با عنوان «جعفر خان از فرنگ برگشته» به قلم «حسن مقدم» در سال ۱۳۰۱ نوشته شد.	۴
	سبک‌شناسی: (۲ نمره)	ب)
۱	پاسخ مناسب را از داخل کمانک انتخاب کنید. الف) «ابوالقاسم لاهوتی» و «فرّخی یزدی» از شاخص‌ترین شاعران حوزه (توجه به مردم - دانش‌ها و فنون نوین) هستند. ب) سبک نویسندگی اکثر نویسندگان دوره بازگشت و بیداری مطابقت کاملی با ادبیات داستانی (کهن-جدید) نداشت. ج) ابهام در شعر معاصر پسندیده است و (معنی‌آفرینی - معنی‌گریزی) از ویژگی‌های شعر این دوره است. د) گرایش به (خیال‌بندی - واقع‌گرایی) شعر برخی شاعران دوره انقلاب اسلامی را گاه به شعر بیدل و صائب نزدیک کرده است.	۵
۰/۵	هر یک از جملات زیر، مربوط به کدام یک از ویژگی‌های (ادبی - فکری) است؟ الف) مکتب‌های فلسفی و ادبی قرن نوزدهم و بیستم اروپا مانند رمانتیسم در ادبیات داستانی دوره معاصر حضوری آشکار و تأثیرگذار دارند. ب) در نثر دوره انقلاب اسلامی، به تدریج به‌ویژه بعد از جنگ، گرایش به سبک‌های جدید داستان‌نویسی مانند جریان سیال ذهن بیشتر می‌شود.	۶
۰/۵	بیت زیر، سروده «سلمان هراتی»، شاعر دوره انقلاب اسلامی، است؛ کدام ویژگی «زبانی» در آن دیده می‌شود؟ «گم بود در عمیق زمین شانه بهار / بی تو ولی زمینه پیداشدن نداشت» الف) آشنایی‌زدایی و روی آوردن به کاربرد ترکیب‌های بدیع و بی‌سابقه ب) عبارات‌های وصفی دور و دراز و لفظ‌پردازی‌های بیجا	۷
	ادامه سؤالات در صفحه دوم	

تعداد صفحه: ۴	ساعت شروع: ۸ صبح	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	سؤالات امتحان نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳
مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	تاریخ امتحان: ۱۴۰۱/۳/۱۹	نام و نام خانوادگی:	پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه
مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir	دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت خردادماه سال ۱۴۰۱		

ردیف	سؤالات	نمره
------	--------	------

ردیف	سؤالات	نمره
	موسیقی شعر: (۶ نمره)	
۸	در کدام یک از مصراع‌های زیر، کلمه «سو» کوتاه تلفظ نمی‌شود؟ الف) روزه یک سو شد و عید آمد و دلها برخاست ب) آمد سوی کعبه سینه پرجوش	۰/۲۵
۹	در کدام یک از واژگان بیت زیر، مصوت بلند «ی»، همواره کوتاه است؟ « هرگز وجود حاضر غایب شنیده‌ای؟ / من در میان جمع و دلم جای دیگر است»	۰/۲۵
۱۰	برای هر یک از ابیات زیر، یکی از وزن‌های داخل کمانک را انتخاب کنید. (همسان دولختی - ناهمسان) الف) تو با خدای خود انداز کار و دل خوش دار / که رحم اگر نکند مدعی خدا بکند ب) من به زبان اشک خود می‌دهمت سلام و تو / بر سر آتش دلم همچو زبانه می‌روی	۰/۵
۱۱	وزن کدام یک از ابیات زیر متفاوت است؟ الف) جاننا نظری که ناتوانم / بخشا که به لب رسید جانم ب) گشته‌ام در جهان و آخر کار / دلبری برگزیده‌ام که می‌رس ج) ای سرو بلند قامت دوست / وه وه که شمایلت چه نیکوست	۰/۵
۱۲	بیت «دی شیخ با چراغ همی گشت گرد شهر / کز دیو و دد ملولم و انسانم آرزوست» بر وزن «مستفعلن مفاعل مستفعلن فعل» است؛ برش آوایی دوم این بیت کدام یک از موارد زیر است؟ الف) فاعلاتن مفاعلن فعلن ب) مفاعلن فاعلاتن مفاعلن فعلن ج) مفعول مفاعلن مفاعلین د) مفعول فاعلاتن مفاعلین	۰/۵
۱۳	در بیت «همت طلب از باطن پیران سحرخیز / زیرا که یکی را ز دو عالم طلبیدند» کدام اختیار شاعری به کار نرفته است؟ الف) تغییر کمیت مصوت ب) حذف همزه ج) بلند بودن هجای پایان مصراع	۰/۵
۱۴	نام کامل بحر بیت زیر را بنویسید. «ای مست شب‌رو کیستی؟ آیا مه من نیستی؟ / گر نیستی، پس چیستی؟ ای همدم تنهای دل»	۰/۷۵
۱۵	«وزن‌واژه» شعر زیر را بنویسید. «بیا ره توشه برداریم / قدم در راه بی‌برگشت بگذاریم / ببینیم آسمان «هرکجا» آیا همین رنگ است؟»	۰/۲۵
۱۶	با توجه به بیت «یار با ماست چه حاجت که زیادت طلبیم / دولت صحبت آن مونس جان ما را بس» به پرسش‌ها پاسخ دهید. الف) بیت را تقطیع هجایی کنید. ب) نشانه‌های هجایی آن را بگذارید. ج) وزن بیت چیست؟ د) یک اختیار «وزنی» این بیت را بنویسید.	۲/۵
	ادامه سؤالات در صفحه سوم	

تعداد صفحه: ۴	ساعت شروع: ۸ صبح	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	سؤالات امتحان نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳
مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	تاریخ امتحان: ۱۴۰۱/۳/۱۹	نام و نام خانوادگی:	پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه
مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir	سال ۱۴۰۱	دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت خردادماه سال ۱۴۰۱	
ردیف	سؤالات		نمره

(۵) زیبایی شناسی: (۶ نمره)					
۱۷	<p>برای هر یک از ابیات زیر، آرایه مناسب را از داخل کمانک انتخاب کنید.</p> <p>الف) آتش آن نیست که از شعله آن خندد شمع / آتش آن است که بر خرمن پروانه زدند (ایهام - مراعات نظیر)</p> <p>ب) بیداری زمان را با من بخوان به فریاد / و مرد خواب و خفتی / «رو سر بنه به بالین، تنها مرا رها کن» (تضمین - حس آمیزی)</p> <p>ج) مجنون که به دیوانه‌گری شهره شهر است / در دشت جنون همسفر عاقل ما بود (حسن تعلیل - تلمیح)</p> <p>د) فلک در خاک می‌غلطید از شرم سرافرازی / اگر می‌دید معراج ز پا افتادن ما را (متناقض‌نما - لف و نشر)</p> <p>هـ) گر برگ گل سرخ کنی پیرهنش را / از نازکی آزار رساند بدنش را (اغراق - تضاد)</p>				
۱۸	<p>با توجه به ابیات زیر به پرسش‌ها پاسخ دهید:</p> <p>۱- جان ریخته شد با تو، آمیخته شد با تو / چون بوی تو دارد جان، جان را هله بنوازم</p> <p>۲- پرستش به مستی است در کیش مهر / برون‌اند زین جرگه هشیارها</p> <p>الف) در کدام یک از ابیات، آرایه «ایهام تناسب» وجود دارد؟</p> <p>ب) کدام واژه این آرایه را پدید آورده است؟</p> <p>ج) معانی مختلف این واژه را بنویسید.</p>				
۱۹	<p>در هر یک از ابیات زیر، چه نوع لف و نشری به کار رفته است؟</p> <p>الف) دل و کشورت جمع و معمور باد! / ز ملک پراکندگی دور باد!</p> <p>ب) اگر ز خلق ملامت و گر ز کرده ندامت / کشیدم، از تو کشیدم، شنیدم، از تو شنیدم</p>				
۲۰	<p>الف) کدام آرایه مشترک (به جز مراعات نظیر) در موارد زیر، «موسیقی معنوی» ایجاد کرده است؟</p> <p>ب) چگونه به وجود این آرایه پی برده‌اید؟</p> <p>۱- خط شکسته را محکم‌تر و بامزه‌تر از دیگران می‌نوشت.</p> <p>۲- افسوس موها، نگاه‌ها به عبث / عطر لغات شاعر را تاریک می‌کنند.</p>				
۲۱	<p>در کدام یک از ابیات زیر آرایه «حسن تعلیل» یافت نمی‌شود؟</p> <p>الف) اشک سحر ز یاد از لوح دل سیاهی / خرم کند چمن را باران صبحگاهی</p> <p>ب) عجب نیست بر خاک اگر گل شکفت / که چندین گل اندام در خاک خفت</p>				
۲۲	<p>با ذکر دو دلیل ثابت کنید آرایه «اسلوب معادله» در بیت زیر وجود دارد؟</p> <p>بی‌کمالی‌های انسان از سخن پیدا شود / پسته بی‌مغز چون لب وا کند، رسوا شود</p>				
۲۳	<p>در هر یک از بیت‌های گروه «الف» کدام آرایه ادبی گروه «ب» به کار رفته است؟ (در ستون «ب» یک مورد اضافی است.)</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>گروه الف</th> <th>گروه ب</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td> <p>(۱) همه غیبی تو بدانی، همه عیبی تو بپوشی / همه بیشی تو بگاهی، همه کمی تو فزایی</p> <p>(۲) از آن مرد دانا دهان دوخته است / که بیند که شمع از زبان سوخته است</p> <p>(۳) می‌شناسمت / چشم‌های تو میزبان آفتاب صبح سبز باغ‌هاست / می‌شناسمت</p> <p>(۴) عهد کردی که کشی فرصت خود را روزی / فرصت از یافتی، آن عهد فراموش مکن</p> </td> <td> <p>اغراق</p> <p>تضاد</p> <p>ایهام</p> <p>اسلوب معادله</p> <p>حسن تعلیل</p> </td> </tr> </tbody> </table>	گروه الف	گروه ب	<p>(۱) همه غیبی تو بدانی، همه عیبی تو بپوشی / همه بیشی تو بگاهی، همه کمی تو فزایی</p> <p>(۲) از آن مرد دانا دهان دوخته است / که بیند که شمع از زبان سوخته است</p> <p>(۳) می‌شناسمت / چشم‌های تو میزبان آفتاب صبح سبز باغ‌هاست / می‌شناسمت</p> <p>(۴) عهد کردی که کشی فرصت خود را روزی / فرصت از یافتی، آن عهد فراموش مکن</p>	<p>اغراق</p> <p>تضاد</p> <p>ایهام</p> <p>اسلوب معادله</p> <p>حسن تعلیل</p>
گروه الف	گروه ب				
<p>(۱) همه غیبی تو بدانی، همه عیبی تو بپوشی / همه بیشی تو بگاهی، همه کمی تو فزایی</p> <p>(۲) از آن مرد دانا دهان دوخته است / که بیند که شمع از زبان سوخته است</p> <p>(۳) می‌شناسمت / چشم‌های تو میزبان آفتاب صبح سبز باغ‌هاست / می‌شناسمت</p> <p>(۴) عهد کردی که کشی فرصت خود را روزی / فرصت از یافتی، آن عهد فراموش مکن</p>	<p>اغراق</p> <p>تضاد</p> <p>ایهام</p> <p>اسلوب معادله</p> <p>حسن تعلیل</p>				
ادامه سؤالات در صفحه چهارم					

سؤالات امتحان نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳		رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی		ساعت شروع: ۸ صبح		تعداد صفحه: ۴	
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه		نام و نام خانوادگی:		تاریخ امتحان: ۱۹/۳/۱۴۰۱		مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	
دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت خردادماه سال ۱۴۰۱		مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir					
ردیف	سؤالات			نمره			
هـ)	نقد و تحلیل نظم و نثر: (۴ نمره)						
۲۴	مفهوم کنایی قسمت مشخص شده را بنویسید. «این تنگ‌عیشی برای او (مولوی) نوعی ریاضت نفسانی بود؛ ناشی از خشک‌دستی نبود. از زندگی فقط به قدر ضرورت تمتع می‌برد. بیش از قدر ضرورت را موجب دورافتادن از خط سیر روحانی خویش می‌یافت.»			۰/۵			
۲۵	متن زیر از داستان «کباب‌غاز» اثر «جمال‌زاده» است. دو مورد از ویژگی‌های «سبک نویسندگی» او را ذکر کنید. «اگر چشمم تو چشمش می‌افتاد، با همان زبان بی‌زبانی نگاه، حقش را کف دستش می‌گذاشتم. ولی شستش خبردار شده بود و چشمش مثل مرغ سربریده مدام روی میز از این بشقاب به آن بشقاب می‌دوید و به کاپنات اعتنا نداشت.»			۰/۵			
۲۶	نوشته زیر قسمتی از داستان «آن شب عزیز» اثر «سید مهدی شجاعی» است. با توجه به متن، یکی از مضامین (قلمرو فکری) نثر ادبیات انقلاب اسلامی را بیان نمایید. «شما شهادتین گفتید و یک بار دیگر امام زمان را صدا زدید و خاموش شدید. افتخارم این است که خودم با پای لنگ شما را به خط رساندم. و حالا دل خوشی‌ام به این است که هر روز صبح با این یک پا و دو عصا به اینجا بیایم. سنگتان را بشویم و خاطراتم را با شما مرور بکنم. هر روز چیزهای بیشتری از آن شب عزیز یادم می‌آید. به همین زنده‌ام آقا!»			۰/۵			
۲۷	متن زیر از کتاب «تاریخ بیداری ایرانیان» است: «کارهای میرزا تقی خان از ترتیب و انتظام قشون و اصلاح کار دفتر و مالیه و عمارت و مرمت خرابی‌های دیگر که به‌زودی محال می‌نمود و همه در یک دو سال صورت گرفت، گواه و دلیل بزرگی مرد است.» الف) این کتاب اثر کیست؟ ب) موضوع آن، تاریخ ..... است. ج) کاربرد واژه «قشون» بیانگر کدام ویژگی زبانی این نثر است؟			۰/۷۵			
۲۸	الف) با مقایسه دو شعر زیر، یک ویژگی مشترک آنها را بنویسید. ب) قالب شعر «ملک‌الشعرا بهار» چیست؟ ۱- قایقی خواهم ساخت / خواهم انداخت به آب / دور خواهم شد از این خاک غریب / که در آن هیچ کسی نیست که در بیشه عشق / قهرمانان را بیدار کند «سهراب سپهری» ۲- پروانه و شمع و گل شبی آشفتمند وز جور و جفای دهر با هم گفتند شد صبح، نه پروانه به جا بود و نه شمع بر گل بوزید و هر دو با هم رفتند			۰/۷۵			
۲۹	شعر زیر سروده «مهدی اخوان ثالث» است؛ به پرسش‌های مربوط به آن پاسخ دهید. «سلامت را نمی‌خواهند پاسخ گفت / سرها در گریبان است / کسی سر بر نیارد کرد پاسخ گفتن و دیدار یاران را / نکه جز پیش پا را دید نتواند / که ره تاریک و لغزان است / و گر دست محبت سوی کس یازی، / به اکراه آورد دست از بغل بیرون / که سرما سخت سوزان است» الف) مصراع‌های مشخص شده، نمونه‌ای از کاربرد نحوی سبک ..... است. ب) شعر «اخوان ثالث» شعری ..... است که حوادث زندگی مردم را در خود منعکس می‌کند. ج) «اخوان ثالث» در بیشتر مجموعه‌ها مثل «زمستان» زبانی ..... دارد.			۰/۷۵			
۳۰	متن زیر از کتاب «منشآت» اثر «قائم مقام فراهانی» است؛ نوع نثر عبارات کوتاه آن، گاه (عامیانه - مسجع) است. «مخدوم مهربان من، از آن زمان که رشته مراودت حضوری گسسته و شیشه شکیبایی از سنگ تفرقه و دوری شکسته، طایر مکاتبات را پر بسته و کلبه مراودات را در بسته.»			۰/۲۵			
۲۰		جمع نمره		فرجامتان نیک باد.			

ساعت شروع: ۸ صبح	رشته: ادبیات و علوم انسانی - علوم و معارف اسلامی	ماده: علوم و فنون ادبی ۳
تاریخ امتحان: ۱۴۰۱/۰۳/۱۹		پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه
مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu		شش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت خرداد ماه سال ۱۴۰۱

نمره	راهنمای تصحیح	ب																																																														
بارم	به پاسخ‌های درست و مشابه نمره تعلق می‌گیرد.	یف																																																														
	(الف) تاریخ ادبیات: (۲ نمره)																																																															
۱	(الف) نادرست ۱۶ ص ۰/۲۵ (ب) درست ۱۳ ص ۰/۲۵ (ج) درست ۶۸ ص ۰/۲۵ (د) نادرست ۷۲ ص ۰/۲۵	۱																																																														
۰/۲۵	ج یا طوفان در پراتنز (ص ۷۷)	۲																																																														
۰/۲۵	د یا دوره چهارم (ص ۷۰)	۳																																																														
۰/۵	(الف) سووشون ۰/۲۵ (ص ۷۴) (ب) نمایشنامه ۰/۲۵ (ص ۷۳)	۴																																																														
	(ب) سبک شناسی: (۲ نمره)																																																															
۱	(الف) توجه به مردم ۰/۲۵ (ص ۴۴) (ب) جدید ۰/۲۵ (ص ۴۶) (ج) معنی‌گریزی ۰/۲۵ (ص ۹۷) (د) خیال‌بندی ۰/۲۵ (ص ۹۹)	۵																																																														
۰/۵	(الف) فکری ۰/۲۵ (ص ۹۸) (ب) ادبی ۰/۲۵ (ص ۱۰۱)	۶																																																														
۰/۵	الف یا آشنایی‌زدایی و روی آوردن به کاربرد ترکیب‌های بدیع و بی‌سابقه صص ۹۹ و ۱۰۳	۷																																																														
	(ج) موسیقی شعر: (۶ نمره)																																																															
۰/۲۵	الف یا روزه یک سو شد و عید آمد و دلها برخاست صص ۵۳ و ۵۶	۸																																																														
۰/۲۵	میان ص ۵۴	۹																																																														
۰/۵	(الف) ناهمسان ۰/۲۵ (ب) همسان دولختی ۰/۲۵ (ص ۸۷)	۱۰																																																														
۰/۵	ب یا گشته‌ام در جهان و آخر کار / دلبری برگزیده‌ام که می‌پرس صص ۲۷ و ۲۸	۱۱																																																														
۰/۵	د یا مفعول فاعلاتن مفاعیل فاعلن ص ۲۵	۱۲																																																														
۰/۵	الف یا تغییر کمیت مصوت صص ۲۸ و ۵۰ و ۸۵	۱۳																																																														
۰/۲۵	رجز ۰/۲۵ مثنی ۰/۲۵ سالم ۰/۲۵ صص ۱۰۸ و ۱۲۰	۱۴																																																														
۰/۲۵	مفاعیلن ۰/۲۵ صص ۸۱ - ۸۲	۱۵																																																														
۲/۵	<table border="1"> <tr> <td>الف) تقطیع هجایی</td> <td>یا</td> <td>ر</td> <td>با</td> <td>ما</td> <td>ست</td> <td>چ</td> <td>حا</td> <td>جت</td> <td>ک</td> <td>ز</td> <td>یا</td> <td>ذت</td> <td>ط</td> <td>ل</td> <td>بیم</td> </tr> <tr> <td>ب) نشانه‌های هجایی</td> <td>-</td> <td>U</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>U</td> <td>U</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>U</td> <td>U</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>U</td> <td>U</td> <td>U</td> </tr> <tr> <td>الف) تقطیع هجایی</td> <td>دو</td> <td>ل</td> <td>ت</td> <td>صح</td> <td>ب</td> <td>ت</td> <td>آن</td> <td>مو</td> <td>ن</td> <td>س</td> <td>جان</td> <td>ما</td> <td>را</td> <td>بس</td> </tr> <tr> <td>ب) نشانه‌های هجایی</td> <td>-</td> <td>U</td> <td>U</td> <td>-</td> <td>U</td> <td>U</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>U</td> <td>U</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>-</td> </tr> </table>	الف) تقطیع هجایی	یا	ر	با	ما	ست	چ	حا	جت	ک	ز	یا	ذت	ط	ل	بیم	ب) نشانه‌های هجایی	-	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	U	الف) تقطیع هجایی	دو	ل	ت	صح	ب	ت	آن	مو	ن	س	جان	ما	را	بس	ب) نشانه‌های هجایی	-	U	U	-	U	U	-	-	U	U	-	-	-	-	۱۶
الف) تقطیع هجایی	یا	ر	با	ما	ست	چ	حا	جت	ک	ز	یا	ذت	ط	ل	بیم																																																	
ب) نشانه‌های هجایی	-	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	U																																																	
الف) تقطیع هجایی	دو	ل	ت	صح	ب	ت	آن	مو	ن	س	جان	ما	را	بس																																																		
ب) نشانه‌های هجایی	-	U	U	-	U	U	-	-	U	U	-	-	-	-																																																		
	الف) تقطیع هجایی ۰/۲۵ (ب) نشانه‌های هجایی ۰/۲۵ در تعلق بارم به پاسخ دانش‌آموز در قسمت تقطیع هجایی (الف) و نشانه‌های هجایی (ب) نظر مصحح گرامی صائب است. ج) فعلاتن (فاعلاتن) فعلاتن فعلن (فعلن) ۰/۵ د) هجای پایان مصراع بلند است یا ابدال یا آورن فاعلاتن به جای فعلاتن اول مصراع ۰/۵ (ص ۸۷)																																																															
	ادامه در صفحه دوم																																																															

گروه زبان: فرانسه، انگلیسی و معاصر زبان‌های خارجی

ساعت شروع: ۸ صبح	رشته: ادبیات و علوم انسانی - علوم و معارف اسلامی	بای تصحیح امتحان نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه تاریخ امتحان: ۱۹/۰۳/۱۴۰۱		
مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu	ش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت خرداد ماه سال ۱۴۰۱	

نمره	راهنمای تصحیح
	(د) زیبایی شناسی: (۶ نمره)
۱/۲۵	الف) مراعات نظیر (۲۵/۰) (ص ۳۵) (ب) تضمین (۲۵/۰) (ص ۳۹) (ج) تلمیح (۲۵/۰) (ص ۳۲) (د) متناقض نما (پارادوکس) (۲۵/۰) (ص ۶۳) (ه) اغراق (۲۵/۰) (ص ۹۲)
۱	الف) بیت ۲ یا پرستش به مستی است در کیش مهر / برون اند زین جرگه هشیارها ۲۵/۰ ب) مهر ۲۵/۰ (ج) محبت ۲۵/۰ - خورشید ۲۵/۰ صص ۹۰ و ۹۱ و ۹۴
۰/۵	الف) مرتب ۲۵/۰ (ب) نامرتب یا مشوش ۲۵/۰ ص ۶۲
۱	الف) حس آمیزی ۵/۰ (ب) در هر دو متن، آمیختگی چند حس بر تأثیر و زیبایی کلام افزوده است. ۵/۰ (به پاسخ های درست و مناسب و مشابه نمره تعلق می گیرد.) صص ۱۱۳ و ۱۱۴ و ۱۱۷
۰/۲۵	الف) اشک سحر زداید از لوح دل سیاهی / خرم کند چمن را باران صبحگاهی ص ۱۱۷
۱	هر یک از دو مصراع استقلال (نحوی و معنایی) دارند. یک مصراع (با مفهومی محسوس) در حکم مصداق و تأییدی برای مصراع دیگر (با مفهوم ذهنی) است. زیبایی آفرینی بر پایه شباهت است. (ذکر دو دلیل کافی است هر کدام ۵/۰) (به پاسخ های درست و مشابه نمره تعلق می گیرد.) (صص ۱۱۴ تا ۱۱۶)
۱	۱) تضاد ۲۵/۰ ص ۶۳ (۲) حسن تعلیل ۲۵/۰ ص ۱۱۳ ۳) اغراق ۲۵/۰ ص ۸۹ (۴) ایهام ۲۵/۰ ص ۹۰
	(ه) نقد و تحلیل نظم و نثر: (۴ نمره)
۰/۵	خسیس بودن (خست یا بخل) ص ۱۰۳
۰/۵	نثر ساده است. بسیاری از واژه ها، کنایات و اصطلاحات عامیانه در آن به کار رفته است. نثر داستانی تحت تأثیر زبان گفتار و محاوره است. کوتاهی جملات و کاربرد افعال فراوان در متن دیده می شود. در این متن گونه های نثر فنی و مصنوع جایگاهی ندارند. (ذکر دو مورد کافی است. هر کدام ۲۵/۰ به موارد صحیح دیگر نمره تعلق می گیرد) (صص ۷۴ و ۹۸)
۰/۵	بی توجهی به مادیات، دعوت به اخلاقیات، استقبال از شهادت، فرهنگ ایثار، استکبارستیزی، دفاع از وطن، وفاداری به ارزش های دفاع مقدس. (به مفاهیم درست و مشابه نمره تعلق می گیرد.) (ذکر یک مورد کافی است.) ص ۱۰۱
۰/۷۵	الف) ناظم الاسلام کرمانی ۲۵/۰ (ب) مشروطه ۲۵/۰ ج) کاربرد واژه های ترکی در نثر فارسی ۲۵/۰ صص ۲۰ و ۴۵ و ۴۷
۰/۷۵	الف) مصراع ها کوتاه و بلند هستند یا وزن واژه های یک مصراع با مصراع دیگر برابر نیست یا نشانه های هجایی مصراع ها با هم متفاوت هستند یا تعداد هجاها برابر نیست یا مصراعی یک یا چند هجا یا پایه بیشتر از مصراع دیگر دارد. ۵/۰ ب) مستزاد ۲۵/۰ صص ۱۰۵ و ۱۰۶ و ۱۱۱ و ۱۱۹
۰/۷۵	الف) خراسانی ۲۵/۰ (ب) اجتماعی ۲۵/۰ (ج) نمادین ۲۵/۰ ص ۷۲
۰/۲۵	مسجع ص ۲۰
	همکار ارجمند، به پاسخ های درست و مشابه نمره تعلق می گیرد.
	خدا قوت، از زحمات شما سپاسگزاریم.

گروه آرازینده، روزانه پایانی و مصدرا عادل خانلی

سؤالات امتحان نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	ساعت شروع: ۸ صبح	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	نام و نام خانوادگی:	تاریخ امتحان: ۱۴۰۱/۰۶/۰۱	تعداد صفحه: ۴
دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت شهریور ماه سال ۱۴۰۱		مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir	

ردیف	سؤالات	نمره
الف	تاریخ ادبیات: (۲ نمره)	بارم
۱	در جاهای خالی واژه‌هایی مناسب، بنویسید. الف) مهم‌ترین اثر «میرزاده عشقی» نمایشنامه منظوم ..... است. (ذکر نام اثر) ب) شعر «ای قلم» نمونه‌ای از اشعار انتقادی ..... است. (ذکر نام نویسنده)	۰/۵
۲	عبارت زیر چه کسی را معرفی می‌کند؟ «او از نویسندگان مشهور معاصر در حوزه نویسندگی کودکان و نوجوانان است. محورهای مثل قصه نویسی و قصه گویی از مهم‌ترین حوزه‌های فعالیت اوست. کتاب «مهاجر کوچک» از آثار او در حوزه قصه‌های کودک و نوجوان است.»	۰/۵
۳	موضوع کتاب «خسی در میقات» ..... است. الف) مقاله نویسی ب) تک‌نگاری ج) ترجمه د) سفرنامه	۰/۲۵
۴	کتاب «ملاقات در شب آفتابی» اثر «علی مؤذنی» در کدام یک از حوزه‌های ادبیات جای می‌گیرد؟	۰/۵
۵	اولین نمایشنامه‌ای که هم‌زمان با کتاب «یکی بود، یکی نبود» اثر «جمال زاده» نوشته شده است؛ چه نام دارد؟	۰/۲۵
ب	سبک شناسی: (۲ نمره)	
۶	درستی و نادرستی عبارتهای زیر را مشخص کنید. الف) در نثر دوره انقلاب اسلامی، گرایش به برخی قالب‌ها مانند خاطره، قطعه ادبی و سفرنامه از رواج افتاد. ب) در نثر دوره بازگشت و بیداری، عبارتهای وصفی دور و دراز و لفظ‌پردازی‌های بی‌جا در نامه‌ها و نوشته‌ها، افزایشی آشکار می‌یابد. ج) ابهام در شعر معاصر پسندیده است و معنی‌گریزی از ویژگی‌های شعر این دوره است. د) تفکر «اومانیزم» که در آثار قبل از انقلاب وجود داشت، گاهی در برخی از آثار بعد از انقلاب به گونه‌ای کم‌رنگ مشاهده می‌شود.	۱
۷	کاربرد واژه «خلید» در بیت زیر، در کدام سطح از سبک شعر دوره «بیداری» بررسی می‌شود؟ «خلید خار درشتی به پای طفلی خُرد / به هم برآمد و از پوبه باز ماند و گریست»	۰/۲۵
۸	هر یک از جمله‌های زیر، مربوط به کدام یک از ویژگی‌های (فکری - ادبی) است؟ الف) در نثر دوره معاصر، سبک‌های متفاوتی در داستان‌نویسی بر اساس «نام نویسنده» وجود دارد. ب) تلفیق حماسه و عرفان را در غزل حماسی انقلاب می‌توان دید. ج) شعر دوره انقلاب اسلامی بهره‌گیری کمتری از تمثیل دارد و شاعران به صراحت بیان روی آوردند.	۰/۷۵
ج	موسیقی شعر: (۶ نمره)	
۹	کدام یک از بیت‌های زیر، دو «برش آوایی» دارد؟ الف) شفای این دل بیمار جز لقای تو نیست ب) ای سرو بلند قامت دوست طیب جان خرابم کسی و رای تو نیست وه وه که شما یلست چه نیکوست!	۰/۵
۱۰	در بیت زیر، کدام یک از انواع «تغییر کمیّت مصوّت‌ها» دیده نمی‌شود؟ «ز دو دیده خون فشانم ز غمت شب جدایی چه کنم که هست این‌ها گل باغ آشنایی»	۰/۵
	ادامه سؤالات در صفحه دوم	

سؤالات امتحان نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	ساعت شروع: ۸ صبح	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	نام و نام خانوادگی:	تاریخ امتحان: ۱۴۰۱/۰۶/۰۱	تعداد صفحه: ۴
دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت شهریورماه سال ۱۴۰۱		مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir	

ردیف	سؤالات	نمره
------	--------	------

۱۱	برای هریک از بیت‌های زیر، یکی از وزن‌های داخل کمانک (همسان دولختی - همسان تک‌لختی - ناهمسان) را انتخاب کنید. الف) نشود فاش کسی آنچه میان من و توست ب) ما سرخوشان مست دل از دست داده ایم ج) ای صبح شب‌نشینان جانم به طاقت آمد	۰/۷۵				
۱۲	«وزن واژه» هر یک از مصراع‌های زیر را بنویسید. الف) نسیم صبح را گفتم که با او جانبی داری ب) با من بگو تا کیستی، مه‌ری بگو، ماهی بگو	۰/۵				
۱۳	در رکن آخر مصراع «چو بشنوی سخن اهل دل، مگو که خطاست» کدام اختیار «وزنی» به کار رفته است؟	۰/۵				
۱۴	نام «بحر» کدام یک از بیت‌های زیر با بقیه متفاوت است؟ الف) هر که چیزی دوست دارد جان و دل بر وی گمارد ب) غمش در نهان‌خانه دل نشیند ج) عمر گویندم که ضایع می‌کنی با خوب‌رویان	۰/۵				
۱۵	«پایه‌های آوایی» مصراع آخر شعر زیر را بنویسید. «هست شب یک شب دم کرده و خاک / رنگ رخ باخته است / باد، نوباوه ابر از بر کوه / سوی من تاخته است.»	۰/۲۵				
۱۶	با توجه به بیت «تو با خدای خود انداز کار و دل خوش دار / که رحم اگر نکند مدعی، خدا بکند» به پرسش‌ها پاسخ دهید: الف) بیت را تقطیع هجایی کنید. ب) نشانه‌های هجایی آن را بگذارید. ج) وزن این بیت را بنویسید. د) یک اختیار «وزنی» این بیت را بنویسید.	۲/۵				
۵	زیبایی شناسی: (۶ نمره)					
۱۷	هر یک از آرایه‌های ادبی گروه «ب» به کدام یک از بیت‌های گروه «الف» مرتبط است؟ (یک مورد در ستون «ب» اضافی است)	۱/۲۵				
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>گروه الف</th> <th>گروه ب</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>الف) یک روز که خسرو زنگ قرآن در شهناز شوری به پا کرده بود، مدیر مدرسه آواز او را شنید. ب) سپهبد پرس‌تنده را گفت گرم / سخن‌های شیرین به آوای نرم ج) حافظ از جور تو، حاشا که بگرداند روی / «من از آن روز که در بند توأم، آزادم» د) فرو رفت و بررفت روز نبرد / به ماهی نم خون و بر ماه گرد ه) از اسب پیاده شو، بر نطع زمین رخ نه / زیر پی پیلش بین شهمات شده نعمان</td> <td>مراعات نظیر لف و نشر ایهام تناسب اسلوب معادله تضمین حس آمیزی</td> </tr> </tbody> </table>	گروه الف	گروه ب	الف) یک روز که خسرو زنگ قرآن در شهناز شوری به پا کرده بود، مدیر مدرسه آواز او را شنید. ب) سپهبد پرس‌تنده را گفت گرم / سخن‌های شیرین به آوای نرم ج) حافظ از جور تو، حاشا که بگرداند روی / «من از آن روز که در بند توأم، آزادم» د) فرو رفت و بررفت روز نبرد / به ماهی نم خون و بر ماه گرد ه) از اسب پیاده شو، بر نطع زمین رخ نه / زیر پی پیلش بین شهمات شده نعمان	مراعات نظیر لف و نشر ایهام تناسب اسلوب معادله تضمین حس آمیزی	
گروه الف	گروه ب					
الف) یک روز که خسرو زنگ قرآن در شهناز شوری به پا کرده بود، مدیر مدرسه آواز او را شنید. ب) سپهبد پرس‌تنده را گفت گرم / سخن‌های شیرین به آوای نرم ج) حافظ از جور تو، حاشا که بگرداند روی / «من از آن روز که در بند توأم، آزادم» د) فرو رفت و بررفت روز نبرد / به ماهی نم خون و بر ماه گرد ه) از اسب پیاده شو، بر نطع زمین رخ نه / زیر پی پیلش بین شهمات شده نعمان	مراعات نظیر لف و نشر ایهام تناسب اسلوب معادله تضمین حس آمیزی					
۱۸	یکی از تلمیحات بیت زیر را بنویسید. «گواه رهرو آن باشد که سردش یابی از دوزخ / نشان عاشق آن باشد که خشکش بینی از دریا»	۰/۵				
	ادامه سؤالات در صفحه سوم					

سؤالات امتحان نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	ساعت شروع: ۸ صبح	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	نام و نام خانوادگی:	تاریخ امتحان: ۱۴۰۱/۰۶/۰۱	تعداد صفحه: ۴
دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور درنوبت شهریورماه سال ۱۴۰۱		مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir	

ردیف	سؤالات	نمره
۱۹	چگونه به وجود آرایه «ایهام تناسب» در واژه «هزار» پی می بریم؟ «گر هزار است بلبل این باغ همه را نغمه و ترانه یکی است»	۰/۵
۲۰	با توجه به دو بیت زیر، یک تفاوت «متناقض‌نما» با «تضاد» را ذکر کنید. الف) ما با توایم و با تو نه‌ایم؛ اینست بوالعجب در حلقه‌ایم با تو و چون حلقه بر دریم ب) اینکه گاهی می‌زدم بر آب و آتش خویش را روشنی در کار مردم بود مقصودم چو شمع	۰/۵
۲۱	برای هر یک از بیت‌های زیر، یکی از آرایه‌های داخل کمانک را انتخاب کنید. الف) باران همه بر جای عرق می‌چکد از ابر پیداست که از دست کریم تو حیا کرد (ایهام - حسن تعلیل) ب) سپهر مردم دون را کند خریداری بخیل سوی متاعی رود که ارزان است (اسلوب معادله - تلمیح) ج) خداوند لب‌اساس هراس و گرسنگی را به آن‌ها چشاند. (حسن آمیزی - متناقض‌نما) د) گر ندیدی قبض و بسط عشق را در یک بساط گریه مینا نگر، خندیدن ساغر ببین (اغراق - لف و نشر)	۱
۲۲	مناسب‌ترین آرایه برای «تصویر آفرینی» بیت زیر، سروده فردوسی، چیست؟ «یکی تازی‌ای برنشسته سیاه همی خاک نعلش برآمد به ماه»	۰/۵
۲۳	در شعر «نگران با من استاده سحر / صبح می‌خواهد از من / کز مبارک دم او آورم این قوم به جان باخته را / بلکه خبر»: الف) کدام واژه آرایه «ایهام» را پدید آورده است؟ ب) دو معنی این واژه را بنویسید.	۰/۷۵
۲۴	برای بیت زیر دو آرایه ادبی بنویسید. «فکر شنبه تلخ دارد جمعه اطفال را عشرت امروز بی اندیشه فردا، خوش است»	۰/۵
۲۵	کدام آرایه در بیت زیر وجود ندارد؟ «تویی بهانه آن ابرها که می‌گریند بیا که صاف شود این هوای بارانی» الف) تشخیص ب) حسن تعلیل ج) لف و نشر د) مراعات نظیر	۰/۲۵
۲۶	در شعر زیر، آرایه ای بیابید که با یکی از انواع «موسیقی معنوی» ایجاد شده باشد. «رود می‌نالد / جغد می‌خواند / غم بیاویخته با رنگ غروب / می‌تراود ز لبم قصه سرد / دلم افسرده در این تنگ غروب»	۰/۲۵
هـ	نقد و تحلیل نظم و نثر: (۴ نمره)	
۲۷	بیت‌های زیر سروده «عارف قزوینی» است، دو مضمون سروده او را بنویسید. «فکری ای هم‌وطنان، در ره آزادی خویش بنمایید که هر کس نکند، مثل من است خانه‌ای کاو شود از دست اجانب، آباد زاشک ویران کنش آن خانه که «بیت الحزن» است جامه ای کاو نشود غرق به خون بهر وطن بدر آن جامه که ننگ تن و کم از کفن است»	۰/۵
۲۸	سروده زیر از «دهخدا» شاعر «عصر بیداری» است، دو دلیل برای «سادگی و روانی» زبان شعر این دوره بنویسید. «ای مرغ سحر چو این شب تار بگذاشت ز سر سیاهکاری وز نفعه روح بخش آسحار رفت از سر خفتگان خماری یزدان به کمال شد پدیدار و اهریمن زشت خو حصار یاد آر ز شمع مرده یاد آر»	۰/۵
	ادامه سؤالات در صفحه چهارم	

سؤالات امتحان نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	ساعت شروع: ۸ صبح	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	نام و نام خانوادگی:	تاریخ امتحان: ۱۴۰۱/۰۶/۰۱	تعداد صفحه: ۴
دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت شهریور ماه سال ۱۴۰۱		مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir	

ردیف	سؤالات	نمره
۲۹	با توجه به شعر زیر به پرسش‌ها پاسخ دهید. « در شب تیره دیوانه‌ای کاو / دل به رنگی گریزان سپرده / در دره سرد و خلوت نشسته / همچو ساقه گیاهی فسرده / می‌کند داستانی غم آور... » الف) این سروده، از منظومه..... به عنوان «بیانیه شعر نو» است. ب) یک ویژگی «ادبی» این شعر را بنویسید.	۰/۷۵
۳۰	به پرسش‌ها پاسخ دهید. الف) اوج نویسنده‌گی «سیمین دانشور» در کدام اثر او، نمایان است؟ ب) موضوع این اثر را بنویسید.	۰/۷۵
۳۱	شعر زیر: « آن کیست که تقریر کند حال گدا را در حضرت شاهی؟ کز غلغل بلبل چه خبر باد صبا را جز ناله و آهی؟ » الف) در چه «قالبی» سروده شده است؟ ب) این قالب شعری، با کدام یک از قالب‌های شعر فارسی، شباهت دارد؟	۰/۵
۳۲	یک ویژگی «فکری» شعر زیر را بنویسید. «آغوش سحر تشنه دیدار شماس است مهتاب، خجل ز نور رخسار شماس است خورشید که در اوج فلک، خانه اوست همسایه دیوار به دیوار شماس است»	۰/۵
۳۳	قسمت‌های مشخص شده در بیت‌های زیر، چه آرایه‌ای را پدید آورده‌اند؟ الف) گوش ترحمی کو کز ما نظر نپوشد دست غریق یعنی فریاد بی صداییم ب) ما گرچه مرد تلخ‌شنیدن نه‌ایم؛ لیک تلخی که از زبان تو آید، شنیدنی است	۰/۵
۲۰	فرجامتان نیک باد. جمع نمره	

ساعت شروع: ۸ صبح	رشته: ادبیات و علوم انسانی - علوم و معارف اسلامی	مای تصحیح امتحان نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳
تاریخ امتحان: ۱۴۰۱/۰۶/۰۱		پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه
مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu		ش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت شهریور ماه سال ۱۴۰۱

نمره	راهنمای تصحیح	ب
بارم	به پاسخ‌های درست و مشابه، نمره تعلق می‌گیرد.	دیف
	تاریخ ادبیات: (۲ نمره)	لف
۰/۵	الف) ایده آل یا سه تابلوی مریم ۰/۲۵ (ذکر یک مورد کافی است) ص ۱۸ ب) سید اشرف الدین گیلانی یا نسیم شمال ۰/۲۵ ص ۱۶	۱
۰/۵	محمدرضا سرشار یا رضا رهگذر ۰/۵ ص ۷۹	۲
۰/۲۵	گزینه د یا سفرنامه ۰/۲۵ ص ۷۴	۳
۰/۵	دفاع مقدس ۰/۵ ص ۸۰	۴
۰/۲۵	جعفرخان از فرنگ برگشته ۰/۲۵ ص ۷۳	۵
	سبک شناسی: (۲ نمره)	ب
۱	الف) نادرست ۰/۲۵ ص ۱۰۱ // ب) نادرست ۰/۲۵ ص ۴۵ // ج) درست ۰/۲۵ ص ۹۷ // د) درست ۰/۲۵ ص ۱۰۲	۶
۰/۲۵	زبانی ۰/۲۵ ص ۴۲-۴۳	۷
۰/۷۵	الف) سطح ادبی ۰/۲۵ ص ۹۸ ب) سطح فکری ۰/۲۵ ص ۱۰۰ ج) سطح ادبی ۰/۲۵ ص ۹۹	۸
	موسیقی شعر: (۶ نمره)	ج
۰/۵	گزینه ب یا «ای سرو بلند قامت دوست...» ۰/۵ ص ۲۷، ۲۸	۹
۰/۵	کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند ۰/۵ ص ۵۵	۱۰
۰/۷۵	الف) همسان تک لختی ۰/۲۵ ب) ناهمسان ۰/۲۵ ج) همسان دولختی ۰/۲۵ ص ۲۲	۱۱
۰/۵	الف) مفاعیلن ۰/۲۵ ب) مستفعلن ۰/۲۵ ص ۱۰۴-۱۰۸	۱۲
۰/۵	هجای کشیده در پایان مصراع، تبدیل به هجای بلند می‌شود ۰/۵ ص ۸۵	۱۳
۰/۵	گزینه ب یا «غمش در نهان خانه دل نشیند...» ۰/۵ ص ۱۰۷-۱۰۸	۱۴
۰/۲۵	سو ی من تا خ ت است ۰/۲۵ ص ۱۰۹	۱۵
	الف) تقطیع هجایی ب) نشانه‌های هجایی الف) تقطیع هجایی ب) نشانه‌های هجایی	۱۶
	الف) تقطیع هجایی ۰/۷۵ ب) نشانه‌های هجایی ۰/۷۵ ج) مفاعیلن فعلاتن مفاعیلن فعّلن (فع لن) ۰/۵ د) ۱-اختیار وزنی ابدال در کاربرد یک هجای بلند (خُش) به جای دو هجای کوتاه (ب ک) در رکن پایانی (فعْلن = فع لن) ۲- اختیار وزنی تبدیل هجای کشیده پایان مصراع به یک هجای بلند. ۰/۵ (ذکر یک مورد کافی است) ص ۸۷	
	ادامه در صفحه دوم	

کرده از رنده: قرآن، پانزده و معصوم رضا عادل خانی

ساعت شروع: ۸ صبح	رشته: ادبیات و علوم انسانی - علوم و معارف اسلامی	مای تصحیح امتحان نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳
تاریخ امتحان: ۱۴۰۱/۰۶/۰۱		پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه
مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu		ش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت شهریور ماه سال ۱۴۰۱

نمره	راهنمای تصحیح
	زیبایی شناسی: (۶ نمره)
۱/۲۵	الف) ایهام تناسب ۰/۲۵ ص ۹۱ (ب) حس آمیزی ۰/۲۵ ص ۱۱۳ (ج) تضمین ۰/۲۵ ص ۳۳ (د) لف و نشر ۰/۲۵ ص ۶۲ (ه) مراعات نظیر ۰/۲۵ ص ۳۵ (اسلوب معادله اضافه است)
۰/۵	مصراع اول به داستان گلستان شدن آتش بر حضرت ابراهیم (ع) اشاره دارد و مصراع دوم به عبور حضرت موسی (ع) از رود نیل ۰/۵ ص ۳۶ (ذکر یک مورد کافی است)
۰/۵	هزار در معنی عدد هزار و در معنی دیگر آن با بلبل، باغ، نغمه و ترانه تناسب دارد. ۰/۵ ص ۹۱
۰/۵	تضاد آوردن دو امر متضاد است بی آنکه متناقض هم باشند اما متناقض نما، تضاد در یک امر است نه دو امر. ۰/۵ ص ۵۹ و ۶۱
۱	الف) حسن تعلیل ۰/۲۵ ص ۱۱۳ (ب) اسلوب معادله ۰/۲۵ ص ۱۱۷ (ج) حس آمیزی ۰/۲۵ ص ۱۱۶ (د) لف و نشر ۰/۲۵ ص ۶۵
۰/۵	اغراق ۰/۵ ص ۸۹
۰/۷۵	الف) نگران ۰/۲۵ (ب) ۱: نگاه کردن ۲: دلواپسی ۰/۵ ص ۹۲
۰/۵	تضاد (امروز و فردا)، اسلوب معادله، حس آمیزی (تلخ بودن جمعه) ۰/۵ ص ۱۱۶
۰/۲۵	گزینه ج (لف و نشر) ۰/۲۵ ص ۱۱۲
۰/۲۵	حس آمیزی ۰/۲۵ ص ۱۱۴
	نقد و تحلیل نظم و نثر: (۴ نمره)
۰/۵	وطن پرستی، ستیز با نادانی، آزادی خواهی دردمندی و عشق او به میهن (به هر مفهوم مشابه دیگر، نمره تعلق می گیرد) ۰/۵ ص ۱۷
۰/۵	به دلیل موقعیت اجتماعی و انقلابی، توجه به مردم و استفاده از شعر برای آگاه سازی آنان ۰/۵ ص ۴۰ (به هر مفهوم مشابه دیگر، نمره تعلق می گیرد)
۰/۷۵	الف) افسانه ۰/۲۵ (ب) ویژگی هایی مثل تغییر در آوردن جایگاه قافیه، نگاه نو و نگرش عاطفی به واقعیات ملموس، سیر آزاد تخیل، نزدیکی به ادبیات نمایی، مصراع ها کوتاه و بلند هستند یا تعداد نشانه های هجایی و وزن واژه های یک مصراع با مصراع دیگر برابر نیست. ۰/۵ ص ۷۱ و ۱۰۶ (ذکر یک مورد کافی است)
۰/۷۵	الف) سووشون ۰/۲۵ (ب) داستان زندگی زری و یوسف و اوضاع اجتماعی مردم فارس در خلال جنگ جهانی دوم ۰/۵ ص ۷۴
۰/۵	الف) مستزاد ۰/۲۵ (ب) شعر نو (نیمایی) ۰/۲۵ ص ۱۲۰
۰/۵	توصیف عظمت مقام شهیدان، ارزشهای انقلابی و رخدادهای دفاع مقدس (ذکر یک مورد کافی است) ۰/۵ ص ۱۲۰
۰/۵	الف) پارادوکس ۰/۲۵ ص ۶۱ (ب) حس آمیزی ۰/۲۵ ص ۱۱۷
	همکار ارجمند، به پاسخ های درست و مشابه، نمره تعلق می گیرد.
	خدا قوت، از زحمات شما سپاسگزاریم.

سؤالات امتحان نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	ساعت شروع: ۱۰ صبح	تعداد صفحات: ۵
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	نام و نام خانوادگی:	تاریخ امتحان: ۱۰/۱۰/۱۴۰۱	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت دی ماه سال ۱۴۰۱		مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش http://aee.medu.gov.ir	

ردیف	سؤالات	نمره
------	--------	------

بارم	الف) تاریخ ادبیات (۲ نمره)									
۰/۷۵	در جاهای خالی واژه‌های مناسب بنویسید. الف) در دوران مشروطه نشریه ادبی بهار با مدیریت ..... منتشر می شد. ب) صباي کاشانی یکی از آثار خود را به نام ..... به تقلید از بوستان سعدی در قالب شعری سرود. ج) تنها اثر قابل توجه در زمینه تحقیقات ادبی و تاریخی دوره بیداری کتاب ..... است.	۱								
۰/۲۵	عبارت زیر چه کسی را معرفی می کند؟ «از موفق ترین رهروان شعر نیمایی است که بیان روایی و داستانی، حماسی بودن زبان، و کهن گرایی از ویژگی های شعر اوست.» «آخر شاهنامه» یکی از مجموعه شعرهای اوست.»	۲								
۰/۲۵	در کدام دوره از ادوار چهارگانه ی شعر فارسی معاصر، شاعران بهتر و هنری تر از گذشته به جوهر شعر دست یافتند؟ و مضمون شعر آن ها بیشتر چه نوع نقدی را در بر می گرفت؟ الف) دوم - اجتماعی ب) دوم - تاریخی ج) چهارم - اجتماعی د) چهارم - تاریخی	۳								
۰/۲۵	اولین رمان اجتماعی دوره معاصر را نام ببرید.	۴								
۰/۵	در جدول زیر هر یک از آثار در ستون «الف» را به پدید آورندگان آن ها در ستون «ب» وصل کنید. (یک مورد در ستون «ب» اضافی است).	۵								
<table border="1" style="width: 100%; text-align: center;"> <tr> <td style="width: 50%;">«الف»</td> <td style="width: 50%;">«ب»</td> </tr> <tr> <td>الف) دستور زبان عشق</td> <td>۱) علی مؤذنی</td> </tr> <tr> <td>ب) ظهور</td> <td>۲) محمد رضا سرشار</td> </tr> <tr> <td></td> <td>۳) قیصر امین پور</td> </tr> </table>			«الف»	«ب»	الف) دستور زبان عشق	۱) علی مؤذنی	ب) ظهور	۲) محمد رضا سرشار		۳) قیصر امین پور
«الف»	«ب»									
الف) دستور زبان عشق	۱) علی مؤذنی									
ب) ظهور	۲) محمد رضا سرشار									
	۳) قیصر امین پور									

ب) سبک شناسی (۲ نمره)		
۰/۷۵	«درستی» و «نادرستی» عبارت های زیر را مشخص کنید. الف) در سطح فکری دوره بیداری نگرش شاعران از جزئی نگری و عینیت گرایی به کلی نگری و ذهنیت گرایی تغییر کرد. ب) در شعر سنتی دوره انقلاب اسلامی، تقلید از سبک عراقی و خراسانی زیاد است. ج) مدح و هجو و ذم در شعر معاصر بسیار کم است.	۶
۰/۷۵	هریک از ویژگی های زیر به کدام سطح از قلمرو های سه گانه (زبانی، ادبی، فکری) نثر معاصر اشاره دارد؟ الف) راه یافتن شماری از واژه های اروپایی به زبان فارسی ب) حضور محسوس و آشکار اساطیر یونانی، رومی و عبری در داستان نویسی معاصر ج) تنوع و گوناگونی در قالب ها و ساختار داستان ها	۷
	ادامه سؤالات در صفحه دوم	

گروه آوازنده: فرزانه باغابی و محمدرضا عادل خانی

سؤالات امتحان نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	ساعت شروع: ۱۰ صبح	تعداد صفحه: ۵
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	نام و نام خانوادگی:	تاریخ امتحان: ۱۴۰۱/۱۰/۱۰	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت دی ماه سال ۱۴۰۱		مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش http://aee.medu.gov.ir	

ردیف	سؤالات	نمره
۸	مفهوم «آزادی» در شعر دوره بیداری مترادف با چه مفهومی است؟	۰/۲۵
۹	واژه های کدام گزینه مناسب ترین پاسخ برای تکمیل جاهای خالی عبارت زیر است؟ در حماسه بُعد ..... و در عرفان بُعد ..... غلبه دارد. ۱- آسمانی- زمینی ۲- اخلاقی- تعلیمی ۳- زمینی- آسمانی ۴- تعلیمی- اخلاقی	۰/۲۵
(ج) موسیقی شعر (۶ نمره)		
۱۰	دومین پایه آوایی کدام مصراع «فعلاتن» است؟ الف) فلک با تنگ چشمان گوشه چشم دگر دارد ب) سبک سری که زند پیش بحر لاف وجود	۰/۵
۱۱	در بیت زیر اختیارات زبانی را با ذکر شماره هجا نشان دهید. «سوی چاره گشتم ز بیچارگی ندادم بدو سر به یکبارگی» الف) کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند ب) بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه	۰/۵
۱۲	با توجه به بیت "چیست این سقف بلند ساده ی بسیار نقش الف) وزن بیت را بنویسید. ب) یک اختیار شاعری زبانی در مصراع اول مشخص کنید.	۰/۷۵
۱۳	وزن بیت زیر در کدام گزینه درست آمده است؟ «به حُسن خلق و وفا کس به یار ما نرسد تو را در این سخن انکار کار ما نرسد» الف) فاعلاتن مفاعِلن فعلن ب) فعولن فعولن فعولن فعولن ج) مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن د) مفاعِلن فعلاتن مفاعِلن فعِلن	۰/۲۵
۱۴	کدامیک از ابیات زیر، دو «برش آوایی» دارند؟ الف) دلم گرفته از این روزها دلم تنگ است میان ما و رسیدن هـزار فرسنگ است ب) تا رفت مرا از نظر آن چشم جهان بین کس واقف ما نیست که از دیده چه ها رفت	۰/۲۵
۱۵	در بیت زیر یک «اختیار وزنی» بیابید و نوع آن را بنویسید. دلم شکسته تر از شیشه های شهر شماس شکسته باد کسی کاین چنینمان می خواست	۰/۵
۱۶	با توجه به ابیات زیر بحر مناسب هر بیت را از داخل کمانک انتخاب کنید. (یک مورد اضافه است). (رجز مربع سالم- هزج مسدس محذوف- رمل مثنی سالم) الف) هر که چیزی دوست دارد، جان ودل بر وی گمارد هر که محرابش تو باشی، سر ز خلوت برنیارد ب) نخستین بار گفتش کز کجایی بگفت از دار ملک آشنایی	۰/۵
ادامه سؤالات در صفحه سوم		

سؤالات امتحان نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	ساعت شروع: ۱۰ صبح	تعداد صفحه: ۵
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	نام و نام خانوادگی:	تاریخ امتحان: ۱۴۰۱/۱۰/۱۰	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت دی ماه سال ۱۴۰۱		مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش http://aee.medu.gov.ir	

ردیف	سؤالات	نمره
------	--------	------

۱۷	با توجه به بیت زیر به پرسش ها پاسخ دهید. «من ندانم به نگاه تو چه رازی است نهران» الف) بیت را تقطیع هجایی کنید. ب) نشانه های هجایی آن را بگذارید. ج) وزن بیت را بنویسید. د) یک اختیار «وزنی» مشخص کنید.	۲/۵
۱۸	شعر زیر در قالب نو نیمایی سروده شده است؛ وزن شعر از تکرار کدام رکن حاصل می شود؟ تو دانی کاین سفر هرگز به سوی آسمان ها نیست / سوی بهرام، این جاوید خون آشام / سوی این ها و آن ها نیست	۰/۲۵
(د) زیبایی شناسی (۶ نمره)		
۱۹	با توجه به آرایه های (اغراق - حس آمیزی - ایهام تناسب - تناقض) برای هر بیت یک آرایه مناسب بنویسید. (یک مورد در کمانک اضافی است). الف) غم اگر به کوه گویم بگریزد و بریزد ب) چون زخم دل اهل نظر تازه نماند ج) همچو نی زهری و تریاقی که دید د) گداز بدین گرانی نتوان کشید باری تا پسته ی خندان تو حرفش نمکین است همچو نی دمساز و مشتاقی که دید	۰/۷۵
۲۰	بخش های مشخص شده در ابیات زیر، کدام «آرایه معنوی» را پدید آورده است؟ الف) عرضه کردم دو جهان بر دل کار افتاده ب) فلک در خاک می غلطید از شرم سرافرازی ج) به جز از عشق تو باقی همه فانی دانست د) اگر می دید معراج ز پا افتادن ما را	۰/۵
۲۱	«تلمیح» به کار رفته در بیت زیر را بنویسید. آن کسی را که در این ملک سلیمان کردیم ملت امروز یقین کرد که او اهرمن است	۰/۵
۲۲	با توجه به بیت های زیر آرایه مناسب هر بیت را از داخل کمانک انتخاب کنید و بنویسید. الف) چنان سایه گسترد بر عالمی ب) زسخت گیری دوران چه باک عارف را ج) بسوی دهن تو از چمن می شنوم د) مرا نصیب غم آمد به شادی همه عالم که زالی نیندیشد از رستمی ز قحط سال، هما بی نوا نخواهد شد رنگ تو ز لاله و سمن می شنوم چرا که از همه عالم محبت تو گزیدم (ایهام - ایهام تناسب) (اسلوب معادله - اغراق) (تضمین - حس آمیزی) (تضاد - تناقض)	۱
۲۳	در کدام یک از ابیات زیر آرایه «حسن تعلیل» به کار رفته است؟ دلیل هنری شاعر را در آفرینش این آرایه معنوی ذکر کنید. الف) از سیم به سر یکی گله خود ب) تا چشم بشر نبیندت روی ج) ز آهن به میان یکی کمر بند د) بنهفته به ابر چهر دل بند	۰/۷۵
۲۴	در کدام بیت «اسلوب معادله» به کار رفته است؟ الف) صورت نبست در دل ما کینه کسی ب) پشت گوژ آمد فلک در آفرینش تا کند ج) محرم این هوش جز بیهوش نیست د) ملامت از دل سعدی فرونشوید عشق آینه هر چه دید فراموش می کند هر زمان پیشت زمین بوس از برای افتخار مر زبان را مشتری جز گوش نیست سیاهی از حبشی چون رود که خودرنگ است	۰/۲۵
ادامه سؤالات در صفحه چهارم		

کتاب آورنده: فرزانه باغی و محمدرضا عادل خانی

تعداد صفحات: ۵	ساعت شروع: ۱۰ صبح	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	سؤالات امتحان نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳
مدت امتحان: ۹۰ دقیقه		تاریخ امتحان: ۱۴۰۱/۱۰/۱۰	نام و نام خانوادگی:
مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش http://aee.medu.gov.ir		دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت دی ماه سال ۱۴۰۱	

ردیف	سؤالات	نمره
------	--------	------

۲۵	در شعر زیر «واژه‌ای» دیده می‌شود که معنای نزدیک آن در بیت آمده است و معنای دور آن با یکی از واژه‌های بیت تناسب دارد، آن واژه کدام است؟ گویند روی سرخ تو سعدی که زرد کرد اکسیر عشق بر مسم افتاد و زر شدم	۰/۲۵
۲۶	با توجه به ابیات زیر به پرسش‌ها پاسخ دهید. (۱) گفتم که بوی زلفت گمراه عالم کرد (۲) یکی را حکایت کنند از مُلوک که بیماری رشته کردش چو دوک الف) در کدام بیت آرایه ی ایهام وجود دارد؟ ب) با ذکر واژه ایهام دار ، معانی مختلف آن را بنویسید.	۰/۷۵
۲۷	با توجه به ابیات زیر در کدام گزینه ، آرایه ها به درستی به کار رفته است؟ چه زخم چو نای هر دم ز نوای شوق او دم « همه شب در این امیدم که نسیم صبحگاهی که لسان غیب خوشتر بنوازد این نوا را به پیام آشنایی بنوازد آشنا را » الف) مراعات نظیر - تلمیح (ب) تشبیه ج) تضمین - مراعات نظیر (د) تلمیح - تضمین	۰/۲۵
۲۸	در بیت زیر کدام آرایه وجود ندارد؟ اشک سحر زدايد از لوح دل سیاهی خرم کند چمن را باران صبحگاهی الف) اسلوب معادله (ب) تشخیص ج) حسن تعلیل (د) مراعات نظیر	۰/۲۵
۲۹	با توجه به بیت "گر ندیدی قبض و بسط عشق را بر یک بساط الف) نوع لَف و نشر اول را مشخص کنید. ب) نوع لَف و نشر را بنویسید.	۰/۷۵

ه) نقد و تحلیل نظم و نثر: (۴ نمره)

۳۰	شعر زیر سروده « فرخی یزدی » است، با بررسی ابیات به سوالات خواسته شده پاسخ دهید. « آن زمان که بنهادم سر به پای آزادی تا مگر به دست آرم دامن وصالش را در محیط طوفان ز ماهرانه در جنگ است دامن محبت را گر کنی ز خون رنگین دست خود ز جان شستم از برای آزادی می دوم به پای سر در قفای آزادی ناخدای استبداد با خدای آزادی می توان تو را گفتن ، پیشوای آزادی » الف) سراینده از شاعران شاخص کدام دوره می باشد؟ و از کدام شاعران گذشته تاثیر پذیرفته است؟ ب) ویژگی بارز فکری شاعر را در این سروده بنویسید.	۱
ادامه سؤالات در صفحه پنجم		

کتاب آواز نغمه: فرزان باغی و محمدرضا عادل خانی

سؤالات امتحان نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	ساعت شروع: ۱۰ صبح	تعداد صفحه: ۵
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	نام و نام خانوادگی:	تاریخ امتحان: ۱۴۰۱/۱۰/۱۰	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت دی ماه سال ۱۴۰۱		مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش http://aee.medu.gov.ir	

ردیف	سؤالات	نمره
------	--------	------

۳۱	<p>نمونه زیر از کتاب «ارزیابی شتابزده» اثر جلال آل احمد است. با بررسی آن، به پرسش ها پاسخ دهید.</p> <p>«شبی که آن اتفاق افتاد، ما به صدای در از خواب پریدیم؛ اول گمان کردم میراب است. خواب که از چشمم پرید و از گوشم تازه فهمیدم که در زدن میراب نیست و " شستم خبردار شد." گفتم: «سیمین! به نظرم حال پیرمرد خوش نیست» کلفتشان بود، وحشت زده می نمود. آن سر بزرگ داغ داغ بود؛ اما چشم ها را بسته بودند؛ کوره ای تازه خاموش شده. عالیله خانم بی تابی می کرد و هی می پرسید: "فلانی یعنی نیمام از دست رفت؟!"</p> <p>گفتم: « برو سماور را آتش کن؛ حالا قوم و خویش ها می آیند». سماور نفتی که روشن شد، گفتم رفت قرآن آورد. لای قرآن را باز کردم؛ آمد: «والصاقت صفا»</p> <p>الف) «ارزیابی شتابزده» مجموعه ..... جلال آل احمد است.</p> <p>ب) با بررسی نوشته فوق، یکی از ویژگی های برجسته زبانی نثر جلال آل احمد را بنویسید.</p> <p>ج) یک "کنایه" در متن بیابید که ضرب المثل شده است.</p> <p>د) آرایه "تضمین" را در متن فوق پیدا کنید و بنویسید.</p>	۱
۳۲	<p>با توجه به شعر زیر به پرسش ها پاسخ دهید.</p> <p>می تراود مهتاب / می درخشد شب تاب / نیست یک دم شکند خواب به چشم کس و لیک / غم این خفته چند / خواب در چشم ترم می شکند.</p> <p>الف) شعر در چه قالبی سروده شده است؟ یکی از ویژگی های آن را بنویسید.</p> <p>ب) شعر از تکرار کدام رکن (وزن) حاصل شده است؟</p> <p>ج) مضمون و پیام شعر را بنویسید.</p>	۱
۳۳	<p>یکی از ویژگی های ادبی شعر انقلاب اسلامی راه یابی نمود در سروده های شاعران این دوره است.</p> <p>دو نمونه از "نمادپردازی" سلمان هراتی را در شعر زیر بنویسید.</p> <p>"دیروز در غربت باغ من بودم و یک چمن داغ / امروز خورشید در دشت، آینه دار من و تو این فصل، فصل من و توست، فصل شکوفایی ما / برخیز با گل بخوانیم اینک بهار من و تو"</p>	۰/۵
۳۴	<p>با توجه به متن زیر از «چرند و پرند دهخدا» به سوالات پاسخ دهید.</p> <p>گفتم: «بابا والله من مرده شماها زنده، شما از وکیل خیر نخواهید دید، مگر همان مشروطه خالی چطور است؟ گفتند: "برو پی کارت سواد نداری حرف نزن" باری حالا بعد از دو سال سر حرف من افتاده اند، حالا تازه می فهمند که شأن مقنن (=قانون گذار) بالاتر از آن است که به قانون عمل کند. این ها را مردم تازه می فهمند. من از قدیم می فهمیدم، چون گریه های مادرم را دیده بودم، برای این که چشم های مثل ازرق شامی بابام هنوز یادم بود.»</p> <p>الف) با توجه به نثر فوق، بنیادی ترین تفکر و خواست مشروطه خواهان چه بوده است؟</p> <p>ب) بارزترین ویژگی زبانی نثر دوره بیداری را با توجه به متن بنویسید.</p>	۰/۵
	<p>سر ارادت ما و آستان حضرت دوست / که هر چه بر سر ما می رود، ارادت اوست</p> <p>جمع نمره</p>	۲۰

کود آوازنده: فرزانه بابائی و محمدرضا عادل خانی

ساعت شروع: ۱۰ صبح	رشته: ادبیات و علوم انسانی - علوم و معارف اسلامی	مای تصحیح امتحان نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳
تاریخ امتحان: ۱۴۰۱/۱۰/۱۰		پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه
مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش http://aee.medu.gov.ir		نش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور درنوبت دی ماه سال ۱۴۰۱

نمره	راهنمای تصحیح	بف
بارم	به پاسخ‌های درست و مشابه، نمره تعلق می‌گیرد.	
الف) تاریخ ادبیات: (۲ نمره)		
۰/۷۵	الف) میرزا یوسف خان اعتصامی آشتیانی (۰/۲۵) (ص ۱۸) ب) گلشن صبا (۰/۲۵) (ص ۱۳) ج) تاریخ بیداری ایرانیان (۰/۲۵) (ص ۲۰)	۱
۰/۲۵	اخوان ثالث (۰/۲۵) (ص ۷۲)	۲
۰/۲۵	گزینه ج (چهارم - اجتماعی) (۰/۲۵) (ص ۷۰)	۳
۰/۲۵	تهران مخوف (۰/۲۵) (ص ۷۳)	۴
۰/۵	الف) گزینه ۳ (قیصر امین پور) (۰/۲۵) (ص ۷۷) ب) گزینه ۱ (علی مؤذنی) (۰/۲۵) (ص ۸۰)	۵
ب) سبک شناسی: (۲ نمره)		
۰/۷۵	الف) نادرست (۰/۲۵) (ص ۴۴) ب) درست (۰/۲۵) (ص ۹۹) ج) درست (۰/۲۵) (ص ۹۷)	۶
۰/۷۵	الف) سطح زبانی (۰/۲۵) (ص ۹۷) ب) سطح فکری (۰/۲۵) (ص ۹۸) ج) سطح ادبی (۰/۲۵) (ص ۹۸)	۷
۰/۲۵	مترادف با دموکراسی غربی (۰/۲۵) (ص ۴۴)	۸
۰/۲۵	گزینه ۳ (زمینی و آسمانی) (۰/۲۵) (ص ۱۰۰)	۹
ج) موسیقی شعر: (۶ نمره)		
۰/۵	گزینه ب یا مفاعلهن فعلاتن مفاعلهن فعلن (درس ۲)	۱۰
۰/۵	الف) در هجای اول کلمه (سو) (۰/۲۵) ب) در هجای دوم (ی) (۰/۲۵) (درس پنجم ص ۵۶)	۱۱
۰/۷۵	الف) فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن (۰/۲۵) فاعلهن (۰/۲۵) (ص ۶۵) ب) حذف همزه یا اختیار بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه (تغییر مصوت کوتاه به بلند) (۰/۲۵) (ص ۴۹) (ذکر یک مورد کافی است).	۱۲
۰/۲۵	گزینه د (مفاعلهن فعلاتن مفاعلهن فعلن) (۰/۲۵) (ص ۲۳)	۱۳
۰/۲۵	گزینه ب (تارفت مرا از نظر آن ...) (۰/۲۵) (ص ۲۶)	۱۴
۰/۵	۱) ابدال در رکن پایانی مصراع دوم (می خواست) (۲ / هجای بلند پایانی در هر دو مصراع (ماست، خواست) (ص ۸۷) (ذکر یک مورد کافی است).	۱۵
۰/۵	الف) بحر رمل مثنی سالم (۰/۲۵) (ص ۱۰۷) ب) بحر هزج مسدس محذوف (۰/۲۵) (ص ۲۳)	۱۶
ادامه در صفحه دوم		

گروه آموزشی و معتمدین عالی خانی

ساعت شروع: ۱۰ صبح	رشته: ادبیات و علوم انسانی - علوم و معارف اسلامی	مای تصحیح امتحان نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳
تاریخ امتحان: ۱۴۰۱/۱۰/۱۰		پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه
مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش http://aee.medu.gov.ir		نش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت دی ماه سال ۱۴۰۱

نمره	راهنمای تصحیح				
۰/۵	الف) تقطیع هجایی مصراع اول	من نَ دا نم	بِ نِ گا هِ	تَ چِ را زی	ست نَ هان
۰/۲۵	ب) نشانه‌های هجایی مصراع اول	U U - -	U U -	U U - -	U U -
۰/۵	الف) تقطیع هجایی مصراع دوم	کِ مَ نان را	ز تَ وان دی	دَ نَ گف تن	نَ تَ وان
۰/۲۵	ب) نشانه‌های هجایی مصراع دوم	U U - -	U U - -	U U - -	U U -
۰/۵	ج) وزن بیت	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلن
۰/۵	د) اختیار وزنی آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن در مصراع اول				
۰/۲۵	الف) مفاعیلن (۰/۲۵) (درس ۱۱)				
د) زیبایی شناسی (۶ نمره)					
۰/۷۵	الف) اغراق (۰/۲۵) (درس ۹) ب) حس آمیزی (۰/۲۵) (درس ۱۲) ج) تناقض یا متناقض نما (۰/۲۵) (درس ۶)				
۰/۵	الف) ایهام (۰/۲۵) (ص ۹۲) ب) تناقض یا متناقض نما (پارادوکس) (۰/۲۵) (ص ۶۳)				
۰/۵	تلمیح به بیدادگری محمد علی شاه قاجار (۰/۵) (درس ۳)				
۱	الف) ایهام تناسب (۰/۲۵) (ص ۹۱) ب) اسلوب معادله (۰/۲۵) (درس ۱۲) ج) حس آمیزی (۰/۲۵) (درس ۱۲) د) تضاد (۰/۲۵) (درس ۶)				
۰/۷۵	گزینه ب (۰/۲۵) (ص) علت پوشاندن چهره‌ی کوه دماوند (انزوای مبارزان) به خاطر ظلم و ستم حاکم بر جامعه و ظلم پذیری مردم آن است. (۰/۵) (درس ۱۲)				
۰/۲۵	گزینه ب (پشت گوژ آمد فلک ....) (۰/۲۵) (درس ۱۲)				
۰/۲۵	گزینه ب (روی) (۰/۲۵) (درس ۹)				
۰/۷۵	گزینه اول (گفتم که بوی زلفت ...) (۰/۲۵) کلمه «بو» یک معنی به معنای رایحه و معنی دیگر آرزو (۰/۵) (درس ۹)				
۰/۲۵	گزینه ج (تضمین - مراعات و نظیر) (۰/۲۵) (درس ۳)				
۰/۲۵	گزینه ج (حسن تعلیل) (۰/۲۵) (ص ۱۱۷)				
۰/۷۵	الف) ل ف ۲: بسط عشق (۰/۲۵) نشر ۱: گریه‌ی مینا (۰/۲۵) ب) مرتب (۰/۲۵) (ص ۶۵)				
	ادامه در صفحه سوم				

گروه آرزو: گروه زبان و معضد رضا عادل خانی

ساعت شروع: ۱۰ صبح	رشته: ادبیات و علوم انسانی - علوم و معارف اسلامی	مای تصحیح امتحان نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳
تاریخ امتحان: ۱۴۰۱/۱۰/۱۰		پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه
مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش http://aee.medu.gov.ir		نش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت دی ماه سال ۱۴۰۱

نمره	راهنمای تصحیح
هـ) نقد و تحلیل نظم و نثر (۴ نمره)	
۱	الف) دوره بیداری (۰/۲۵) مسعود سعد یا سعدی (ذکر یک مورد نمره تعلق می گیرد) (۰/۲۵) ب) ویژگی آزادیخواهی و وطن دوستی (ذکر یک مورد کافی است). (۰/۵) (ص ۱۷)
۱	الف) مقالات (۰/۲۵) (ص ۷۴) ب) نثر پر شتاب و بریده و بریده که از آن با عنوان نثر تلگرافی یاد می کنند. (اشاره به یک مورد نمره تعلق می گیرد) (۰/۲۵) (ص ۷۴) (ویژگی هایی از قبیل سادگی ، روانی، استفاده از کنایات و بیان عامیانه) ج) شستم خبردار شد (۰/۲۵) (درس ۷) د) والصّاقَات صفاً (۰/۲۵) (درس ۳)
۱	الف) شعر نیمایی (۰/۲۵) (درس ۱۱) / وزن عروضی دارد اما کوتاهی و بلندی مصراع ها و نیز تعداد هجاها برابر نیست. (۰/۲۵) (ص ۱۰۴ تا ۱۰۵) (ویژگی هایی مثل تغییر در آوردن جایگاه قافیه، نگاه نو و نگرش عاطفی به واقعیات ملموس، سیر آزاد تخیل و نزدیکی به ادبیات نمایشی (ذکر یک مورد کافی است). (ص ۷۱) ب) فاعلاتن (۰/۲۵) (ص ۱۰۵) ج) آگاهی بخشی و مبارزه با ظلم و ستم و یا غفلت و ناآگاهی (ذکر یک مورد کافی است). (۰/۲۵) (درس ۷)
۰/۵	غربت باغ ، چمن داغ ، خورشید ، دشت ، گل ، بهار (ذکر ۲ مورد به اختیار) (۰/۵) (ص ۹۹)
۰/۵	الف) قانون (۰/۲۵) (ص ۴۴) ب) سادگی و روانی (۰/۲۵) (ص ۴۳)
۲۰	خدا قوت ، از زحمات شما سپاسگزاریم.

گروه آرازمده: روزانه پایانی و معصوم رضا عادل خانی

سؤالات آزمون نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	نام و نام خانوادگی:	تعداد صفحه: ۵
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	ساعت شروع: ۸ صبح	تاریخ امتحان: ۱۶/۰۳/۱۴۰۲	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت خرداد ماه سال ۱۴۰۲		مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش http://aee.medu.gov.ir	

ردیف	سؤالات	نمره
------	--------	------

بارم	بخش نخست: تاریخ ادبیات (۲ نمره)	
۰/۲۵	۱	کدام عبارت معرف «فرّخی یزدی» است؟ الف) وی توانست با اشعار ساده و عامیانه‌اش که طنزآمیز هم بود، در میان مردم جایگاه مناسبی پیدا کند. ب) تحت تأثیر شاعران گذشته، به ویژه مسعود سعد و سعدی بود و آشنایی با سعدی طبع وی را شکوفا ساخت.
۰/۵	۲	شاعران زیر، سردبیری کدام یک از «روزنامه‌های دوره بیداری» را بر عهده داشتند؟ الف) ادیب‌الممالک فراهانی: ب) میرزاده عشقی:
۰/۲۵	۳	کدام یک از گزینه‌های زیر درباره «نیمایوشیح» و تحول آفرینی او در شعر معاصر، درست است؟ الف) تصرف نیما در ماهیت شعر نو و ارائه ماهیتی تازه از آن، به تغییر در قالب و ویژگی‌های سخن شاعران قدیم انجامید. ب) نیما در ۱۳۱۶ منظومه «افسانه» را به عنوان بیانیه شعر نو منتشر کرد که نزدیکی به ادبیات نمایشی، از ویژگی‌های آن است. ج) نیما در مسیر بنیان‌گذاری شعر نو تلاش کرد تا واژگان نو به کار برد و از به‌کارگیری واژگان روزمره و عامیانه پرهیز کند. د) جریان نوگرایی نیما با سرایش «ققنوس» تثبیت شد. او در این منظومه، تغییراتی در اصول و ضوابط شعر سنتی ایجاد کرد.
۰/۲۵	۴	سروده زیر از کدام اثر «مهدی اخوان ثالث» برگزیده شده است؟ «سلامت را نمی‌خواهند پاسخ گفت / سرها در گریبان است / کسی سرب‌نبارد کرد پاسخ گفتن و دیدار یاران را / ننگه جز پیش پا را دید نتواند / که ره تاریک و لغزان است.»
۰/۵	۵	درستی یا نادرستی گزاره‌های زیر را تعیین کنید. الف) کتاب «دو کبوتر، دو پنجره، یک پرواز» از آثار داستانی «سید مهدی شجاعی» در زمینه ادبیات عاشورایی است. ب) دوره اول ادبیات معاصر (از ۱۳۰۴ تا شهریور ۱۳۲۰) را دوره درخشش نیما و جدال بر سر شعر کهنه و نو می‌دانند.
۰/۲۵	۶	داستان نویسی نوین با افرادی مانند ..... نویسنده «سگ ولگرد»، گسترش یافت.
بخش دوم: سبک‌شناسی (۲ نمره)		
۰/۲۵	۷	کدام بیت مصداق توضیح زیر است؟ «گروهی از شاعران دوره بیداری با آگاهی از سنت‌های ادبی، به زبان پرصلاحت گذشته وفادار ماندند.» الف) برکش ز سر این سپیدمعجر ب) چون نگریم ز درد و چون ننالم بنشین به یکی کبوداورند دزد را چو محرم به خانه کردم؟
۰/۲۵	۸	مفهوم کدام بیت با مفهوم «آزادی» در دوره بیداری، متفاوت است؟ الف) در محیط طوفان‌زا ماهرانه در جنگ است ب) اسپیری هیچ آزادی نچوید ناخدای استبداد با خدای آزادی چو دل در بند گیسوی تو دارد
ادامه سؤالات در صفحه دوم		

سؤالات آزمون نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	نام و نام خانوادگی:	تعداد صفحه: ۵
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	ساعت شروع: ۸ صبح	تاریخ امتحان: ۱۶/۰۳/۱۴۰۲	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت خرداد ماه سال ۱۴۰۲		مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش http://aee.medu.gov.ir	

ردیف	سؤالات	نمره
۹	با توجه به نوشته زیر، دو مورد از ویژگی‌های «زبانی» نثر دوره معاصر تا انقلاب را بنویسید. «به قدری عصبانی شده بودم که چشمم جایی را نمی‌دید. از این بهانه تراشی‌هایش داشتم شاخ درمی‌آوردم. بی‌اختیار در خانه را باز کرده و این جوان نمک‌شناس را مانند موشی که از خمره روغن بیرون کشیده باشند، بیرون انداختم.» جمال زاده	۰/۵
۱۰	درستی یا نادرستی عبارات‌های زیر را تعیین کنید. الف) یکی از ویژگی‌های فکری ادبیات معاصر تا انقلاب اسلامی، فراوانی مدح، ذم و هجو در شعر است. ب) عدم تسلط کافی شاعران دوره بیداری بر ادبیات کهن، موجب کم‌توجهی در کاربرد جمله‌ها و ترکیب‌های زبانی بود.	۰/۵
۱۱	در بررسی سبک‌شناسی شعر زیر، هر گزاره، مربوط به کدام یک از سطوح «زبانی، ادبی یا فکری» ادبیات انقلاب اسلامی است؟ «سراپا اگر زرد و پژمرده‌ایم چو گلدان خالی لب پنجره ولی دل به پاییز نسپردیم پر از خاطرات ترک خورده‌ایم» قیصر امین پور الف) «خاطرات ترک خورده»، یک ترکیب بدیع و بی‌سابقه است. ب) شاعر در این سروده از واژه‌های نمادین مانند «پاییز» بهره برده است.	۰/۵
بخش سوم: موسیقی شعر (۶ نمره)		
۱۲	از بیت‌های زیر، برای انواع وزن «همسان تک‌لختی، ناهمسان و همسان دولختی» یک نمونه انتخاب کنید. الف) گر این چنین به خاک وطن شب سحر کنم ب) هوای خود چو نهادم رضای او چو گزیدم ج) فصل گل می‌گذرد هم نفسان بهر خدا خاک وطن چو رفت، چه خاکی به سر کنم؟ جهان و هر چه در او جز به کام خویش ندیدم بنشینید به باغی و مرا یاد کنید	۰/۷۵
۱۳	وزن کدام مصراع در مقابل آن درست نوشته شده است؟ الف) دریاب که مبتلای عشقم (مفعول مفاعله فعلون) ب) لختی بخند خنده گل زیباست (مفعول فاعلات مفاعله فاعلن)	۰/۲۵
۱۴	تقطیع هجایی نمونه‌های زیر، با کدام اختیار شاعری مطابقت دارد؟ الف) گیسوی او (- U U -) ب) سرافرازی (U - -)	۰/۵
۱۵	با توجه به بیت زیر به پرسش‌ها پاسخ دهید. «گر برگ گل سرخ کنی پیره‌نش را از نازکی آزار رساند بدنش را» الف) مصراع اول بیت را تقطیع هجایی کنید. ب) ارکان معادل بیت را به گونه‌ای بنویسید که «همسان» باشد. ج) در هریک از مصراع‌ها، یک اختیار شاعری زبانی مشخص کنید.	۰/۵ ۰/۵ ۰/۵
ادامه سؤالات در صفحه سوم		

سؤالات آزمون نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	نام و نام خانوادگی:	تعداد صفحه: ۵
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	ساعت شروع: ۸ صبح	تاریخ امتحان: ۱۶/۰۳/۱۴۰۲	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت خرداد ماه سال ۱۴۰۲		مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش http://aee.medu.gov.ir	

ردیف	سؤالات	نمره
------	--------	------

۱۶	مصوّت بلند «ی» در کدام مصراع به کوتاه تبدیل نمی‌شود؟ الف) یارب قبول کن به بزرگی و فضل خویش ب) ای گنبد گیتی ای دماوند ج) پیش از تو آب معنی دریا شدن نداشت د) آن نور روی موسی عمرانم آرزوست	۰/۲۵								
۱۷	با توجه به بیت زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید. «مرا بسود و فروریخت هر چه دندان بود نبود دندان لابل چراغ تابان بود» الف) وزن بیت را بنویسید. ب) در رکن دوم مصراع دوم، کدام اختیار وزنی به کار رفته است؟	۱ ۰/۲۵								
۱۸	با مقایسه دو شعر زیر به پرسش‌ها پاسخ دهید. ۱) میان مشرق و مغرب ندای محتضریست / که گاه می‌گوید / من از ستاره دنباله‌دار می‌ترسم. ۲) چون درختی در صمیم سرد و بی‌ابر زمستانی / هر چه برگم بود و بارم بود / ... ریخته‌است. الف) وزن کدام شعر، «ناهمسان» است؟ ب) مصراع اول شعر دوم چند رکن دارد؟ ج) وزن واژه معادل پایه‌های آوایی مصراع «که گاه می‌گوید» را بنویسید.	۰/۲۵ ۰/۲۵ ۰/۵								
۱۹	نام وزن متناسب با هر بیت را از ستون مقابل بیابید و بنویسید. (نام یک وزن اضافی است)	۰/۵								
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>وزن</th> <th>بیت</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>رمل مثنی محذوف</td> <td>محمّد کافرینش هست خاکش هزاران آفرین بر جان پاکش</td> </tr> <tr> <td>هزج مسدّس محذوف</td> <td>چنان سایه گسترده بر عالمی که زالی نیندیشد از رستمی</td> </tr> <tr> <td>مقارِب مثنی محذوف</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	وزن	بیت	رمل مثنی محذوف	محمّد کافرینش هست خاکش هزاران آفرین بر جان پاکش	هزج مسدّس محذوف	چنان سایه گسترده بر عالمی که زالی نیندیشد از رستمی	مقارِب مثنی محذوف		
وزن	بیت									
رمل مثنی محذوف	محمّد کافرینش هست خاکش هزاران آفرین بر جان پاکش									
هزج مسدّس محذوف	چنان سایه گسترده بر عالمی که زالی نیندیشد از رستمی									
مقارِب مثنی محذوف										

بخش چهارم: زیبایی‌شناسی (۶ نمره)

۲۰	همه آرایه‌های ادبی کدام گزینه در بیت زیر دیده می‌شود؟ «نرگس همی رکوع کند در میان باغ زیرا که کرد فاخته بر سرو مؤذنی» الف) حسن تعلیل، تناسب، تلمیح، استعاره ب) تشخیص، اسلوب معادله، تلمیح، کنایه	۰/۲۵
۲۱	با توجه به سروده زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید. «چه زخم چو نای هر دم ز نوای شوق او دم همه شب در این امیدم که نسیم صبحگاهی الف) چگونه درمی‌یابیم بخشی از این سروده از «حافظ» است؟ ب) این کاربرد باعث پیدایی کدام آرایه شده است؟	۰/۵

ادامه سؤالات در صفحه چهارم

سؤالات آزمون نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	نام و نام خانوادگی:	تعداد صفحه: ۵
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	ساعت شروع: ۸ صبح	تاریخ امتحان: ۱۶/۰۳/۱۴۰۲	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت خرداد ماه سال ۱۴۰۲		مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش http://aee.medu.gov.ir	

ردیف	سؤالات	نمره
------	--------	------

۲۲	آرایه مناسب هر بیت را از کمانک مقابل آن انتخاب کنید. الف) شب تاریک و بیم موج و گردابی چنین هایل ب) به یک کرشمه که در کار آسمان کردی ج) دست در دامن مولا زد در کجا دانند حال ما سبکباران ساحلها؟ (تلمیح / مراعات نظیر) هنوز می پرد از شوق چشم کوبها (حسن تعلیل / لف و نشر) که علی بگذر و از ما مگذر (ایهام / اغراق)	۰/۷۵
۲۳	در کدام بخش‌های سروده زیر آرایه «پارادوکس» دیده می‌شود؟ «ما/ در عصر احتمال به سرمی بریم / در عصر شک و شاید/ در عصر پیش بینی وضع هوا / از هر طرف که باد بیاید/ در عصر قاطعیت تردید/ عصر جدید/ عصری که هیچ اصلی / جز اصل احتمال، یقینی نیست.»	۰/۵
۲۴	باتوجه به آرایه «ایهام»، مصراع دوم بیت زیر را به دو شکل معنی کنید. «چون جام شفق موج زند خون به دل من با این همه دور از تو مرا چهره زردی است»	۰/۵
۲۵	در بیت «گر هزار است بلبل این باغ هفته را نغمه و ترانه یکی است»: الف) واژه «هزار» علاوه بر عدد، چه معنایی را در ذهن خواننده تداعی می‌کند؟ ب) توهم در معنی دیگر این واژه، کدام آرایه ادبی را پدید آورده است؟	۰/۵
۲۶	با توجه به بیت زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید. «از عفو و خشم تو دو نمونه است روز و شب وز مهر و کین تو دو نمونه است شهد و سم» الف) لف‌های مصراع دوم را بنویسید. ب) نوع لف و نشر در مصراع اول، مرتب است یا مشوش؟ ج) اولین و سومین جفت‌واژه‌های متضاد را بیابید و بنویسید.	۰/۵ ۰/۲۵ ۰/۵
۲۷	«تلمیح» بیت زیر را در یک سطر توضیح دهید. «چون خضر دید آن لب جان‌بخش دل‌فریب گفتا که آب چشمه حیوان دهان توست»	۰/۵
۲۸	با ذکر دو دلیل وجود آرایه «اسلوب معادله» را در بیت زیر توضیح دهید. «چشم عاشق نتوان دوخت که معشوق نبیند پای بلبل نتوان بست که بر گل نسراید»	۰/۵
۲۹	در بیت زیر، دلیل وجود آرایه «اغراق» را توضیح دهید. «دل‌م گرفته از این روزها دلم تنگ است میان ما و رسیدن هزار فرسنگ است»	۰/۵
۳۰	شاعر در کدام بیت، برای آفرینش «حس آمیزی» از آمیختگی حواس ظاهری با امور ذهنی و انتزاعی بهره برده است؟ الف) از این شعر تر شیرین ز شاهنشه عجب دارم ب) نیست پروا تلخکامان را ز تلخی‌های عشق که سرتاپای حافظ را چرا در زر نمی‌گیرد؟ آب دریا در مذاق ماهی دریا خوش است	۰/۲۵

ادامه سؤالات در صفحه پنجم

سؤالات آزمون نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	نام و نام خانوادگی:	تعداد صفحه: ۵
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	ساعت شروع: ۸ صبح	تاریخ امتحان: ۱۶/۰۳/۱۴۰۲	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت خرداد ماه سال ۱۴۰۲		مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش http://aee.medu.gov.ir	

ردیف	سؤالات	نمره
------	--------	------

بخش پنجم: نقد و تحلیل نظم و نثر (۴ نمره)

۳۱	همه بیت‌های زیر به جز گزینه ..... در بردارنده مفاهیم شعر دوره بیداری است. الف) جنگ ننگ است در شریعت من ب) غلغلی انداختی در شهر تهران ای قلم ج) داد معشوقه به عاشق پیغام د) آن زمان که بنهادم سر به پای آزادی	جز پی پاس دین و حفظ وطن خوش حمایت می‌کنی از شرع قرآن ای قلم که کند مادر تو با من جنگ دست خود ز جان شستم از برای آزادی	۰/۲۵
۳۲	با توجه به سروده زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید. «در آینه دوباره نمایان شد / با ابر گیسوانش در باد / باز آن سرود سرخ انالحق / ورد زبان اوست» الف) قالب شعر را بنویسید. ب) یک تشبیه فشرده اضافی (اضافه تشبیهی) بیابید. ج) واژه «انالحق» نشانگر کدام آرایه بدیع معنوی است؟		۰/۲۵ ۰/۲۵ ۰/۲۵
۳۳	در نوشته «فردای آن روز به خاطر آمد که دیروز یک دست از بهترین لباس‌های نودوز خود را با کلیه متفرعات به انضمام مایحتوی، به دست چلاق شده خودم از خانه بیرون انداختهام، ولی چون تیری که از شست رفته باز نمی‌گردد، یک بار دیگر به کلام بلندپایه از ماست که بر ماست، ایمان آوردم و پشت دستم را داغ کردم که تا من باشم دیگر پیرامون ترفیع رتبه نگردم»: الف) مفهوم کنایی «پشت دست داغ کردن» چیست؟ ب) بیت «سخن گفته دگر باز نیاید به دهن / اول اندیشه کند مرد که عاقل باشد» با کدام ضرب‌المثل این نوشته، مفهوم مشترکی دارد؟		۰/۵ ۰/۲۵
۳۴	با توجه به سروده زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید؟ «هر که گدای در مشکوی توست شه که به همسایگی کوی توست چون گداست» الف) قالب شعر را بنویسید. ب) چرا این نوع شعر را الهام‌بخش «نیما یوشیج» در آفرینش شعر نو دانسته‌اند؟	پادشاست چون گداست	۰/۲۵ ۰/۵
۳۵	در بیت «گویند: روی سرخ تو سعدی، که زرد کرد؟ الف) کدام واژه آرایه «یهام تناسب» را پدید آورده است؟ ب) اگر هجاهای بیت را به شکل «سه تا، چهار تا، چهار تا، سه تا» جدا کنیم، وزن پایه‌های آوایی دوم و چهارم را بنویسید.	اکسیر عشق بر مسم افتاد و زر شدم»:	۰/۲۵ ۰/۵
۳۶	با توجه به سروده زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید. «در فکر آن گودالم / که خون تو را مکیده است / هیچ گودالی چنین رفیع ندیده بودم / در حوض هم می‌توان عزیز بود» الف) آرایه پارادوکس را نشان دهید. ب) این سروده به کدام واقعه در تاریخ اسلام اشاره دارد؟ ج) شاعر این سروده، در کدام یک از سه شاخه ادبیات معاصر در عصر انقلاب اسلامی قرار می‌گیرد؟	موسوی گرمارودی	۰/۲۵ ۰/۲۵ ۰/۲۵
۲۰	«شاد و ندرست باشید»		

تعداد صفحه: ۵	ساعت شروع: ۸ صبح	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	راهنمای تصحیح آزمون نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳
مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	تاریخ امتحان: ۱۴۰۲/۰۳/۱۶	نام و نام خانوادگی:	پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه
مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش http://aee.medu.gov.ir		دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت خرداد ماه سال ۱۴۰۲	

ردیف	پاسخها	نمره
------	--------	------

همکاران گرامی! درود و خدا قوت، لطفاً به پاسخ‌های درست مشابه، نمره اختصاص دهید.

۰/۲۵	ب، ۰/۲۵، ص ۱۷		۱			
۰/۵	الف) روزنامه مجلس، ۰/۲۵، ص ۱۶	ب) روزنامه قرن بیستم، ۰/۲۵، ص ۱۸	۲			
۰/۲۵	گزینه (د)، ۰/۲۵، صص ۶۹ و ۷۱ و ۷۲		۳			
۰/۲۵	زمستان، ۰/۲۵، ص ۷۲		۴			
۰/۵	الف) نادرست، ۰/۲۵، ص ۸۲	ب) درست، ۰/۲۵، ص ۶۹	۵			
۰/۲۵	صادق هدایت، ۰/۲۵، ص ۷۳		۶			
۰/۲۵	الف، ۰/۲۵، ص ۴۲		۷			
۰/۲۵	ب، ۰/۲۵، ص ۴۴		۸			
۰/۵	۱) کاهش واژه‌های عربی نسبت به گذشته، ۰/۲۵، ص ۹۷ (۲ کاربرد واژه‌ها، کنایات و اصطلاحات عامیانه، ۰/۲۵، ص ۹۸ * توضیح: سایر ویژگی‌های زبانی نثر دوره معاصر تا انقلاب در متن این سؤال وجود ندارد.		۹			
۰/۵	الف) نادرست، ۰/۲۵، ص ۹۷	ب) درست، ۰/۲۵، ص ۴۳	۱۰			
۰/۵	الف) زبانی، ۰/۲۵، ص ۹۹	ب) ادبی، ۰/۲۵، ص ۹۹	۱۱			
۰/۷۵	الف) ناهمسان، ۰/۲۵	ب) همسان دولختی، ۰/۲۵	ج) همسان تک‌لختی، ۰/۲۵، صص ۲۲ تا ۲۸	۱۲		
۰/۲۵	الف، ۰/۲۵، درس دوم صص ۲۲ تا ۲۸		۱۳			
۰/۵	الف) کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند، ۰/۲۵، ص ۵۲	ب) حذف همزه، ۰/۲۵، ص ۴۹	۱۴			
۱/۵	درس پنجم			۱۵		
۰/۵	الف) پایه‌های آوایی مصراع اول	گر بر گی گُ	لِ سر خ کُ	نی پی ر ه	نش را	۰/۵
۰/۵	ب) ارکان معادل	مستفعلُ	مستفعلُ	مستفعلُ	مستف (فع لن)	۰/۵
۰/۵	ج) اختیارات	مصراع اول: بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه در هجای پنجم	مصراع دوم: کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند در هجای چهارم یا حذف همزه در هجای پنجم			
۰/۲۵	الف، ۰/۲۵، ص ۵۲		۱۶			
۱/۲۵	الف) مفاعیلن فعاتلن مفاعیلن فع لن، ۱۰ نمره، ص ۹۳	ب) ابدال، ۰/۲۵، ص ۸۵	۱۷			
۱	الف) بیت ۱، ۰/۲۵، ص ۱۱۰	ب) پنج رکن، ۰/۲۵، ص ۱۱۰	ج) مفاعیلن فع لن، ۰/۵، ص ۱۱۰	۱۸		
۰/۵	الف) هزج مسدس محذوف، ۰/۲۵، ص ۱۰۷	ب) متقارب مثنی محذوف، ۰/۲۵، ص ۱۰۷	۱۹			

ادامه پاسخها در صفحه دوم

تعداد صفحه: ۵	ساعت شروع: ۸ صبح	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	راهنمای تصحیح آزمون نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳
مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	تاریخ امتحان: ۱۴۰۲/۰۳/۱۶	نام و نام خانوادگی:	پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه
مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش http://aee.medu.gov.ir		دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت خرداد ماه سال ۱۴۰۲	

ردیف	پاسخها	نمره
۲۰	الف، ۰/۲۵، ص ۱۱۳	۰/۲۵
۲۱	الف) از ترکیب «لسان غیب» که لقب حافظ است، ۰/۲۵، ص ۲۴ (ب) تضمین، ۰/۲۵، ص ۲۴	۰/۵
۲۲	الف) مراعات نظیر، ۰/۲۵، ص ۳۰ (ب) حسن تعلیل، ۰/۲۵، ص ۱۱۷ (ج) ایهام، ۰/۲۵، ص ۸۶	۰/۷۵
۲۳	قاطعیت تردید، ۰/۲۵، ص ۶۱ (ب) جز اصل احتمال، یقینی نیست، ۰/۲۵، ص ۶۲	۰/۵
۲۴	به دلیل دوری از تو چهره‌ام زرد و بیمار است. ۰/۲۵ دور باد از تو! چهره من زرد و بیمار است. ۰/۲۵، ص ۹۰	۰/۵
۲۵	الف) بلبل، ۰/۲۵ (ب) ایهام تناسب، ۰/۲۵، ص ۹۱	۰/۵
۲۶	الف) مهر و کین، ۰/۵ (ب) مرتب، ۰/۲۵ (ج) عفو و خشم، مهر و کین، ۰/۵، ص ۵۹	۱/۲۵
۲۷	اشاره به داستان خضر نبی که به چشمه آب حیات دست یافت و به جاودانگی رسید. ۰/۵، ص ۳۶	۰/۵
۲۸	۱) مصراع دوم، مصداق یا نمونه‌ای برای مصراع اول است. ۰/۲۵ ۲) رابطه دو مصراع بر پایه شباهت است. ۰/۲۵ ۳) هر دو مصراع، استقلال نحوی و معنایی دارند. ص ۱۱۵	۰/۵
۲۹	شاعر در توصیف فاصله، بزرگ‌نمایی کرده است. هزار فرسنگ، برای فاصله بسیار دور از ذهن است. ۰/۵، ص ۸۹	۰/۵
۳۰	ب، ۰/۲۵، ص ۱۱۶	۰/۲۵
۳۱	ج، ۰/۲۵، ص ۱۷	۰/۲۵
۳۲	الف) شعر نو (نیمایی)، ۰/۲۵ (ب) ابر گیسوان یا سرود انالحق، ۰/۲۵ (ج) تلمیح، ۰/۲۵، ص ۳۷	۰/۷۵
۳۳	الف) عبرت گرفتن و اظهار پشیمانی، ۰/۵ (ب) ضرب المثل: تیری که از شست رفته باز نمی‌گردد، ۰/۲۵	۰/۷۵
۳۴	الف) مستزاد، ۰/۲۵ (ب) به دلیل کوتاه و بلند بودن مصراع‌های این نوع شعر، ۰/۵، ص ۱۰۶	۰/۷۵
۳۵	الف) روی، ۰/۲۵، ص ۹۴ (ب) فاعلات - فاعلن، ۰/۵	۰/۷۵
۳۶	الف) گودال رفیع، ۰/۲۵ (ب) واقعه عاشورا، ۰/۲۵ (ج) شاخه نخست، ۰/۲۵، ص ۷۶	۰/۷۵
۲۰	«شاد و تندرست باشید»	

سؤالات آزمون نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	نام و نام خانوادگی:	تعداد صفحه: ۵
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	ساعت شروع: ۹ صبح	تاریخ آزمون: ۱۴۰۲/۰۶/۰۴	مدت آزمون: ۹۰ دقیقه
دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد داخل و خارج از کشور در نوبت شهریور سال ۱۴۰۲		مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش http://aee.medu.gov.ir	

ردیف	سؤالات	نمره
------	--------	------

بارم	بخش یکم: تاریخ ادبیات و سبک شناسی (۴ نمره)	
	الف - تاریخ ادبیات (۲ نمره)	
۱	انجمن ادبی خاقان برای رسیدن به هدف رهایی بخشیدن شعر فارسی از تباهی و انحطاط اواخر دوره صفوی و دوره های بعد از آن، چه راهی را در پیش گرفتند؟	۰/۲۵
۲	در عبارت مقابل، جای خالی را کامل کنید: در دوره بیداری، سید اشرف الدین گیلانی به ..... مشهور بود.	۰/۲۵
۳	عبارت زیر، معرف کدام شخصیت ادبی دوره بیداری است؟ وی از شعرهای غربی نیز ترجمه هایی منظوم پدید آورده است که در نوع خود ابتکاری محسوب می شود. قطعه «قلب مادر» یکی از آن نمونه هاست.	۰/۲۵
۴	درست یا نادرست بودن عبارت های زیر را مشخص کنید. الف - منظور از ادبیات معاصر، آثار ادبی هستند که پیش از مشروطه پدید آمده اند. ۱- درست ۲- نادرست ب- شاعران این دوره، بهتر و هنری تر از گذشته به جوهر شعر دست یافتند. ۱- درست ۲- نادرست	۰/۵
۵	همه گزینه ها، به جز گزینه ..... از «آثار پژوهشی» محمد تقی بهار است؟ الف - تاریخ تطور نظم فارسی ب - سبک شناسی پ - تاریخ بیداری ایرانیان ت - تاریخ مختصر احزاب سیاسی ایرانیان	۰/۲۵
۶	«پروین اعتصامی» در قصیده به سبک کدام شاعر، شعر می سراید؟	۰/۲۵
۷	نثر داستانی معاصر در سال (۱۳۰۱) با کدام مجموعه داستان کوتاه آغاز شد؟	۰/۲۵
	ب - سبک شناسی (۲ نمره)	
۸	کدام گزینه دربردارنده «سطح فکری» شعر در دوره بیداری نیست؟ الف - نگرش شاعران و نویسندگان نسبت به جهان بیرون، از کلی نگری و ذهنیت گرایبی به جزئی نگری و عینیت گرایبی تغییر کرد. ب - مفهوم آزادی در سخن شاعران و نویسندگان، بنیادی ترین تفکر و خواست مشروطه خواهان گردید.	۰/۲۵
۹	کدام گزینه یکی از ضعف های تکنیکی در اغلب داستان های دوران مشروطه به شمار می آید؟ الف - گسترش یافتن نوگرایی و تجددخواهی ب - تنفر از خرافات در نثر داستانی پ - توجه به حقوق مدنی زنان ت - حضور راوی سوم شخص و سخن گفتن او با خواننده در بعضی از صحنه ها	۰/۲۵
۱۰	کدام گزینه بیانگر «سطح ادبی» شعر در قرن های دوازدهم و سیزدهم است؟ الف - گرایش به قالب های کم کاربرد یا نوین به تدریج زمینه را برای ظهور شعر نو فراهم کرد. ب - شعر به عنوان زبان برنده نهضت در اختیار روزنامه ها قرار گرفت.	۰/۲۵
	ادامه سؤالات در صفحه دوم	

سؤالات آزمون نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	نام و نام خانوادگی:	تعداد صفحه: ۵
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	ساعت شروع: ۹ صبح	تاریخ آزمون: ۱۴۰۲/۰۶/۰۴	مدت آزمون: ۹۰ دقیقه
دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد داخل و خارج از کشور در نوبت شهریور سال ۱۴۰۲		مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش http://aee.medu.gov.ir	

ردیف	سؤالات	نمره
۱۱	درباره سبک شعر دوره معاصر تا انقلاب اسلامی، کدام گزینه نادرست است؟ الف- تفکر شاعر، بیشتر زمینی و پیرامون امور دنیوی است. ب- دست شاعر برای استفاده از همه واژه‌ها بسته است. پ- معنی‌گریزی، از ویژگی‌های شعر این دوره است.	۰/۲۵
۱۲	در شعر سنتی دوره انقلاب اسلامی، تقلید از سبک ..... و ..... و تمایل به آنها زیاد است.	۰/۵
۱۳	در سروده زیر، شاعر به کدام ویژگی «سطح فکری» شعر دوره انقلاب اسلامی پرداخته است؟ اگر دشمنه دشمنان، گردنیم اگر خنجر دوستان، گرده ایم گواهی بخواهید، اینک گواه همین زخم‌هایی که نشمرده‌ایم	۰/۲۵
۱۴	کدام گزینه درست است؟ الف- تفکر انسان‌گرایانه، گاهی در برخی از آثار بعد از انقلاب به گونه ای کمرنگ مشاهده می‌شود. ب- اندیشه حاکم بر داستان‌های دهه اول پس از پیروزی انقلاب، ابتدا اجتماعی و در مرحله بعد، سیاسی است.	۰/۲۵
بخش دوم: موسیقی شعر (۶ نمره)		
۱۵	وزن سومین پایه آوایی، در بیت زیر چیست؟ اگر چه حسن‌فروشان به جلوه آمده‌اند کسی به حسن و ملاحظت به یار ما نرسد	۰/۲۵
۱۶	نشانه‌های هجایی کدام گزینه را می‌توان به دوگونه، جدا و سازماندهی کرد؟ وزن هر دو گونه آن را بنویسید. الف- هر که تامل نکند در جواب بیشتر آید سخنش، ناصواب ب- زین خلق پرشکایت گریان شدم ملول آن‌های هوی و نعره مستانم آرزوست	۰/۷۵
۱۷	کدام یک از واژگان زیر با واژه «چاهسار» هم‌وزن است؟ الف- مردستان ب- سگه‌زن پ- زادسرو ت- جوانمرد	۰/۲۵
۱۸	چرا در خوانش مصرع «سعدی نظر از رویت کوتاه نکند هرگز» همزه آغاز هجا حذف می‌شود؟	۰/۵
۱۹	باتوجه به بیت «سوی لشکر آفریدون شدند / ز نزدیک ضحاک بیرون شدند» به سؤالات پاسخ دهید: الف- به چه دلیل واژه «سو» به شکل «س» تلفظ می‌شود؟ ب- در پایه‌های آوایی اول و دوم مصرع نخست، چه نوع «اختیار شاعری زبانی یکسانی» به کار رفته‌است؟	۰/۵
۲۰	شاعر در مصرع اول بیت زیر، کدام «واو» را «مصوت بلند» به حساب نیآورده‌است؟ من و تو غافلیم و ماه و خورشید بر این گردون گردان نیست غافل	۰/۲۵
۲۱	با در نظر گرفتن بیت زیر به سؤالات پاسخ دهید: همین حکایت، روزی به دوستان برسد که سعدی از پی جانان برفت و جان انداخت الف- مصرع دوم را تقطیع هجایی کنید. ب- در آخرین هجای بیت، کدام نوع اختیار شاعری به کار رفته‌است؟ پ- اختیار شاعری وزنی مشترک هر دو مصرع را بنویسید.	۰/۷۵
ادامه سؤالات در صفحه سوم		

سؤالات آزمون نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	نام و نام خانوادگی:	تعداد صفحه: ۵
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	ساعت شروع: ۹ صبح	تاریخ آزمون: ۱۴۰۲/۰۶/۰۴	مدت آزمون: ۹۰ دقیقه
دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد داخل و خارج از کشور در نوبت شهریور سال ۱۴۰۲		مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش http://aee.medu.gov.ir	

ردیف	سؤالات	نمره
------	--------	------

۲۲	در کدام بیت، اختیار وزنی «آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن» به کار رفته است؟ الف - یاد باد آن که ز ما وقت سفر یاد نکرد ب - یوسف گم گشته باز آید به کنعان غم مخور کلبه احزان شود روزی گلستان غم مخور	۰/۲۵
۲۳	شاعر در کدام رکن از مصراع های بیت زیر از اختیار شاعری وزنی «ابدال» استفاده کرده است؟ خسروان قبله حاجات جهانند ولی سببش بندگی حضرت درویشان است	۰/۵
۲۴	جاهای خالی را کامل کنید. کاربرد قابلیت وزنی «قلب» بسیار کم است و تنها در وزن های ..... و ..... رخ می دهد.	۰/۵
۲۵	با توجه به بیت زیر به سؤالات پاسخ دهید: یاری اندر کس نمی بینیم یاران را چه شد؟ الف - مصراع اول را تقطیع هجایی کنید. دوستی کی آخر آمد، دوست داران را چه شد؟ ب - نام بحر عروضی بیت را بنویسید.	۰/۷۵
۲۶	نیمایوشیخ برای رهایی از تنگنای عروضی، چگونه دست شاعر را در سرودن شعر باز گذاشت؟	۰/۲۵
۲۷	نشانه های هجایی مصرع دوم بیت زیر را بنویسید: دریای هستی دم به دم در چرخ و تاب و پیچ و خم	۰/۵

بخش سوم: زیبایی شناسی (۶ نمره)

۲۸	بیت: «بار بی پرده از در و دیوار / در تجلی است یا اولی الابصار» به کدام یک از گزینه های زیر «تلمیح» دارد؟ الف - قَائِنَمَا تُوَلُّوْا فَتَمَّ وَجَهُ اللّٰهِ ب - كَلُّ يَوْمٍ هُوَ فِي شَأْنٍ	۰/۲۵						
۲۹	در کدام یک از بیت های زیر آرایه ادبی «تضمین» به کار رفته است؟ الف - بیستون بر سر راه است مباد از شیرین ب - حافظ از جور تو حاشا که بگرداند روی خبری گفته و غمگین دل فرهاد کنید من از آن روز که در بند توام آزادم	۰/۲۵						
۳۰	در بیت زیر «لف و نشرها» را بیابید و آنها را در جدول زیر بنویسید. دل و کشورت جمع و معمور باد ز ملک پراکندگی دور باد	۱						
		<table border="1"> <tr> <td>لفها</td> <td>نشرها</td> </tr> <tr> <td>-۱</td> <td>-۱</td> </tr> <tr> <td>-۲</td> <td>-۲</td> </tr> </table>	لفها	نشرها	-۱	-۱	-۲	-۲
لفها	نشرها							
-۱	-۱							
-۲	-۲							
۳۱	در بیت زیر به چه دلیل، آرایه ادبی «متناقض نما» دیده می شود؟ ز کوی یار می آید نسیم باد نوروژی از این باد ار مدد خواهی چراغ دل برافروزی	۰/۷۵						
۳۲	مولانا در بیت زیر با کاربرد کدام آرایه ادبی، معانی بسیاری را در کمترین واژه ها، جای داده است؟ دی شیخ با چراغ همی گشت گرد شهر کز دیو و دد ملولم و انسانم آرزوست	۰/۲۵						
۳۳	«ایهام تناسب» به کار رفته در بیت زیر را توضیح دهید: گویند روی سرخ تو سعدی که زرد کرد؟ اکسیر عشق بر مسم افتاد و زر شدم	۰/۷۵						

ادامه سؤالات در صفحه چهارم

سؤالات آزمون نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	نام و نام خانوادگی:	تعداد صفحه: ۵
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	ساعت شروع: ۹ صبح	تاریخ آزمون: ۱۴۰۲/۰۶/۰۴	مدت آزمون: ۹۰ دقیقه
دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد داخل و خارج از کشور در نوبت شهریور سال ۱۴۰۲		مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش http://aee.medu.gov.ir	

ردیف	سؤالات	نمره
------	--------	------

۳۴	در بیت «ارغوان جام عقیقی به سمن خواهد داد چشم نرگس به شقایق نگران خواهد شد»: الف - کدام واژه ایهام دارد؟ ب - معانی واژه ایهامی آن را بنویسید.	۰/۷۵
۳۵	سعدی در بیت زیر با کاربرد کدام آرایه ادبی برای بزرگ‌نمایی در توصیف روز وداع یار، اوج احساسات و عواطف درونی خود را نشان داده‌است؟ بگذار تا بگیریم چون ابر در بهاران کز سنگ ناله خیزد روز وداع یاران	۰/۲۵
۳۶	آرایه‌های ادبی «حسن تعلیل، حس آمیزی، اسلوب معادله و ایهام تناسب» به ترتیب در کدام گزینه‌ها به کار رفته‌اند؟ الف - لب و دندان سنایی همه توحید تو گوید ب - دخل بی جا همه جا در سختم می‌آید پ - گریه دائم سیاهی را نبرد از بخت من ت - باران همه بر جای عرق می‌چکد از ابر مگر از آتش دوزخ بودش روی رهایی این مگس لازم شیرینی گفتار من است زاغ را بسیاری باران نسازد پَر، سپید پیداست که از روی لطیف تو حیا کرد	۱
۳۷	آرایه مناسب هر بیت را از کمانک مقابل آن انتخاب کنید. الف - زمانه از ورق گل، مثال روی تو بست ب - از صدای سخن عشق ندیدم خوش‌تر پ - سفر برون کند ز مرد، خامی‌ها ولی ز شرم تو در غنچه کرد پنهانش (ایهام تناسب، حسن تعلیل) یادگاری که در این گنبد دوآر بماند (حس آمیزی، ایهام) کباب، پخته نگردد مگر به گردیدن (تضمین، اسلوب معادله)	۰/۷۵
بخش چهارم: نقد و تحلیل نظم و نثر (۴ نمره)		
۳۸	کدام بیت را می‌توان نمونه سروده انتقادی دوره بیداری به شمار آورد؟ الف - پرستش به مستی است در کیش مهر ب - غلغلی انداختی در شهر تهران ای قلم برون‌اند زین جرگه، هشیارها خوش حمایت می‌کنی از شرع قرآن ای قلم	۰/۲۵
۳۹	با توجه به متن زیر به پرسش‌ها پاسخ دهید: «... مخدوم مهربان من! از آن زمان که رشته مراودت حضوری گسسته و شیشه شکیبایی از سنگ تفرقه و دوری شکسته، اکنون مدت دو سال افزون است که نه از طرف بریدی و سلامی و نه از اینجانب قاصدی و پیامی. طایر مکاتبات را پَر بسته و کلبه مراودات را در بسته ...» الف - محوری‌ترین پیام متن بالا چیست؟ ب - نوع ترکیب «کلبه مراودات» را بنویسید. پ - نمونه‌ای از «سجع» در متن بالا بیابید و آن را بنویسید. ت - چند «اضافه تشبیهی» در متن بالا به کار رفته‌است؟	۱/۲۵
۴۰	شعر زیر را بخوانید و به پرسش‌ها پاسخ دهید: من نمازم را وقتی می‌خوانم / که اذانش را باد گفته باشد / سر گلدسته سرو / من نمازم را پی تکبیره الاحرام علف می‌خوانم / پی قد قامت موج / کعبه‌ام بر لب آب / کعبه‌ام زیر اقاقی‌هاست /... الف - درونمایه منظومه بالا چیست؟ ب - یک استعاره مکنیه (بالکنایه) در شعر بالا بیابید و آن را بنویسید. پ - اولین رکن عروضی منظومه بالا چیست؟	۱

ادامه سؤالات در صفحه پنجم

سؤالات آزمون نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	نام و نام خانوادگی:	تعداد صفحه: ۵
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	ساعت شروع: ۹ صبح	تاریخ آزمون: ۱۴۰۲/۰۶/۰۴	مدت آزمون: ۹۰ دقیقه
دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد داخل و خارج از کشور در نوبت شهریور سال ۱۴۰۲		مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش http://aee.medu.gov.ir	

ردیف	سؤالات	نمره
۴۱	در منظومه «قنوس»، مرغ خوش‌خوان آوازه جهان / آواره ماند از وزش بادهای سرد / بر شاخ خیزران / بنشسته است فرد / بر گرد او به هر سر شاخی پرندگان / او ناله‌های گم‌شده ترکیب می‌کند... الف - دو ویژگی ادبی این سروده را بنویسید. ب - قالب این شعر چیست؟	۰/۷۵
۴۲	با خواندن دو منظومه زیر: ۱- به سان رهنوردانی که در افسانه‌ها گویند / گرفته کوله‌بار زادره بر دوش / فشرده چوب‌دست خیزران در مشت / گهی پرگویی و گه خاموش / در آن مه‌گون فضای خلوت افسانگی‌شان راه می‌پویند / ما هم راه خود را می‌کنیم آغاز / سه ره پیداست... من اینجا بس دلم تنگ است / و هر سازی که می‌بینم بدآهنگ است / بیاره توشه برداریم / قدم در راه بی برگشت بگذاریم / ببینیم آسمان هر کجا آیا همین رنگ است؟... (اخوان ثالث) ۲- قایقی خواهم ساخت / خواهم انداخت به آب / دور خواهم شد از این خاک غریب / که در آن هیچ کسی نیست که در بیشه عشق / قهرمانان را بیدار کند / قایق از تور تهی / و دل از آرزوی مروارید / همچنان خواهم راند... (سهراب سپهری) الف - هر دو شاعر، در منظومه‌های خود از نظر «قلمرو فکری» به طرح چه موضوع مشترکی پرداخته‌اند؟ ب - نام بحر عروضی منظومه شماره یک چیست؟	۰/۵
۴۳	«زاویه دید» نوشته زیر چیست؟ مینی‌بوس با سرعت نه چندان زیاد پیش می‌رفت. نگاه کردم به مناظر اطراف جاده و مزارع و خانه‌های روستایی، شکل و شمایل خانه‌های آنجا هم، شبیه روستای خودمان بود و این تشابه مرا دلتنگ می‌کرد. کاش می‌شد گوشه‌ای بایستیم...	۰/۲۵
	«شاد و تندرست باشید»	۲۰

تعداد صفحه: ۲	ساعت شروع: ۹ صبح	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	راهنمای تصحیح آزمون نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳
مدت آزمون: ۹۰ دقیقه	تاریخ آزمون: ۱۴۰۲/۰۶/۰۴	نام و نام خانوادگی:	پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه
مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش http://aee.medu.gov.ir		دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد داخل و خارج از کشور در نوبت شهریور سال ۱۴۰۲	

ردیف	پاسخها	نمره
------	--------	------

همکاران گرامی! درود و خدا قوت،		
۱	تقلید از آثار پیشینیان، ۰/۲۵، درس ۱ ص ۱۲ (با نوشتن واژه «تقلید» نمره تعلق بگیرد).	۰/۲۵
۲	نسیم شمال، ۰/۲۵، درس ۱ ص ۱۶	۰/۲۵
۳	ایرج میرزا، ۰/۲۵، درس ۱ ص ۱۷	۰/۲۵
۴	الف - ۲ یا نادرست، ۰/۲۵، درس ۷، ص ۶۸ ب - ۱ یا درست، ۰/۲۵، درس ۷، ص ۷۰	۰/۵
۵	پ یا تاریخ بیداری ایرانیان، ۰/۲۵، درس ۱، ص ۱۶ و درس ۴، ص ۴۷	۰/۲۵
۶	ناصر خسرو، ۰/۲۵، درس ۷، ص ۷۰	۰/۲۵
۷	یکی بود یکی نبود، ۰/۲۵، درس ۷، ص ۷۳	۰/۲۵
۸	گزینه ب یا مفهوم آزادی در سخن شاعران و نویسندگان، بنیادی ترین تفکر و خواست مشروطه خواهان گردید.	۰/۲۵
۹	گزینه ت یا حضور راوی سوم شخص و سخن گفتن او با خواننده در بعضی از صحنه ها ۰/۲۵، درس ۴، ص ۴۶	۰/۲۵
۱۰	گزینه الف یا گرایش به قالب های کم کاربرد یا نوین به تدریج زمینه را برای ظهور شعر نو فراهم کرد. ۰/۲۵، درس ۴، صص ۴۲ و ۴۳	۰/۲۵
۱۱	گزینه ب یا دست شاعر برای استفاده از همه واژه ها بسته است. ۰/۲۵، درس ۱۰، صص ۹۶ و ۹۷	۰/۲۵
۱۲	عراقی، ۰/۲۵ و خراسانی، ۰/۲۵، درس ۱۰، ص ۹۹	۰/۵
۱۳	پرداختن به فرهنگ دفاع مقدس یا هر مفهوم درست دیگر، ۰/۲۵، درس ۱۰، ص ۱۰۰	۰/۲۵
۱۴	گزینه الف یا تفکر انسان گرایانه، گاهی در برخی از آثار بعد از انقلاب به گونه ای کمرنگ مشاهده می شود. ۰/۲۵، درس ۱۰، صص ۱۰۱ و ۱۰۲	۰/۲۵
۱۵	مفاعِلُن، ۰/۲۵، درس ۲، ص ۲۳	۰/۲۵
۱۶	گزینه ب یا بیت: زین خَلقِ پرشکایتِ گریان شدم ملول / آن های هوی و نعره مستانم آرزوست. ۰/۲۵، مستفعلن مفاعل مستفعلن فعل، ۰/۲۵، مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن، ۰/۲۵، درس ۲، ص ۲۵	۰/۲۵
۱۷	گزینه پ یا واژه «زادسرو» ۰/۲۵، درس ۲، ص ۲۲	۰/۲۵
۱۸	زیرا قبل از همزه آغاز هجا، صامت «ر» آمده است یا همزه بین یک صامت و مصوت قرار گرفته است. ۰/۵، درس ۵، ص ۴۹	۰/۵
۱۹	الف - زیرا واژه «سو» به واژه «لشکر» اضافه شده است. ۰/۲۵، درس ۵، ص ۵۳ ب - کسره اضافه پایان واژه «سوی» و «لشکر» بلند تلفظ شده است یا (تبدیل مصوت کوتاه به بلند) یا (بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه) ۰/۲۵، درس ۵، ص ۵۰	۰/۵
۲۰	آخرین «و» یا «و» سوم یا «و» بعد از واژه «ماه» یا «و» قبل از واژه «خورشید» ۰/۲۵، درس ۵، صص ۵۰ و ۶۵	۰/۲۵

ادامه پاسخها در صفحه دوم

تعداد صفحه: ۲	ساعت شروع: ۹ صبح	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	راهنمای تصحیح آزمون نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳
مدت آزمون: ۹۰ دقیقه	تاریخ آزمون: ۱۴۰۲/۰۶/۰۴	نام و نام خانوادگی:	پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه
مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش http://aee.medu.gov.ir		دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد داخل و خارج از کشور در نوبت شهریور سال ۱۴۰۲	

ردیف	پاسخ‌ها	نمره
۲۱	الف- ک / سَع / دِ / یَز / پِ / یِ / جَا / نَان / بِ / رَف / تْ / جَا / نَنْ / داخت، ۰/۲۵، درس ۸ ب- بلند بودن هجای پایانی مصراع یا اختیار شاعری وزنی، ۰/۲۵، درس ۸، ص ۸۳ پ- ابدال، ۰/۲۵، درس ۸، ص ۸۵، ۰/۷۵	۰/۷۵
۲۲	گزینه الف یا بیت: یاد باد آن که ز ما وقت سفر یاد نکرد/ به وداعی دل غم‌دیده ما شاد نکرد. ۰/۲۵، درس ۸، ص ۸۴	۰/۲۵
۲۳	در رکن آخر مصراع اول یا (دِ و لَی) u u - ، ۰/۲۵ و در رکن آخر مصراع دوم یا (شَا نَسْت) - - ، ۰/۲۵، درس ۸، ص ۸۵، ۰/۵	۰/۵
۲۴	مفتعلن یا -uu-، ۰/۲۵ و مفاعلن یا u-u-، ۰/۲۵، درس ۸، ص ۸۶	۰/۵
۲۵	الف- (یا/ رِ / یَنْ / دَر / کَس / نَ / مِ / بِ / اِ / بِ / اِ / بِ / اِ / رِ / اِ / چ / شُد) / ۰/۵، درس ۸، ص ۸۳ ب- بحر رمل مثنی محذوف، ۰/۲۵، درس ۱۱، ص ۱۰۷	۰/۷۵
۲۶	قید تساوی هجاهای دو مصراع را برداشت. ۰/۲۵، درس ۱۱، ص ۱۰۴	۰/۲۵
۲۷	u-- / -u--، ۰/۵ یا مستفعلن مستفعلن، درس ۱۱، ص ۱۰۸	۰/۵
۲۸	گزینه الف یا قَائِمًا تَوَلَّوْا فَتَمَّ وَجْهَ اللَّهِ، ۰/۲۵، درس ۳، ص ۳۲	۰/۲۵
۲۹	ب یا بیت: حافظ از جور تو حاشا که بگرداند روی من از آن روز که در بند توام آزادم، ۰/۲۵، درس ۳، ص ۳۳	۰/۲۵
۳۰	لف‌ها: ۱- دل ۲- کشور نشرها: ۱- جمع ۲- معمور. هر مورد درست ۰/۲۵ نمره تعلق می‌گیرد. درس ۶، ص ۶۲	۱
۳۱	شاعر در مصراع دوم، مدعی است که با مدد گرفتن از باد نوروزی می‌توان چراغ دل را روشن کرد که این امر در زبان، محال است؛ زیرا باد، چراغ را خاموش می‌کند نه روشن و یا هر مفهوم مشابه دیگر. ۰/۷۵، درس ۶ ص ۶۳	۰/۷۵
۳۲	تلمیح، درس ۳ ص ۳۱	۰/۲۵
۳۳	واژه «روی» دو معنای چهره و نوعی فلز دارد. ۰/۵، در اینجا معنی چهره، پذیرفتنی است. ۰/۲۵ یا هر توضیح درست دیگر. درس ۹، ص ۹۴	۰/۷۵
۳۴	الف- نگران، ۰/۲۵ ب- نگاه‌کننده یا نگرنده، ۰/۲۵ و دل واپس، مضطرب، آشفته یا هر معنای درست دیگر، ۰/۲۵، درس ۹، ص ۸۹	۰/۷۵
۳۵	اغراق، درس ۹، ص ۸۹	۰/۲۵
۳۶	به ترتیب (ت، ۰/۲۵، ب، ۰/۲۵، پ، ۰/۲۵ و الف، ۰/۲۵) بیت‌ها را به ترتیب هم بنویسند، کافی است. درس‌های ۹ و ۱۲	۱
۳۷	الف- حسن تعلیل، ۰/۲۵ ب- حس آمیزی، ۰/۲۵ پ- اسلوب معادله، ۰/۲۵، درس ۱۲، صص ۱۱۲ و ۱۱۴ و ۱۱۵	۰/۷۵
۳۸	ب یا بیت: غلغلی انداختی در شهر تهران ای قلم/ خوش حمایت می‌کنی از شرع قرآن ای قلم، ۰/۲۵، درس ۹، صص ۹۱ و ۹۶	۰/۲۵
۳۹	الف- شکایت از دوری و عدم ارتباط با محبوب خود یا هر مفهوم درست دیگر، ۰/۲۵. ب- ترکیب اضافی یا اضافه تشبیهی، ۰/۲۵، پ- گسسته و شکسته یا موارد درست دیگر در متن، ۰/۵ ت- شش (۶) / ۲۵ (رشته‌مراودت، شیشه‌شکیبایی، سنگ تفرقه. سنگ دوری. طایر مکاتبات. کلبه‌مراودات)، درس ۱، ص ۲۰	۱/۲۵
۴۰	الف- همه موجودات، تسبیح خداوند را می‌گویند. یا هر مورد درست دیگر ۰/۲۵، ب- باد اذان می‌گوید/ تکبیر الاحرام علف/ قد قامت موج، ۰/۵، درس ۳، ص ۳۰ پ- فاعلاتن یا -u--، ۰/۲۵، درس ۱۱، ص ۱۰۷	۱
۴۱	الف- استفاده از نماد، ۰/۲۵، کاربرد مراعات نظیر ۰/۲۵ یا عدم تساوی طول مصراع‌ها و یا موارد درست دیگر. ب- نیمایی یا شعر نو، ۰/۲۵، درس ۷ صص ۷۱ و ۸۲	۰/۷۵
۴۲	الف- سفر به آرمان شهر یا مدینه فاضله، ۰/۲۵ یا مورد درست دیگر، درس ۷ و ۱۲، صص ۸۱ و ۱۱۹ ب- بحر هزج، ۰/۲۵، درس ۱۱، ص ۱۰۷	۰/۵
۴۳	اول شخص مفرد یا من راوی، ۰/۲۵، درس ۱۲، ص ۱۲۱	۰/۲۵
۲۰	«شاد و ندرست باشید»	

کودآورنده: فرزانه باغی و محمدرضا عادل خانی

سؤالات امتحان نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳	پایه: دوازدهم	دوره دوم متوسطه	رشته: ادبیات و علوم انسانی / علوم و معارف اسلامی
نام و نام خانوادگی:	تاریخ امتحان: ۱۴۰۲/۱۰/۱۹	ساعت شروع: ۱۰ صبح	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد داخل و خارج کشور	مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش http://aee.medu.gov.ir		
در نوبت دی ماه سال ۱۴۰۲			

ردیف	سؤالات	نمره
------	--------	------

مبانی تحلیل متن، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی (۴ نمره)

۰/۲۵	۱	عبارت زیر، شرح ویژگی‌های کدام‌یک از شاعران دوره بیداری است؟ «آشنا به زبان و ادب کهن فارسی، آگاه از مسائل روز جامعه، محقق، مدرس دانشگاه، فعال حوزه سیاست و روزنامه‌نگار.»
۰/۲۵	۲	جریان «سمبولیسم اجتماعی» یا «شعر نو حماسی» در کدام‌یک از دوره‌های چهارگانه شعر فارسی معاصر، روی داد؟
۰/۵	۳	هر یک از توضیحات زیر مربوط به کدام‌یک از ویژگی‌های زبانی، ادبی و فکری شعر ادبیات معاصر تا انقلاب اسلامی است؟ الف) مدح و ذم و هجو در شعر این دوره بسیار کم است. ب) صور خیال جدید و نو هستند و تکرار تصاویر شاعران دوره قبل نیستند.
۰/۵	۴	از میان واژگان بیت زیر دو واژه را - که از شاخص‌ترین درون‌مایه‌های شعر عصر بیداری‌اند - مشخص کنید. «بی تربیت آزادی و قانون نتوان داشت سعفص نتوان خواند، نخوانده کلمن را»
۰/۵	۵	دو مورد از ویژگی‌های «زبانی» شعر دوره انقلاب اسلامی را - که در ابیات زیر مشهود است - بنویسید. «حسن شهادت از همه حسنی فراتر است ای محسن شهید من، ای حسن بی گناه یک کربلا شکوه به چشمت نهفته است ای روضه مجسم گودال قتلگاه»
۱	۶	درستی یا نادرستی عبارتهای زیر را مشخص کنید. الف) از انقراض صفویه تا پایان سلطنت فتحعلی شاه رشد و شکوفایی چشم‌گیری در تاریخ ادبیات ایران روی می‌دهد. ب) گروهی از شاعران دوره بازگشت به قصیده‌سرایی به سبک شاعران خراسانی و عهد سلجوقی پرداختند. پ) توصیف پدیده‌ها و شخصیت‌ها در نثر دوره معاصر تا انقلاب اسلامی عینی، کوتاه، بیرونی و مشخص است. ت) شاعران دوره بیداری تخیلات سرایندهگان پیشین را در نظر داشتند و نمونه این تخیلات را در پاره‌ای از اشعار «میرزاده عشقی» می‌توان دید.
۱	۷	مشخص کنید هر یک از آثار ذکر شده در ستون «الف»، مربوط به نویسنده کدام‌یک از آثار مذکور در ستون «ب» است.

گروه الف	گروه ب
راه‌آب‌نامه	سه تار
دید و بازدید	تلخ و شیرین
سبک‌شناسی	آتش خاموش
شهری چون بهشت	تاریخ تطور نظم فارسی

موسیقی شعر (۶ نمره)

۰/۲۵	۸	تقطیع ترکیب «دل پاک» به صورت «U - - U» با کدام اختیار زبانی مطابقت دارد؟
۰/۷۵	۹	نوع وزن مناسب با هر بیت را از ستون مقابل برگزینید.

الف) به حسن و خلق و وفا کس به یار ما نرسد	تو را در این سخن انکار کار ما نرسد	۱- همسان
ب) چه زخم چو نای هر دم، ز نوای شوق او دم	که لسان غیب خوش تر، بنوازد این نوا را	۲- ناهمسان
پ) نرگس از چشمک‌زدن شد فتنه در صحن چمن	شیوه‌های چشم جادوی توام آمد به یاد	۳- همسان دولختی

ادامه سؤالات در صفحه دوم

سؤالات امتحان نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳	پایه: دوازدهم	دوره دوم متوسطه	رشته: ادبیات و علوم انسانی / علوم و معارف اسلامی
نام و نام خانوادگی:	تاریخ امتحان: ۱۴۰۲/۱۰/۱۹	ساعت شروع: ۱۰ صبح	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد داخل و خارج کشور		مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش http://aee.medu.gov.ir	
در نوبت دی ماه سال ۱۴۰۲			

ردیف	سؤالات	نمره
------	--------	------

۱۰	وزن مصراع «جانا نظری که ناتوانم»، «مستفل فاعلات مُستف» است. اگر هجاهای این مصراع را به گونه‌ای دیگر برش بزینیم، وزن آن چه خواهد بود؟	۰/۷۵
۱۱	مشخص کنید کدام یک از گزاره‌های زیر، دربارهٔ اختیارات شاعری زبانی و کدام دربارهٔ اختیارات شاعری وزنی صادق است. الف) آوردن «فاعلاتن» به جای «فعالتن» در رکن اول مصراع. ب) بلند به حساب آوردن «و» عطف یا ربط و مصوت‌های کوتاه پایان کلمه.	۰/۵
۱۲	وزن پارهٔ دوم سرودهٔ نیمایی زیر را بنویسید. «می تراود مهتاب می درخشد شب تاب»	۰/۵
۱۳	با توجه به بیت زیر به پرسش‌ها پاسخ دهید. «دلَم شکسته تر از شیشه‌های شهر شماس الف) نشانه‌های هجایی مصراع دوم بیت را بنویسید. ب) کاربرد کدام اختیارات شاعری «وزنی» در مصراع دوم، مشهود است؟ (ذکر دو مورد مدّ نظر است.)	۱ ۰/۵
۱۴	در بیت «نسیم صبح را گفتم که با او جانبی داری؟ / کزان جانب که او باشد، صبا عنبرفشان آید»: الف) وزن بیت را بنویسید. ب) شاعر در سه رکن از اختیارات شاعری بهره برده است؛ پایه‌های آوایی هریک از این ارکان را جداگانه مشخص کنید.	۱ ۰/۷۵

زیبایی‌شناسی (۶ نمره)

۱۵	بیت «گفت آن یار کز او گشت سرِ دار بلند / جرمش این بود که اسرار هویدا می‌کرد» به کدام داستان اشاره دارد؟	۰/۲۵
۱۶	بیت زیر نمونهٔ کاربرد آرایهٔ «حسن تعلیل» است. دلیل هنری و غیرواقعی آن را بنویسید. «خمیده پشت از آن گشتند پیران جهان دیده که اندر خاک می‌جویند ایام جوانی را»	۰/۵
۱۷	شاعر در کدام یک از ابیات زیر، مصراعی را تضمین کرده است؟ مصراع تضمین شده را مشخص کنید. الف) مه من نقاب بگشا، ز جمال کبریایی ب) شده انتظارم از حد، چه شود ز در آبی؟ که بتان فروگذارند اساس خودنمایی ز دو دیده خون فشانم ز غمت شب جدایی	۰/۵
۱۸	آرایهٔ درست هر یک از ابیات زیر را از درون کمانک برگزینید. الف) گوش ترحمی کو، کز ما نظر نپوشد؟ ب) بر لب کوه جنون، خندهٔ شیرین بهار دست غریق یعنی: فریاد بی صداییم» (متناقض‌نما، تلمیح) نقش زخمی است که از تیشهٔ فرهاد شکفت (تضاد، حس آمیزی)	۰/۵
۱۹	در بیت زیر، دو شبکهٔ «مراعات نظیر» موجود است؛ آنها را مشخص کنید. «سر من مست جمالت، دل من دام خیالت گهر دیده نثار کف دریای تو دارد»	۰/۵
۲۰	شاعر با به کار بردن کدام بخش از بیت زیر، آرایهٔ ادبی «ایهام» را خلق نموده است؟ معانی دوگانهٔ آن را بنویسید. «چون جام شفق موج زند خون به دل من با این همه دور از تو مرا چهره زردی است»	۰/۷۵
۲۱	در بیت «با آنکه جیب و جام من از مال و می تهی است / ما را فراغتی است که جمشید جم نداشت»: الف) بخش‌های پدیدآورندهٔ لف و نشر را بنویسید. (ذکر چهار مورد مدّ نظر است.) ب) نوع لف و نشر را بنویسید.	۱/۲۵

ادامهٔ سؤالات در صفحهٔ سوم

سؤالات امتحان نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳	پایه: دوازدهم	دوره دوم متوسطه	رشته: ادبیات و علوم انسانی / علوم و معارف اسلامی
نام و نام خانوادگی:	تاریخ امتحان: ۱۴۰۲/۱۰/۱۹	ساعت شروع: ۱۰ صبح	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد داخل و خارج کشور	مرکز ارزش‌یابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش http://aee.medu.gov.ir		
در نوبت دی‌ماه سال ۱۴۰۲			

ردیف	سؤالات	نمره
------	--------	------

۲۲	آرایه ادبی «تضاد» بین کدام واژه‌های بیت زیر، برقرار است؟ «خانه‌ای کاو شود از دست اجانب آباد ز اشک ویران کنش آن خانه که بیت‌ال‌حزن است»	۰/۵
۲۳	مناسب‌ترین آرایه برای تصویر آفرینی در حماسه چیست؟ کدام یک از ابیات زیر، در بردارنده این آرایه است؟ الف) به کردار افسانه از هر کسی ب) به تنها یکی گور بریان کنی شنیدم همی داستانت بسی هوا را به شمشیر، گریان کنی	۰/۵
۲۴	جاهای خالی را به درستی پر کنید. الف) در بیت «چون شب‌نم اوفتاده بدم پیش آفتاب/ مهرم به جان رسید و به عیوق بر شدم» واژه ..... دارای دو معناست: یک معنای آن پذیرفتنی و به معنی ..... است و معنای دیگر آن - که مورد نظر نیست - با واژه‌های آفتاب و عیوق، آرایه «ایهام تناسب» را پدید آورده است. ب) در بیت «سرکشان را فکند تیغ مکافات ز پای / شعله را زود نشانند به خاکستر خویش» مطلبی در دو عبارت مستقل، به نحوی بیان شده که یکی از عبارات، معادلی برای تأیید عبارت دیگر است؛ این شیوه، سبب خلق آرایه ..... گردیده است.	۰/۷۵

نقد و تحلیل نظم و نثر (۴ نمره)

۲۵	متن زیر را از دیدگاه «زبانی» و «ادبی» بررسی کنید. (ذکر دو مورد برای هر سطح، بسنده است). «اکنون مدت دو سال افزون است که نه از آن طرف بریدی و سلامی و نه از این جانب قاصدی و پیامی، طایر مکاتبات را پر بسته و کلبه مرادوات را در بسته.» «قائم مقام فراهانی»	۱
۲۶	با توجه به رباعی زیر - که از سروده‌های شاعران دوره انقلاب اسلامی است - به پرسش‌ها پاسخ دهید. «کس چون تو طریق پاک‌بازی نگرفت زین پیش دل‌ورا، کسی چون تو، شگفت! الف) دو مورد از ویژگی‌های فکری شعر را بنویسید. ب) سطح ادبی سروده را، با ذکر دو ویژگی آن، بررسی کنید.	۱
۲۷	در سروده زیر، شاعر با بیانی نمادین، به ترسیم فضای جامعه در آستانه پیروزی انقلاب اسلامی پرداخته است؛ چهار مورد از عناصر واژگانی این سروده را که اسباب خلق این تصاویر نمادین شده، بنویسید. «پیش از تو آب، معنی دریا شدن نداشت بسیار بود رود در آن برزخ کبود در آن کویر سوخته، آن خاک بی‌بهار شب مانده بود و جرئت فردا شدن نداشت اما دریغ! زهره دریا شدن نداشت حتی علف اجازه زیبا شدن نداشت»	۱
۲۸	با توجه به سروده زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید. «برکش ز سر این سپید معجر بگرای چو ازدهای گرز بفکن ز بن این بنا که باید الف) دو مورد از «ویژگی‌های فکری» این سروده را بنویسید. ب) در این ابیات، کدام «ویژگی زبانی» شعر برخی شاعران دوره بیداری، آشکار است؟ پ) با توجه به سطح ادبی شعر، شاعر از گروه سنت‌گراست یا گروهی که مطابق زبان کوچه و بازار شعر می‌سرودند؟	۱
۲۰	جمع نمره	شاد باشید و شکوفا.

رشته: ادبیات و علوم انسانی / علوم و معارف اسلامی		راهنمای تصحیح سؤالات امتحان نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳	
تعداد صفحات: ۲ صفحه	ساعت شروع: ۱۰ صبح	تاریخ امتحان: ۱۴۰۲/۱۰/۱۹	دوره دوم متوسطه
مرکز ارزش یابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش http://aee.medu.gov.ir		دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد داخل و خارج کشور در نوبت دی ماه سال ۱۴۰۲	

ردیف	پاسخها	نمره
۱	محمد تقی بهار. ۰/۲۵ ص ۱۶.	۰/۲۵
۲	دوره سوم. یا: از کودتای ۲۸ مرداد تا قیام ۱۳۴۲. ۰/۲۵ ص ۷۰.	۰/۲۵
۳	الف) فکری. ۰/۲۵ ب) ادبی. ۰/۲۵ ص ۷۰.	۰/۵
۴	آزادی. ۰/۲۵ قانون. ۰/۲۵ ص ۴۴	۰/۵
۵	بیشتر شدن واژگان متناسب با دین، جبهه و جنگ، شهادت و ایثار. آشنایی زدایی زبانی و روی آوردن به ترکیبات بدیع و بی سابقه. (ذکر دو مورد بسنده است). هر مورد ۰/۲۵ ص ۹۹.	۰/۵
۶	الف) نادرست. ۰/۲۵ ص ۱۲. ب) درست. ۰/۲۵ ص ۱۳. پ) درست. ۰/۲۵ ص ۹۸. ت) درست. ۰/۲۵ ص ۴۳.	۱
۷	راه آب نامه و تلخ و شیرین. ۰/۲۵ ص ۷۴. دید و بازدید و سه تار. ۰/۲۵ ص ۷۴. سبک شناسی و تاریخ تطوّر نظم فارسی. ۰/۲۵ ص ۱۶. شهری چون بهشت و آتش خاموش. ۰/۲۵ ص ۷۴.	۱
۸	بلند تلفظ کردن مصوّت کوتاه. یا: تغییر کمیّت مصوّت ها. ۰/۲۵ ص ۶۴.	۰/۲۵
۹	الف) به حسن و خلق و وفا کس به یار ما نرسد/ تو را در این سخن انکار کار ما نرسد. ۲- ناهمسان. ۰/۲۵ ص ۲۳. ب) چه زخم چو نای هر دم، ز نوای شوق او دم/ که لسان غیب خوش تر، بنوازد این نوا را. ۳- همسان دولختی. ۰/۲۵ ص ۳۴. پ) نرگس از چشمک زدن شد فتنه در صحن چمن/ شیوه های چشم جادوی توام آمد به یاد. ۱- همسان. ۰/۲۵ ص ۳۵.	۰/۷۵
۱۰	مفعول مفاعّلن فعوّلن. ۰/۷۵ ص ۲۸.	۰/۷۵
۱۱	الف) وزنی. ۰/۲۵ ص ۸۴. ب) زبانی. ۰/۲۵ ص ۵۰.	۰/۵
۱۲	می درخشد: فاعلاتن. ۰/۲۵ ص ۱۰۵. شب تاب: فع لن. ۰/۲۵ ص ۱۰۵.	۰/۵
۱۳	الف) ۱. ص ۸۷. نشانه های هجایی -- - U - U -- UU - U - U	۱/۵
	ب) ابدال. ۰/۲۵ ص ۸۷. بلند بودن هجای پایان مصراع. ۰/۲۵ ص ۸۳.	
۱۴	الف) مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن. ۱ ص ۵۰. ب) ن سی م صب. ک زان جا نب. ف شا نا ید. (اشاره به دو مورد، جهت اخذ نمره کامل، بسنده است).	۱/۷۵
۱۵	داستان بر دار کردن حسین بن منصور حلاج. ۰/۲۵ ص ۳۱.	۰/۲۵
۱۶	شاعر، دلیل خمیدگی پشت پیران را جستن ایام جوانی در خاک دانسته است. ۰/۵ ص ۱۱۷.	۰/۵
ادامه پاسخها در صفحه دوم		

رشته: ادبیات و علوم انسانی / علوم و معارف اسلامی		راهنمای تصحیح سؤالات امتحان نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳	
تعداد صفحات: ۲ صفحه	ساعت شروع: ۱۰ صبح	تاریخ امتحان: ۱۴۰۲/۱۰/۱۹	دوره دوم متوسطه
مرکز ارزش‌یابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش http://aee.medu.gov.ir		دانش‌آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد داخل و خارج کشور در نوبت دی‌ماه سال ۱۴۰۲	

ردیف	پاسخ‌ها	نمره
۱۷	ب). ۰/۲۵ ز دو دیده خون فشانم ز غمت شب جدایی. ۰/۲۵ ص ۳۴.	۰/۵
۱۸	الف) متناقض‌نما. ۰/۲۵ ص ۱۱۵. ب) حس آمیزی. ۰/۲۵ ص ۱۱۴.	۰/۵
۱۹	سر، دل، کف و دیده. ۰/۲۵ گهر، کف و دریا. ۰/۲۵	۰/۵
۲۰	دور از تو. ۰/۲۵ به سبب دوری از تو. ۰/۲۵ دور از تو باد. ۰/۲۵ ص ۹۰.	۰/۷۵
۲۱	الف) جیب. ۰/۲۵ جام. ۰/۲۵ مال یا از مال تهی است. ۰/۲۵ می یا از می تهی است. ۰/۲۵ ص ۵۸. ب) لف و نشر مرتب. ۰/۲۵ ص ۵۸.	۱/۲۵
۲۲	آباد و ویران. ۰/۵ ص ۵۹.	۰/۵
۲۳	اغراق. ۰/۲۵ ب) به تنها یکی گور بریان کنی / هوا را به شمشیر، گریان کنی. ۰/۲۵ ص ۸۸.	۰/۵
۲۴	الف) مهر. ۰/۲۵ عشق یا محبت. ۰/۲۵ ص ۹۲. ب) اسلوب معادله. ۰/۲۵ ص ۱۱۶.	۰/۷۵
۲۵	زبانی: فاصله گرفتن از پیچیدگی و تکلف. سادگی و روانی نثر. کاربرد عبارات کوتاه. ۰/۵ ص ۲۰. ادبی: کاربرد آرایه‌های تشبیه، سجع، جناس، کنایه و مراعات نظیر. ۰/۵ ص ۲۰. (ذکر دو مورد در هر بخش، بسنده است.)	۱
۲۶	الف) آشکار بودن روح حماسه و عرفان. روی آوردن به مفاهیم انتزاعی. فرهنگ دفاع مقدس. (به جای فرهنگ دفاع مقدس، فرهنگ شهادت و ایثارگری نیز درست است). ۰/۵ ص ۱۰۰. ب) استفاده از قالب سنتی رباعی. گرایش به خیال‌بندی‌های شاعرانه به سبک بیدل و صائب. کاربرد آرایه‌های ادبی نظیر «تشخیص، مراعات نظیر، اغراق، تشبیه و کنایه». ۰/۵ ص ۹۹. (ذکر دو مورد در هر بخش، بسنده است.)	۱
۲۷	آب، دریا، شب، فردا، رود، برزخ کبود، کویر، بهار، علف. هر مورد ۰/۲۵ جمعاً ۱ نمره. ص ۹۹. (ذکر چهار مورد بسنده است.)	۱
۲۸	الف) پرداختن به مضامین سیاسی، اجتماعی و وطنی. یا: دعوت به قیام و مبارزه علیه ظلم و ستم (نظیر: آزادی خواهی و ظلم‌ستیزی). ۰/۵ ص ۴۴. ب) توجه به واژگان کهن. ۰/۲۵ ص ۴۳. پ) سنت‌گرا. ۰/۲۵ ص ۴۳.	۱
* نظر همکاران ارجمند، در اختصاص نمره به پاسخ‌های مشابه، در بخش «نقد و تحلیل نظم و نثر»، صائب است. جمع نمره ۲۰		